

ANALECTA HYMNICA
MEDII AEVI.

Herausgegeben

von

Clemens Blume und Guido M. Dreves.

XXVIII.

HISTORIAE RHYTHMICAE.

Liturgische Reimofficien

des

Mittelalters.

Siebente Folge.

Leipzig.
O. R. Reisland.
1898.

HISTORIAE RHYTHMICAE.

Liturgische Reimofficien

des

Mittelalters.

Siebente Folge.

Aus

Handschriften und Wiegendrucken

herausgegeben

von

Guido Maria Dreves

S. J.

Leipzig.

O. R. Reisland.

1898.

VORWORT.

Mit dem vorliegenden Bande gelangen die Historiae rhythmicae, deren im ganzen etwas über 770 veröffentlicht worden, zum Abschlufs. In den der sechsten Folge dieser Officien voraufgeschickten einleitenden Worten ist bereits auf eine Anzahl verlorener Reimofficien aufmerksam gemacht worden. Darüber, dafs wir bei aller scheinbaren Reichhaltigkeit dieser Sammlungen doch nur einen Bruchteil des einstigen Bestandes an rhythmischen Officien kennen, belehrt uns in anschaulicher Weise eine kleine Handschrift des historischen Archivs der Stadt Köln. Ich habe auf dieselbe bereits im Vorworte zum XIII. Bande dieser Analekten aufmerksam gemacht und einige Bruchstücke aus derselben mitgeteilt. Es war mir aber bei meinem Aufenthalte in Köln mangels an Zeit nicht möglich, eine eingehendere Durchprüfung der Handschrift vorzunehmen. Nachdem ich dieselbe seither dank der zuvorkommenden Freundlichkeit der kölnischen Archiv-Direktion hier mit Mufse durchzugehen in der Lage war, glaubte ich den Inhalt derselben, soweit er für die Kenntnis der Historiae rhythmicae von Belang ist, an diesem Orte mitteilen zu sollen.

Cod. Colonien. W. kl. 8° 28. ist ein cartaceus saec. 15. von 267 Bll. zu 145 × 105 mm. Derselbe stammt aus der Kölner Karthause und kann als ein Gebetbuch bezeichnet werden. Von fol. 1 a bis 51 a enthält derselbe verschiedene Gebete und Andachtsübungen, die uns hier nicht weiter interessieren. Mit fol. 51 a beginnt eine alte, bis fol. 244 fortlaufende Paginierung. Dies ist der für unseren Gegenstand wichtige Abschnitt, denn er enthält

eine Anzahl von Gebeten in Versen und Prosa auf die verschiedensten Feste des Herrn und der Heiligen, von denen der gröſste Teil Officien, vielfach rhythmischen, entnommen ist. Fol. 245 folgt dann ein alphabetisches Register, an welches sich eine Reihe nicht hierher gehöriger Nachträge schlieſsen. Diese von fol. 51 a bis 244 a fortlaufenden rhythmischen und prosaischen Gebete sind aber weder alphabetisch noch chronologisch geordnet, wenigstens ist die kalendarische Anordnung nicht durchgeführt, da dieselbe, mehrfach beim Jahresschlusse angelangt, zum Januar zurückkehrt, und so mindestens drei Reihen kalendarisch geordneter Feste darstellt. Zu bemerken ist hier noch, daſs alles, was hinter fol. 235 a liegt, späterer, von einer Hand des 15. Jahrh. geschriebener Nachtrag ist.

Inhaltlich erweist sich das, was zu den einzelnen Festen geboten wird, als sehr verschieden. Meist finden wir Bruchstücke von kirchlichen Officien, einzelne Antiphonen, Responsorien, Invitatorien, daneben aber auch Fragmente von Hymnen, Sequenzen, nicht-liturgischen Reimgebeten. Bei allen Festen wird mindestens e i n Kirchengebet, e i n e Kollekte, oft mehr als eine Kollekte angeführt.

Ein vollständiges Inhaltsverzeichnis der Handschrift aufzunehmen und hier wiederzugeben, wie dies anfänglich in meiner Absicht lag, hätte zu viel Raum beansprucht; ich muſste mich begnügen, alles das zu verzeichnen, was entweder sicher oder doch möglicherweise Bruchstück eines rhythmischen Officiums sein konnte. Wenn ich dabei unter Verweisung auf jene Bände der Analekta, in denen sie zum Abdrucke kamen, auch die bereits bekannten Reimofficien berücksichtigt habe, so geschah es, weil deren häufiges Auftreten in der Handschrift eine wesentliche Stütze der Vermutung ist, daſs auch die unbekannten Bruchstücke ähnlichen Officien entlehnt seien. Diese im Anhange vorliegenden Bandes mitgeteilten Excerpte sind sodann, da in der Handschrift, wie bemerkt, keine Ordnung durchgeführt ist, in alphabetische Reihenfolge gebracht worden. In den Rahmen des Vorwortes selbst sie aufzunehmen, verbot deren Reichhaltigkeit und dementsprechender Umfang.

Fortgelassen habe ich aus diesen Excerpten alle Bruchstücke prosaischer Officien, deren Zahl begreiflicher Weise die der rhythmischen Historien noch übersteigt; alle Bruchstücke,

die sich mit Sicherheit als nicht aus Officien herrührend nachweisen lassen, weil sie Teile eines bekannten Hymnus, einer Sequenz, eines Reimgebetes sind; fortgeblieben ist endlich aufser dem Hinweise auf die fast bei keinem Feste fehlende Kollekte die Erwähnung einer Sorte leoninischer Hexameter, die bei einer grofsen Anzahl von Festen auftreten, fast immer paarweise, rücksichtlich derer man sich aber sehr bald überzeugt, dafs sie von einem Verfasser, wahrscheinlich einem Kölner, vielleicht dem Veranstalter der Sammlung selbst, herrühren und keineswegs liturgisch sind. Dieselben sind zum Überflusse in der Handschrift zwar nicht immer, aber durchgängig durch rote Unterstreichung ausgezeichnet. Ein anderes Beweismoment liegt darin, dafs, wo die Bruchstücke der Handschrift im übrigen einem bekannten Officium entlehnt sind, diese Leonini niemals einen Teil der betreffenden Historia bilden. Einige Beispiele mögen genügen, einen Begriff von diesen Versen zu geben:

Martyr et antistes precibus succurito Blasi,
Ne pereant tristes vitae de codice rasi.

Sancti sutores Crispinus, Crispinianus
Nos doceant mores, quibus alta poli capiamus.

Oret praegratus Domino Petrus cathedratus,
Ne reprimens noxa spoliet nos perpete doxa.

Dafs diese Verse nicht liturgisch sind, zeigt am deutlichsten der Umstand, dafs unter ihnen solche sich finden, die in der nicht-liturgischen Einzahl reden, z. B.:

Nos Timothee rege vera sub apostolo lege,
Martyr adesto meae clemens animae Timothee.

Den Verfasser dieser Leonini halte ich für einen Kölner, weil spezifisch kölnische Lokalfeste mit ihnen verbrämt sind. So heifst es z. B. fol. 143 a: Translatio capitum Felicis et Adaucti Coloniae ad Apostolos, 4. Martii, wozu die Verse:

Obtineant precibus sanctus Felix et Adauctus,
Ut per nos numerus sanctorum fiat adauctus.

Sum dictus Felix, cole me, si vis fore felix,
Augeo res auctus, quia sum vocitatus Adauctus.

Staunenswert ist, wie ein Bewohner der stillen Karthause im 15. Jahrhundert eine Sammlung wie die uns beschäftigende zustande bringen konnte, in der er so weit zerstreutes, schwer zu erreichendes Material zu vereinigen wufste. Entweder besafs

die Kölner Karthause in ihrer Bücherei eine Sammlung fremder und seltener Breviere, wie sie heute keine öffentliche Bibliothek mehr kennt, oder aber er erhielt, und dies ist glaublicher, sein Material von Ordensgenossen oder Freunden aus Deutschland, Frankreich, England, Italien zugesandt. Von einer ganzen Reihe von Reimofficien hätten wir keine Kenntnis ohne die Bruchstücke, die dieser fleifsige Sammler uns gerettet hat.

Wien, den 18. Juni 1897.

Guido Maria Dreves.

HISTORIAE RHYTHMICAE.

SERIES SEPTIMA.

1. De sancta Margareta.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. O sidus angelicum,
Virgo Margareta,
Audi sonum mellicum,
Quem plebs canit laeta;
Quae draconis uterum
Signo crucis Christi
Assistente superum
Coetu confregisti,
Impetra solacium
Reis desolatis,
Ut caeli palatium
Dimissis peccatis
Scandentes in gloria
Vivamus per saecula.

Ad Magnificat.

A. Fidelis turba, propere
Regem festina cernere
Pacificum Salomona,
Sertatum matris corona;
Super Cherubim residet,
Infima qui cuncta videt,
In throno sedet gloriae,
Quem dulces stipant filiae,
Sion adulescentulae,
Hierusalem iuvenculae,
Quae castitatis lilia
Rosarumque martyria
Sponso portant in canistris.
O quid suavius his sistris?
Inter quas, en, luce laeta
Ardens stella, Margareta,
Pro nobis regem virginum
Ora, precamur, Dominum.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Regem regum veneremur,
Ipsi semper modulemur,
Ut Margaretae sociemur.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. *Domine Dominus noster*,
Cuius fulget nomen mire,
Dum ex vasis trahis irae
Vas honoris Margaretam,
Per quam superas athletam,
Inimicum et ultorem.

2. *Caeli enarrant gloriam Dei*,
Cuius fide praesignita
Margareta margarita
Olybrium superavit,
Regem Christum dum amavit
Super mel et favum

3. *Domini est terra*,
Margaretam qui in montem
Sanctum ducens illi fontem
Dat caelestis disciplinae,
Hanc qui petet sine fine,
Ipse est rex gloriae.

Responsoria.

1. Gaude, mater ecclesia,
Quam illustrant sollemnia
Margaretae celebria,
Cuius praeclaro sanguine
Pro Christi fuso nomine
Aeterna stat memoria.

V. *Astitit regina a dextris tuis in vestitu deaurato circumdata varietate.*

2. Cum nutricis oves pavit,
Praeses hanc videns amavit
Impulsans minis, precibus,
Sed illa tamquam stercora
Mundi reputans decora
Adhaeret Christi legibus.
V. *Lex Domini immaculata, convertens animas, testimonium Domini fidele, sapientiam praestans parvulis.*

3. Tristatus draco territat
Margaretam, dum flagitat
Hostis videre faciem,
Qui deglutivit tremulam,
Sed salvat Christi famulam
Crux huius signans aciem.
V. *Aperuit super eam os suum sicut leo rapiens et rugiens.*

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. *Eructavit cor tuum verbum bonum,*
Christi virgo Margareta,
Dum virtutum fructu feta
Dilexisti iustitiam,
Consecuta laetitiam
Et domum patris tui.

2. *Deus noster refugium,*
Arma, scutum qui confregit
Et in nihilum redegit
Crudelis hostis iaculum,
Ut faciat tabernaculum
Suum altissimus.

3. *Fundamenta eius*
Posuit in suis sanctis,
[Montibus] quam fulsit tantis
Columnis rex noster David,
Sanguine suo fundavit
Eam altissimus.

Responsoria.

1. Educta praeses virgine
Rursus novo certamine
Vult sanctam mentem frangere,
Dum lampades ad latera
Succendit, sed haec aspera
Tormenta vicit prospera.
V. *Igne eam Dominus examinavit, et non est inventa in ea iniquitas.*

2. Post haec undis immergitur,
Motu terra concutitur,
Dissolvuntur vincula,
Currentis ad spectaculum
Gentis ad hoc miraculum
Credunt quina milia,
Qui pro Christo decollati
Sanguineque baptizati
Capiunt caelestia.
V. *Posuerunt mortalia servorum tuorum escas volatilibus caeli, carnes sanctorum tuorum bestiis terrae.*

3. O vere caelestis regis
Prolem non degenerem,
Decollanda cuius legis
Se designat memorem,
Dum preci dato spatio
Orat pro persecutore
Et sui memoriam
Agente, dehinc fuso rore
Sanguinis ad gloriam
Tendit caesa gladio,
V. *Quam ingreditur sine macula operata iustitiam.*

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. *Cantate Domino,*
Orbem terrae qui correxit,
Margaretam dum provexit,
Ut gentium daemonia
Damnet; Deo sit gloria
In sanctificatione eius.

2. *Dominus regnavit,*
Et exsultet ecclesia,
Dum Margareta tenera
Adorantes sculptilia
Voce damnat libera
In simulacris suis.

3. *Cantate Domino,*
Qui recordans veritatis
Salutare missum gratis
Revelat per Margaretam,
Quam fortem stupent athletam
Omnes termini terrae.

Responsoria.

1. Virgo sancta Dei
Margareta dum nutricis
Suae pascebat oves,
Olybrius transiens
Dixit ministris suis:
Adducite mihi illam,
Erit mihi concubina;

V. *Si est libera, accipiam eam in uxorem, si autem servilis dato pretio.*

2. O crux sancta mirabilis,
Cuius vis est terribilis
Daemoniorum agmini,
Per quam victrix Margareta,
Draconem dum scidit, laeta
Collaudat nomen Domini.

V. *In te inimicos nostros ventilabimus cornu et in nomine tuo spernamus insurgentes in nobis.*

3. Spretis illecebris,
o Margareta celebris,
Iam toto mundo
vitii nos solve profundo,

V. Nos coniunge Deo,
martyr praeclara trophaeo.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Olybrius praeses viam
Dum versus Antiochiam
Fecit, habebat obviam
Christi sponsam Margaretam.

2. Cuius illi decens decor
Amore perurens iecor
Cogit, ut hanc sponsam quaerat,
Quae se Christo iam voverat.

3. Nuntiis sic dixit: Ite
Et de puella quaerite,
De statu, secta discite,
Ut sponsa sit, adducite.

4. Legati iussa perferunt,
Sed de consensu virginis
Responsa cassa referunt,
Quam vinxit amor numinis.

5. Hinc ut aurum in fornace
Probatur, cum non vivace
Poena virgo concutitur
Nec praemiis allicitur.

Ad Benedictus.

A. O Christi sponsam vigilem,
O Margaretam nobilem,
Dum sponsus noctis medio
Venit clamore praevio,
In vase ferens oleum
Suscepit Dominum Deum.

In 2. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Ave, praeclarissima
Virgo Margareta,
Quae vicisti daemonem
In carcere latentem
Et praefectum Olybrium
Crudeliter tonantem;
O patrona splendida,
Castitate candida,
Theodosi filia,
Tua prece nos adiuva,
Ut post haec exsilia
Tecum simus in gloria.

Ad Magnificat.

A. O benigna Margareta,
Christi martyr et athleta,
Hoste victo, morte spreta

Regnans iam triumpho laeta,
Deprecamur, mala veta,
Et cum vitae venit meta,
Fac nos frui sede quieta.

Brev. ms. Monasteriense saec. 15. Cod. Monasterien. 201 (204) A. — Antiph. ms. Lubicense saec. 15. Cod. Lubicen. s. n. B. — Noct. 2 und 3 bis zum R 3 der letzteren fehlen B, der zwei Blätter ausgerissen sind. — In 2. Vesp. Nichts B. — Hymnen in A: Pange lingua Margaretae (Anal. XXIII, Nr. 407) und Adeste turbae virginum (Anal. IV, 202).

2. De sancta Margareta.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Hodie virgo pretiosa
Et speciosa
Mira victoria
Mundi devicta gloria,
Carne et spiritu casta
Caelestem ingreditur
Gloriam et laude digna
Suscipitur
A virginum sponso,
Cum quo cocco
Rubens martyrum
Et lilio virginum
Candida,
Gemina mercede pollens,
Suis subveniat
Dilectoribus
Et pro nobis memor sit
Peccatoribus.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Auctorem vitae
Christum laudare venite
Et Margaretae
festive festa tenete.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Saecula laeta colant
praesentis festa diei,
Margareta sui
quae sacrat honore tropaei.

2. Ritu gentili
decepta statu puerili
Idola confregit,
postquam tria lustra peregit.

3. Cordeque non sicco
tenebrarum rege relicto
Lucis in auctorem
totum committit amorem.

Responsoria.

1. Ecce, triumphalis
lux [advenit] specialis,
Festum praeclarum,
tempus quoque laetitiarum,
Plaude, chorus, plaude,
festiva consona laude,
V. Virginis in festo
solito iucundior esto,
Collaudansque Deum,
meruit quo dante tropaeum.

2. Sicut spina rosam
et florem gignit odorum,
Sic hanc praepositus
generavit daemoniorum,
Sed virgo sapiens
aras evertit eorum;
V. Haec Christum confessa Deum,
dominum dominorum,
Cultu surdorum
non est polluta deorum.

3. Dum pia simplicitas
pecori serviret alendo,
Hanc videt Olybrius
praefectus amatque videndo,
Haec hominem renuit
hominemque Deumque sequendo;

V. Nunc placido levis,
nunc intonat ore tremendo.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Hostis ad haec saevit,
sed non tamen illa quievit,
Immo fide crevit,
cum verbis vulnera sprevit.

2. Nullum poenarum
reputat discrimen amarum,
Sic habet inflexum
cor vincens femina sexum.

3. Dum nec tormentis
cedit constantia mentis,
Nec blandimentis
nimiumque diu [que] petentis,
Carceris horrentis
poenas parat ira furentis.

Responsoria.

1. Postea lux fulsit,
de poena carceris exit,
Nec timor urget eam,
quam Christi gratia rexit,
Temptans praefectus
fidei pervertere pectus,
Christum spernendum
docet esse Iovemque colendum;

V. O rabies grandis,
diis immolat iste nefandis,
Surdis et mutis,
medicum spernendo salutis.

2. Virgo respondens
probat idola vana cremari
Et Christum solum
Dominum Deumque vocari,
Sed docet hunc colere,
laudare, sequi, venerari,

V. Per quem clarescit,
solem stellasque creari,
Sanguine qui proprio
mundum voluit reparari.

3. Hinc motus gravius
iubet illam carcere claudi,
Illa vacat precibus
divinae dedita laudi,

V. Invidet hostis ei,
commiscens proelia fraudi.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Hanc draco consurgens
parat absorbere crepatque
Per medium, sicut Christus eam
servatque iuvatque.

2. Induit Aethiopis
formam deformis imago,
Pandens quo noceat,
pandentem sancta virago
Arripit, arreptum
[rapuit] in ima vorago.

3. Quo magis atteritur,
maiori fervet amore,
Christus ei semper
in pectore, semper in ore.

Responsoria.

1. Carcere detracta
stat nullo turbine fracta,
Lampas utrumque latus
varios coquit in cruciatus,
Ignibus assata,
sed virtus igne probata,
Flumine iactatur,
qua baptizata novatur;

V. Angelus e caelis,
custos bonus atque fidelis,
Nullis tormentis
frangi sinit integra mentis.

2. Praeses turbatur
victus, licet insaniatur,
Impatiens irae
iubet hanc mucrone ferire,
Sed formidata
non est sententia lata;

V. Impetrat orandi
spatium Christumque precandi
Et prece finita
finitur cum prece vita.
3. Digna petunt castra,
tumulum caro, spiritus astra,
Ad tumulum cuius
orbis pars confluit huius
V. Munera comportans.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Dum partu gravidas
pariendi causa molestat,
Cumque nihil nisi mors
et desperatio restat,
Haec virgo dat opem,
fera levat, gaudia praestat.
2. Exitus ostendit,
quod ei qui munera pandit
Lumina mittendo
vel limina sacra terendo,
Crescit in optatis
cum summa prosperitatis.
3. Quae cupis esse parens,
quamvis sis funditus arens,
Hanc si corde colis,
dabitur tibi gratia prolis.
4. Hanc cole ferventer,
res est experta frequenter,
Voto gaudebis,
requiem post fata tenebis.
5. Huius opem pulsa,
Nec erit tibi lata repulsa,
Si bene iurasti
culpas, quas flendo piasti.

Ad Benedictus.

A. Tu quae calcasti,
superasti, praecipitasti
Serpentem, mentem
vacuam, virtutis egentem
In Christo funda,
fecunda, corrige, munda;
Tu spes lapsorum,
via morum spesque reorum,
Erige labentes,
rege mentes, suscipe flentes.

In 2. Vesperis.

R. Morte triumphata
iam vivit virgo beata,
Pro vita spreta
vita gaudet sine meta,
Felix contractus,
Deus est in praemia factus;
V. Portans pro capite
caput in discrimina vitae,
Dum decollatur,
post haec diadema lucratur.

Ad Magnificat.

A. Sidus honestatis,
gratis fer opem bonitatis,
Stella poli splendorque soli,
contemnere noli
Precantes ad te,
clamantes ad te, venerantes,
Laudes exiles,
humiles non sint tibi viles,
Hoc festo praesto
tua festa colentibus esto.

Brev. ms. S. Mariae Trimmen. saec. 15. Cod. Collegii ss. Trinitatis Dublinen. B 3. 12. — In 1. Noct. A 1, 1 Secunda laeta. — R 1, 10 meruit quondam trophaeum. — R 2, 1 spina rorans. — R 3, 2 pectori. — R 3, 4 vivendo. — Vor R 3, 7 sq. scheint ein Vers ausgefallen zu sein. — In 2. Noct. A 1, 2 sed non tam illa. — A 3, 6 fluentis. — R 1, 9 Orabiles grandis. — R 3, 1 Huic motus. — R 3, 4 debita. — In 3. Noct. A 2, 5 Atripit. — A 2, 6 invina. — R 1, 2 facta. — R 1, 4 verios quoquid. — R 3, 5 scheint ein halber Vers zu fehlen. — In Laud. A 5, 2 tibi fata. — Ad Bened. A, 3 sq. vacuam mentem. — In 2. Vesp. R, 8 caput indisimina.

3. De sancta Margareta.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. O Margareta,
caelorum virgo secreta
Iam conscendisti,
suavissima victima Christi,
Ora pro nobis,
virtus quo crescat amoris.

Ad Magnificat.

A. Magnificemus Dominum,
Salvatorem omnium,
In spiritu exsultantes
Et festum celebrantes
Beatae Margaretae,
Ancillae humilis suae,
Nos ut eiusdem precibus
Criminum expurgemur faecibus.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Auctorem vitae,
Christum laudare venite,
Cui Margareta
conregnat in aethere laeta.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Haec virgo praedicans
nomen tuum, Christe bone,
A te meruit coronari
gloria et honore.

2. Testimonium Domini fidele,
Sapientiam praestitit parvulae,
Hostis ideo saevissimus
Non dominatus est eius.

3. Innocentiam retinens
Mundumque cor diligens
Per poenas temporales
Portas introivit aeternales.

Responsoria.

1. Felix igitur Margareta,
Sacrilego sanguine progenita,
Fidem, quam spiritu
sancto percepit,
Vitiorum maculis
non infecit;
V. Ibat de virtute
in virtutem
Ardenter sitiens
animae salutem.

2. Haec modica
quidem in malitia,
Sed mire vigens
pudicitia,
Praeventa gratia redemptoris
Oviculas pascebat nutricis.
V. Simplex fuit ut columba,
Quemadmodum serpens astuta.

3. Quadam die Olybrius,
Molestus Deo et hominibus,
Dum transiens visum
in illam sparsit,
Mox in concupiscentia
eius exarsit;
V. Erat enim
nimium formosa,
In vultu scilicet
floruit ut rosa.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Desiderans speciem eius
Benedixit eam Deus,
Trahens illam ad se
In laetitia et exsultatione.

2. Virtutum Dominus
Susceptor illius,
Arcum potentis confregit,
Qui carnaliter eam occidit.

3. In medio templi
regis sempiternam
Misericordiam suscepit,
Qua iugiter gaudebit.

Responsoria.

1. Misit protinus clientes
Ad inquirendos
eius parentes,
Ut, si libera probaretur,
In coniugium
sibi copularetur.
V. Sed hanc qui desponsaverat,
Non ita praeordinaverat.

2. Cum tyrannus intellexit,
Quod eum virgo despexit,
Iussit eandem iratus
Suis praesentari tribunalibus,
V. Quam sperans
puellarum more
Minis flecti
subiuncto terrore.

3. Virgo veneranda
In magna stans constantia
Verba contempsit iudicis,
Nil cogitans de rebus lubricis;
V. Caelestis praemii spe gaudens
In tribulatione erat patiens.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Dicta sunt gloriosa
De te, virgo speciosa,
Sis memor hinc nostri,
Devotos quos tibi nosti.

2. In populis annuntiemus
Mirabilia, quae fecit Deus
Hac in beata virgine,
Quia vixit absque crimine.

3. Tubis in ductilibus
Psallat omnis spiritus
Iudicaturo cuncta saecula,
In quo iam exsultat
Haec agni pedissequa.

Responsoria.

1. Post carceris squalorem
Carnisque macerationem
Christi dilecta tenebrosis
Denuo recluditur in locis,
V. Nomen Domini laudare
Non desinens et glorificare.

2. Sancta martyre
Precatibus instante
Draco foetore
plenus apparuit,
Qui hanc invadens
totam absorbuit,
V. Quem per medium
signo crucis discidit
Et de utero
eius illaesa exivit.

3. Fortis agonista
secum meditatur ut ista,
Astitit, exorat,
daemon sua crimina prodat,
Cogitur afflictus,
discedit denique victus,
V. Fratrem truncatum
dolet ac sese superatum.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Martyr insignis Margareta
Iuxta praefecti decreta
Ocius carceri subtrahitur
Eiusque conspectibus sistitur.

2. Cumque nullis blanditiis
Ad consensum
molliretur iudicis,
Furore nimio inflammatus
Praecepit eam
accendi lampadibus.

3. Ministri statim tenellae
Corpus comburebant puellae,
Sed haec oratione facta
Igne permansit intacta.

4. Vas immensum aqua plenum
Praeses imperat afferri
Et in illud virginem
Ligatam demergi.

5. Laudabilis Dominus
In suis virtutibus
Vincula manuum relaxavit
Suamque famulam
de morte liberavit.

Ad Benedictus.

A. Videntes haec mirabilia
Baptizati sunt quinque milia,
Quos capite plecti censuit
Ira praefecti, quibus est addicta
Christi testis invicta
Benedicens Deum deorum
In saecula saeculorum.

In 2. Vesperis.

Antiphonae.

A. Sanctum nomen Domini
Magnificent omnes populi,
Qui Margaretae
Fusa ad Deum
ultima prece
Promisit se daturum
Vitae praemia
Eius digne
colentibus sollemnia,
Quorum nos consortes
In dilectione fortes
Faciat ad suam laudem
Per infinita saecula.

Antiph. ms. S. Petri de Sudrio saec. $^{11}/_{12}$. Cod. Oxonien. Miscell. Liturg. 202. A. — Brev. ms. Admontense anni 1180. Cod. Admonten. 18. B. — Brev. ms. Traiectense saec. 13. in. Cod. Mus. Germ. 22923. C. — Diurn. ms. Monasticum saec. 13. Cod. Pragen. VI E 13. D. — Brev. ms Constantiense anni 1301. Cod. Engelbergen. 115. E. — Brev. ms. Raigradense anni 1313. Cod. Raigraden. $\frac{B}{K}$ II α 18. F. — Brev. ms. Teplense anni 1353. Cod. Pragen. VII F 23. G. — Brev. ms. Pataviense saec. 14. Cod. Palat. Vindobonen. 1891. H. — Brev. ms. Waradinense anni 1460. Cod. Vatican. 8247. I. — Brev. ms. S. Floriani saec. 15. Cod. S. Floriani XI 487. J. — Brev. ms. Plagense saec. 15. Cod. Plagen. (memb. 12°) s. n. K. — Brev. ms. Frideslariense saec. 14. Cod. Casselan. Fol. 146. L. — Brev. ms. Praedicatt. Wirceburgen. saec. 15. Cod. Darmstadien. 1813. M. — Antiph. ms. Rasdorfense saec. 15. Cod. Fulden. Aa 55. N. — Brev. ms. Praedicatt. Meten. saec. 15. Cod. Univ. Bononien. 2865. O. — Brev. ms. Frisingense saec. 15. Cod. Mutinen. X H 1. P. — Brev. ms. Constantiense saec. 15. Cod. Eremiten. 80. Q. — Noct. ms. Feyenbacense saec. 15. Cod. Eremiten. 614. R. — Brev. ms. Veteris Capellae Ratisbonen. 1988. saec. 15. S. — Brev. ms. Eistettense saec. 15. Cod. Eistetten. 2° 122. T. — Brev. ms. Pragense saec. 15. Cod. Vatican. 4751. U. — Antiph. ms. Beronense saec. 16. in. Cod. Eremiten. 729. V. — Antiph. ms. Rhenoviense anni 1519. Cod. Turicen. Rh. 3. W. — Brev. Wratislaviense imp. s. l. et a. X. — Viaticus Wratislavien. imp. Venetiis 1499. Y. — Brev. Eistettense imp. Eistett 1484. Z.

Im Texte ist die üblichste Form beibehalten, obschon die älteste der angeführten Quellen A in einigen Punkten abweicht. Sie beginnt in 1. Vesp. mit der A ad Magnif:

Adest sollemnitas sacratissima,
Dies arridet iucundissima,
In qua gloriosa
Virgo Margarita,
Per martyrii pressura[m]
Expolita,
Pretiosa
Caelesti(s) structurae
Super addita est margareta [sic],

Cuius nunc unanimes
Insistentes laudibus,
Ut pro nostris reatibus
Interveniat, quaesumus.

Andere Quellen (z. B. G H K) haben in der Vesp. 5 **AA** super Ps:

1. Psallat mater ecclesia
Dulci cum symphonia
Recensendo celebria
Margaretae sollemnia

2. Haec quasi foetorem
Christi flagrans per amorem
Sic mundi florem,
mundi quoque spernit honorem.

3. Per virtutum incrementa
Carnis horret blandimenta,
Servans fidem Christo soli,
Laeta scandit arcem poli.

4. O flos virens inter
paradisi lilia,
Margareta, virgo pia,
veri solis filia.

5. Plaudat Sion filia
Laudum cum canore,
Assunt nunc sollemnia
Virginis decorae,
Margaretae, sponsae Christi,
Quae suo cruore
Lota felix in caelesti
Gaudet iam decore;
Cuius, Christe, sancta prece
Purgans a peccate faece
Iunge nos caelestibus.

In Laud. **AA** super Ps. folgen sich in **A** 1, 2, 4, 5; **A** 3 fehlt, dafür an letzter (5.) Stelle: O Margareta, coelorum virgo secreta etc. — Ad Bened. **A** Sanctum Domini etc. A. — In 2. Vesp. ad Magn. **A** Magnificemus Dominum etc., vgl. in 1. Vesp.

4. De sancta Margareta.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Summi regis ad honorem
Laetetur ecclesia
Celebrando Margaretae
Virginis sollemnia.

2. Quae de stirpe procreata
Praeclara gentilium,
Vana sprevit fide rata
Deum colens omnium.

3. Mox ex alvo matris nata
Nutrici committitur,
Cuius curis educata
Matre destituitur.

4. In primaeva iam aetate
Florens Deum coluit,
Cuius fervens caritate
Vana mundi rapuit.

5. Nostrae semper sit salutis
Margareta informatrix,
Nos ad Dei ferens laudem
Ut filia Hierusalem.

R. Virgo prudens et formosa
Parenti fit odiosa,
Dum diis cultum denegat,
Sed per fidem generosa
Summo fit electa rosa
Patri, quem dilexerat,
V. Corde puro
menteque sedula
Deum verum
colit orphanula.

Ad Magnificat.

O iubar ecclesiae,
Lux serena virginum,
Decus Antiochiae,
Lucerna gentilium,
Vexillum victoriae,
Columna debilium,
Funde preces hodie
Pro nobis ad Dominum.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Ad lumen vitae
cuncti vigilando venite,
Virginis ut festo
iubiletur gloria Christo.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Festum sponsae generosae,
Festum plenum gaudio
Sponsae Christi speciosae
Summo colant studio.
2. Haec in annis regnum mundi
Spernens puerilibus
Non timebat saevis tundi
Pro Christo verberibus.
3. Hanc ob miram diligenti
Cura pulchritudinem
Nutrix servat, dum orbatam
Matre cernit virginem.

Responsoria.

1. Tyrannorum
praefectus impius,
Nomen Christi
studens Olybrius
Delere citius,
venit ab Asia
Antiochiam,
fervens invidia;
V. Vicina transiens
per loca virginem
Pascentem conspicit
oves praenobilem.

2. Margaretae contemplatus
Miram pulchritudinem,
Mox ardescit profanatus
In illius speciem,
Servos mittit et precatur
Verbis blandis virginem;
V. Promittit varia,
sed et amabilem
Sibi coniungere
spondet in coniugem.

3. Contemnit impium
puella tenera,
Nec mulcent mitia,
nec terrent aspera,
Constantis animi
nam inter verbera
Dilectum baiulat,
quem colunt aethera;
V. Fide firma
perstat immobilis,
Deridens minas
scelesti iudicis.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Oves pascens cum puellis
Nutricis virguncula,
Sic honoris et decoris
Declinat pericula.
2. Sponsa sponso copulata
Cordis desiderio
Sociari sibi gliscit
Corporis martyrio.
3. Metu poenae non gravatur
Pugnatricis animus,
Nec a Deo separatur
Mens trita doloribus.

Responsoria.

1. O mirandum, praedicandum
Divinum consilium,
In puella nova bella
Rex exercet omnium,
Quae tyrannum infra annum
Vicit quintum decimum;

V. Ovis lupum,
columba vulturem,
Philomena
sternit accipetrem.

2. In tormentis virginem
Dum invictam conspicit,
Tyrannus in carcerem
Taetrum trudi praecipit,
Sed nec sic immobilem
Commovere sufficit;
V. Signo crucis
munita carcerem
Intrat, hostem
non timens veterem.

3. Ave, virgo sancta, martyr
Margareta,
Ex lapide pretioso
nuncupata,
Quae serpentes superasti
Nec tormenta formidasti,
Te precantes
da hostes vincere
Et carnales
motus restinguere;
V. Tu flos agri, tu lilium
Non marcescens convallium.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Omnis decor, rex decoris,
Collaudetur cordis, oris
Praedulci tripudio,
Margaretam qui nitoris
Veste claram iunxit choris
Superum cum gaudio.

2. Spe mercedis, ad quam virgo
Totis tendens viribus,
Ictibus occumbit gratis
Lictorum ferocibus.

3. Sapienter pro supernis
Commutat terrestria,
Pro perfectis et aeternis
Mundi transitoria.

Responsoria.

1. O miranda nimium
Virginis constantia!
Turba circumstantium
Flet in abundantia,
Videns corpus tenerum
Pati tot supplicia;
V. Praefectus ipse
non valens impius
Videre, faciem
operit vestibus.

2. Praefectus igitur
infectus scelere,
Nec sic afflictam
ferens evadere,
Novo iam utitur
tormenti genere,
Perpulchrae violae
virorem laedere,
V. In vase sanctam
repleto flumine
Submergi iubet
ligato corpore.

3. De dracone triumphasti,
Dum terrena conculcasti
Et cum eo, quem amasti,
Gaudes iam in gloria,
V. Mente tendens ad superna,
Spernens mundi gaudia.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Lictores igitur
mactantes virginem
Abhorrent sceleris
sui tyrannidem.

2. Adfantur nymphulam
dicentes talia:
Dolemus super te,
virgo pulcherrima.

3. Consenti equidem
nostris consiliis,
Ut possis vivere
dotata variis.

4. O mali, inquit,
consiliarii,
Pro poenis istis
spem gero gaudii.

5. Turba canat virginum
Frequentando canticum
Congaudendo virgini,
Quam vocavit virginum
Rex in chorum hodie
Iugiter canentium.

Ad Benedictus.

A. Benedictus Dominus
Deus Israelis,
Qui columbae pandere
merita fidelis
Per columbam voluit,
quae sertum de caelis
Ore tulit aureum
Invitans ad gaudium
martyrem Rachelis.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Beatissima
Christi virgo Margareta,
Splendidissima
Sanctorum margarita,
Laus angelorum,
Spes peccatorum,
Sidus aureum
Inter choros martyrum,
Fac nos, quaesumus,
Meritis tuis et precibus
Gaudendo gaudere
in caelestibus.

Brev. ms. Trevirense saec. 15. Cod. Cusan. 74. A. — Brev. ms. Trevirense saec. 15. (Privatbesitz) B. — Brev. ms. Trevirense saec. 15. Cod. Treviren. 427. C. — Antiph. ms. Trevirense saec. 15. Cod. Capit. Treviren. 172 D. — Brev. ms. Coloniense saec. 15. Cod. Darmstadien. 1100. E. — Brev. Trevirense imp. Lugduni 1515. F. — D ist unvollständig, da ihm h. l. zwei Blätter fehlen. — In 1. Vesp. Super Ps. A 5 Omnis decor, rex decoris etc. C. — Ad Magn. A Magnificemus Dominum etc. C, wie im vorigen Offic. — Invitat. lautet in C:

Exsultando iubilemus agno, sponso virginum,
Margaretam qui vocavit ad aeternum iubilum.

In 1. Noct. R 3 Quadam die Olybrius etc. C; entlehnt. — In 2. Noct. R 1 Contemnit impium etc. C. — R 3 fehlt C. — In 3. Noct. A 1 Spe mercedis, ad quam virgo etc. C. — A 2 Sapienter pro supernis etc. C. — A 3 Turba canat virginum etc. C. — R 1 In tormentis virginem etc. C. — R 2 Omiranda nimium etc. C. — R 3 Praefectus igitur etc. C. — In Laud. Super Ps. AA Martyr insignis Margareta etc. cum reliquis C; entlehnt aus dem vorhergehenden. — Ad Bened. A O iubar ecclesiae etc. C. — In 2. Vesp. ad Magn. A fehlt C; dafür:

O laudanda
Christi clementia,
Cuius admiranda
In beata Margareta
Resplendent opera,
Quae verae fidei
Constantia
Nulla tormentorum
Mota est saevitia,
Ipsa nos prece sanctissima
In caelesti collocet gloria.

5a. De sancta Margareta.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Adest digna praeconiis
   Margaretae sollemnitas,
   Cuius per orbem variis
   Signis refulget sanctitas.

2. Margaretae martyrium
   Et caelibatus gloria
   Dant odorem eximium
   Ut rosis iuncta lilia.

3. Margareta gaudio
   Caeli iam potita
   Diris sub Olybrio
   Poenis est attrita.

4. Virgis, flammis, virgulis
   Torta Margareta
   Fontis vitae poculis
   Iam potatur laeta.

5. Ad aeternum convivium
   Margareta vocata
   Venit virtutum omnium
   Margaritis ornata.

R. Virgo flagellatur
et carcere clausa moratur,
Pectine sulcatur
corpus, latus igne crematur,
Quando fidem pandit,
ensem subit, aethera scandit;
V. Margareta Deum
iam cernit nacta tropaeum.

Ad Magnificat.

A. O rosa per saecula
vernans sempiterna,
Tibi sine nebula
luxit lux superna,
Summo bono frueris,
victrix coronata,
Margareta superis
nos iunge beata.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Lumen in taetro carcere
   Margaretae resplenduit,
   Quae clara lucis opere
   Nil culpae taetrum habuit.

2. Stravit munda manibus
   Regem superborum,
   Calcans castis pedibus
   Caput impiorum.

3. Poenas passa varias
   Tandem decollata
   Transivit ad nuptias
   Cum sponso parata.

4. O felix commercium,
   Quo pro poena brevi
   Sempiternum gaudium
   Emit foro levi.

5. Orat in vitae termino
   Ut exaudiantur,
   Qui supplicantes Domino
   Sui recordantur.

Ad Benedictus.

A. O victrix eximia,
Virgo Margareta,
Tua desideria
Bona sunt impleta,
Duplex sertum gloriae
Fers inter beatos,
Grata fonti gratiae,
Fac nos ipsi gratos.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Ave, caeli redimita
Margareta laurea,
Pretiosa margarita
Caelibatu nivea,

Tunsionibus polita,
Vita, signis splendida,
In corona Iesu sita,
Nos in Christo solida.

Bei Abschrift dieser Historia habe ich leider vergessen, die Quelle beizufügen, aus der sie geschöpft ist. — In Laud. A 2, 4 caput imperiorum Hs. — A 5, 3 supplantantes Domino Hs.

5b. De sancta Margareta.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Gaude, caelum, terra, plaude
Plausu [novo], nova laude
Lauda regem gloriae,
Qui post brevis vitae metam
In perenni Margaretam
Collocavit requie.

Ad Magnificat.

A. Ave, stella radiosa,
Stella luce clarior,
Margareta pretiosa,
Gemmis, auro clarior,
Virgo carne generosa,
Fide spectabilior,
Passione gloriosa,
Meritis praestantior,
Nobis, martyr gratiosa,
Patrona clementior,
Sit ad regna gaudiosa
Semita securior.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

In laudem Christi
cum linguis corda levemus,
Margareta polum
penetrans iubilat, iubilemus.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Urbs felix Antiochia,
Quae Margaretam genuit,
Cuius per orbis spatia
Virtus ut sol emicuit.
2. Ex patre Theodosio,
Patriarcha gentilium,
Ritu dispar a patrio
Carnis duxit exordium.
3. Coepit in pueritia
Mundum munda despicere
[At]que facta salubria
Cordis in arca condere.

Orat. ms. Dorotheae de Mittelhusen anni 1449. Clm. Monacen. 10930. — In 1. Vesp. R Quadam die Olybrius etc. — Ad Magn. A, 7 Passionis. — Ibid. 8 praestantiae. — Ad Compl. A Margareta [caelorum] virgo secreta etc. — In 1. Noct. A 1, 3 spatium. — Alles weitere prosaisch. Zum Officium gehören die Hymnen: In 1. Vesp.: Gaudeat chorus virginum (Anal. XXIII, 229); ad Noct.: Dies illuxit gaudii (Ibid.); ad Laudes: Sollemnis dies virginum (Anal. IV, 194).

6. De sancta Margareta Hungarica.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Iucundare ex novella
Floris caelum plantula,
Cuius vigor carnis bella
[Prece] stravit sedula.

Ad Magnificat.

A. Felix plane,
felix per omnia,
Summa semper
ducens fastigia,
Quam terrenae
stemma propaginis

Et caelestis
insignit gloria,
De regalis
radice germinis
In regnorum
scandens imperia.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Regi Christo laude laeta
Solvamus obsequium,
Cuius regni Margareta
Confortatur gaudium.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Mundi plenum luxu rete
Damnans pudicitia
Caeli nuptum Margaretae
Sperat innocentia.
2. Cilicio se ambiens
Virgo iam velata,
Flagris se percutiens
Christo consecrata,
Zona quoque ferrea
Cinxit se beata.
3. Voto vitae stabilis
Loco permutata
Tamquam arbor fertilis
Crevit transplantata.

Responsoria.

1. In declivo vitae fine
Nostri casus ut ruinae
Restaurentur gratiae,
Dum regali stirpe nata
Iura vendit abdicata
Voluntatis propriae,
V. Haec exemplum, Dei templum,
Margareta laude spreta
Mundi praebet patriae.
2. Ortus caelo conscio
Germinis magnifici
Paupertatis pretio,
Voto, cultu subiici
Patris almi nuntio
Panditur Dominici,
V. Summi civis aetheris,
Forma vitae veteris
Iuris usu caelici.
3. Virgo decens aevo,
pugil in certamine saevo,
Mundum vicisti
felici foedere Christi,
V. Dum regis orditam
claustrali tramite vitam.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Sub regulari ferula
Tranquilla parens tremula,
Professi status creditum
Ad plenum solvens debitum.
2. Sanctitatis populo
Spargit fundens odores,
Exemplari speculo
Fulgens inter sorores.
3. Dum sordescit provoluta
Ancillarum pedibus,
Tergit rixae labis luta
Ex earum cordibus.

Responsoria.

1. Sub clausura
vitae primordia
Stringens calcat
[regum] insignia,
Summi verbi
victa inopia
Plagis urget
membra nobilia,
V. Culpae adhuc nescia
Laetatur paenitentia.
2. Abnegata
patris consortia
Tempestatis
flagellans pluvia,
Caeli secum
pugnante gratia

Voti compos
solatur anxia;
V. Lacrimarum
profusis imbribus
Vim pluviae
ministrat nubibus.
3. Carne sub exili
caelesti nupta cubili
Languet in amplexu
divino saucia nexu,
V. Optat, quaerit, amat,
gemitu, prece, verbere clamat.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Impetrandi gratiam
Provocans ieiunio,
Fervet in fiducia
Tali ducta praevio.
2. Castigante transitum
Corporis molestia
Impendentem spiritum
Cogit ad caelestia.
3. Nuptiali convivio
Consors una fruentium
Sponsi fusa [in] gremio
Canit epithalamium.

Responsoria.

1. Explicati fruitura
Laboris stipendio
Iam praeivit nascitura
Caeli stillicidio,
Vox superna mortis iura
Rorat vaticinio,
V. Tali privilegio
Vim amoris amplioris
Parit desiderio.
2. O spectanda saeculo
Novo res miraculo
Gestu singularis,
Votum mater astruit,
Viri sexum induit
Forma puellaris.

V. Compeditus carcere
Clare visitatus
Suffraganti munere
Gaudet liberatus.
3. Sole sub ardenti
rutilante luce latenti
Optat inesse choris
stabiliti palma pudoris,
V. Lilia conferto
redolens gerit insita serto.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Iam Margareta
rediviva pace quieta
Se rapit ad pronam
radio vibrante coronam.
2. Congaudete, superi,
Vobis sidus inseri
Vas caelestis roris,
Laudis et honoris.
3. Nostri tegmen ordinis
Femineo flore
Virginalis agminis
Fulget in decore.
4. O felicem famulam,
Puritatis gerulam,
Quae subintrat chorum
Regis angelorum.
5. Haeres regis strenua
Supernorum civium,
Caeli nobis ardua
Confer pandens ostium.

Ad Benedictus.

A. Dulci digne
respondens praemio
Sub perennis
lucri comercio,
Virgo Christi,
grata servitio,
Caelum tibi
blanditur gaudio.

S. Ferrarius, De rebus Hungaricae provinciae ordinis Praedicatorum, Viennae 1637, p. 342 sqq: Officium in festo beatae Margaritae die 18. Ianuarii decantari solitum ab ordine Praedicatorum in Hungaria. „Incipit historia beatae Margaritae, virginis eximiae, quarti regis Belae filiae." — Ad Matut. Invit. 3 Ferrarius schreibt stets Margarita, obschon der Reim sehr häufig die Form Margareta fordert. — In 2. Noct. A 2, 2 Spargebat. — In 3. Noct. R 3, 2 rutilantem. — Hiezu gehören drei Hymnen: in Vesp.: Novo sacrata gaudio (Ferrarius l. c. p. 342, Dankó, Vetus Hymnarium p. 159); ad Noct. Hymnis agamus fidei (Ferrarius 343, Dankó 160); in Laud.: Gratuletur Hungaria (Ferrarius 351, Dankó 166).

7. De s. Maria Aegyptiaca.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Mater, laetare,
Agyptiacae Mariae,
Quam respexit et erexit
Deus de faece labis prece,
Iugis sit memoria.

2. Ad laudem Dei populi
Sic excitentur seduli,
Qui firmavit, quam ereavit
Peccatricem, donans vicem
In caelesti gloria.

3. Regnans Deus in saecula
Caeli locat in specula
Hanc conversam, labe tersam,
Levans solo reddit polo
Aegyptiacam Mariam.

4. Hierusalem aedificans,
Deus et sanctificans,
Vitae spreto de Aegypto
Sanctam pangit, quae nunc clangit
Caelestium harmonia.

5. Annuntiat caelestium
Sion decora mentium
Iesu Christo laudes isto,
Quod benedixit filiae,
Quam purgatam et dotatam
Vitae dono, iugi bono,
Caeli iunxit patriae.

Ad Magnificat.

A. Exsultet omnis spiritus
Modo salutari,
Qui maxima divinitus
Potenter operari
Valet in generatione,
Quam de conversatione
Turpissima Mariae,
Peccatricis Aegyptiae,
Misericordia serenae
[Restituit] vitae plene;
Magnificemus
De solo immixtam polo
Hymnis dignis collaudemus,
Ut beata caeli grata
Nobis beneficia
Christus donet et coronet
Nos cum laetitia.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Magno regi, qui suo gregi
Sic de Aegypto
Mariam spreto vitae leto
Iubilemus
Et peccato nece strato
Eius statum emendatum,
Venite, rite collaudemus.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Haec Maria Aegyptia
Sumens ortum vitae portum
De Aegypto nascitur

Et obscaeno duodeno
Anno luxu carnis fluxu
Voluptatis pascitur.

2. Alexandri urbem magni
Haec puella, haec tenella
Transfuga tunc adiit,
Ubi stupro vili lucro
Corpus curat, sed obdurat
Mentem castam, quae periit.

3. Illecebris haec tenebris
Cor sic stultum tempus multum
Libidine nutrivit,
Sed post planctum labis sanctum
Corde rectum ad conspectum
Domini sitivit.

Responsoria.

1. Nutu Dei sanctam crucem,
Contra mala saeva trucem,
Haec cum populo beato
Ierusalem Aegyptia
Ivit, sed et vitia
Formatis auget peccatis,
V. Nam pro naulo corpus paulo
Naucleris subiecit,
Et sic votum pene totum
In ipsa defecit.

2. Ierosolymam perventa
Prae foribus est retenta
Templi peccatrix infessa
Ob scelera enormia,
Vitia multiformia
Repulsam est perpessa;
V. Pectus tundit haec et fundit
Lacrimas paenitentiae,
Mala plangit, nam cor tangit
Spiritus conscientiae.

3. Contrito haec gemens corde,
Peccatorum ut a sorde
Virgo hanc eriperet
Et ad crucem adorandam
Veniamque impetrandam
Introitum concederet;
V. Sed repente casta mente
Tristi post fere desperat,
Vitam mundi furibundi
Abnexuque spondiat.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Voce clara sic amara
Paenitenti poena flenti
Mariae indicitur,
Si iuvamen trans Iordanem
Adit saltum, per cor altum
Salus tibi adicitur.

2. Sed beato Deo [grato]
Quadragenis cum septenis
Annis luit in deserto
Et de pane trino sane
Degens annis carens pannis
Corpore discooperto.

3. Nimis decem per carnis faecem
Cum septenis annis plenis
Maria molestatur,
Sed divino nutu trino
Incentivum carnis vivum
Ab ipsa sequestratur.

Responsoria.

1. Aestuabat abbas pio
Zosimas desiderio
Trans fretum lustrans desertum,
Aliquem si forte patrum
Reperiret, corpus atrum
Viditque discoopertum;
V. Sole usta nuda iusta
Zosimam coepit spernere
Tunc Maria Aegyptia,
Ne nudam possit cernere.

2. Catholicus vir Zosimas
Mariam per asperrimas
Insectabatur vias,
Quae ad virum clamat: tuum,
Pater, sic porrige mantum
Et capiam indunias.
V. Vir mantellum satis tenellum
Nudae sic confert feminae,

Stupefactus et coactus
Suo vocat nomine.

3. Rogat frequens coenobita
Ut eundem eremita
Sic velit benedicere;
Inquit illa: sacerdotum
Culmen consecrat te totum,
Tuum est preces dicere;
V. Ut audivit, quod haec scivit
Officium, quoque nomen,
Benedici et adici
Per verba rogat omen.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Orans ista cum psalmista
Manus tendit, is praetendit
Phantasma esse subito,
Elevatam tum beatam
A tellure et mensurae
Vidit uno cubito.

2. Male putas et refutas
Peccatricem me pernicem
Phantasma esse zabuli,
Parcat Deus, inquit, meus
Miserator, ministrator
Humanae mentis pabuli.

3. Eia, matrem te et patrem
Caelestium, terrestrium
Coadiuro vehementer,
Coenobita, inquit ita,
Regnum, genus, statum plenus
Sermo perorct frequenter.

Responsoria.

1. Fideli haec sacerdoti
Facinus peccati noti
Fatebatur eremita,
Omnem enarrans seriem,
Gestae rei materiem,
Quam gesserat in hac vita;
V. Felix ista cum psalmista
Se fore ream praedicat,
Ad exemplum nostri templum
Vivum se Christo dedicat.

2. Exorat haec coenae die
Zosimam eucharistiae
Conferre sanctuarium
Ad Iordanem, revoluto
Anno termino statuto
Sumat caeli diarium;
V. Corpus Christi petivisti
A sacerdote, Maria,
Nam per multum tempus cultum
Non videras haec in via.

3. Coronata cum corona
Fulget caelo haec matrona
Beatis cum caelicolis,
Quae gaudet nunc in gloria
Devicta mundi scoria,
Clemens assis christicolis;
V. O Maria Aegyptia,
Funde precem contra necem
Aeterni luctus tabidi,
Ne cadamus, sed vivamus
Firma fide, et collide
Laqueos hostis rabidi.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. In cena dat dominica
Hic sacramenta mystica
Sic beatae indilate,
Offert donum, vitae conum
Huic Mariae presbyter.

2. Transiit hic super undam
Facto signo crucis, mundam
Contagio, naufragio
Quam crimine non minime
Caelo fecit arbiter.

3. Nimis stupore tremuit
Sacerdos et ingemuit
Iterato perpetrato
Tali signo fide digno
Eius pedibus se prosternens.

4. O sacerdos, inquit, late
Celsa fulgens dignitate,
Te prostrare noli, care,
Sed post cursum anni rursum
Hoc in loco sis me cernens.

5. Notum vir locum adiens,
Cursum post domum capiens,
Hanc defunctam, sed coniunctam
Cernit caelicolis polo,
Quam sepelire datur scire
Literali scripto tali:
Corpusculum redde solo.

Ad Benedictus.

A. Instrumenta pollitoris
Desunt in deserti oris
Sancto seni, qui imperat
Tunc leoni occurrenti,
Qui virtute vehementi
Fossam terra praeparat;
Sic Mariae Aegyptiae
Exsequiae pro requie
A sene celebrantur;
Cuius merita nos inclita
Iungant throno summo bono,
Ubi sancti gratulantur.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Iubar novum in terminis
Galliae fulget tenebris,
Illustratur Centonia,
Maria, Aegypti nata,
Ab oriente translata,
Virtutum testimonia
Praebet signis sic condignis,
Aegros curat et procurat
Sanitas virtutem,
Quam oremus et amemus,
Nos miseros ut liberos
Perducat ad salutem.

Brev. ms. Curiensé (?) saec. 15. Cod. Arch. Sangallen. Fabarien. IX. — In 1. Vesp. **A** 4, 2 Lies Deus atque? — **A** 4, 4 Lies quam nunc? — Ad Magn. **A** 6 Lies Qui de? — Ibid. 10 fehlt ein Verbum. — Ibid. 12. De solio. — Invit., 2 fehlt ein Verbum. — In 1. Noct. **A** 1, 1 Aegyptiaca. — **R** 1, 5 Iussit sed et. — **R** 1, 7 Re prona nullo corpus paulo. — **R** 3, 10 zweifellos korrupt; lies Ac nexus quae ponderat? — In 2. Noct. **A** 1, 2 fluenti. — **A** 3, 5 Intensivum. — **R** 1, 9 Aegyptiaca. — In Laud. ad Bened. **A**, 6 Tencam terra. — In 2. Vesp. ad Magn. **A**, 3 Illustraturque.

8. De s. Maria Aegyptiaca.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Instanti sollemnio
Assurgentes devotio
Nostra gratuletur,
Mariae Aegyptiae
Laudis multifariae
Titulus donetur.

R. Vir sanctus Zosimas
venerabile corpus Mariae
Sepelit rigatum
lacrimis devotionis piae
Sollicitusque de
eius vocabulo
Nomen gloriosum
legit in sabulo;

V. *Corpus eius in pace sepultum est, et nomen eius vivet in aeternum.*

Ad Magnificat.

A. Magnificetur Dominus
A sanctis et fidelibus,
Qui pulsam ab uberibus
Mariam lotis pedibus
Duxit in solitudinem
Dans cordis latitudinem.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Iubilemus Christo regi,
Qui sanctorum iunxit gregi
Mariam Aegyptiacam
Per abundantem gratiam.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. In ingressu Mariae
De vitiorum barbarie
Facta est confessio
Eius sanctificatio,
Haec est dexterae
Dei mutatio.

2. Quae vitae veteris
tunica dum se spoliavit,
Caelesti sponso
thalamum nova sponsa paravit.

3. Ista in Hierusalem
Filia Hierusalem
Et in templo Domini
Fit templum sanctum Domini.

Responsoria.

1. Beatum virum Zosimam
Deus ad suam gloriam
Declarandam, quae latuit,
Mutare locum voluit;
V. *Secretum regis celare bonum est, gloriam Dei revelare honorificum.*

2. Cumque iuxta canonem
Claustri per solitudinem
Iret statuto tempore,
Vidit angelum in corpore;
V. Emicuit gemma
David exornans diadema.

3. Maria non parcens ori
Sancto pandit seniori
Lapsus vitae pristinae,
Pressa pridem ac depressa
Peccatorum pondere,
Post levata, levigata
Corpus librat in aere.
V. *Suspendium enim elegit anima eius et mortem ossa eius.*

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Posuit Dominus
Desertum in delicias,
Sicut veridicus
Praedixit Isaias,
Dum Mariam Aegyptiam
Illustravit per gratiam.

2. Non erit amplius desolata
Nec vocabitur
ultra derelicta,
Quae adhaesit Domino
Corde perfecto
fideque non ficta.

3. Elongavit fugiens
Et mansit
in eremi vastitate
Exspectans Dominum
Qui salvavit
eam tempestate.

Responsoria.

1. Benedictus
pater misericordiarum,
Qui salutem
procurat animarum,
Per quem vas contumeliae
Fit vas misericordiae;
V. Benedictus Deus
totius consolationis,
Qui suam famulam
replevit charismatum donis.

2. Quae conscripta pactione bona
Coram Dei genetricis icona
Adorato ligno sanctae crucis
Dirigit pedes in viam salutis.
V. *Quam pulchri sunt gressus tui in calciamentis, filia principis.*

3. Vultum lavans in Iordane
Confortatur Christi pane,
Pergit bene, currit tute
In virtutem de virtute,
Transit hoc edulio;

V. *Panem caeli Dominus dedit ei, panem angelorum manducavit homo.*

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. O mira Dei bonitas,
O praedicanda pronitas
Ad succurrendum homini,
Qui invocat nomen Domini.

2. Denigrata est cutis eius
super carbones ignis,
Et non est agnitus
vultus eius in plateis.

3. Nigra sum, filiae
Ierusalem, et formosa,
Facta sum dilecta
dilecto ex odiosa.

Responsoria.

1. Tres ad victus corporales
Secum deportarat panes,
Quibus in eremo vasta
Multis annis fuit pasta;

V. *Non enim in solo pane vivit homo, sed in omni verbo, quod prodit ex ore Dei.*

2. Corde sursum ad
Deum intento
Maria unius
horae momento
In locum sanctae
dormitionis reducitur,
Posito corpore
libere Deo fruitur.

V. *Sicut cervus desiderat ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad Deum vivum.*

3. O Maria, mater pia,
Paenitentum quae es via,
Supplicantes die isto
Nos commenda Iesu Christo,
Qui te claram virtutibus
Locavit in caelestibus.

V. *Veni, electa mea, et ponam in te thronum meum, quia concupivit rex speciem tuam.*

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Mirabilis Dominus
In altissimis Mariam
Mirabiliter exaltavit.

2. Iubilemus Domino
in cordis exsultatione,
Qui Mariam revelavit
in crucis exaltatione.

3. Apparuit Domino Maria
In terra deserta et invia,
Ut videret virtutem
eius et gloriam
Uberem consecuta
misericordiam.

4. Benedicant Dominum
Omnes creaturae,
quas finxit,
Qui Mariam beatissimam
Larga manu benedixit.

5. Laudemus Dominum
devotissime cum angelis,
Qui pro Mariae paenitentia
gaudent in caelis.

Ad Benedictus.

Benedictus Deus
christianorum,
Qui conversionem
vult peccatorum,
Qui interventu
matris misericordiae
Eduxit Mariam
de lacu miseriae,
Quam post perfectam
paenitentiam
Ad suam suscepit
praesentiam.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

Decoratur virtutibus
Anima Mariae,
Illustratur divinitus
Dono prophetiae,
Eius sacro corpori,
dum terrae commendatur,
Bestiarum fortissimus,
leo famulatur.

Brev. ms. Coloniense saec. 15. Cod. Londinen. Egerton 674. A. — Antiph. ms. Tungrense saec. 15. Cod. Tungren. s. n. B. — Brev. ms. Zutphaniense saec. 15. Cod. Bollandian. s. n. C. — Brev. ms. Trevirense saec. 14. Cod. Treviren. 236. D. — Brev. ms. Trevirense saec. 15. Cod. Cusan. 75. E. — Antiph. ms. S. Mariae ad Gradus anni 1477. Cod. Semin. Colonien. 5a. F. — Brev. ms. Tremoniense saec. 15. Cod. Darmstadien. 869. G. — Brev. ms. S. Mariae ad Gradus saec. 15. Cod. Darmstadien. 977. H. — Brev. ms. Coloniense anni 1450. Cod. Darmstadien. 1100. I. — Brev. S. Gudilae Bruxellen. imp. Parisiis 1516. K.

In 1. Vesp. Super Ps. A fehlt ACFGHL. — R, 1 En sanctus Zosimas A. — In I. Noct. A 1, 1 Sanctum virum K. — In 2. Noct. A 1, 5 Aegyptiacam K. — R 3, 1 lavit K. — In 3. Noct. lauten RR 2 und 3 in K:

2. Veste sua vetustate
Trita sancta nuditate
Nudum Christum sequitur,
Die aestu,
Nocte gelu
Per omne corpus uritur.
V. *Nolite me considerare, quod fusca sum, quia decoloravit me sol.*

3. Perceptis devotissime
sacramentis Christi
Maria precatur in pace
iam se dimitti.
Super fluenta Iordanis
constanter graditur,
Caelestem patriam
incunctanter ingreditur.
V. *Haec requies eius in saeculum, hic habitabit, quoniam elegit eam.*

In 2. Vesperis ad Magn. hat K die folgende Antiphon:

Deus, misericordia dives
A progenie in progenies,
Vocat Mariam
Misericordiam
Consecutam,
Hodie transferens eam
Ad mansionem tutam,
Ubi nec dolor nec gemitus;
Ibi pro suis oret supplicibus.

9. De s. Maria Magdalena.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Regem caelorum
Dominum veneremur habentes
Spem veniae, quam promeruit
veneranda Maria.

Antiphonae.

1. Cum vellet Dominus
mundum evocare salutis
Ad vitam, populos
rebus verbisque vocabat.
2. Cumque Pharisaeus
Dominum prandere rogasset,
Corporeis fruitur
dapibus dans spirituales.

3. Ecce soror Lazari,
   pia nunc, sed tunc scelerosa,
Attulit unguenti
   pretiosi pondus odoris.

* * *

4. Postquam caelorum
   dominus conscendit in altum,
Huius iusta fuit
   ter denos vita per annos.

5. Atque redemptoris
   tanto flagravit ardore,
Quod voluit soli
   sola vacare Deo.

6. Terrarum secreta petit,
   quo nemo vel haustum
Vel valuit deferre cibum
   vel verba referre.

7. Laudibus angelicis,
   quibus instat iugiter, alte
Ista fruebatur
   manibus advecta supernis.

* * *

8. Gaudeat omnis homo
   laudes referens creatori,
Et vitae meritis
   resonet praeconia laudis,

V. Qui pietate sua
   contritis corde medetur.

* * *

9. Quamlibet omnis homo
   culparum mole gravetur,
Est tamen ad veniam
   praesens spes inclita Christi,
Si tamen admissum
   facinus peccator abhorret
Et damnat facti
   noxia quaeque sui.

10. Quis Magdalena
   sceleratior esse Maria
Quivit ad omne malum,
   quae nomine plena reatus
Peccatrix vocata fuit
   quasi nomine culpae?
Cum tamen ipsa Deum
   lacrimis commovit obortis,
Sui conscia reatus
   meruit precamine solvi.

11. O pietas Domini,
   cunctis peccata remittens,
Qui scelerum veniam
   contrito corde meretur;
Nam scelerosa fuit
   Lazari soror, ecce, Maria,
Sed quia paenituit,
   meruit pia dona salutis.

Cod. Vatican. 393 add. saec. 11. — Augenscheinlich die Trümmer eines alten Officiums. — 10, 9 verdorben; lies: Conscia peccati?

10. De s. Maria Magdalena.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Aurora Iesu rutilans,
   Nesciens occasum,
Nostrae mentis tenebras
   Illustra septiformis
Tui spiritus
   Sanctimonia.

2. Rosa fulgens virginum,
Audi preces supplicum
Et Mariae meritis
Nos coniunge caelicis.

3. Te laudamus toto corde,
Mente pura, munda voce,
Qui eligis debilia,
Ut confundas fortia.

4. Sic Mariam dum vocasti,
Caritate vulnerasti,
Fons misericordiae,
Nos quoque salva hodie.

Ad Magnificat.

A. Suavissime universorum
Domine, peccatorum

Susceptor mitissime,
Tergens vitiorum
Maculas omnium,
Servans meritorum
Praemia bonorum;
Iesu pie, ad Mariae
Salva nos precamina,
Ut te solum, summe bonum,
Laudemus in saecula.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Stellam Christum matutinam
Cum Maria praestolantes,
Ne sola stet foris plorans,
Nos cum ea vigilemus,
Ut per noctem quem insomnis
Quaeritando dilexerat,
Hunc inventum omnes una
Procidentes adoremus.

In 1. Nocturno.

Responsorium.

3. Gaudeamus in hac die
Recurrentes ad Mariae
Fontem paenitentiae,
In quem se dum prudens mersit,
Sordes mentis cunctas tersit
Dono sapientiae;
V. Ad fontem vitae
Christum properando venite.

Brev. ms. S. Coronae saec. 14. Cod. Pragen. XII E 6 a. — Alles Fehlende prosaisch; Hymnus: Magnum salutis gaudium (Dan. I, 179).

11. De sancta Maria Salome.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Mariae Salome merita
Illa reducunt tempora,
Cum Christo sola gratia
Lepra mundabat corpora,
Languores et daemonia
Sanans pellebat omnia.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Sancta Maria, mater
Iohannis et Iacobi,
Intercede pro nobis.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Venite, omnes populi,
Laudemus matrem Iacobi,
Quam revelavit Dominus,
Ut sit solamen omnibus.

3. Quidam Simeon nomine,
Omni carens lumine,
Lucem recepit integram,
Quam saepe postulaverat.

5. Huius sacrae reliquiae
In mundi huius vespere
Inventae fulgent vernulis
Cum signis et miraculis.

6. Per Petrum nam apostolum
Salutem ad credentium
Has revelavit Dominus
Portentis et virtutibus.

Responsoria.

1. Salvator mundi, Dominus,
Et certa spes credentibus
Per Galilaeae litora
Sacra figens vestigia
Mariae vocat filios,
Quos statuit apostolos;
V. At illi spretis retibus,
Patre et rebus omnibus
Sequuntur statim Dominum,
Qui est salvator omnium.

2. His auditis tunc Maria,
Praedictorum mater pia,
Laetabunda festinavit
Seque totam mancipavit
In Dei servitio;
V. Quae ab eo non discessit,
Sed in eius, quem dilexit,
Fide constans exstitit.

3. Sponsa Christi tunc, Maria,
Cuncta spernens in hac via
Soli Christo adhaesisti,
Per quem domum meruisti
In aeterna patria;
V. Esto pia interventrix
Apud Christum, suae gentis
Solvat ut piacula.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Inventis tunc reliquiis
Ingens odor prosiliit,
Et terrae motus maximus
Ingessit metum omnibus.

3. Quarto die reliquiae
Perfusae novo sanguine
Cernuntur a fidelibus
Pontificum in manibus.

5. Ad hoc quidem miraculum
Occursus fit fidelium,
Languores et daemonia
Fugat Salomae filia.

6. Rogemus omnes Dominum
Creatoremque omnium,
Ut per Mariam caelitus
Charisma donet spiritus.

Responsoria.

1. Soror matris Iesu Christi,
Caelebs facta tu dixisti,
Stirps ut tua consederet
Christo Deo et teneret
Locum in caelestibus;
V. Quod petisti, nunc, Maria,
Tua tenet proles pia,
Iohannes et Iacobus.

2. Una ergo sabbatorum
Vas unguenti unguentorum
In sepulcrum contulisti,
In quo vere tu vidisti
Resplendentem angelum;
V. Te paventem vir hortatur:
Timor absit, et adfatur:
Iam surrexit Dominus.

3. Tu, Maria, respexisti
Regem Christum, ut vidisti,
Cito pedes tenuisti,
Tota prona mente bona
Nuntians hoc fratribus;
V. Quo audito sublevantes
Manus, preces Christo dantes
Gaudent cum discipulis.

In 3. Nocturno.

Ad Cantica.

A. Beatam, inquam, resonet
Noster chorus et intonet,
Quam Christus hoc miraculo
Declaravit in saeculo.

Responsoria.

1. Gaude, pia, quae tenendo
Pedes Christi resurgendo
Meruisti sic tenere,
Ut vidisse Christum vere
Nuntiares fratribus,
V. Ad quos sancta tu dixisti
Vivere per saecula.

2. Gaude, salve, tu Maria
Salome, cum prole pia,
Nos in regno tibi, sortes
Recepisti tu, consortes
Fac per Dei filium;
V. Haec precamur te, benigna,
Roga Deum prece digna,
Nobis det ut veniam.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Maria, mater Iacobi
Et Iohannis apostoli,
Te benignam omnibus
Praebe postulantibus.

2. Andreas de Sibilia
Infectus lepra horrida
Et Salomae filia
Restaurantur ad pristina.

3. Quaedam Altruda nomine
Elephantiam patiens,
Ipsius quoque precibus
Mundavit eam Dominus.

4. Margarita quaedam nomine
Eundem morbum sustinens,
Verulis obtinuit,
Quod per Mariam petiit.

Ad Benedictus.

A. O beata Maria,
Apostolorum mater pia,
Deum pro tuo populo
Cum Iohanne et Iacobo
Deprecare assidue,
Ut nos purget a crimine.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Gloriosa tu Maria
Salome, cum prole pia
Nos commenda salvatori,
Ut in regno summi poli
Coheredes faciat.

Brev. ms. S. Trinitatis in Alpibus anni 1455. Cod. Laurentian. Conv. sup. 512. — In 1. Vesp. ad Magn. A, 2 Lies Christus oder Christi. — In 1. Noct. Zwei AA (die 2. und 4.) prosaisch und de communi, ebenso ein R, das zweite. — In 2. Noct. Wie in der 1. Noct. — R 1, 7 tenes. — R 2, 6 vir ornatus. — R 3, 7 pedes Christo dantes. — In 3. Noct. ad Cant. A, 4 saeculum. — Zwei RR prosaisch, das erste und zweite. — R 1, 5 Nuntiare. — R 2, 3 sq. wohl korrupt. — In Laud. A 2, 4 Restauratur. — A 3, 1 Altrudam. — A 5 wie A ad Magn. in 1. Vesp.

12. De ss. Marino et Ammiano.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Gloria, virtus, lex
spes, gratia tuis, Christe rex,
Qui, quoscunque regis,
perducis ad atria regis,
Magnificanda polis
decet huius ut orbita solis,
Qua Marinus obit,
Ammianus ei socius fit;
Quos quia traxisti
lumenque perenne dedisti,
Nos prece, dux, horum
trahe de tenebris vitiorum.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Christum laudemus
istaque die iubilemus,
Qua mercede bona
sanctis dat caelica dona.

In 3. Nocturno.

Ad Cantica.

A. Reddens mercedes
caeli Deus reserat aedes
Inducitque chorum
sanctorum lege laborum,
Haec via mira nimis,
qua nos ducamur ab imis.

Ad Horas.

Ad Primam.

A. O testes Christi,
plebi succurrite tristi,
Ut captet veniam
vestris meritisque sophiam.

Ad Tertiam.

A. Summi mandatum
firmatum, magnificatum
Duxit ad aeterna,
nos iungite, dona superna.

Ad Sextam.

A. Caelis laetati
vos estis glorificati,
Post vitae cursum
precibus nos sumite sursum.

Ad Nonam.

A. Ecclesiae natis
cunctis oramina gratis
Magnificae vestris
impendite, cum quibus estis.

Cod. S. Petri Salisburgen. a VI 52 saec. 15.

13. De sancto Mario.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Magnificemus Dominum,
Virginis matris filium,
Qui praesulem magnificum
Magnificavit Marium.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Venite, adoremus regem regum,
Qui praesulem gloriosum
Magnificavit Marium.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. In lege Domini
puer egregius
Studere voluit
diebus et noctibus
Et fructum protulit
suis temporibus.

2. Disciplinis eruditus
Est in monte constitutus,
Ut regeret ecclesiam
Et pasceret familiam.

3. Non expavit populi
Saevientis milia,
Cuius Deus salus est,
Susceptor et gloria.

Responsoria.

1. Clarissimis
ortus parentibus
Hic praeclarus
confessor Marius
Velut sidus
fulgens apparuit,
Dum moribus
et vita claruit,
V. In Lausanna civitate
Fulsit vitae vir beatae.

2. In primis annis artibus
Edoctus liberalibus
Et florebat ingeniis
Nec subiacebat vitiis,
V. Nullus ei similis
In suis coaetaneis.

3. Dignitate clericatus
Diu bene conversatus
Per Dei providentiam
Ad regendam ecclesiam
Sublimatur;
V. Placuit enim Deo
Et inventus est iustus.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Insignitus
 est sanctus, Domine,
 Pretioso
 vultus tui lumine,
 Operando
 veram iustitiam
 Est adeptus
 misericordiam.

2. Gloriatur et exsultat
 Vir iustus in Domino,
 Sicut bonae voluntatis
 Coronatur clipeo.

3. O quam sanctum nomen tuum,
 Deus, et mirabile,
 Exaltatum, gloriosum
 Et superlaudabile,
 Qui sanctos tuos de terris
 Levas ad caelestia
 Et coronas in excelsis
 Honore et gloria.

Responsoria.

1. Congregatur
 clerus et populus,
 Datur sancto
 virga et annulus,
 Post hoc claret
 praesul eximius
 Multis signis
 atque virtutibus;

V. Inventus est
 vir sine macula
 Et ideo
 fulget per saecula.

2. Castitatis integritas,
 Laudabilis humilitas,
 Pauperum recreatio
 Et carnis maceratio
 Hunc vere commendabilem
 Reddebant et amabilem,

V. Magna et innumera
 Gratiarum munera.

3. Per annorum
 viginti spatium
 Pastorale
 complens officium
 Deo sibi
 praestante gratiam
 Lausannensem
 rexit ecclesiam,
 Fidem servans
 et innocentiam.

V. *Ecce, vere Israelita, in quo dolus non est.*

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Ingressus est
 vir sine macula,
 Requievit
 in tabernacula,
 Quae sunt domus
 et habitacula
 Sanctorum.

2. In virtute Dei
 iustus laetabitur
 Et desiderio
 cordis ditabitur,
 Cum stola duplici
 coronabitur.

3. Innocens manibus
 oculo simplici
 Conscendit Marius
 in montem Domini,
 Et quia non vane
 suscepit animam,
 Plenam recipiet
 misericordiam.

Responsoria.

1. Expleto vitae termino
 Vocante eum Domino
 Caelo reddidit spiritum
 Et terrae carnis debitum.

V. Innocenter
 vivens in saeculo,
 Feliciter
 gaudet cum Domino.

2. Corpus sancti terrae datur,
Sursum spiritus levatur
Et in caelo collocatur,
Inde nobis suffragatur
Apud Christum;
V. Eius semper sit studium
Nobis ferre subsidium.

3. O pontifex
et pastor inclite,
Sis opifex
huius ecclesiae,
Esto pius
pium refugium
Suppliciter
te postulantium
V. Et conserva
tuam familiam,
Ut repellas
omnem malitiam.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Tua testimonia,
Sacro plena numine,
Fiunt credibilia
Sanctis tuis, Domine.

2. Serviunt sancti Domino
in cordis laetitia
Et gaudentes inducuntur
in ipsius atria.

3. Sitiit ad Deum
sanctorum anima,
Unde suscepti sunt
ab eius dextera.

4. Sacerdotes
et servi Domini
Hymnum dicant
ipsius nomini.

5. In sanctorum ecclesia
Laus resonet in gloria,
Qui cantant ante Dominum
Hymnum novum et canticum.

Ad Benedictus.

A. Erexit nobis Dominus
Cornu salutis caelitus,
Dum praesulem eximium
Nobis concessit Marium,
Per cuius patrocinium
Caeli scandamus solium.

Brev. Lausannense imp. Gebennae 1503. — In Laud. A 4, 3 sq. ipsius dicant.

14. De sancta Martha.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Hodie rex gloriae
Coronavit Martham,
Quae vas plenum gratiae
Vitam duxit artam.

2. Dum a pontificibus
Templum consecratur,
Aqua Marthae precibus
In vinum mutatur.

3. Morbus incurabilis
Regis Chlodovaei
Probat, quam mirabilis
Virtus esset ei.

4. Tuis apud Dominum
Ministris implora
Veniam peccaminum,
Martha, mortis hora.

5. Da tuo conventui
Fraternum amorem,
Ut laudent assidui
Per te creatorem.

Ad Magnificat.

A. Martha, nobis
virginis filium,
Quem pavisti,
redde propitium

Et post mortis
huius exsilium
Fac in caelo
nobis hospitium.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Assunt sanctissimae
Marthae sollemnia,
Quam devotissime
Laudat ecclesia.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Ex regali prosapia
Christi procedens hospita
Matre fuit Eucharia
Syroque patre genita.

2. Hebraicis literis
Satis erudita
Floruit prae ceteris
In activa vita.

3. Multos per facundiam
Praedicationis
Provexit ad patriam
Summae regionis.

Responsoria.

1. Martha, verum
iubar ecclesiae,
Pia, prudens,
mirae facundiae,
Cella fuit
divinae gratiae,
Vas pudicitiae;

V. Christi ministra,
Lux erat hominum,
Morum magistra,
Noverca criminum.

2. Iure tenens
hereditario
Bethaniam
simul et Magdalam
Maturo se
rexit consilio,
Summopere
detestans scandalum,

V. Pacem sequens
et sanctimoniam
Exstirpabat
litis zizaniam.

3. Dum haberet
tantas divitias,
Non prorupit
ad insolentias,
Sed abhorrens
carnis delicias
Egenorum
fovit inopias;

V. Secum crevit
a pueritia
Pietatis
exuberantia.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Martha parans convivium
Sororis vult auxilium,
Ut expleto negotio
Christi vacet eloquio.

2. Non ex laboris
gemit gravedine,
Sed quia caret
verbi dulcedine
Cibi parandi
sollicitudine.

3. Diligenter excogita,
Quam felix sit haec hospita,
Quanta sint eius merita,
Quae sic erat sollicita.

Responsoria.

1. Dic, domina,
quare conquereris?
Non senties
gravamen operis,
Si cogites,
quantum sit muneris
Opus tuum,
Dominum pasceris.

V. Memor esto,
cuius sis pauperis
Hospes, et tunc
alleviaberis.

2. Non me labor exulcerat,
Sed prae amore langueo,
Amor Christi me superat,
Amo, tacere nequeo;
V. Quanta mihi
fecerit, video,
Ideoque
miror et stupeo.

3. Dei verbum tam dispari
Naturae iungi voluit,
Ab ipsa fauce tartari
Sororem meam eruit
Fratrisque mei Lazari
Corpus vitae restituit,
V. Hospitari
mecum non renuit,
Veritatis
viam me docuit.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Felix esse aula
vere dignoscitur,
Ubi de Maria
Martha conqueritur.

2. Multis placet actio,
Licet onerosa,
Paucis contemplatio,
Quamvis gaudiosa.

3. Ministrat exterius
Martha per activam,
Pascitur interius
Per contemplativam.

Responsoria.

1. Pharisaei
turbant ecclesiam,
Cum pluribus
deserens patriam
Martha Dei
per providentiam
Venit Marsiliam;

V. Maximinum
ducem itineris
Dedit Deus
Marthae et ceteris.

2. Maximino
parens accelerat
Tarasconam,
nam plebs rogaverat,
Monstrum ligat,
patriam liberat,
Iesu Christo
multos confoederat,
V. Carnem stricte
vivendo macerat,
Spiritibus
immundis imperat.

3. Omnes gentes,
manibus plaudite,
Et vos, fratres,
clare concinite,
Hodie rex
hospes in capite
Diadema
posuit hospitae;
V. Plebem tuam
protege, Domine,
Gloriosae
Marthae precamine.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Ante felicem dominae
Transitum nocte media
Domum privavit lumine
Satanas ex invidia.

2. Daemones exterminat
Soror Magdalena,
Cereos illuminat,
Fit domus serena.

3. Certa fit de transitu
Suo longe ante,
Prophetiae spiritu
Sibi revelante.

4. Martham Christus visitat
Ante diem mortis,
Ad gaudium vocitat
Supernae cohortis.
Magdalenae
spiritum caelicum
Mirificum
cantando canticum.

5. Iesus coram populo
Cum sancto Frontone
Corpus tradit tumulo
Beatae matronae.

Ad Benedictus.

A. Martha chorum
audit angelicum,
Dum fert ante
vultum dominicum

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Iesu bone, foedere
Tuae bonitatis
Confirma nos munere
Verae castitatis,
Amore dapiferae
Parcensque peccatis
Fac nos tecum vivere
Semper cum beatis.

Brev. ms. Lucionense saec. 14. Cod. Parisin. 1033. A. — Brev. ms. Illerdense saec. 14. Cod. Capit. Illerden. 12. B. — Brev. ms. Pragense saec. 14. Cod. Altovaden. XXV. C. — Brev. ms. Monasticum saec. 14. Cod. Pragen. XII A 22. D. — Brev. ms. Lamspringense saec. 15. Cod. Beverin. 687. E. — Brev. ms. S. Bartholomaei Francofurten. saec. 15. Cod. Francofurten. Barth. 83. F. — Antiph. ms. S. Bartholomaei Francofurten. saec. 15. Cod. Francofurten. Barth. 94. G. — Antiph. ms. Pragense saec. 15. Cod. Pragen. XII A 9. H. — Antiph. ms. Trevirense saec. 15. Cod. Capit. Treviren. 182. I. — Antiph. ms. Trevirense saec. 15. Cod. Capit. Treviren. 184. K. — Brev. Illerdense imp. Illerdae 1479. L. — Brev. Aversanum imp. s. l. 1499. M. — Brev. S. Melanii Redonen. imp. s. l. et a. N. — Brev. Arosiense imp. Basileae 1513. O. — Brev. Hallense imp. Lipsiae 1534. P. —

In 1. Vesp. Super Ps. haben manche Quellen (CDHO) nur eine A:

Iucundetur in hoc sollemnio
Tarasconis devota contio,
Harmonica vocis diffusio
Martham laudet, iubilet animo,
Sollemnizet adiacens regio
Tantae laudis dotata radio.

Die letzte Zeile fehlt O; die vierte ist nach Ausweis des Reimes verdorben; lies: iubilo nimio? — In H stehen die 5 AA super Ps. ad parvas Horas verteilt. A beginnt mit der A ad Magn. — Ad Magn. A, 2 filium virginis D. — Ibid. 7 in caelis D. — In 1. Noct. A 1, 3 Eukaria C. — R 1, 5 Schola fuit A. — R 1, 7 prudentiae C. — R 2, 4 simul fehlt C. — In 2. Noct. A 2 lautet in A:

Non ex laboris gemit gravedine
Dicens sed amoris verbi dulcedine.

In 3. Noct. A 1, 1 sq. Felix esse domus vere A; Felix domus vere esse C. — A 3, 4 Maria per contemplativam C. — Hiezu die Hymnen: in 1. Vesp.: Pange lingua praeconium (Anal. IV, 206); ad Noct.: Exsultet caelum laudibus (Anal. IV, 207); ad Laudes: A solis ortus cardine (Anal. IV, 204).

15. De sancta Martha.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. En, illuxit lux celebris,
In qua de mundi tenebris
Lux verae lucis hospitam,
Martham collegit inclitam,
Quae nos post carnis limitem
Ad suum ducat hospitem.

Ad Magnificat.

A. Haec est Christi fidelis famula,
Apud quam Dominus hospitari
Voluit atque servari
Saepiusque recreari;
Propter hanc sibi gratissimam
Lazaro vitam reddidit defuncto;
In huius Christus sepultura
Visus, quam esset pura,
Scripti monstravit censura.
Ergo in nomine
sui commendatoris,
Qui eam recollegit
in caeli choris,
Canamus gloriam
tibi, Domine.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Laudibus et psalmis
Christo iubilemus in almis,
Quem sua Martha pio
suscipit hospitio.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Iam gloria et honore
Martham coronas, Domine,
Quam mortali degens more
In suscepto homine
Suo laudas in labore
Geminato nomine.

2. Laudibus agat debitis
Mundus Marthae memoriam,
Aeternam cuius hospitis
Caeli enarrant gloriam.

3. Christum pavit sollicita
Potu, cibis et panibus,
Mundo corde praeinclita
Haec innocens et manibus.

Responsoria.

1. Benedicta
susceptrix salvatoris
Nunc ab eo recepta
Gaudens est coniuncta
Summis caeli choris,
V. Martha felix, quae pavit Iesum
Dans stratum, potum et esum.

2. Curae serviens hospitali
Virgo de stirpe regali,
Martha nomine,
Collegit te, Domine.
V. Magna virtus hospitalitatis
esse probatur,
Cum et per illam saepius
Dominus excipiatur.

3. Lazarum hospitae
Dominus suae devotae
Germanum defunctum
Resuscitat iam sepultum,
Foetentem quatriduanum.
V. Suscitet nos Dominus
a peccati nece
Propter hanc, cuius prece.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Eructavit cor sedule
Querulae verbum famulae,
Quod soror opem neglegit,
Dum haec servire satagit.

2. Deus, noster refugium,
Huius adit hospitium,
Docendi dum laboribus
Lassatur et sudoribus.

3. Fundavit hanc altissimus
Homo natus humillimus,
Cuius te decet caritas
Activa, Dei civitas.

3. Salvator mirabilia
Fecit, pater ex filia
Dum panis caeli nascitur
Et Marthae pane pascitur.

Responsoria.

1. In quoddam caeli dominus
Castellum intravit,
Ubi eum protinus
Hospitio Martha servavit.
V. O sacra
et felix Bethania,
Quae digna
es Christi praesentia.
2. Natantem unda suffocat,
Quem Martha prece revocat,
Nam vivus surgit iuvenis,
Quem merserat vis fluminis,
V. Multum enim valuit,
Quod Martha deprecare studuit.
3. Monstri crudelis
multorum mota querelis
Martha domat rictus,
abscedit enim draco victus;
Terra Deo credit,
sanctae plebs omnis obedit,
Templum sacratur,
per Christum virgo vocatur;
V. Centenis aeque
vicibus noctuque dieque
Flexis poplicibus
incubat haec precibus.

Responsoria.

1. Lumen, quod exstinxit
hostis dirus,
Reaccensum, carentum
ignibus stupor fit mirus,
Territam consolatur
Martham salvator
Et ad caelos dulcem
vocat hospitam,
V. Grates Dominus
multis obsequiis
famulae rependens.
2. Praesul ad exsequias
Marthae a Christo vocatur,
Rei veritas populo
chirothecis publice probatur,
Libro Domini
Martha laudatur;
V. Octo praevenit hanc dilecta
Soror diebus caelo vecta,
Succedit haec electa.
3. O Christi felix hospita,
Quae carne iam deposita
A Iesu pasto pasceris
Et collecto colligeris,
Indigna membra capiti
Nos tuo iungas hospiti;
V. Memor esto positorum
in hoc exsilio,
Quae iam convivaris
cum Dei filio.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Novum cantate canticum
Deo, qui Marthae caelicum
Lumen pandit in patria
Et summi patris atria.
2. Exsultet terra meritis
Marthae congaudens inclitis,
Quae vitam pavit hominum
Et angelorum dominum.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Martha sine vitio
Christo ministravit,
In cuius hospitio
Dominus regnavit.

2. Ei, qui, dum voluit
Subvenire reo,
Marthae domum coluit,
Iubilate Deo.

3. Te, quem scriba despicit
Atque pharisaeus,
Martha domo reficit,
Deus, Deus meus.

4. Qui sepulcro commendavit
Corpus dulcis hospitae
Et ministrum honoravit,
Domino benedicite.

5. Omnis spiritus de caelis
Et hic coetus hominum,
Hospitem Marthae fidelis
Iam laudate Dominum.

Ad Benedictus.

A: Ave, Domini ministra,
Vitae activae magistra,
Tu, cui germanus
Redditur quatriduanus;
Gaude, quam vocavit
Ipse Christus et humavit;
Vale, parte sororis
Iam potita
facto fine laboris.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Ista est famulatrix
Domini salvatoris,
Ista est fidelis hospita
Iesu, mundi redemptoris,
Pro cuius ipse nos precatu
hic dirigat,
Tandem in caelis
nos colligat.

Brev. ms. Voraviense 86 saec. 15. A. — Brev. ms. Claustroneoburgense 1201. saec. 15. B. — Brev. ms. Aquilegiense saec. 15. Cod. Semin. Brixinen. s. n. C. — Brev. ms. Pragense saec. 15. Cod. Pragen. VI F. 16. D. — Brev. ms. Pataviense saec. 14. Cod. Palat. Vindobonen. 1863. E. — Brev. ms. S. Floriani XI 401. saec. 14. F. — Brev. ms. Plagense s. n. anni 1499. G. — Brev. Kimense imp. Venetiis 1516. H. — In 1. Vesp. ad Magn. A, 2 et hospitari F. — Inv. 4 suscepit DF. — In 1. Noct. R 1, 4 coniuncta est F. — R 2, 7 sq. Cum et per illam Dominus ipse saepius E. — R 3, 1 sq. Lazarum Dominus hospitae F. — R 3, 4 suscitat G. — In 2. Noct. A 1, 2 Querelae vertum F. — A 2, 2 Huius habet F. — A 3, 3 Cuius docet F. — R 1, 4 Hospitio fehlt G. — In 3. Noct. R 3, 9 convivas F. — In Laud. ad Bened. A, 1 Domini fehlt G. — In 2. Vesp. ad Magn. A, 8 nos fehlt G.

16. De sancta Martha.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Plebs fidelis veneretur
Miro Christi praeconio,
Venerando collaetetur
Gens Marthae sollemnio,
Quae aulam sui hospitis
Intrat fecunda meritis,
Dulci fruens convivio,
Beata iam ex praemio.

2. Rex immensae maiestatis
In domo aeternitatis
Festum grande celebrat,
Ad quod dono pietatis
Martham vocat cum beatis
Et hanc digne munerat.

3. Caelum scandit invitata,
Tota fulgens, coronata
Stola sancti meriti,
Gemmis virtutum ornata,
Deum laudat sociata
Suo dulci hospiti.

4. Hospes secum colligit
Martham, quam sic diligit,
Quod hanc sponsam eligit
Ob decorem;

Amor nunquam deficit,
Sed crescit et perficit,
Quia nil se obicit
In amorem.

5. Sicque felix hospita
Christo tota dedita
Secum est apposita
Gloriose,
Nos per huius merita,
Christe, laxans debita
Duc ad caeli abdita
Gratiose.

Ad Magnificat.

A. Adest dies triumphalis,
Quo devota specialis
Christi sursum vehitur,
Martha digna summa luce,
Caelum scandit Christo duce
Et Deo coniungitur.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Aeterno regi omnium
Laudem solvamus debitam,
Qui in terra viventium
Coronat suam hospitam.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Ministrabat sollicita
Christo fidelis hospita,
De sorore conqueritur,
Quod secum non obsequitur.

2. Martha, Martha, quid turbaris
Per frequens ministerium?
Porro unum, quo bearis,
Tibi est necessarium.

3. Claris orta natalibus
Sanctis ornatur moribus,
Viri spernens consortia
Sponsi caelestis gratia.

Responsoria.

1. Mittens in hoc exsilium
Pater caelestis filium,
Subintrat solitudinis
Campum per alvum virginis,
V. Carentem domicilio
Martha recepit proprio
Ministrando fideliter.

2. Veris caeli deliciis
Intenta, quae gustaverat,
Cum magnis abstinentiis
Carnem ieiunans macerat,
V. Mentis nitens puritate
Et carnis virginitate
Viri spernit contagium.

3. Suam Christus familiam
Sublatis gubernaculis
Maris commissam fluctibus
Mire vehit Marsiliam;
V. Praesul, Martha,
soror et Lazarus
Exponuntur
ab infidelibus.
Mari sine remigio.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Fidem facunde praedicans
Coruscat per miracula,
Multos ad Christum revocans
De caecitatis nebula.

2. Ad sui nomen hospitis,
Beatae Marthae meritis
Resuscitatur iuvenis
Aquis submersus fluminis.

3. Draconi crux opponitur,
Draco Marthae prosternitur,
Quem suo coram populo
Martha ligavit cingulo.

Responsoria.

1. Ad Christi matris gloriam
Miram fundat ecclesiam
Ministra caritatis,

In qua sorores ordinat
Et has cunctas illuminat
Exemplo sanctitatis,
V. Instat orationibus
Dans plena virtutibus
In Christo fructus iugiter.
2. Cernens sororis animam
Caelum ferri clarissimam
Orat congaudens praemio,
Ut solvatur exsilio:
V. Bona soror iam beata,
Precor, assis advocata
Hospiti pro hospita.
3. Suum praenoscens obitum
Sanctum commendat spiritum
In manus sui hospitis
Et caelum semper intuens
In pace dormit affluens
Piis et sanctis meritis;
V. Adest Christus, adest soror
Hora mortis, et sic honor
Christi crescit hospitae.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Exstincta luminaria
Hostis antiqui furia
Soror vocata veniens
Accendit facem deferens.
2. Sancta et felix anima
Somno pacis iam proxima
Stratu prostratur cineris
Exemplum praebens posteris.
3. Pro hospitis memoria
Passionis victoria
Secundum Lucam legitur,
Dum Martha carne solvitur.

Responsoria.

1. Hospes dulcis, hospes care,
Mei, precor, recordare
Meque tecum suscipe.
Veni, veni, praedilecta,
Hospita olim electa,
Et iam mecum reside;
V. Tu in terris me pavisti,
Me receptans me fovisti,
Modo mecum epuleris,
In aeternum gratuleris.
2. In amoris magni signum
Suae Christus laudis dignum
Honorem praestat hospitae,
Nam excitat pontificem
Frontonium et invicem
Corpus condunt sollicite.
V. O hospes plenus gratia,
Cuius mira clementia
Sic honoratur hospita!

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Marcilla, Marthae famula,
Martham sequens humiliter
Eius vitam fideliter
Conscripsit et miracula.
2. Sursum semper aspiciens
Seque cruce praemuniens
Egressura de corpore
Provolvitur in cinere.
3. In fidem testimonii
Chirotheca Frontonii
Relinquitur cum annulo,
Dum commendatur tumulo.
4. Benedicamus Domino,
Qui Martham sine termino
In caelis beatificat,
Dum hanc mire glorificat.
5. Laudetur Christus iugiter,
Qui coronat feliciter
Martham in caeli solio
Aeternae vitae praemio.

Ad Benedictus.

A. Visitavit
redemptor omnium
Hospitissam
sibi carissimam,
Quam vocavit
ad regni solium
Sedem parans
luce clarissimam,
Illi munus
stolae dans duplicis
Sociansque
choris angelicis.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. In aeterna memoria
Est iusta Christi hospita
Caeli fulgens in gloria
Ob sanctitatis merita,
Quae in die novissimo
Non timebit ab asperis,
Cum hospite dulcissimo
Secura iam in superis.

Brev. ms. Franciscanum anni 1332. Cod. Casinen. 193. — In 1. Vesp. A 1, 3 collocetur. — A 3, 2 fulges. — In 1. Noct. A 2, 1 quid urgens. — A 2, 3 quo beans. — A 3, 4 caelesti. — In 2. Noct. R 2, 2 Caeli. — In Laud. A 4, 4 hac.

17. De sancta Martha.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Salve, clemens hospita
Nostri redemtoris,
Martha, tu nos adiuva
Nunc et cunctis horis.

Ad Magnificat.

A. Gloria, Christe, tibi,
qui Martham sede polorum
Hospitio refoves,
tu cibus, sorte piorum,
Eius nos meritis
sorti coniunge bonorum.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Laudemus Dominum,
qui Martham large beavit
Aeterno pro terreno
caelisque locavit.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Ave, Iesu laudabilis
Et multum admirabilis,
Qui quondam ceu pauper homo,
Marthae receptus es domo.

2. Ave, sol iustitiae,
Iesu, sole natus,
Marthae tabernaculo
pastus et potatus.

3. Ave, Iesu Domine,
factor et factura,
Nos pro Marthae meritis
fove suavi cura.

Responsoria.

1. Syrus dux Syriae,
quoque multarum regionum,
Euchariam duxit
regali germine natam,
Gignitur his Martha,
devota per omnia Christo,
V. Hospita, servitrix,
famulatrix, fervida nutrix.

2. Martha, virgo nobilis,
multum infirmata
Et diu, sed Domini
virtute sanata,
Corde, ore, opere
nam semper dilexit
Hunc, hinc hanc ad supera
ceu suam provexit;
V. Rex bona pro meritis
dat pius ipse suis.

3. Salve, stirpe regia
Nata, felix hospita
Nostri salvatoris,
Martha, fac, ut omnia
Nobis tua merita
Prosint cunctis horis,
V. Te quia salvator
dilexit castus amator.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Ave, Martha speciosa,
Generosa, gloriosa,
Pulchra et amabilis,
Iesus [pius] copiosa
Prece tua suffragosa
Nobis sit et dapsilis.
2. Ave, nostrum refugium,
Iesu, propter hospitium
Marthae precesque puras
Mentes emolli duras.
3. Ave, Iesu fundamentum
Omnis boni et augmentum,
Pro Marthae sanctis meritis
Nos summis iunge gaudiis.

Responsoria.

1. Martha Christo ministravit,
Ubicunque potuit,
Et ad ipsum invocavit
Sororem et voluit,
Ut ad haec se adiuvaret,
Et hoc Iesus imperaret,
Sed Iesus sic docuit:
V. Martha bonam partem
retinens, tamen haec meliorem.
2. Iesu de terris ad patrem
post ascensionem
Martha toto nisu studens
ad profectionem,
Quae habebat, deponebat
in communionem
V. Sanctorum, Christumque sequens
fit forma bonorum.
3. Cum fideles de terrena
Hierusalem fugarentur
Et de suis finibus,
Cum sua tunc comitiva
Iactata maris fluctibus,
Nullo prorsus gubernante
Nisi solo Domino,
Venerunt Marsiliam,
Tandem ad urbem Aquensem
Et ibi familiam
Christo multam genuerunt,
Quia valde clamaverunt
Verbis et miraculis
Coram cunctis populis.
V. Martha, Iesu nutrix,
nos nutri, sis quoque tutrix.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Ave, Iesu gloriose,
Mire et mirabilis,
Hospes Marthae gloriosae
Quondam et spectabilis.
2. Iesus Martham et Mariam
Lazarumque diligebat
Et dans ipsis manum piam
Ad superna provehebat.
3. Iesu dulcis, per merita
Dicti Lazari inclita,
Sororum praefatarum,
Fac in regno coelorum
Nos consortes earum.

Responsoria.

1. Martha corpus iuvenis
Biduo submersum
Vitae reddit precibus
Et facit conversum,
V. Suscitat et senem,
Christo populum quoque multum.
2. Iesus suam hospitam
Pie consolatur
Et, ut ad se veniat
Post annum, adfatur,
V. Et quod salvetur
semper, qui eam veneretur.
3. Salve, felix hospita
Iesu, Martha inclita,
Virgo prudens et beata,
Sis pro nobis exorata,
V. Ut Domino gratos
nos efficias et amatos.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Martha bestiam indignam,
Nimis feram et malignam
Necavit Christi nomine,
Gloria tibi, Domine.
2. Martha virgo Tarascono
Loco quodam velut dicto
Constructa ecclesia
Cum sua familia
Domino servivit,
Quo dum ipsum audivit.
3. Frontonem, Petragoricum
episcopum, vocavit
Iesus dilectum nominans,
dum missam celebravit,
Et Martham caram tumulo
cum ipso collocavit.
4. Chlodoveus rex renibus
gravissime dolebat
Et famam de miraculis
Marthae tunc audiebat,
Et veniens ad tumulum
sanissimus fiebat.
5. Tunc locum illum liberum
Rex fecit et ditavit
Et trium miliarium
Terras circum rodavit
Villas castraque donavit.

Ad Benedictus.

A. Ave, dilector optime
Te pure diligentium,
Qui Martham das memoriae
Cunctorum te colentium,
Et hoc libro monstrasti,
Quem tunc portasti.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Ave, Iesu, pietas,
veritas et vita,
Qui tuam caram Martham
consolatus, ita
Dicens: mecum gaudebis
In aeternum vivens
Et, quae petis, habebis
A me, daboque libens,
Et omnes te colentes
Erunt tecum gaudentes.

Brev. ms. Pataviense (?) saec. 14. Cod. Palat. Vindobon. 1977. — In 1. Vesp. ad Magn. A, 4 tuci vis sorte; lies wie oben oder duci vis? oder tu civem? — In 2. Noct. R 3, 4 Martha cum sua. — R 3, 15 sq. Martha Iesu nos nutri sis quoque nutrix. — In 3. Noct. A 1, 2 Mira et mirabilia. — R 2, 6 semper quis eam veneratur. — In Laud. A 3, 6 Cum epo (episcopo) collocavit.

18. De sancta Martha.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. O quam praedigna,
quam felix, Martha, benigna
Hospita Christi,
suavi pietate fuisti,
Caeli convivis
nos iungas, caelica civis.

R. Regem magnificum
pascentem cuncta creata
Sumis ad hospitium
pascendum, Martha beata,
V. Manna suave cibas
et fonti pocula libas.

Ad Magnificat.

A. Magnificemus Dominum,
Qui pro salute hominum
Dives pauper, Deus homo
Factus, ut in Marthae domo

Panis vivus pasceretur,
Fonti potus largiretur,
Cuius nos patrocinio
Paradisi iungat convivio.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Christum laudemus,
cum Martha glorificemus,
Quam sibi convivam
pietatis iunxit olivam.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Haec Martha Dominum
Angelorum et hominum
Caro hospitio
Suscepit servitio.

2. Testimonium
Domini fidele,
Dum utriusque
devotae famulae
Commendat vitam,
Marthae activam,
Mariae contemplativam.

3. Innocentiam vitae largiens
Mundumque cor diligens
Hoc castellum quaesivit,
In quo templa
gratiae praescivit.

Responsoria.

1. Felix Martha,
soror Lazari,
Cum Maria
o digna famula,
Quam salvatoris
commendat gratia
Et suavis
honorat amicitia;

V. Diligebat Iesus
Martham piam,
Cum fratre Lazaro
sororem Mariam.

2. Haec dum de morte
fratris conqueritur,
A salvatore
fides quaeritur,
Quae post fidei
confessionem
Fratris videt
resurrectionem;

V. Deo placens
et dilecta
Et dilecto
serviens subiecta.

3. Quadam die
excellentia
Christi commen-
dabat clementia,
Cuius domum
sedulo visitavit,
Clementer fratrem
compatiens suscitavit.

V. O praedignum
laudibus praeconium,
Tanti amoris
Christi testimonium.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Desiderans salutem eius
Visitavit eam Deus,
Ut medicus aegrotam
Corpore quam spiritu
curaret totam.

2. Virtutum Dominus illius
Sedit cum bis senis fratribus
In circuitu mensae ipsius.

3. In medio discumbentium
Medicus dans cibum mentium
Fecit salutare convivium.

Responsoria.

1. Misit manum ad fortia
Martha prudensque femina,
Fortis doctor
meruit consortia,

Quae praedicando
sparsit verbi semina.
V. Salvatoris conservabat
Gesta, verba
quod post eructabat.
2. Dum Tarascone draconem
Duxit ad occisionem
Zona vinctum velut agnum,
Plebis tripudium
effecit magnum,
V. Pium miraculum videntes
Collaudant adflictae gentes.
3. Martha veneranda,
Gestis, verbis admiranda,
Dum iuvenem suscitavit,
Laudes salvatoris
mirificavit,
V. Actu, voto Christi gloriam,
Reverentiam
non quaerens propriam.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Dicta sunt gloriosa
De te, Martha speciosa,
Hoc celebri festo
miseris, pia mater, adesto.
2. In populis annuntiemus
Mirabilia, quae fecit Deus,
Dum Lazarum resuscitavit,
Suam dilectam laetificavit.
3. Tubis in ductilibus
Psallamus cum laudibus
Christo, qui post
laudabilem vitam
Suam sibi
iunxit amicam.

Responsoria.

1. Post obsequii laborem
Carnisque macerationem
Christi dilecta divitiis
Delata fruitur deliciis,
V. Ut requies post laborem
Et sequatur
gloria squalorem,
2. Sancta Martha
iam mortis hora instante
Gaudet Domino
se visitante,
Quam post tristia
Vocat ad caelestia:
V. Veni, hospita mea,
veni, dilecta mea,
Ad me, quem amas
mente sancta, fide vera.
3. Fortis agonista,
mundalia respuens ista,
Suaviter interius
Oculis suspensa supernis,
Semper inhaerebas
Dilecto, quem cupiebas;
V. Christo coniuncta
pete nobis prospera cuncta.

'In Laudibus.

Antiphonae.

1. Martha, insignis athleta,
Legisque Domini decreta,
Quae corde
meditatur dulciter,
Explicabat
sermone sagaciter.
2. Cumque verbo quam exemplo
Haec columna
visa sit Dei templo,
Digna veneratur apostola,
Fide actuque
Christi discipula.
3. Ministri tunc ecclesiae
Hanc matrem erant venerantes
Et sanctitatis eximiae
Plenitudinem mirantes.
4. Vas gratiae inexhaustum,
Deo dignum holocaustum,
Omnium genus expolitum.

5. Laudabilis Dominus
In suis virtutibus
Gratam sibi Martham fecit,
Quam gratuitus
Mirifice perfecit.

Ad Benedictus.

A. Videntes haec magnalia
In beata Christi hospita,
Quam suis manibus
Sepelivit Dominus,
Fideles mirantur,
Angeli iucundantur,
Benedicentes Deum deorum
In saecula saeculorum.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Sanctum nomen Domini
Magnificent omnes populi,
Qui Martham piam
Sanctam invitavit ad patriam,
Promittens se daturum
vitae gloriam
Eius devote
agentibus memoriam,
Quorum nos consortes
In dilectione fortes
Faciat ad suam laudem
Per infinita
saecula saeculorum.

Brev. ms. Pragense saec. 14. Cod. Pragen. VII A 12. A. — Brev. ms. anni 1421. Cod. Gottwicen. 436. B. — B hat nur die 1. Vesper; ad Noct. Commune de virginibus. — Ad Magn. A, 3 Deus fehlt A. — Hymnen in 1. Vesp.: Pange lingua praeconium (Anal. IV, 206) A, Praesens sollemnium (Anal. XXIII, 237) B.

19. De sancta Martha.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Exsultet urbs Bethania,
Quae contulit immania
Fidelibus donaria
Salute multifaria.

2. Ex qua processit edita
Beata Martha, praedita
Parentibus regalibus,
Clarissima natalibus.

3. Haec annis puerilibus,
Senioribus, senilibus
Signavit se virtutibus
In omnium obtutibus.

4. Contemptis voluptatibus
Et mundi vanitatibus
Devota Deum coluit,
Cui foederari voluit.

5. Hac inspirata gratia
Mundi cordis palatia
Christi parat hospitium;
Quam felix hoc initium!

R. O germana Magdalenae,
Tuae precis cantilenae
Resonent in aure Christi,
Cuius hospita fuisti,
V. Fac, ut nos ab orci nece
Salvet Deus tua prece.

Ad Magnificat.

A. Distribuit egentibus
Opes suas et gentibus
Fidem Iesu Christi sparsit,
In amore Iesu arsit.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Procidentes ante Deum
Adoremus omnes eum,
Vota Marthae qui respexit
Et in caelos illam vexit.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Magna Dei clementia,
Cuius magnificentia
Sanctam Martham coronavit
Et in caelos elevavit.

2. Per eius, Christe, merita
Praesentia, praeterita,
Aliena et occulta
Dele mala, sunt nam multa.

3. Virtutum dux, rex gloriae,
Hanc cum palma victoriae
Triumphantem laureavit,
Quae draconem iugulavit.

Responsoria.

1. Quoddam Iesus in castellum
Introivit, ut, novellum
Verbum vitae praedicaret
Et salutem lapsis daret,
V. Ut quibus casus gravior,
Erectio sit gratior.

2. Alvo virginis conceptus
Hospitatus et acceptus
Est in sanctae Marthae domo,
Verus Deus, verus homo;
V. De virgine qui nascitur,
Is cibo Marthae pascitur.

3. Dum paratur aegro cena,
Soror Marthae Magdalena
Iesu pedes amplexatur,
Sed per Martham ministratur;
V. Martha pavit carnaliter,
Haec pascitur mentaliter.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Maria, quod audierat,
Iesum, quem concupierat,
Verbum sedens eructavit,
Sed stans Martha ministravit.

2. In uno necessario
Maria vacat, vario
At cum Martha turbabatur
Et iuvari se speratur.

3. Marthae non reprehenditur,
Mariae pars rependitur
In supernis fundamentis
Portas Sion diligentis.

Responsoria.

1. Ad Iesum flens dixit Martha:
Ecce, dies adest quarta,
Quod defunctus est mis frater;
O si hic fuisses, pater,
V. Lazarus, servitor tuus,
Non fuisset mortuus.

2. Qui compassus Marthae flenti
Lacrimatus cum ingenti
Voce sursum exclamavit
Lazarumque suscitavit,
V. Spes ipse morientium
Et vita est credentium.

3. Hoc Iudaei persenserunt
Moxque Martham eiecerunt
Et, qui ei adhaeserunt,
A Iudaea propulerunt,
V. Post passionem Domini
Credentes suo nomini.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Annunciavit gentibus
Cum signis eminentibus
Gloriam divinae legis,
Salutare summi regis.

2. Martha cum suis sociis
Vacans Deo non otiis
Circumquaque praedicavit,
Quia Dominus regnavit.

3. Convertitur ad Dominum
Mox multitudo hominum,
Qui per signa, quae viderunt,
Laudes Deo cantaverunt.

Responsoria.

1. Venit Martha super fretum
Propter Iudaeorum metum,
Remi, vela non dabantur
Et cibi subtrahebantur,
V. Sic secum ad Marsiliam
Suam duxit familiam.

2. Urbs Aquensis visitatur,
Et plebs multa baptizatur,
Martha signis et portentis
Feritatem domat gentis
V. Avinionis finibus
Et Tarasconis syrtibus.

3. Demum Martha Tarascono
Illustrata Dei dono
In aula sistitur Heli,
Quae cibavit regem caeli,
V. Erit perpes memoria
Sua cum Dei gloria.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. In domo sanctitudinis
Decore pulchritudinis
Suam hospitam locavit,
Orbem terrae qui firmavit.

2. Introivit in atria
Caelestia, nam latria,
Domino quam exhibebat,
Iesu Christo complacebat.

3. Ad Dei vultus gloriam
Suam vertens memoriam
Iesum Christum sitiebat,
Aliquando quem pascebat.

4. Laudantes benedicite,
Psalmis hymnos adicite,
Festa Marthae celebrantes
Et in Deo gloriantes.

5. Caelestibus in aedibus
Excelsis sedet sedibus,
Cantat ibi laudes Deo
Hospitata nunc cum eo.

Ad Benedictus.

A. Laudabiles exsequiae
Celebrantur pro requie
Marthae, Christus quam amavit,
Corpus eius tumulavit,
Per se gerens officium
Commendat hoc exitium.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O caelis digna,
venerabilis hospita Christi,
Quae nova per signa
fidei vera dona dedisti,
Convertens gentes
baptizari sitientes,
Ad Christum mentes
tua dirige iussa sequentes;
Lazarus e bustis,
en, te plorante vocatur,
Praemia cum iustis
ut vivus promereatur,
Sic a peccatis
nobis quoque vivificatis
Crimine conductum
vertas in gaudia luctum.

Brev. ms. Augustanum saec. 15. Clm. Monacen. 3902. A. — Brev. ms. Constantiense (?) saec. 14. Cod. Sangallen. 472. B. — Brev. ms. Constantiense saec. 15. Cod. Eremiten. 80. C. — Brev. ms. Constantiense anni 1470. Cod. Eremiten. 82. D. — In 1. Vesp. A 3, 3 Signavit virtutibus A, et virtutibus B. — In 2. Noct. A 3, 1 Marthae pars non AB. — R 1, 3 Quod defunctus est frater meus A. — R 1, 4 O si fuisses hic frater A. — R 2, 4 que fehlt A. — In 3. Noct. R 1, 4 Et tibi A. — R 2, 3 Signis et portatur A, et potentis B. — In Laud. A 5, 1 Caelestibus in diebus A. — In 2. Vesp. Ad Magn. A, 4 dona fehlt A. — Hymnus: Magnae laetitiae fulget lux hodie (Anal. IV, 205).

20. De sancta Martha.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Gaude, felix visitata
   Per Martham Provincia,
A qua tibi lux est data,
   Vitae prius inscia.

2. Hanc per orbem venerari
   Congruit officio,
Cuius venit ministrari
   Christus in hospitio.

3. Circa cuius satagebat
   Frequens ministerium,
Ut caelorum hunc timebat
   Tenentem imperium.

4. Christo frater accumbenti
   Redivivus iungitur,
Soror verbum proferenti
   Secus pedes fungitur.

5. Haec turbatur erga plura
   Sola vitans otium,
Ministrandi mente pura
   Pertractat negotium.

R. O quam dulce, quam praeclarum
   Est Marthae convivium,
In quo regem pascit carum
   Supernorum civium,
Qui perennis sibi dedit
   Vitae cibum hodie
Et cum hymnis ad hanc redit
   Caelestis melodiae;
V. Surge, soror, hospes cara,
   Iesus inquit, propera,
Fruitura luce clara
   Fulgida per opera.

Ad Magnificat.

A. Transit hospes virgo Christi
Hoc de mundo laeta tristi
   Ad caeli palatia,
Cuius corpus tumulavit
Pastor bonus, quem hic pavit
   Speciali gratia;
O susceptrix susceptoris,
Nos coniungi caeli choris
   Impetra per Dominum,
Qui in terris te dilexit
Et frequens ad te respexit,
   Unica spes hominum.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Iubilemus Deo regi
   Canticorum schemate,
Qui caelesti fecit tegi
   Martham diademate.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Visitans memoriam
   Marthae geris, Domine,
Quam vehis ad gloriam
   Miro tuo nomine.

2. Tibi fervens a calore
   Servam se exhibuit
Et ministrans in timore
   Sua quaeque tribuit.

3. Non accepit haec in vanum
   Animam, quae filio
Dei largam dedit manum
   Suo domicilio.

Responsoria.

1. Cum redemptor mundo luxit
Et ad viam plures duxit
   Spargens verbi semina,
In domum cum tota cura
Suam illi servitura
   Hunc excepit femina,
V. Cuius soror pedes Iesu
   Tenet pro solamine,
Sed ministrans haec in esu
   Devoto conamine.

2. O prae multis praeelecta,
Quod ad tua, virgo, tecta
   Depascendum traheres,

Qui dat omni carni cibum,
Tuam sic attollens tribum,
Dum rem eius ageres;
V. Obsequendo deitati
Maior fis ingenua,
Cuius cuncta potestati
Incurvantur genua.

3. Fide lucet redimita,
Quando Iesus inquit: vita
Sum et resurrectio,
Credo, mox respondit ei,
Tu es Christus, natus Dei;
En, fidei perfectio
V. In hac lucet, qua germanus
Suscitari meruit
In busto quatriduanus,
Quem Christi vox eruit.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Verbum bonum eructavit
Martha, Dei filia,
Quae doctura transfretavit
Multa plebis milia.

2. Transfert montes in cor maris,
Dum fidem astrueret,
Et ab ea salutaris
Verbi rivus flueret.

3. Monte sancto solidata
Et in petra stabilis
Plebem docet Deo grata
Et mundo amabilis.

Responsoria.

1. Proficiscens haec sororis
Tarasconem et rectoris
Obtenta licentia
Revelare Iesum quaerit
Et salutis verbum serit
Grandis eloquentia;
V. Homicidam et voracem
Cruce vincens bestiam,
Clara signis fert ad pacem
Populi molestiam.

2. Ut mittantur convocatos
Et ad opus destinatos
Sequitur discipulos,
Exsistente multa messe
Laboravit indefesse
Colligens manipulos;
V. Signis verba confirmavit
Plena Dei numine
Et a morte suscitavit
Submersum in flumine.

3. Pollet firmitate spei
Respondendo nato Dei
De die novissimo
Et subiunxit surrecturam
Carnem ad vitam futuram
Sermone clarissimo;
V. Exspectavit spem beatam
Et adventum Domini,
Se ex eo reddens gratam
Eius sancto nomini.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Ante Deum velut rosa
Fraglat sanctimonia
Et in signis gratiosa
Reprimit daemonia.

2. Cursu vitae iam completo
Iusta quando moritur,
Christus vultu sibi laeto
Lux perennis oritur.

3. Orbis terrae coram Deo
Plaudat atque flumina,
Qui Martham vexit ab eo
Ad caeli cacumina.

Responsoria.

1. Ista sibi iam non vixit,
Fame corpus sed adflixit,
Cui contemplatio,
Commendata pars sororis,
Supernis vacanti choris
Manet in solacio;
V. Somno brevi soporata
Ad preces regreditur

Deo totiens prostrata
Nec labore laeditur.

2. Postquam huius cursum vitae
Complevisset virgo rite
Inter dona caelica
Rex caelorum, quem hic pavit,
Hanc gratanter invitavit
Ducens super aethera;
V. Cuius corpus, Iesu bone,
Sepelis in gloria
Assumpto tibi Frontone
In iustae memoria.

3. O prudentum puellarum
Iubar caritate clarum
Et doctrix apostolica,
Sint per te tibi devoti
Apud Christum mundi toti
In fide catholica,
V. Intrent sponso veniente
Ornatis lampadibus
Oleoque stent lucente
In prudentum gradibus.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Circumdedit rex caelestis
Cinctus fortitudine
Candidatae Martham vestis
Mira pulchritudine.

2. Christum Deum fore scivit
Auferentem vitia,
Ad quem felix introivit
Magna cum laetitia.

3. Ad te, Deus, vigilavit
In bonis proficiens
Et manus suas levavit
In te tota sitiens.

4. Fidem ponens in augmentum
Per doctrinam stabilem
Deum caeli firmamentum
Praedicat laudabilem.

5. Laudem Deo dans sonoro
Caelicis agminibus
Iuncta transmigrat in choro
Sacris cum virginibus.

Ad Benedictus.

A. Cunctis suis in diebus
Propter Deum datis rebus
Impendens servitia
Coram ipso pacis ratae
Viam plenam sanctitate
Intrat et iustitia.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Deus noster salutaris
Exsultantem in praeclaris
Martham locat sedibus,
Exeuntem terrae solum
Fert, qui potens est, ad polum
Pro terrenis aedibus;
Quam precamur suae sortis
Nos consortes sequi mortis
Disruptis compedibus.

Brev. ms. Capit. Dusseldorpini saec. 15. Cod. Dusseldorp. C. 64. A. — Brev. ms. S. Mariae ad Gradus saec. 15. Cod. Darmstadien. 977. B. — Antiph. ms. S. Cuniberti Colonien. anni 1533. C. — Antiph. ms. S. Cuniberti Colonien. anni 1553. D. — In 1. Vesp. **A** 1, 3 sibi A. — **A** 3, 1 Circa huius CD. — **A** 3, 3 tremebat CD. — Ad Magn. **A**, 8 coniunge A. — Ad Matut. Invit. 3 fecit regi C. — In 1. Noct. **R** 1, 5 Sua illi A. — **R** 1, 6 Iesum excepit A. — **R** 2, 8 Memor sis A. — In 2. Noct. **R** 1, 7 et fehlt A. — **R** 2, 1 mictantes A. — In 3. Noct. **R** 1, 5 fehlt A. — **R** 2, 10 In misce A. — In Laud. **A** 4, 1 ponis in augmento A. — Hymnus: Deo nostro sit iucunda (Anal. IV, 206).

21. De sancto Materno.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Recolamus gaudia
   Laudibus et votis
   Pro Materni gloria,
   Christi sacerdotis.

2. Annis hic infantiae
   Dominum confessus
   Simplex innocentiae
   Viam est ingressus.

3. Trinitatis nomini
   Spiritu renatus,
   In mandatis Domini
   Vixit vir beatus.

4. Princeps cum principibus
   Populi electus,
   Fit a Petro gentibus
   Galliae directus.

5. Pretiosa primitus
   Morte resolutus,
   Sociis est redditus
   Vitae restitutus.

R. Gaudeat haec contio
Celebri sollemnio
Praesuli Materno,
Cuius ministerio
Nostra regi regio
Subditur aeterno,
V. Huius intercessio
Nos servet a vitio
Et hoste veterno.

Ad Magnificat.

A. Magnificat Dominum
Plebs fidelis hominum
His Materni festis,
Qui luminis luminum,
Purgatoris criminum,
Verus fulsit testis,
Ad quem post hunc terminum
Nos a viris sanguinum
Ducat rex caelestis.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Iubilet ecclesia
Regi sempiterno,
Qui vera dat gaudia
Praesuli Materno.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Maternus, vas gratiae,
   Vir beatus, probus,
   Mittitur Germaniae
   Viris cum duobus.

2. Praedicator inclitus
   Petro constitutus
   Disciplinis caelitus
   Sacris est imbutus.

3. Somno mortis dormiens
   Vivus resurrexit,
   Dominus exaudiens
   Sanctos hunc erexit.

Responsoria.

1. Treveris et Colonia
   Celebrent cum Octavia
   Sui pastoris gaudia,
   Materni natalitia,
   V. Omnibus haec melis
   recolat plebs festa fidelis.

2. Felix Petri discipulus,
   Maternus, fide credulus,
   Cuius doctrinis populus
   Christo credit incredulus;
   V. Praeco redemptoris
   fuit iste, corona decoris.

3. Ad fidem Petrus gentium
   Tres ordinat, Eucharium,
   Maternum et Valerium,
   In verbi ministerium,
   V. Gallis, Germanis
   Christi dat dona profanis.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Lumen vultus Domini
   Super hunc signatum
   Corpus praestat homini
   Gratia renatum.
2. Rex et auctor saeculi
   Christo benedixit,
   Ob salutem populi
   Mortuus revixit.
3. Coronatur gloria
   Sanctus et honore,
   Gallia, Germania
   Noto salvatore.

Responsoria.

1. Praedicans cum sodalibus
   Maternus Gallis gentibus
   Languens occumbit febribus
   Exuens a mortalibus,
V. Caelo donatur
   corpusque solo tumulatur.
2. Reversos tristes socio
   Duos defuncto tertio
   Pio Petrus solacio
   Confirmat ministerio;
V. Ob sancti funus
   veneratur trinus et unus.
3. Maternus Petri baculo
   Vivus exit de tumulo
   Vitam daturus saeculo,
   Pastor futurus populo,
V. Ad Christi cultus
   surgit de morte sepultus.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Confidens in Domino
   Pontifex Maternus
   Solio intermino
   Civis fit supernus.
2. Vivens sine macula
   Carnis post decessus
   Christi tabernacula
   Purus est ingressus.
3. In virtute, Domine,
   Tua est locatus
   Beatorum agmine
   Caelo sublimatus.

Responsoria.

1. Post sanctorum obitum
   Maternus' per meritum
   Trium civitatum,
   Treveris, Coloniae
   Simul et Octaviae
   Rexit praesulatum,
V. Verbis, signis, moribus
   Ad profectum omnibus
   Tenet principatum.
2. Ex hoc mundi stadio
   Vitae dignus praemio
   Migrans vir beatus
   Sanctorum consortio
   Vero gaudet gaudio
   Christo sociatus,
V. Corpore deposito
   Fide, vita, merito
   Plenus et probatus.
3. Gaude tuo, Gallia,
   Materno doctore,
   Laetare, Germania,
   Inclito pastore,
   Qui, quos ad caelestia
   Duxit ab errore,
   Coronavit gloria
   Suo cum factore,
V. Ereptos a faecibus
   Criminum incestis
   Nos Materni precibus
   Lustret lux caelestis.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Dominus rex laudibus
   Colitur aeternus,
   Per quem in caelestibus
   Colitur Maternus.

2. Iubilent siderei
Deo et superni
Pro meritis fidei
Praesulis Materni.

3. Deus lux viventium
Lumine paterno
Sancto vitae gaudium
Contulit Materno.

4. Benedicant omnia
Regem sempiternum,
Qui exaltat gloria
Caelica Maternum.

5. Laudantes te gaudiis
Lucis hodiernae
Caelis Dei filiis
Iunge nos, Materne.

Ad Benedictus.

A. Laus et benedictio
Deo sit, Materno,
Cuius nos oratio
Die hodierno
Ereptos ab impio
Hoste et veterno
Coronet in solio
Pacis sempiterno.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Salve, pater Galliae
Caelitus renatae,
Ave, flos Germaniae,
Pontifex beate,
Nos, Materne, hodie
Dante trinitate
Fac heredes gloriae
Vera claritate.

Brev. ms. Tungrense saec. 15. Cod. Semin. Leodien. 6 M 2. A. — Antiph. ms. Tungrense IV. saec. 15. B. — Brev. ms. Tungrense saec. 15. Cod. Darmstadien. 394. C. — B beginnt in 1. Vesp. mit der **A** ad Magn. Zu den Laudes hat es nur 1 **A** super Ps., nämlich die 4.; die andern stehen der Reihe nach ad parvas horas. **A**, 1 der 1. Vesp. steht als Commemoratio per hebdomadam. Hiezu der Hymnus Ad honorem conditoris (Anal. XXIII, 240).

22. De sancto Mauritio.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Martyrum sollemnia
Celebrent renati,
Martyres in gloria
Regnant purpurati.

2. Maior compensatio
Meritis sanctorum,
Dum datur in praemio
Mansio caelorum.

3. In mundi tristitia
Modicum artati
In caeli laetitia
Gaudent coronati.

4. Electorum spiritus
Sanguine probatur
Et exceptus caelitus
Christo sociatur.

Ad Magnificat.

A. Ave, martyr pretiose,
Ave princeps gloriose,
Legionis generosae,
O Mauriti, martyr Christi,
Fide mundum qui vicisti
Et coronam meruisti,
Fac nos tecum gratulari,
Legioni sociari
Et in Christo coronari.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

In martyrum victoria
Laudemus regem gloriae,
Cuius triumphat gratia
Et coronatur hodie.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. De vagina gentium
Evocatur legio
Per edictum regium
Duce sub Mauritio.
2. Ascendit Ierosolymam,
Culturam spondet optimam
Et mente sumit alacri
Signum caelestis lavacri.
3. Pellem commutat Aethiops
Et pardus ponit varium,
Ditescit pauper et inops
In gratia caelestium.
4. Procedit sacra legio
Terribili collegio,
Virtutibus et viribus
Tremenda suis hostibus.
5. Firmatur fide plenius
A Romano pontifice,
Iurat stare fidelius
Regi reique publicae.
6. Transmittitur ad Gallias
Hinc legio cum Caesare,
Sed profani vesanias
Profanat voto dispare.

Responsoria.

1. Regis cultus
castris proponitur,
Dei vultus
regi praeponitur,
Quia non dii
sed Deus colitur;
V. *Fortis ut mors dilectio, dura sicut infernus aemulatio.*
2. Sacri duces et egregii,
Viri fortes et eximii,
Horrent scelus sacrilegii;
V. *Quos redemit de manu inimici et de regionibus congregavit.*
3. Furit Caesar,
ad necem impiam
Sternit viros
et caedit hostiam,
Servit nolens
ad Dei gloriam.
V. *Cor regis in manu Domini; ad quodcumque voluerit, inclinabit illud.*
4. Regi terrae
mactatur victima,
Regi caeli
defertur anima,
Dum fit Deo
decimus decima.
V. *Nolite timere eos, qui corpus occidunt, animam autem non possunt occidere.*

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Deo dilecti principes
Suae sortis participes
Turbas accendunt fortibus
Exemplis et sermonibus.
2. Commilitones optimi
Et athletae fortissimi,
Hostem vincamus fortiter
Et perstemus viriliter.
3. Corroborentur animi,
Armentur fide pectora,
Et mente Deo proximi
Neci tradamus corpora.
4. Christus amans passionem
Formam dedit legioni,
Et detestans ultionem
Obtulit se passioni.

5. Iubentis ad imperium
Petrus recondens gladium
Coepit a Christo discere
Occidi non occidere.
6. Ad exemplum Iesu Christi
Superata morte tristi
Christi morte delectemur,
Ut cum Christo iucundemur.

Responsoria.

1. Clamant Deum
sanctorum milia
Et pro Deo
ferunt martyria,
Ut sit Deus
omnibus omnia.
V. *Currus Dei decem milibus multiplex, milia laetantium Dominus in eis.*
2. Caelo ruens serpit anguis,
Dum sanctorum manat sanguis,
Causa cuius casus magni
Fuit veri sanguis agni;
V. *Vicerunt eum propter sanguinem agni et propter verbum testimonii sui.*
3. O quam beata legio,
Quam fervens in Mauritio,
Dum per mortis compendium
Vitam capit perennium.
V. *Regnum Dei vim patitur, et violenti rapiunt illud.*
4. Princeps alme, dux invicte
Legionis benedictae,
Nos custodi, nos tuere
Et nos tecum fac gaudere;
V. Dux virtutis, dux salutis,
Da virtutem, da salutem.

In 3. Nocturno.

Ad Cantica.

A. Botrus Cypri conculcatur,
Novo musto debriatur,
Qui signatur Christi cruce,
Coronatur Christo duce.

Responsoria.

1. Fervet fides ut sinapis,
Favos mellis stravit apis,
Ut dulcescat velle mori,
Cedat divo mors amori.
V. *De commedente exivit cibus, et de forti egressa est dulcedo.*
2. Prata passim per aperta
Florent flores, virent serta,
Rosae rubent austro flante,
Cedunt caelo messes tantae.
V. *Levate oculos et videte regiones, quia albae sunt iam ad messem.*
3. De pressura gravis preli
Apothecae fluunt caeli,
Ut cum Christo, vera vite,
Dati morti dentur vitae.
V. *Inebriatus in caelo gladius, et vindemiantur botri vineae terrae.*
4. O Mauriti, dux beate,
Cuius virtus fragrat late,
Cuius odor ut unguentum,
Cuius sapor ut pigmentum,
Pietati nos divinae
Tu commendes sine fine,
V. Martyr alme, ductor bone,
Cum praeclara legione.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Militum sub gladio
Martyres exsultant,
Mortis in ludibrio
Cladibus insultant.
2. Cedit carnis palea
Gladio furenti,
Dum mundatur area
Mystici frumenti.
3. Triticum dum moritur,
Multum affert fructum,
Legio dum caeditur,
Risu mutat luctum.

4. Alabastrum frangitur,
Funditur unguentum,
Redolet, dum tunditur,
Fidei pigmentum.

5. In signum verae fidei
Rivi decurrunt rosei,
Gaudet in sanctis caelitus
Unus et idem spiritus.

Ad Benedictus.

A. Christus suos iam victores
Huius mundi post labores
Regnum transfert ad supernum
Et coronat in aeternum.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O regalis legio
Regiae collecta,
O caelestis contio
Caelitus electa,
Vestra nos precatio
Via ducat recta,
Ubi Dei visio
Radiat perfecta.

Brev. ms. Lunaelacense saec. 14. Cod. Palat. Vindobonen. 1950. A. — Brev. ms. Cisterciense saec. 14. Cod. Virunen. 39. B. — Antiph. ms. Inferioris Altae saec. 16. Clm. Monacen. 9480. C. — Cod. Bruxellen. (ol. Belisian.) 9786–90. saec. 15. D. — D hat die kurze Form; C hat die AA der 1. Vesp. als AA der 2. Vesp. in die festo; die AA ad Laudes als AA infra Octavam, ad Laudes et per Horas, das übrige in Octava. — In 1. Vesp. A 1, 2 Concelebrent AB. — A 5 Botrus Cypri etc. D. — R Princeps alme, dux invicte etc. D. — Ad Magn. A in A:

O vere Christi milites Thebaei,
Fortes in agone fidei,
Constantes in devotione spei,
Ferventes in dilectione Dei,
Terrena despicientes,
Caelestia contemplantes.
O quam pretiosa mors sanctorum,
Quae vitam meruit angelorum,
O quam praeclara martyrum gloria,
Quae nihil metuit hostium vulnera.
De quorum collegio dux sacer Mauritius,
Constans iu passione socius,
Caelestis militiae municeps,
Factus est aeterni regni particeps.

Ad Complet. Super Ps. A Christus amans passionem etc. D. — Ad Nunc dim. A in D:

O flores purpurei, milites Thebaei,
Verae testes fidei gloria tropaei,
Facite nos provehi ante thronum Dei,
Quo luce siderei fruamur diei.

In 2. Noct. A 4, 2 Legionis benedictione A. — In Laud. AA 2–5 ad parvas horas verteilt B. — In 2. Vesp. R Prata passim per aperta D. — Per Octavam super Psalmos A Ave, martyr pretiose etc. A. — In der kürzern Form steht das Officium nach D in Anal. Bolland. VI, 354 ff.

23. De s. Mauritio Turonensi.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Ex regali germine
puer erat natus
Et a patre primitus
Mocuma vocatus.

2. Eius pueritia
cunctis erat grata

Et claris virtutibus
iuventus ornata.
3. Sic Columbam studuit
sanctus imitari,
Ut hunc vulgus undique
coepit venerari.
4. Ne sanctum extolleret
fama sanctitatis,
Parentes et patriam
clam fugit et gratis.
5. Ad Yonam insulam
post se conferebat,
Ubi Deo pluribus
annis serviebat.
R. Trina Christus
in pueritia
Per Mocumam
fecit miracula:
Ignis, aer
mortis et vincula
Innocenti
dabant obsequia,
V. Tota sanctum
perfudit gratia
Dei virtus,
quod in infantia
Innocenti
dabant obsequia.

Ad Magnificat.

A. Dum nutricis
lactescet ubera
Puer sanctus,
cohors angelica
Supra tectum
ludens in aera
Nova novo
dat [nato] gaudia,
Quibus visis
rex pater intima
Mente laudat
Dei magnalia.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Honor Christo
sit et imperium,
Qui ad caelum
vexit Mauritium.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Natus regis pueri
frater morti datur,
Sed tactu Mauritii
mox resuscitatur.
2. Sicut Moysi fuerat
rubus incombustus,
Puer rogo vagiens
remansit inustus.
3. Sub aqua tenerrimus
innocens profunda
Iacuit, sed puerum
non submersit unda.

Responsoria.

1. Adulescens
superno placuit
Et se cunctis
pium exhibuit,
Unde caelum
ingredi meruit;
V. Vitae verbum
multis aperuit
Atque vita
beata claruit.
2. Domat carnis
motus illicitos,
Vincit mundi
conatus noxios,
Terit hostis
antiqui tribulos,
V. Manus, mentem
cordis et oculos
Pie tendens
semper ad superos.
3. O res mira,
sceptrum despicitur,
Atque mundi
decus contemnitur,
Et paupertas
gratis eligitur,

V. Tota mente
Christus diligitur,
Ac pro Christo
corpus affligitur.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Aper ferus feriens
fruges fausto dente
Vertitur in lapidem
hoc sancto iubente.
2. Precibus Mauritii
latex oboedivit
Et de montis vertice
saliens exivit.
3. Nil dedit superbiae,
sed in caritate
Et in vera vixerat
semper sanctitate.

Responsoria.

1. Patroni
fama clarissima
Procul volat,
atque catholica
Plebs currit
visura miracula,
Sancta laetetur
mater ecclesia
De tanti
patris clementia,
V. Qui nobis dux
sit et lucerna
Nos pie ducens
ad gaudia sempiterna.
2. Livor latens
crescit in odium,
Zelant fratres
fratris excidium,
Per Columbae
sancti consilium
Gratis sumpsit
sanctus exsilium;
V. Ratem, remos
et remigantium
Sumptus quaerit,
mora fit taedium.
3. Campus coli
cultro praecipitur,
Et arena
per sulcos seritur,
Crescit bladum,
messis colligitur,
Hoc in fide
Christi perficitur;
V. Adiuvari
natura nititur,
Quod in granum
arena vertitur.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Ut Paulus in pelago
naufragus iacebat,
Sub unda sic innocens
vivus remanebat.
2. Genus, gentem, patriam
fugit et honores,
Ut salutis quaereret
fruges meliores.
3. Sanctum virum
gignit Hibernia,
Educavit
illum Albania,
Cuius corpus
in reverentia
Turonensis
tenet ecclesia,
Cuius preces
et patrocinia
Nos perducant
ad caeli gaudia.

Responsoria.

1. Vitae sanctae
facto curriculo
Sanctum corpus
datur sarcophago
In Martini
sancti coenobio;

V. Turonensis
ipsum continuo
Veneratur
semper obsequio.

2. Eius tumbam
frequentant languidi,
Ubi tactu
sancti sarcophagi
Sanitati
sunt saepe redditi,
V. Caeci, claudi,
morbosi ceteri,
Illum prece
poscentes humili.

3. Pie praesul,
pravos purifica,
Purga mentes,
pelle piacula
Atque corda
tuorum visita
Et ad laudes
excelsi subleva;
V. Pia prece
tu nobis impetra
Post decessum
caeli solacia.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Nullum dedit otio
Tempus, vel orabat
Semper vel colloquiis
divinis vacabat.

2. Fixo piscis gutture
Dron osse vexatur,
Sed ad sancti subito
preces liberatur.

3. Ubi flumen praesulis
instar intrat mare
Baculi Mauritius
coepit habitare.

4. Romam petit pontifex,
ubi consecratus
Est atque Mauritius
a papa vocatus.

5. Semper evangelii
verba reducebat
Ad mentem, sed saepius
illa proferebat.

Ad Benedictus.

A. Nos a cunctis
iniquitatibus
Semper servet
sanctus Mauritius
Atque purget
suisque precibus
Nos coniungat
supernis civibus.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Iesu Christi
confessor humilis,
Pie nobis
succurrens miseris
Fac, excelsis
in tuis meritis
Simus tuti
expulsis vitiis
In adventu
futuri iudicis.

Brev. Aberdonense imp. Edinburgae 1510. — In 1. Vesp. A 3, 1 Columba. — A 3, 3 Lies Quod hunc. — Ad Matut. Invit., 4 vexit superum. — In 1. Noct. R 3, 7 Et tota. — In 2. Noct. R 1. das ganze Resp. zeigt rhythmische Unebenheit. — R 3, 3 Et fehlt. — In Laud. A 3 verdorben? — A 4, 3 Est itaque Mauritius.

24. De s. Mauro Parentino.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Celebret ecclesia
Martyris sollemnia,
Qui natus ex Africa
Habet regna caelica,
Emit per supplicia
Beatorum praemia,
Ducat per suffragia
Nos ad caeli gaudia.

Ad Magnificat.

A. Gaude, Maure, pugil fortis,
Tua morte victor mortis,
Particeps caelestis sortis,
Nos coniunge caeli portis

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Exsultet caeli curia,
Laetetur et ecclesia
Agens Mauri sollemnia.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Maurus, natus in Africa,
Regna possidet caelica.
2. Exortus ex nobilibus
Christianis divitibus
Sua dedit pauperibus.
3. Contemptis temporalibus
Se coniunxit claustralibus
Totus hians caelestibus.

Responsoria.

1. Sanctus Maurus Africanus,
Dives, pius, fide sanus,
Distributis divitiis
Se domabat ieiuniis;
V. Instans orationibus
Sua dedit pauperibus.
2. Despectis mundialibus
Intravit monasterium,
Amatur a claustralibus
Ut paradisi lilium;
V. Flos florum, dux morum,
Speculum cunctorum.
3. Hic decem et octo annis
Cum his fuit Celianis,
Post volens Petrum visere
Coepit ad Romam pergere;
Maurus natus Africanus
Martyr factus est Romanus.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Petri corpus visitavit
Et audita observavit,
Consueta ministravit.
2. Perceptis mysteriis
Instat ministeriis,
Pauperum solaciis.
3. Tribus annis Romae fuit
Sicut flumen bonis fluit.

Responsoria.

1. Romae rex Numerianus
Et praefectus, vir vesanus,
Inierunt supplicia
Sanctis et ludibria;
V. Martyr cessit tunc furori,
Similis hoc salvatori.
2. In spelunca latitavit
Martyr tribus mensibus,
Deus eum confortavit
Cum virgae splendoribus;
V. Virga fulsit aurea,
Mauri mens aetherea
Non timet funebria.
3. In sopore visitatus
Ad Romam regreditur
Et a notis accusatus
Mox praefecto traditur:
V. Christi sum ab infantia,
Non adoro daemonia.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Praefectus Mauro praecipit,
Ut adoret daemonia,
Haec mandata non recipit
Martyr spernens sculptilia.

2. Mauri mens aetherea,
Despexit lapidea.

3. Quia sprevit sculptilia,
Sustinuit supplicia.

Responsoria.

1. Christo hic regratiatur,
Quia sibi similatur
Tolerans supplicia
Magna patientia,
V. Rosa patientiae,
Columna constantiae.

2. Eculeo suspenditur
Maurus, ungulis raditur,
Lampadibus aduritur,
Caput eius abscinditur.
V. Ora pro nobis, beate
Maure, martyr coronate.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Maurus in caelum levavit
Oculos, dum toleravit.

2. Mauri, martyris divini,
Corpus condunt Byzantini.

3. In linteaminibus
Et cum aromatibus
Cives Maurum condiderunt,
Sarcophago tradiderunt.

4. Titulum ei scripserunt
Et in navi posuerunt,
Nautae timore fugerunt.

5. Iussit comburi carinam,
Sed ad urbem Parentinam
Actu Dei ducitur
Maurus et excolitur.

Ad Benedictus.

A. Maure, natu Africane,
Sed martyrio Romane,
Pater urbis Parentinae,
Consors gloriae divinae,
Nos adiuva suffragio,
Ut perfruamur gaudio.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O Maure, Maurum superans,
Nigredinem exsuperans
Et manens aura aurea,
Nos ducas ad aetherea,
Ubi gaudes in gloria
Pro proelii victoria.

Brev. ms. Parentinum saec. 15. Cod. Univ. Patavinae 446. — Ad Matut. Invit. 2. in ecclesia. — In 1. Noct. A 3,3 yams. — In 3. Noct. Lectio VII mit R fehlt; es stehen nur 2 Lectt. in Noct. 3. mit VIII u. IX bezeichnet. — In Laud. A 4, 3 in vani.

25. De sancto Matthaeo.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Recensentes mira Dei
Pietatis munia,
Praecingamur ad Matthaei
Votiva sollemnia.

2. Lucris hians telonei
Fruitione publica
Fit conversis forma spei
Actione typica.

3. Prima Christi iussione
Linquens mundi stadia
Magistrat conspersione
Fermenti repudia.

4. Invitatis publicanis
Ad Christi convivia

Docet, aegris plus quam sanis
Opus fore gratia.
R. In figura prophetali
Sub figura bestiali
Comparatus homini,
Iuxta formae rationem
Texit generationem
Carnis Christi Domini,
V. Sic promissum probat missum
Hunc Messiam per Mariam
Iudaeorum germini.

Ad Magnificat.

A. Pange, Sion,
laude magnifica
Salvatoris
gesta mirifica,
Qui Matthaeum
de sorte publica
Dignum [sorte]
dat evangelica.

Ad Matutinum.

Antiphonae.

1. Clangas sacris in Matthaei,
Tuba neomenia,
Laudent iusti, sperent rei
De peccati venia.
2. Vere verax salvatoris
Probatur assertio:
Nolo mortem peccatoris,
Sed placet conversio.
3. Vice fungens exactoris
Fisci rei publicae,
Artem mutat assertoris
Fidei catholicae.
4. Inclamatus tuae, Christe,
Vocis ad imperium
Surgit et evangelistae
Subit ministerium.
5. Verbi gesta incarnati
Stringens in volumine,
Pandit stirpem propagati
De regali germine.
6. Primo docens in Iudaea,
Post in Macedonia,
Lingua prompsit in Hebraea
Messiae praeconia.

Responsoria.

1. Zelo fervens pietatis
A primis ecclesia
Repulsaque caecitatis
Iudaeae perfidia
Sparsit semen veritatis
Per orbis confinia,
V. Missis verbi destinatis
Cum signorum copia
In Matthaei sortem gratis
Cessit Aethiopia.
2. In hac dudum dementata
Fictione magica
Gens errabat excaecata
Fraude diabolica,
Vera credens obfuscata
Specie phantastica,
V. Sed errantis miserata
Plebis virtus deica
Luce fucis adumbrata
Purgas evangelica.
3. Quos Cosroes et Arphaxat
Ligat astu carminis,
Hos Matthaeus mox relaxat
In virtute numinis,
Signo consignans dumtaxat
Pretiosi nominis;
V. Quos diversus dolor taxat
Ob reatum criminis,
Hos Matthaeus vima laxat
Fusi Christi sanguinis.
4. Ad haec visa tabescentes
Magi vires exserunt
Et confundi gemiscentes
Ad fraudes se conferunt,
Dum dracones flammescentes
In Matthaeum ingerunt;
V. Signo crucis fatiscentes
Vim nocendi deserunt,
Atque somno torpescentes
Christi numen asserunt.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Hunc Candaces admiratus
   Virtutis indicio
   Ad Matthaei pedes stratus
   Colligit hospitio.

2. Verba vitae sitientes
   Ad hunc multi confluunt
   Atque Christum confitentes
   Ritum gentis despuunt.

3. Hos Matthaeus catechizans
   Christi fide imbuit,
   Instructos quoque baptizans
   A peccatis abluit.

4. Haec Candacis dum fiebant
   Intra domicilium,
   En, defunctum qui plangebant,
   Multi regis filium

5. Circa funus magi stantes
   Regis ex imperio
   Frustra manes invocantes
   Agunt magisterio.

6. Sed complere non valentes
   Coeptum sacrilegium
   Raptum suadent nescientes
   A diis in collegium.

Responsoria.

1. Maiestatis laesae rei
   De more fallacium
   Fausta spondent falsae spei
   Donantes solatium,
   Ut imago fiat ei,
   Mandant, et palatium.

V. Haec Candaci nutu Dei
   Salutis consilium
   Dant reginae, ut Matthaei
   Petatur auxilium.

2. Destinantur honorati
   Mox a regis latere
   Postulantes hoc legati,
   Ut Matthaeus propere
   Tantae velit orbitati
   Clementer succurrere,

V. Summae preces maiestati
   Dignetur effundere
   Ac defuncti corpus nati
   Vitae restituere.

3. Venienti cum legatis
   Matthaeo regalibus
   Euphemissa festinatis
   Obcurit incessibus,
   Dans maternae pietatis
   Fletum cum gemitibus:

V. Vivum, ait, desolatis
   Natum redde precibus,
   Ut sermonem veritatis
   Confirmes operibus.

4. In excelsum tendens manus
   Matthaeus cum lumine:
   Cedat, inquit, error vanus
   Ab his per te, Domine,
   Resurgatque puer sanus.
   Mox in Christi nomine

V. Excitatus a defunctis
   Resumpto spiramine
   Surgit puer coram cunctis
   Crucifixi numine.

In 3. Nocturno.

Ad Cantica.

A. Hoc confuso signo magi
   Fugiunt in Persidam
   Et erroris umbra vagi
   Gentem caecant perfidam.

Responsoria.

1. Stupens signi novitate
   Regis cor extimuit
   Et regali dignitate
   Coronandum statuit
   Ac divali pietate
   Hunc colendum monuit,

V. Ab hac plebem caecitate
   Matthaeus compescuit
   Et hunc sola deitate
   Cultum dignum docuit.

2. Regnum Christi dilatatur,
   Credit Aethiopia,
   Fonte sacro candidatur
   Eglippi prosapia,

Et cum rege baptizatur
Multa plebis copia;
V. Per Matthaeum propulsatur
Gentilis perfidia,
Prole nova fecundatur
Et floret ecclesia.

3. Thoro spreto maritali
Ad Matthaei genua
Cum cohorte virginali
Procidens ingenua
Fide nubit aeternali
Regi Ephigenia,
V. Hostis arte spiritali
Declinans ingenia
Voto sanctimonialis
Carnis calcat naenia.

4. Venustatis os admirans
Hirtacus ingemuit
Et porcorum fraude gyrans
Preces, minas miscuit,
Nunc demulcens, nunc delirans
Hanc mutare studuit;
V. Virgo Christi fide spirans
Spem consensus abnuit,
Non terrentis minas curans
Preces, dona respuit.

In Laudibus.

Super Psalmos.

A. A Matthaeo redargutus
Hirtacus infremuit
Et monentem persecutus
Furore efferbuit.

Ad Benedictus.

A. Dum Matthaeus
defixis genibus
Secus aram
profusis precibus
Orat Christum,
hunc a cervicibus
Lictor pungit
et in caelestibus
Morte sacra
iungit martyribus.

Ad Horas.

Ad Primam.

A. Plebs Matthaei venerandum
Audiens martyrium,
Tota currit ad cremandum
Hirtaci palatium.

Ad Tertiam.

A. Obcurrentes cum placore
Matthaei discipuli
Vix sedarunt a furore
Commotum cor populi.

Ad Sextum.

A. Ad Matthaei nutu Dei
Currens puer tumulum
Hoste pressus est confessus
Hirtaci piaculum.

Ad Nonam.

A. Hirtacus lepra perfusus
Divino iudicio
Mente captus et confusus
Se transfodit gladio.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O Matthaee, laus Iudaeae,
Stirpis flos leviticae,
Vas insigne, doctor digne
Fidei catholicae,
Assistentes et plaudentes
In tui memoria
Nos, patrone, fac coronae
Consortes in gloria.

Brev. ms. Cistercien. Italic. sacc. 15. Cod. Oxonien. Miscell. Liturg. 343. — In 1. Vesp. A 3, 4 Ferrenti. — In 1. Noct. R 1, 7 Lies verbo? — R 3, 1 Caroes, — R 3, 7 diversis. — R 3, 9 Hoc; lies: Matthaeus vi mala laxat? — In 2. Noct. A 1, 1 Candacis. — R 1, 7 Candacis. — R 1, 9 Dat. — In 3. Noct. Ad Cant. A 3, sq. umbra vagientem caecant perfidiam. — R 3, 10 calcat menia.

26. De ss. Monulpho et et Gondulpho.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Gaudeamus et caelestis
Iubili praeconia
Imitemur in his festis
Concordi laetitia,
Quibus nobis sunt laudanda
Domini magnalia
Et sanctorum imploranda
Praesulum suffragia.

R. Immortali saeculorum
Regi laus et gloria
In sanctorum confessorum
Promatur memoria,
Quos dilexit, nam paterna
Munitos custodia
Die vexit hodierna
Ad caeli fastigia,

V. Quorum rexit ut interna
Paracliti gratia.

Ad Magnificat.

A. Magnificet ecclesia
Regem magnificentia
Christum, qui spes est unica
Sanctorum, quos mirifica
Hic insignitos gratia
Perduxit ad caelestia.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Ad Christi praeconium
Invitetur hodie
Conventus fidelium
Congaudendo gloriae
Beatorum praesulum,
Qua gaudent in saeculum.

In 1. Noctorno.

Antiphonae.

1. Non in via peccatorum
Pes eorum substitit,
Sed in lege mandatorum
Dei iugis exstitit
Illis meditatio,
Actus cum eloquio.

2. In virtutum stabiliti
Monte transitoria
Conculcarunt eruditi
Vera sapientia,
Unde nunc caelestia
Possident cum gloria.

3. Vox eorum pro commissa
Plebe fusa iugiter
Apud ipsum est admissa,
Qui est efficaciter
Iustis exsultatio,
Salus, benedictio.

Responsoria.

1. Recolatur haec decenter
Praesulum festivitas,
Quos bearunt praecellenter
Fides, spes et caritas;

V. *Beati omnes, qui timent Dominum, qui ambulant in viis eius.*

2. Normam sequens sanctitatis
Monulphus attollitur
Et at culmen dignitatis
Praesulatus rapitur;

V. *Ecce, sacerdos magnus, qui in diebus suis placuit Deo.*

3. Ortus mundo generosis
Gundulphus natalibus
Apud Christum numerosis
Effulsit virtutibus,

V. *Quoniam praevenisti eum, Domine, in benedictionibus dulcedinis.*

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Tuam, Christe, perfecisti
Laudem ex operibus
Horum, quos constituisti
Tuis duces gregibus,
Quos transvexit sanctitas
Maris huius semitas.

2. Praepotenter conservati
Hostis ab insultibus
Vias vitae sunt sectati
Inoffensis gressibus,

Quibus nunc est visio
Dei delectatio.

3. Deo vero servierunt
Puris ex affectibus,
Montem cuius ascenderunt
Innocentes manibus,
Penetrantes hodie
Portas regis gloriae.

Responsoria.

1. Hi in domo Dei clarum
Velut duo sidera
Iubar dantes tenebrarum
Effugarunt opera;

V. *Custodiebant testimonia eius et praeceptum, quod dedit illis.*

2. Locum forte pertransivit
Monulphus, qua Legia
Nunc est, pandens, quae praescivit
Prophetali gratia:
Locus, inquit, hic reddetur
Summis civitatibus
Par post sanctum, qui nascetur
Posteris temporibus.

V. *Hic accipiet benedictionem a Domino et misericordiam a Deo salutari suo.*

3. Sublimatus in pastorem
Gundulphus sollicite
Curam gessit et amorem
Plebis sibi subditae

V. *Et pavit eos in innocentia cordis sui.*

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Hi sunt, quibus intellectum
Lux superna praebuit,
Quos instruxit et per rectum
Ducens iter statuit
In locis fiduciae
Opulenta requie.

2. Exsultare decet rectos
Christo, cuius opera
Mira suos per electos,
Qui ab arce supera
Hos vidit pontifices
Virtutum opifices.

3. Istos, Deus, elegisti
Tua tibi gratia,
Habitare quos fecisti
Intra Sion atria,
Hymnos ubi melice
Turmae promunt caelicae.

Responsoria.

1. Hi sagaces erogare
Triticum in tempore,
Meruerunt reportare
Talentum cum fenore;

V. *Venientes autem venient cum exsultatione portantes manipulos suos.*

2. Se pro fide murum dando
Monulphus haereticam
Vicit pestem conservando
Vineam dominicam;

V. *Beatus homo, quem tu erudieris, Domine, et de lege tua docueris eum.*

3. Zelo fervens caritatis
Gundulphus gentilibus
Lucem dedit veritatis
Divinis dogmatibus;

V. *Os iusti meditabitur sapientiam, et lingua eius loquetur iudicium, lex Dei eius in corde ipsius.*

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Dum Monulphus tumulatum
Principem progreditur,
Voces diras, ululatum
Audit et prosternitur.

2. Astat vultus vir plaeclari
Dicens: Pater optime,
Surge, stude suffragari
Pereunti animae.

3. Redit praesul, et placatur
Precum beneficio
Deus, princeps liberatur
Mortis a supplicio.
4. A mundana segregavit
Se Gundulphus turbine
Et de vera praegustavit
Domini dulcedine.
5. Exspectavit vigilando
Venturum a nuptiis,
Quem supernis exsultando
Spectat in deliciis.

Ad Benedictus.

A. Hi sunt columnae stabiles,
Praecones iustitiae,
Vita digne laudadiles
Lampades ecclesiae,
Quos merito non impares
Dies haec terrestribus
Exutos fecit compares
Supernorum .coetibus.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O sacerdotes incliti,
Virtutum dono praediti,
O clara caeli lumina,
Ut paradisi flumina
Irrigastis ecclesiae
Hortum, regem iustitiae,
Christum placate precibus,
Ut nos a malis omnibus
Servans nobis caelestia
Det post haec mundi taedia.

Brev. S. Servatii Traiecten. imp. Coloniae 1503. — In 3. Noct. A 3, 4 superna. — In Laud. Ad Bened. A, 2 iustis. — Hymnus: Adest sacrata praesulum (Anal. XXIII, 246.)

27. De sancta Monica.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Exulta, Ierusalem, et laetare,
Quia rex Salem iubar salutare
De Babylon tenebris
Sanctam produxit Monicam.
2. Matrem sterilem
Deus laetificat,
Dum Augustinum
spiritu regenerat.
3. Laetanter domum Domini
visitat puella,
Pro quo sub Christi nomine
sustinet flagella.
4. Non in vanum aedificat,
Sponsum Deo dedicat,
Fit salutaris Patricio
SanctaeMonicaesedulamonitio.
5. Lauda, Ierusalem,
omnium salvatorem,
Qui fructu huius feminae
dat benedictionem.

Ad Magnificat.

A. Gaude, chorus supernorum
civium,
Plaude turba devotorum
hominum,
Nam sponsa Christi Monica
Caeli transit ad gaudia,
Quae novae prolis
fecunda gratia
Mundo peperit
doctrinarum charismata.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Christum lucem adoremus
illustrantem omnia,
Cuius vultu iucundatur
sancta mater Monica.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Perfecit ab infantia
Huius corpus et labia
In suae laudis titulum
Christus, salvator omnium.

2. Dies diem illuminat,
Haec liberos suos laetificat,
Casto timore Domini
Sapientiam praestat parvulis.

3. Miserorum consolatrix
Et alumna pauperum,
Supernorum contemplatrix,
Montem scandit caelicum

Responsoria.

1. Educavit Monicam
sancta mater Facundia
Timoris Dei sub virgula
primaeva ab infantia,

V. *Miro enim modo crevit cum ea miseratio.*

2. O mater nostra,
coniugii speculum,
Quae viro suo flagitat
lumen catholicum
Et pie impetrat
felicem obitum;

V. *Salvatur enim vir infidelis per mulierem fidelem.*

3. Felix mater carne
Felicior
et spiritu duplici,
Consolatur
spiritu prophetico
Ne filium defleat
spiritu mortuum,
Quem Deus suscitat
verum catholicum

V. *Forti animo esto, filia, Deus caeli dabit tibi gaudium pro taedio, quod perpessa es.*

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Verbum bonum eructavit
Salutis eloquio,
Christi donum quam perflavit
Pneumatis susurrio.

2. Lacrimarum impetus
sanctam Dei laetificat,
Crucifixi stigmata
pie dum considerat.

3. Haec consolabatur
Dolens ut parturiens,
Donec Christo suscitatur
Augustinus moriens.

Responsoria.

1. Se totam Deo dedicat
Soluta viri legibus,
Egenis se humiliat
Et infirmorum squaloribus,
Caelesti sponso iubilat.

V. *Mulierem fortem quis inveniet? procul et de ultimis finibus pretium eius.*

2. Abundanter cumulasti
Sanctae tuae gaudium,
Christe Iesu, qui vocasti
Ecclesiae ad gremium
Augustinum et iussisti
Aspernare saeculum.

V. *Duo petiit a te, ne deneges ei, Domine, antequam moriatur.*

3. O vere Christi
benedicta famula,
Quam crucifigunt
crucifixi vulnera,
Rigat terram
lacrimarum copia,
Torcular crucis
exprimit haec flumina.

V. *Deduc quasi torrentem lacrimas per diem et noctem, non des tibi requiem, neque taceat pupilla oculi tui.*

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Cantico laetitiae
Deum collaudavit,
Quae victo mundi principe
Caelo triumphavit.

2. Exsultet terra,
collaetentur insulae,
Quibus salus propinquatur
fructu huius feminae.

3. Christus in sua famula
Facit mirabilia,

Cuius fulgent prodigia
Et signa magnalia.

Responsoria.

1. Caelestis panis
refecto convivio
Mens eius fervet
superno solacio,
Almi spiritus
suffusa crapula:
Volemus, inquit,
ad caeli gaudia.
V. *Elevavit me spiritus inter caelum et terram et adduxit me in Ierusalem.*
2. Vox dilecti nunc pulsantis
Ad lectulum aegrotantis
Te vocat, mater Monica:
Surge et propera,
Amica mea;
Ab ostia Tiberina
Caeli transit ostia.
V. *Veni, formosa, columba mea, veni de Libano, coronaberis.*

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Sanctam matrem Monicam
Decet sanctitudo,
Quam domum sibi consecrat
Dei fortitudo.
2. Iubilat cum Domino
Monica in caelis,
Cui plena spiritu
Servivit in terris.
3. Vigili mente
Dominum sitivit,
Cuius felix anima
caelum introivit.
4. In camino caritatis
fervens aestuavit
Benedicens Dominum,
solum quem amavit.
5. In excelsis sublimata
Sancta mater Monica,
Vota nostra redde grata
In Dei praesentia.

Ad Benedictus.

A. Oriens ex alto Dei
patris sapientia,
Quam benigne reseras
misericordiae viscera!
Augustinum revocat
pia mater per suspiria;
Oret pro nobis incolis
sancta mater Monica,
Quos hic in terris dirigit
prolis suae regula.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O sacra
mater Monica,
Cuius spiritus
exsultat in gloria,
Gratiam impetra
benigni Domini,
Ut gregem protegat
filii tui.

Brev. ms. Augustin. saec. 15. Cod. Augustin. Brunen. V. A. — Brev. ms. saec. 15. Cod. Scotor. Vindobonen. 52 h 18. B. — Brev. ms. Viepacense saec. 14. Cod. Gottwicen. 81. C. — Antiph. ms. Frauen-Wilrense anni 1509. Cod. Semin. Colonien. 30 a. D. — Brev. ms. Augustin. saec. 15. Cod. Angelic. R V 31. E. — Brev. ms. Minor. Eugubin. (?) saec. 15. Cod. Angelic. T VII 9. F. — Brev. ms. Augustin. saec. 15. Cod. Senen. F VII 4. G. — Cod. S. Petri Salisburgen. a IV 42. H. — B hat in jeder Nokturn nur 1 A, die erste; C hat nach der 1. Vesp. nur Lectt. ohne RR. — In 1. Vesp. A 1, 2 rex Sion BC; Quoniam hac die iubar D. — A 1, 3 tenebra ACD. — A 4, 4 sedula oratio B; monis C. — Ad Magn. A, 5 sponsam Christi Monicam A. — In 1. Noct. R 3, 1 carne fehlt B. — In 2. Noct. R 2, 6 Spernere A, aspernere B. — R 3, 1 vere Christi fehlt A. — R 3, 8 exprimitur B. — In 3. Noct. R 2, 1 dilecti tui pulsantis B. — R 2, 6 Ad Ostia B. — Hymnen: Ave dies laetitae (Mone III, 446); Aurora noctem terminat (Ibid.); Alma mater Augustini (Mone III, 448).

28. De sancto Morando.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Ad Morandi, venerandi
Viri, festa et Amandi
Plebs in caritate tota
Reddat Christo pia vota.

2. Flore suae iuventutis
Castitatem adamavit,
De quo bravium salutis
Non indigne reportavit.

3. Deo multum peramandus,
Hugo pater venerandus
Hunc suscepit educandum
Moribus et informandum.

4. Cui purus adulescens
In virtute semper crescens
Dulciter oboediebat
Atque Deo serviebat.

5. Regularis o professor,
Sis pro nobis intercessor
Apud bonitatem Christi,
Cuius iugum tu subisti.

Ad Magnificat.

A. O fons indeficiens,
Iesu bone salutaris,
Hostia reficiens
In agone comprobaris,
Morandi per suffragia
Mundi seda naufragia,
Mentes nostras instabiles
Fac ad virtutes habiles.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Surgite laetantes,
Christum regem venerantes,
Inclita sanctorum
celebrantes festa suorum.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Ut tellus depicturatur
In vere vernis floribus,
Sic hic mundus decoratur
Morandi claris moribus.

2. Ex illustri stirpe traxit
Morandus originem,
Nullam tamen hic contraxit
Peccati rubiginem.

3. Annis puerilibus
Factis cum senilibus
Mentis tersit caliginem
Devitans impetiginem.

Responsoria.

1. Annis adhuc pubertatis
Hunc parentes sub abbatis
Pii magisterio
Dulciter commendaverunt
Et ad sua redierunt,
Cuius sub imperio
Vixit purus adulescens
In virtute semper crescens
Omni desiderio,
V. Christo devotus
vivens sub regula totus.

2. Mentis motus hic transcendens,
Vana quaeque vilipendens
Hauriebat sitibundo
Corde, ore quod facundo
Post eructabat,
Tempus dum vacabat,
V. Literarum studio
Mentis cum tripudio
Firmiter instabat.

3. Vincens legem pubertatis
Iugi lege sub abbatis
Vixit disciplina,
Omnibus affabilis
Deo et amabilis
In lege divina,
V. Mundi fastum proculcavit,
Eius pompas posttergavit.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Fervor mirae caritatis
Ad spem firmam bonitatis
Fidem duxit sanctitatis.
2. Mentis motus hic transcendens,
Ad virtutum arcem tendens,
Vana quaeque vilipendens.
3. Christus digne commendavit
Huic duplum talentum,
Quia non multiplicavit
Per duplum, sed per centum.

Responsoria.

1. Coeptum iter dum peregit,
Mox benigne se subegit
Abbatis imperio,
Quem vir sanctus tunc elegit
Mentem eius et impegit
Miti desiderio,
Ponens firmam spem salutis
In praeclaris institutis.
2. Veritatis hic confessor
Regularis et professor
Ibat de virtute
In virtutem ascendendo
Et morose conferendo
Verbum in salute.
V. Doctus, mitis apparebat
Et indoctos instruebat
Sic procedens tute.
3. Postquam hic est sublimatus
In gradu sacerdotii,
Deo tendit inspiratus
Ductu fidelis socii
Cluniacum, ubi digne
Est susceptus et benigne
Lapsum devitans otii,
V. Factus verus coenobita
Et ferventer in hac vita.

In 3. Nocturno.

Antiphona.

1. Contra mundi temptamenta
Prudenter agebat
Et carnis delectamenta
Dulciter vincebat.
2. Si temptavit, non est mirum,
Satan hunc praeclarum virum,
Salvatorem qui temptavit
Et eum non superavit.
3. Hic talentum commendatum
Protulit ad mensam
Et reddens multiplicatum
Reportans repensam.

Responsoria.

1. Mox a suis derelictus
Iesu Christo est addictus,
Cum propheta gloriatur
Qui in psalmo sic profatur:
V. *Quoniam pater et mater mea dereliquerunt me, Dominus autem assumpsit me.*
2. Hodie praeclarus et venerandus
Christi confessor Morandus
Exutus armis terrestribus
Triumphat in caelestibus,
V. Securus de victoria
Delectatur in gloria.
3. Regulari disciplina
Mentem dum armavit,
Cum cervice resupina
Caelum suspiravit,
V. Mente tota et devota
Christo solvens pia vota.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Multa quidem in hac vita
Hic fecit mirabilia
Et post mortem infinita
Infirmis dat subsidia.
2. Caecis visus, claudis gressus,
Surdis auditus redditur,
Vir collisus et obsessus
Eius prece solvitur.

3. Ad tumbam praeclari viri
Quisquis potest experiri,
Quantas eius per virtutes
Christus confert hic salutes.

4. Regularis o professor,
Sis pro nobis intercessor
Apud bonitatem Christi,
Cuius iugum tu subisti.

5. Christi praecelsa pietas
Virtutum et nimietas
In sanctis amplificatur,
Horum virtus dum laudatur.

Ad Benedictus.

A. Verus sol illuminavit
Lucis suae radio,
Quando nobis destinavit
Morandum, qui in stadio
Cursum digne consummavit
Et in fine triumphavit
Vere felici bravio.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O Morande, serve bone,
Pie pastor et patrone,
Apud Christum interpella,
Ut a mortis nos procella
Tua prece protegamur,
Caeli donis et fruamur.

Cod. Palat. Vindobonen. 1946. anni 1482. A. — Brev. Basileense imp. s. l. 1478. B. — Brev. Basileense imp. s. l. et a. (1488) C. — In 1. Vesp. Super Ps. 5 **AA** nur A; eine, die erste B; keine C. — **A** 3, 3 ad educandum A. — **R** Vincens legem pubertatis etc. A, In contrata Ferretensi etc. BC. — In 1. Noct. **A** 1, 3 Finem A. — In 2. Noct. **A** 1, 1 Fervor merae BC. — **R** 1 Veritatis hic confessor etc. BC. — **R** 2 Postquam hic est sublimatus etc. BC. — **R** 3 Mox a suis derelictus etc. BC. — In 3. Noct. **R** 1 lautet in BC:

R. Villae (Ille B) custos captivatur,
Herus mox debilitatur,
Tunc Morandus advocatur,
A quo pie increpatur,
Emendatur et sanatur,
Servi status restauratur
Atque liber proclamatur,
V. In quo Christus collaudatur,
Et Morandi comprobatur
Virtus, servus et laetatur.

R 2 Hodie praeclarus et venerandus etc. BC. — **R** 3 lautet in BC:

R. In contrata Ferretensi
Tuo simus hic defensi,
Morande, patrocinio,
In amore fac ferventes,
Tibi pure servientes,
Hic et in confinio.
V. Impetra iucunditatem
Nobis et tranquillitatem
Apud Christi bonitatem.

Ad Tertiam, Sextam, Nonam setzen BC die **AA** 2, 3 und 4 der 1. Vesp. — Den Hymnus hierzu vergl. Anal. IV, 213.

29. In Translatione s. Nicolai.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Summe sacerdos inclite,
Nimis favens Barensibus,
Cum vis medio gurgite
Barum transferri navibus.

2. Fecit Deus memoriam
Suorum mirabilium,

Cum transfert in Apuliam
Nicolai praesidium.
3. Exortus est in tenebris
Baro divinus radius,
Vere dies hic celebris
Fulget in ea Madius.
4. A solis ortu teritur
Nec non ab occidente,
Qua Barum via pergitur
Coetu toto ducente.
5. Laudate, cuncti populi,
Dei misericordiam,
Sed ampliorem Apuli
Deo referant gratiam.

Ad Magnificat.

A. Felix Apulia,
felix et Barum,
Felix quae contines
thesaurum carum,
Qui nullis creditur
terrigenarum.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Uni Deo et simplici
Gloria sit atque laus,
Quem orat voce supplici
Stans in caelo Nicolaus.

In Nocturno.

Antiphonae.

1. Velut incisus balsamus
Profuderat liquorem,
Quo veniente thalamus
Fugaverat pudorem.
2. Nunc, reges, intelligite,
Praesidentes ecclesiis,
Exemplo huius agite
Relevatis inopiis.
3. Clemens, pudicus, humilis
Nulli nocuit penitus,
Cunctis factus amabilis,
Praesul factus est caelitus.

Responsoria.

1. Tumba confracta marmoris
Mira prodit fragrantia,
De reliquiis corporis
Liquoris fluit copia,
Quae nullo cursu temporis
Interrumpitur gratia.
V. Fragrans odore nimio
Qui praefulges honore,
Pietatis profluvio
Manas fluens liquore.
2. Dum distat navis
plus quam ducentis
Milibus, mare
fluctuat ventis
Artubus sacris
furtim retentis
De corpore demptis,
V. Nec valent iter
habere tutum,
Si feratur cor-
pus diminutum.
3. Quod non desit
ulla particula,
Sacris membris
monstrant miracula,
Visionum
certa oracula
Veri sunt patula;
V. Ut satisfiat anxio
Dens prodit cum liquore,
Ne fiat diminutio,
Sancti clauditur ore.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Maris elatione
Nautae facti territi,
Liquoris fusione
De furto sunt proditi.
2. Currunt senes cum parvulis
In exsultatione,
Sancti occurrunt baiulis
Mira devotione.

3. Adipe et pinguedine
Redundant eius ossa,
Olei multitudine
Semper est plena fossa.

4. Benedicant te populi,
Qui facis mirabilia,
De loco sacro tumuli
Mira prodit fragrantia.

5. In capsella lignea
Myrea transportatus,
Bari tumba marmorea
Tandem est collocatus.

Ad Benedictus.

A. Dum loco sacri tumuli
Mira prodit fragrantia,
De membris Dei famuli
Liquoris abundantia,
Seniores et parvuli
Currunt iugi frequentia.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Liquoris rivulo
Patuit pietas,
Ex cuius tumulo
Prodit suavitas,
Caeci ex oculo
Pellitur caecitas,
Subvenit populo
Ipsius caritas.

Brev. ms. Redonense saec. 15. Cod. Vatican. Ottobon. 543. A. — Brev. Valentinum imp. Valentiae 1533. B. — In 1. Vesp. super Ps. nur 1 A, die erste B. — A 1, 2 favens laborantibus A. — A 1, 4 transferri manibus A. — A 2, 2 In suorum A. — A 3, 1 Exortatus A. — A 3, 4 in eam A. — A 4, 1 A fehlt A. — Ad Magn. A, 4 thesaurum tantum A. — Ad Matut. Invit: Adoremus regem saeculorum, Quo vivit Nicolaus, honor sacerdotum B. — In Noct. A 2, 4 Revelatis B. — R 1, 8 praefulges odore A. — R 3, 1 sq. Cum non desint sara pericula A. — R 3, 3 sq. Sacris monstrant miracula A. — R, 3, 7 Neci sunt propatula A. — R 3, 8 Ut satisfiat a vitio A. — R 3, 9 Deus prodit A. — R 3, 11 Sanctus A; ore fehlt A. — In Laud. A 1, 1 Laus elatione A. — A 1, 2 taetrici B. — A 1, 3 effusione A. — A 1, 4 De sarcophago sunt A; De furto facti sunt B. — A 2, 2 exaltatione A. — A 2, 3 baiulis fehlt A. — A 2, 4 Bina devotione A. — A 3, 2 Cum redundarent A. — A 3, 3 multitudinis A. — A 3, 4 plena est B. — A 4, 1 Benedicite populi A. — A 5, 1 cassella B. — A 5, 2 Myrea fehlt A, transportant A. — A 5, 3 Mari tumba B. — Ad Bened. A, 1 Dum e loco B. — Ibid. 3 De membris eius famuli A. — Ibid. 6 iugi memoria A. — In 2. Vesp. Ad Magn. A, 5 Caeco A.

29 a. De sancto Nicolao.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Sancti per festa Nicolai state iucundi,
Huius qui mundi solvebat plurima maesta.

2. Virginibus victum donaverat hic et amictum,
Ne per defectum stuprum facerent male rectum.

3. Praesul famose, consolator pretiose,
Es veluti dignus, sic nobis esto benignus,
Qui bonus ut custos salvasti tres nece iustos.

4. De vitae flore florens morumque nitore
Fulgebat ac[tu] pollens vernansque decore.

5. Inclite, nobilis ac venerabilis, auro praecellis,
Tutor amabilis ac venerabilis, esto misellis.

Brev. ms. Cracoviense saec. 15. Cod. Capit. Cracovien. 20. — A 4, 1 floret. — A 5, 2 miseris. — Im übrigen ist das Officium das gewöhnliche prosaische.

29 b. De sancto Nicolao.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Christe, tuis famulis nobis festa Nicolaï,
Te petimus, praesta venerari laude iucunda.
2. Qui terris positus mitis fuit ac moderatus,
Consolans miseros confortans atque pusillos.
3. Ad caelum migrans, caelorum culmina ditans,
Hic relevat multos morborum mole gravatos.
4. Digne Deo miles, qui palmam nomine praebes,
Pro nobis Christi pugna virtute potenti.
5. Credimus in thalami consistere sede superni,
Posse salvos fieri per te sic fonte renatos.

Brev. Romanum imp. Venetiis 1522. — A 3, 1 culmina caelorum ditans. — A 5, 2 Lies Nos salvos fieri? — Es verdient noch die häufiger vorkommende A ad Benedictus erwähnt zu werden, besonders da sie in Chevaliers Repertorium unter Nr. 3684 als „Hymnus“ aufgeführt wird:

Copiosae caritatis Nicolae pontifex,
Qui cum Deo gloriaris in caeli palatio,
Condescende, supplicamus, ad te suspirantibus,
Ut exutos gravi carne pertrahas ad superos.

(Brev. ms. Romanum saec. 15. Cod. Rossian. s. n.)

30. De s. Nicolao Lincopensi.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Christo sit pia laus,
quam provexit Nicolaus.
2. Festa decent suavi
prece verbigenam Nicolai.
3. Nos tegat a pravo
culpae Deus, arx Nicolao.
4. Per veniae clavum,
Deus, attrahe nos Nicolaum.
5. Filiolos Abrahae
pater effice nos Nicolae.

Ad Magnificat.

A. Caelice confessor,
pastorum lux, patriae cor,
Ecclesiam pressam,
servili pondere fessam,
Erige, devotos
semper retinens tibi Gotos.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

In meritis vitae
patris nostri Nicolai
Voce Deo suavi,
Goti, iubilando venite.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Novum vas charismatum
   Puerili flore
   Redundavit omnium
   Gratiarum rore.
2. Tener gades trivii,
   Hinc quadriviales
   Nactus, pondus studii
   Fixit in morales.
3. Relucens hinc omnium
   Dogmatum decore
   Filiali Dominum
   Timuit amore.

Responsoria.

1. Laetetur Ostgotia
   Plausu timorato
   Nova per tripudia
   Christo, Dei nato,
   Edens nova carmina
   Pro patrono dato,

V. Quem vox angelica
   laudat modulamine grato.

2. In ausus nefarios
   Tyrannos surgentes
   Arguit sacrilegos,
   Deum non timentes,
   Ut reducat devios
   Ad cor paenitentes,

V. Est passus varios
   hostes per flagra trementes.

3. Nectar eloquentiae
   Fudit perorando
   Cultor innocentiae,
   Pro clero zelando,
   Actus inclementiae
   Regum detestando,

V. Ne ruat ecclesiae
   libertas dissimulando.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Aaron sacerdotio,
   Paulus in docendo,
   Daniel iudicio,
   Iob fuit ferendo.
2. Hesther fert clementiam,
   Zelum Maccabaei,
   Ioseph continentiam;
   Fidem Elisaei.
3. Virtutum moralium
   Ac heroicarum
   Ardet exercitium
   Ut cultor earum.

Responsoria.

1. Carnis petulantiae
   Clericos immersos
   Mentis inconstantiae
   Damnat ut aversos,
   Zelator iustitiae
   Quoslibet perversos,

V. Moxque suae veniae
   iunxit per corda reversus.

2. Opem laeso stomacho
   Fert eviscerato,
   Iam foetenti pristino
   Colore mutato,
   Omni de remedio
   Plene desperato,

V. Ex sancti merito
   dum vita datur lacerato.

3. Pastor, decus praesulum,
   Mitis advocatus,
   In campum Elisium
   Digne transplantatus,
   Triplici per meritum
   Palma laureatus,

V. Auferat exitium
   nostros delendo reatus.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Carne virgo nitidus,
   Martyr ex affectu
   Et confessor inclitus
   Fuit in effectu.
2. Gratis datam gratiam
   Se praevenientem

Traduxit in alteram
Gratum facientem.

3. Actibus ierarchicis
Tandem insignitus
In votis Seraphicis
Aestuat ignitus.

Responsoria.

1. Eventus prophetico
Spiritu futuros
Praenarravit subito
Multos affecturos,
Ut sic a periculo
Revocet casuros,
V. Inventos animo
quasi saxea corpora duros.

2. Nox, dies, ops, aethera
Perhibent beato
Patri testimonia
Clam ciliciato,
Quod mors et daemonia
Cedant invocato.
V. Quam felix patria
sibi tanto pignore nato!

3. Sidus poli nobile,
Ducens viatorem
Ultra primum mobile,
Ut comprehensorem
Tuo ductu facile
Ad primum motorem
V. Perducas humile
cor, quo mereatur honorem.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Nilus ut irrorat
arentia, corpora trita
Sic Deus ad merita
sancti reparando decorat.

2. Compages tumulo
discedens testea fracto,
Quod voluit, cumulo
tegitur sermone peracto.

3. Languens pupilla,
quam ferrum dimidiavit,
Vidit et ex illa
sancto meritum cumulavit.

4. Ustus et elinguis
per votaque morbidus omnis
Sanatur Domino
benedicens in Nicolao.

5. In te sponsa Deum
tua laudat, qua veneraris,
Quam, decet ut sponsum,
fidei nexu tuearis.

Ad Benedictus.

A. Benedictus Dominus,
Pater gratiarum,
Nicolai precibus
Qui sanat cunctarum
Passionum aditus
Per curas earum.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Salve sidus aureum,
Splendor firmamenti,
Nicolae, subitum
Dans robur languenti,
Fer nobis praesidium
Influxu clementi.

Historia sancti Nicolai imp. Sudercopiae 1525. — Klemming I, 150 fügt bei: „Joh. Brask Ep. Linc.?“ Verfasser scheint vielmehr der des Helena-Officiums, also Brinolphus I. zu sein.

31. De sancto Niniano.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Ovans agat haec contio
Niniani sollemnia,
Trinae vocis tripudio
Laudum sonet obsequia,
Ut mens, lingua et actio
Pari concordent gloria,

Placebit sic laudatio
Deo reddenti praemia.

2. Ille Pictorum tenebras
Fugat dans vitae monita,
Mundi temnens blanditias
Dux plebis ad caelestia.

3. Vita praecessit populum
Sic sanctitate praevia,
Nunc haurit vitae poculum
Dux cum ductis in patria.

4. Tanto patrono plaudere
Iure debes, Albania,
Secura salva sistere,
Cum vitas vitae devia.

5. Ad caelos migrans hodie
Locandus in deliciis
Ad mores fac cotidie
Migrare nos a vitiis.

R. Quod sambuca
vir Dei circummeat,
Taurus custos
armentum vigilat,
Qui latronis
dum ventrem perforat,
Infelicem
ultor exanimat;
Mox cadaver
sanctus vivificat,
Saulum sternens
Paulum resuscitat.

V. Insigne geritur
signum certaminis,
Pes saxo iungitur
bovis et hominis.

Ad Magnificat.

A. Stirps regalis,
quae vita floruit,
Prolem profert
regem, quem decuit,
Patrum pater
patronum genuit
Ninianum,
quo mundus claruit;
Hic ut sidus
signis emicuit,
Dum Britannos
fide perdocuit.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Christus laudetur,
Niniano laus iubiletur.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Ninianus teneris
Annis constitutus
Inhiabat superis
Moribus imbutus.

2. Romam petens dogmatis
Causa visitavit,
Sed vitae pro meritis
Praesul remeavit.

3. Factus hic Britonibus
Fidei legatus
Perfidos sollicitus
Reprimit conatus.

Responsoria.

1. Ninianus nobilis,
Clarae puer indolis,
Sacris inardescit,
Ut sic prosit patriae,
Se praesentat curiae,
Qua praesul recessit,

V. Et coniectu spiritus
Eius mentis habitus
Martino clarescit.

2. Pastor redit,
fit plausus ovium,
Plebs oboedit,
fugit daemonium,
Reseratur
fides credentium,
Cedit error,
crescit miraculum;

V. Gens seducta
suggestu daemonum
Per hunc sanctum
credit in Dominum.

3. Rex nequam monita
contemnens praesulis
Luit opprobia
dolore capitis,
Sed quem obduxerat
caecitas luminis,
Firmum reddiderat
in fide numinis;
V. Fit mortis duplicis
duplex curatio,
Cordis et corporis
illuminatio.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Ductu viri iustitiae
Visu privantur oculi
Regis, fastu superbiae
Molesti sancto praesuli.
2. Praesul placatus venia
Lumen amissum reddidit,
Rex ductus paenitentia
Christo renatus credidit.
3. Crimen matris panditur
Ex infantis ore,
Dum confusus solvitur
Insons corruptore.

Responsoria.

1. Per incestum gravidata
Mater, tandem coartata
Partus patrem prodere,
Senem coepit accusare,
Sic se credens excusare
De commisso scelere;
Res stupenda, contra morem
Pandit infans genitorem.
V. Ex infantis
lactentis pectore
Vox virilis
sonat cum robore,
Patrem prodit
victum facinore.
2. Sedens sanctus
in refectorio
Et confratres
pascens miraculo
Hortulanum
vocat continuo
Olus ferri
iubens ex hortulo;
Herbam profert
cum seminario
Iam tunc satam
dans grates Domino.
V. Ad praeceptum Niniani
Mens stupescit hortulani,
Sciens tamen nihil vani
Voto sancti succedere,
Ipso die seminatum
Profert terra fructum gratum
Iubente pontifice.
3. Ducem furum
taurus aggreditur,
Cornu bruti
brutalis laeditur,
Rupto ventre
vita discutitur,
Rursum vivus
ac sanus redditur;
V. Discursu devio
volant latrunculi,
In municipio
stringuntur baculi.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Patrem linquit parvulus
Verberis timore,
Quem reduxit baculus
Vorticis ab ore.
2. Lignum florens aridum
Cunctis stat in signum,
Fons erumpens famulum
Probat Deo dignum.
3. Niniano singula
Parent elementa,
Ignis, aer, arida,
Pontus et fluenta.

Responsoria.

1. Virgam timens
   reus discipulus,
   Fugam subit
   adulescentulus,
   Clam defertur
   magistri baculus,
   Quo salvatur
   nauclerus tremulus.

V. Multi foraminum
   patescunt aditus,
   Incursus fluminum
   sistit divinitus.

2. Cum collega
   vir proficiscitur,
   Sic psallendi
   locus eligitur,
   Atra nube
   domus obducitur,
   Imber de qua
   fusus emittitur,
   Supra sanctum
   unda restringitur,
   Curva nube
   cum circumcingitur.

V. Imbri stillam prohibet
   nubes camerata,
   Ne vestis vel litera
   sancti sit rigata.

3. Infans invisus nascitur,
   Effigies horribilis,
   Vultus dorso transsumitur,
   Monstrum formae mirabilis,
   Manus, pedes et brachia
   Cunctis privantur usibus,
   Christi fulgent magnalia
   Membris in transversalibus,
   Sospes regreditur.

V. Ad Niniani tumulum
   Taetrum munus adducitur,
   In summi laudis titulum
   Sanatus restituitur.

Prosula.

1. Sospitati Niniani
   Aegros dat oratio,
   Tumor cedit hydropicis
   et leprae contagio,
   Redditur vita defunctis
   et mutis locutio,
   Caecis visus, claudis gressus
   et surdis auditio.

2. Gaudent portu naufragati
   et sterilis filio,
   Liberantur carcerati,
   dementes daemonio,
   Fugit phtisis, gutta, febris,
   epilensis passio,
   Aridorum membra suo
   redduntur officio.

3. O quam probant sanctum Dei
   furum liberatio,
   Oculorumque membrorum
   nova restitutio!
   Ergo laudes Niniano
   nostra psallat contio,
   Nam qui corde poscit illum
   loto prius vitio,
   Sospes regreditur.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Collaudemus omnium
   summum creatorem,
   Suum qui mirificat
   signis confessorem.

2. Ad sancti reliquias
   Sitiens virtutem
   Monstrum, Deo gratias,
   Recipit salutem.

3. Hunc pro luce perdita
   Pulsante puella
   Laeta luce reddita
   Redit iam novella.

4. Morphea mortifera,
   Quae corpus obsessit,
   Non linquens vestigia
   Corpori recessit.

5. Niniani meritis
   Morbida curantur,

Caeci vident, audiunt
Surdi, muti fantur.

Ad Benedictus.

A. O quam pia pura
Patris almi cura
Circa simplices!
Nulli nam in vanum
Poscunt Ninianum,
Quamvis complices
Culpae sint et rei,
Dum in arce spei
Constant supplices;
Hic corde contritos
Solvit compeditos
Frangens compedes.

In 2. Vesperis.

R. Nos, qui sumus involuti
Vitiorum funibus,
Dementes atque imbuti
Delictorum sordibus,
Niniane, te rogamus
Fave, supplicantibus,
Ut caelorum rex placatus
A te fusis precibus
Nos mundatos a peccatis
Iungat caeli civibus;
V. Nobis sis patronus
Pius, pastor bonus,
Memor miseris,
Qui te colunt corde,
Purgatos a sorde
Redde superis.

Ad Magnificat.

A. Pastor, pasce gregem,
superum pete pro grege regem,
Gratus reddatur
et ovili restituatur,
Lumine perfunde
famulos virtutis abunde,
Lucifer aeternae
lucis, Niniane, superne.

Brev. Aberdonense imp. Edinburgae 1510. — In 1. Vesp. A 1, 4 sonat. — A 2, 3 contemnens. — A 3, 3 hausit in te poculum. — In 2. Noct. A 3, 3 confusis. — In 3. Noct. R 2, 13 Imbris. — Prosula 1, 5 Reddatur vita functis. — 2, 5 thisis. — 3, 7 Namque corde poscunt. — 3, 9 fehlt, wird aber vom Sinne gefordert und ist aus der Stammsequenz zu ergänzen. — Die zugehörigen Hymnen cfr. Anal. XIX, Nr. 408—410.

32. De sancta Oda.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Laetare, Taxandria,
Oda tibi data
Ex Scotorum patria,
Deo decorata.
2. Virgo solitarie
Christo famulatur,
Oda odis gloriae
Caelitus laetatur.
3. Oda, virgo sapiens,
Spiritu renata,
Lubrica despiciens
Deo fit amata.
4. Corpore sanctissima
Terrae commendato
Caelo vivit anima
Lumine beato.
5. Hierusalem filia,
Oda, Deum ora,
Ut det nobis gaudia
Pacis celsiora.

R. Regnum mundi et gaudium
Contemnens propter Dominum
Oda odis caelestium
Datur choreis virginum,
V. Angelicis melis
laetatur virgo fidelis.

Ad Magnificat.

A. Ave, Oda, virgo Christi,
Ave, proles regia,

Audi odas, quas dant isti
Tua chori gloria;
Nos exutos morte tristi
Tua per suffragia
Ad superna, quae petisti,
Vitae ducas gaudia.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Sponso pudicitiae
Iubilemus Christo,
Qui dat odis gloriae
Odam die isto.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Generoso sanguine
Oda virgo nata,
Gloria te, Domine,
Gaudet coronata.
2. Sponsa sponsi thalamo
Virgo collocata
Dat odorem balsamo
Digne comparata.
3. Innocentem manibus
Hanc et mundo corde
Suis Deus coetibus
Fert a mundi sorde.

Responsoria.

1. Votivis Odae virginis
Festum colentes gaudiis
Patrem laudemus luminis
Dignis laudum praeconiis.
V. Dulcisonis melis,
plebs, virgini psalle fidelis.
2. De stirpe virgo regia
Oda Scotorum genita,
Fide, vita egregia,
Virtute fulget inclita,
V. Christo sacrata
fit sacro fonte renata.
3. Interiori lumine
Sponsum contemplans gloriae,
Mundi despecto crimine
Templum fit pudicitiae,
V. Sanctorum signa
veneratur virgo benigna.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Corporali specie
Placens genitori,
Totam regis gratiae
Aptat se amori.
2. Caecitate primitus
Corporis exuta,
Nova fit divinitus
Domino adiuta.
3. Christum super omnia
Diligens in mente,
Recedit a patria
Patre nesciente.

Responsoria.

1. Gratia Christi oculis
Lamberti lucens meritis
Tantis laeta miraculis
Oda resultat debitis,
V. Amotis tenebris
formatur virgo celebris.
2. Visu accepto caelitus
Patris reducta partibus,
Terrena spernens penitus
Tota haeret caelestibus,
V. Oda pie Christo
mundo famulatur in isto.
3. Patrem linquens et patriam
Ob pestem carnis lubricam
Pervenit ad Taxandriam,
Vitam ducens angelicam;
V. Victis illecebris
silvae latet Oda latebris.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Virginis confessio
Odae delicata

Dei placet filio
Sanctis comprobata.

2. Populo Taxandriae
Lux est orta iusto
Facto patre patriae
Virgine onusto.

3. Novum cantans canticum
Domino, decora,
Nos ad regnum caelicum
Duc a mundi ora.

Responsoria.

1. In loco solitario
Soli serviens Domino
Caeli locatur solio
Expleto cursus termino,
V. Odas virginea
Christo canit Oda chorea.

2. Caeli coniuncta incolis
Summis ditatur praemiis,
Mundo salus christicolis
Signis coruscat variis;
V. Oda Deo digna
dat terrae caelica signa.

3. Christum, patrem luminum,
Sponsum, virgo, virginum,
Nobis fac placatum,
Ut a valle criminum
Regnum ad interminum
Ducat nos beatum;
V. Sponso devota
famulantum fer pia vota.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Oda virgo Domino
Regnans in decore
Emicat in termino
Lilii candore.

2. In his terrae terminis
Deo iubilate
Odis Odae virginis
Laeti sanctitate.

3. Dei sub velamine
Odae exsultanti
In caelesti lumine
Collaetantur sancti.

4. Benedicant omnia
Dominum factorem,
Vocantem ad gaudia
Odam, mundi florem.

5. Laetans in cubilibus
Summi Oda regis,
Gratas fac caelestibus
Tui odas gregis.

Ad Benedictus.

A. Benedictus, Domine,
Es in Oda, virgine
Tibi dedicata,
Fide, vita, nomine,
Oculorum lumine
Te illuminata,
Cuius nos precamine
Pacis longitudine
Frui fac beata.

In 2. Vesperis.

Antiphonae.

1. Oda Deo grata,
fidei virtute probata,
Nos prece sacrata
det vivere luce beata.

2. Laus, decus Oda gregis,
divinae lux nova legis,
Christi collegis
nos iungat filia regis.

3. Nobilis Oda Dei
virgo pia, forma fidei,
Nos ad regna vehi
veri petit alma diei.

4. Oda fide digna,
clemens, pietate benigna,
Nos tibi consigna
tutos a fraude maligna.

5. Virgo, matrona,
vitae redimita corona,

Iustitiae zona
praecingi nos prece dona.

Ad Magnificat.

A. Gaudens, Roda, rosa data
Dominum magnifica,
Tua Oda odis grata
Virgine mirifica,
Cuius prece mundi faece
Nos mundari supplica,
Ut hac duce pacis luce
Perfruamur caelica.

Propium S. Iohannis Boscoducensis imp. Antwerpiae s. a. — In 1. Noct. A 1, 3 Gloria tibi. — R 2, 2 progenita. — Zu beachten ist der Reim in den RR; stumpfer Reim verbindet alle vier Zeilen derselben, klingender nur je zwei. — Hierzu der Hymnus: Iesu corona virginum (Anal. XXIII, 249).

33. De sancto Odgero.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. O pater Odgere,
Tua de memoria
Laetos da videre
Post haec transitoria
Deum et gaudere
Vultus sui gloria.

Super Magnificat.

A. O virum Odgerum,
Sanctum et sincerum,
Servum Iesu Christi,
Quem, rex angelorum,
Huc de Britannorum
Finibus misisti,
Ut nos sua prece
Tolleres a nece
Damnandorum tristi.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Celebrantes gaudeamus
Odgeri memoriam,
Ut cum eo videamus
Trinitatis gloriam.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Hic ut lignum complantatum
Secus aquae cursum
Dedit Deo fructum gratum
Semper crescens sursum.

2. Disciplinam apprehendit,
Deo cum timore
Serviens se totum pendit
Eius in amore.

3. Huius caput exaltasti,
Voce dum clamavit,
Monte sanctoque locasti,
Domine, quem optavit.

Responsoria.

1. Fuit vir in Britannorum
Partibus beatus,
Nobili de magnatorum
Stirpe procreatus,
Morum melior sanctorum,
Odgerus vocatus;
V. *Non loquebatur os eius opera hominum, propter verba Dei custodivit vias duras.*

2. Ut industriam Odgeri
Parentes viderunt,
Sanctis viris, quo doceri
Posset, tradiderunt,
Quorum votum Dei veri
Dono perfecerunt;
V. Puer pandit voluntate,
Iam maiores quod aetate.

3. Erat ei ad primaevos
Magna reverentia

Mira inter coaequaevos
Et obedientia
Et eventus contra saevos
Grandis patientia;
V. Annis in teneribus
Curvum iam se praebuit,
Uncus ut operibus
Fieri bonus debuit.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Filii, scitote,
Quod mirificavit
Deus hunc devote,
Qui se invocavit.
2. Ad te, Deus, mane
Odgerus oravit,
Tunc, quod iniqua ne
Vis, consideravit.
3. Hic, ab angelis quem parum,
Deus, minorasti,
Supra caelos iam praeclarum
Gloria coronasti.

Responsoria.

1. Innocenter pueriles
Annos hic transcendit,
Voluptates cor ad viles
Carnis non appendit
Nunquam suasus ad hostiles
Deum et offendit.
V. *Custodivit vias Domini nec impie gessit a Deo suo.*
2. Cordi Deus inspiravit
Praesulis ibidem
Invenisse suum David
Servum, tunc et idem
Sacros pie ministravit
Ordines eidem;
V. Deus Odgerum praeclarum
Ob humilitatem
Extulit et levitarum
Dedit dignitatem.
3. Quantus in diaconatus
Fulserit officio
Vir Odgerus, Deo gratus,
Non potest indicio
Explicari, nam notatus
Non est unquam vitio;
V. Sedulus oratione,
Sanctus conversatione,
Famae clarus omnis bonae.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Iustus vixit dum hic esset,
Ergo digne Dei
Monte sancto nunc quiescet,
Collaetemur ei.
2. Lapide de pretioso
Sertum Deus capite
Dedit huic glorioso;
Quantus hinc sit, sapite.
3. Innocens hic manibus,
Mundus exstat corde,
Non dans os inanibus
Vixit sine sorde.

Responsoria.

1. Dum crevisset in perfectum
Virum vir beatus,
Quomodo vitam ad effectum
Sanctioris status
Duceret per iter rectum
Saepe meditatus;
V. *Et qui non renuntiat omnibus, quae possidet, non potest meus esse discipulus.*
2. Fama venit sancto viro,
Quod Plechelmus atque Wiro
Sancti in exsilium
Se transferre disponebant
Propter Iesum, quem colebant,
Christum, Dei filium.
V. Quibus se non serus
Iunxit in auxilium
Dei vir Odgerus
Propter Dei filium.

3. Felix nimis es, Odgere,
Ergo digne tuam vere
Colimus memoriam,
Teque tuos qui sprevisti,
Quidquid quoque possedisti,
Ob aeternam gloriam;
V. Verba, vitam, crucem Christi
Nunquam a te posuisti.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Cum Plechelmo, cum Wirone,
Sibimet austerus,
Summa cum devotione
Iunctus est Odgerus.
2. In his trinis adunatis
Trinitatis nomine
Iuxta verbum veritatis
Medius eras, Domine.
3. Hi tres navim ascenderunt
Gratia cum magna,
Ad Pipinum et venerunt
Aequoris per stagna.
4. De adventu fit Francorum
Rex exhilaratus
Horum trium beatorum,
Quos suscepit gratus.
5. Montem Petri tunc a rege
Poscunt sibi dari,
Quo degebant Christi lege
Sanctitate clari.

Ad Benedictus.

A. Hodie lux levitarum
Occidit Odgerus,
Qui fulget deliciarum
In monte sincerus,
Ad quem rex laetitiarum
Nos perducat verus.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O pater Odgere,
Nos oves tuere
Tuas, venerabilis,
Ne nos in aeternum
Trahat ad infernum
Lupus exsecrabilis,
Sed post haec ad chorum
Nos duc beatorum,
Qui est delectabilis.

Antiph. ms. Lonense anni 1478. A. — Antiph. ms. Lonense. s. n. saec. 15. B. — Lesarten bieten die beiden Quellen nicht; B ist aber unvollständig, indem es mit der dritten Noctarn schliefst.

34. De sancta Odrada.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Adest dies laetabunda,
Vitans saeculi iucunda,
Vitiorum de sentina
Trahat nos haec medicina,
Virgo sancta, odor Dei,
Ne damnemur culpae rei.

2. Prudens virgo vigilavit
Sponsum sequens et intravit
Ianuam caelestis vitae,
Carens omni mala lite,
Vas repletum oleo
Tenens mundi termino.

3. Haec sagena Deo plena
Misit rete maris vena
Non corruptum, sed constructum,
Deitatis manu ductum,
Prendens semper studiose
Opus bonum non dolose.
4. Digna laude sit Odrada,
Granum serens metit blada,
Spernens haec negotiatrix
Mundi opes, larga datrix
Agro celans margaritam
Comparavit sibi vitam.
5. Nata regum stirpe bona,
Virgo Christi, Dei zona.

Lampas inexstincta manens,
Deum caeli semper canens,
Cervo similis ad aquam
Currens non insatiatam.

Ad Magnificat.

A. Laudem divinam
dicamus carmine trinam,
Qui nos ditavit
et corpore sancto beavit
Odradae virginis
adiunctis ceteris sanctis,
Reliquiis quorum
fovemur, alme deorum
Templo nostro. Deus,
da nobis scandere choros
Caelorum civium
psallendo tecum in aevum.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Regem sanctarum
laudemus, agmine quarum
Odradae spiritum
suscepit in paradisum.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Radix bona parit,
infantem sanctificavit
Sacro lacte matris,
sic crevit studio patris.
2. Creator Christus
cunctorum, forma venustus,
Hanc pulchram fecit
Odradam sibique subiecit.
3. Petitur a multis
decora virgoque vultus,
Coniugio summo
aptari petit in caelo.

Responsoria.

1. Accedamus mente bona,
Laudes sonent in patrona
Deo super omnia,
Quam fulcitam sanctitate
Fixit Christus castitate
Sumens diva munera;
V. Pulsans hanc votis
haec plebs et precibus totis.
2. Virgo more decorata
Semper vixit vita grata
Carens omni macula;
Nosque serves tuos servos
Sternens hostes hic protervos,
Pallio ut aquila
V. Tuae precis alis
gregem tuum serves a malis.
3. Ista Iudith speciosa,
Forma placens generosa,
Orans pro spe gratiae;
Libera tu plebem gratam,
Christo regi adfidatam
Fidei acumine,
V. Ut non Holofernes
noceat his, nec sic aspernes.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Ex meritis claris
laus Dei, virgo, vocaris,
Linquens terrena
paradisi petis amoena.
2. Crescit flos rosa
sub spinis valde formosa,
Quam Deus aeternus
elegit ab utero matris.
3. Defuncta matre
tunc odia tulit a patre,
Ob novae novercae
rectricem tendit ad arcem.

Responsoria.

1. Esther pia, sine mora
Placa regem et implora
Precibus iustitiam,
Ne culpemur, sed Assuerum
Redde pium, per hunc clerum
Lava culpae vitio,

V. Culpae scripta dele,
 nos purga dono medelae.

2. Rosa fragrans inter spinas,
Rubens Rachel, medicinas
 Ferens amicitiae,
Hanc dilexit Iacob vero
Potans eam dulci mero
 Signo pudicitiae;
V. Roga, virgo digna,
 pro nobis voce benigna.

3. Pater carnis istam odit,
Sub novercae manu fodit
 Matris carens specie,
Instat nata prece lata
Secum iens dedicata
 Visitare climata,
V. Feram aptavit,
 post patrem cito meavit.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Virtutum mola
 terit virgo tria grana,
Cum quibus multa
 suscepit dogmata fulta.

2. Multos vocavit,
 a faece criminum lavit,
Fontis undam Christi
 potabilem esse fecisti.

3. Ut rivus a fonte
 derivatur, scandis a monte,
Filia pulchra Dei
 vocaris ordine rei.

Responsoria.

1. Qui prophetam cibo pavit,
Danielem latitavit
 Lacu subterraneo
Cum leonibus modestis,
Sic ancillam tuam vestis
 Tuo propugnaculo,
V. Saeva morte dira
 laudemus ut tua mira.

2. Haurit aquam, laus in caelis,
More gentis Israelis
 Fonte dato caelitus
Haustum sumit, sitim sanat,
Surgit virgo, mox infamat
 Rivus terra editus;
V. Lepram servorum
 absterge, sancta, tuorum.

3. Auro tecta arca Dei,
Intus, foris, nam tropaei
 Tenens semper culmina,
Quae corona auri pura
Fabrefacta Christi iura
 Legens in ecclesia;
V. Audi, virgo pia,
 tu es haec arca divina.

Prosula.

1. Psallat cum tripudio
Caeli sumpta solio,
Veneremur cernui
Odradam sanctam singuli.

2. Virginale gaudium
Dicamus nos ad Dominum,
Qui de matre virgine
Vult nasci mundi crimine.

3. Ergo nos cum cantibus
Pulsantes consonantibus
Laudemus trinam machinam,
Quam poli laudat curia.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Laudes dignae dentur Deo,
Qui Odradam in tropaeo
Fortem fecit, hostem iecit
 Omnis immunditiae.

2. Mundi fastum abdicavit
Virgo Christi, quam ditavit
Deus pater, caeli rector,
 Donis pudicitiae.

3. Deum trinum, quem sitivit,
Corde puro concupivit,
Corpus tenens vinculo
 Annis sub infantiae.

4. Benedicant in patrona
Deum cuncta, cum corona
Hanc ornavit propter bona
Virtutum innocentiae.

5. Sanctae Dei exsultabunt,
Laeta mente voces dabunt,
Regem regem collaudabunt
Filiae prudentiae.

Psalt. ms. Alemnense saec. 15. Cod. S. Petri Boscoducen. s. n. — In 1. Noct. R 1, 2 sonant. — In 2. Noct. R 1, 6 Malac culpae. — Die AA ad Bened. und ad Magn. in 2. Vesp. sind prosaisch. Die zum Offizium gehörigen drei Hymnen vergl. Anal. XXIII, 250 ff.

35. De sancto Odulpho.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

1. Militans Christo ecclesia
Ducat cum triumphante gaudia,
Auget nam numerum
supernorum
Odulphus, coheres sanctorum,
Pro meritis laborum
Possidens portas
inimicorum suorum.

R. Miles Christi gloriose,
Odulphe sanctissime,
Tuo pio interventu
culpas nostras ablue,
V. Ut caelestis regni sedem
valeamus scandere.

Ad Magnificat.

A. Confessor Domini Odulphus,
Summi praeco
regis constantissimus,
In caelestibus regnis fruitur
Gloria lucis perpetuae,
Quam mundo lucerna
Indeficiens verbo
Ministravit et opere;
Sacerdos Dei, Odulphe,
Pro nobis miseris intercede,
Ut et nos tuo
pertingamus suffragio,
Quo te veritatis
perduxit confessio.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Iubilemus Deo
nostro salutari,
Cui Odulphus gaudet
aeternum modulari.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Clara fudit prosapia
Odulphum confessorem,
Laturum suo generi
permaximum decorem.

2. Renatum aqua et spiritu
praevenit diva gratia,
Per quam proficiebat
aetate et sapientia.

3. Datur puerulus
literis doctum iri,
Infunditur desursum
A patre luminum
ingenii acumen miri.

Responsoria.

1. Celto genere oriundus,
Mente et actu mundus
Ornavit pueritiam
Odulphus
per morum gratiam,
V. *Serviturus Domino in sanctitate et iustitia coram ipso.*

2. Felices progenitores
tantae prolis
Tantam prolem
tradunt scholis,
Elementa literarum
Perdocetur flos scholarum.
V. *Optavit et datus est ei sensus, venit in illum spiritus sapientiae.*

3. Angelus per visum
Adfatur Dei virum
In Traiectum propere
Frederico
praesuli coniungere;
V. *Cum sancto sanctus eris et cum innocente innocens eris.*

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Praerogativa intellectus,
Morum trames simplex et rectus
Miraculum praebebat,
Samuelis instar praeferebat.
2. Minor in effectu,
Maior in affectu
Portendebat, quid ageret,
Iuventa cum succederet.
3. Induit benedictionem
Per ordinum impositionem,
Donec fuit sublimatus
Gradu presbyteratus.

Responsoria.

1. Odulphus, lampas cleri,
Sors ipse et pars Dei,
Iam maturior aevi
Post gradum Levi
Sacratur immolare
Sacrum immortale,
V. *Sanctus, innocens, impollutus, segregatus a peccatoribus.*
2. Posthabuit, quod habuit,
Spe aeternorum
Odulphus, currens viam
Dei mandatorum;
V. *Non abiit in consilio impiorum et in via peccatorum non stetit.*
3. Exstincto contumace,
Qui sprevit praesulatum,
Statuit Odulphum
Praesulem probatum,
V. *Quia beneplacitum est Domino in populo suo.*

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. A Roma post angelicum
Odulphus ad Fredericum,
Electus ad electum
Pervenit Traiectum.
2. Flos cleri Traiectensis
Virtutibus vernat immensis,
Filius Bodgysi
Hospes in mundo,
heres paradisi.
3. Ignis absumens cellam
Baculum et tabellam
Non laesit confessoris
Ministrans ventum roris.

Responsoria.

1. Variis donis
Supernae infusionis
Amor salvatoris
Ditavit mentem confessoris;
V. *Timor Domini sanctus permanens in saeculum saeculi.*
2. Laborum dura series
Coronae fit materies,
Odulphum Deus coronavit,
Nam legitime certavit.
V. *Iudicabit nationes et dominabitur populis.*
3. O patrone, Odulphe, obtine
Nos Deo et tibi digne famulari,
Ut Euge dominicum
promereamur,
Quicunque tua festa veneramur.
V. Cum Dominus venerit rationem
ponere cum servis,
Tuis, pater, succurre catervis.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Recessurus a Fresia
Verbi sator inculcat
Plebi verbum fidei,
Legem immaculatam Dei.

2. Scitote, inquit, imminere
Dies calamitatis et miseriae,
Dies ultionum,
Tempus retributionum.

3. Surget gens contra gentem,
Adducet Dominus
Populum, malleum
Vestrae terrae
vectem conterentem.

4. Dum lapis hic emerserit,
Qui se undis immerget,
Ilico pax bellorum
Sanguinem absterget.

5. Evenerunt singula,
Quae praedixit Odulphus,
Os praesagum sancti spiritus,
Vates Fresonum inclitus.

Ad Benedictus.

A. Super lectum doloris
Languebant membra
confessoris,
Vocatione Dei exitum mortis
Operiebatur anima fortis,
Post sumptam eucharistiam
Exsul mundi
intrat caelestem patriam.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Assumpta Odulphi anima
Assumptionis fulsere indicia,
Nam hausere nares superstitum
Odorem insolitum,
Odorem unguentorum
De nectare angelorum.

Suffragia.

A. Odulphi intercessio
Nostra sit tutela,
In pace et in proelio
Ad repellenda tela
Hominum et daemonum.

Responsoria.

1. Petrae submersae
Et emergentis per se
Odulphus miraculo
Futura signavit populo,
V. *Plenus fide et spiritu sancto.*
2. Ad decessum viri Dei
Adfuere angeli,
Quod probavit odor suavitatis
Artubus exanimatis;
V. *Murra et gutta et casia a vestimentis suis.*

Antiph. ms. Traiectense saec. 13. Cod. Mus. Germ. 4984. — Die Handschrift scheint aus dem friesischen Anteile der Diöcese u. z. aus einem Norbertiner-Stifte zu stammen. In der 1. Vesper der Hymnenanfang: Ave, Odulphe; vergl. Anal. XI, Nr. 188.

36. De sancta Ottilia.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. O praeclara sponsa Christi,
insignis Ottilia,
Angelorum coaequalis,
martyrum consocia,
Nostrorum resolve
peccatorum vincula,
Ut nos tua annua
recensentes sollemnia
Paradisi sempiterna
nanciscamur gaudia.

R. Virgo Christi Ottilia,
Christi cohaeres inclita,
Semper pro tibi devota
Intercede familia,
V. Ut te praevia
Caeli mereamur gaudia.

Ad Magnificat.

A. Magnorum proles,
generosa stemmate fulgens,
Moribus eximiis
superans iam vota parentum,

Beata virgo Ottilia
Pervenit ad gloriam.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Magnum regem, Christum,
sponsum
adoremus virginum,
Qui beatae Ottiliae
saeclum dedit vincere.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Stirpe clara
edita Ottilia,
Galliarum in finibus
sumpserat exordia.
2. Annuente miro
Dei nutu contigit,
Ut ab ipso matris alvo
expers esset luminis.
3. Cuius Deus orbitati
miseranter condolens
Reformavit ipsi lumen
per Bildolphum praesulem.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Hanc dum iam praesul praefatus
sacro fonte abluit,
Alter pontifex, Erhardus,
a baptismo suscepit.
2. Virgo Christi Ottilia,
sacro lota lavacro,
Visu gaudet reformato,
dum linitur chrismate.
3. O miranda et laudanda
Domini clementia,
Sponsam suam illuminans
per beatos praesules.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. A Domino roborata
laetatur Ottilia,
Patri suo peccatorum
impetrata venia.
2. Ad probandam almitatem
gloriosae virginis
Eius mamilla nutricis
incorrupta perstitit.
3. Lux caelestis exoranti
virgini emicuit,
Atque maerens voce dulci
consolatur Domini.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. In honore trinitatis
tres plantavit tilias
Perdurantes in praesenti
ob sanctae memoriam.
2. Apparens sanctae Baptista
cum mirando lumine
Domus Dei construendae
loci signat spatium.
3. Boves cum plaustro liberavit
a mortis periculo,
In declivum decidentem
a mortis cacumine.
4. Eius fide virtus Christi
renovatur solida,
Vas exhaustum redundavit
claro vini latice.
5. In virtutes adcrescendo
sacro plena spiritu
Longe suum praecognovit
imminere transitum.

Ad Benedictus.

A. Nexu carnis resoluto
sacro eius spiritu
Admirandus fraglans odor
per longinqua spargitur,

Acsi domus cuncta plena
foret aromatibus,
Qui dierum octonorum
illic mansit spatio.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Sancta praeconia recolentes
Venerandae Ottiliae
Nostrae prosequamur voces
Cum iubilo laudis.
O alma Christi famula,
Choris caelestibus iuncta,
Supernorum civium amica
Sanctorumque omnium socia,
Intercede ad Deum pro nobis,
Ut tecum mereamur
Ascribi in caelis.

Brev. ms. saec. 15. Clm. Monacen. 24006. A. — Brev. ms. Carmelit. anni 1464. Cod. Bambergen. Ed. VII 36. B. — Diurn. ms. Pataviense saec. 14. Clm. Monacen. 11013. C. — Viaticus Misnensis imp. Lipsiae 1502 D. — Brev. Misnense imp. Lipsiae? 1517. E. — In 1. Vesp. Super Ps. **A**, 4 consorcia **A**; es folgen noch 4 prosaische **AA**. — Ad. Magn. **A**, 2 stemmatum C. — **RR** in allen 3 Noct. prosaisch. — In Laud. ad Bened. **A**, 8 spatio mansit C. — Hierzu die Hymnen Anal. IV, Nr. 408 und 409.

37. De sancto Ottone.

In 1. Vesperis.

R. O magnum et memorandum,
O vere beatum virum,
Cuius tanta industria
Sancta crevit ecclesia,
Qui Christo Domino novam
Lucratus est familiam.
V. *Operibus manuum eius benedixit Dominus.*

Ad Magnificat.

A. Gloria sanctorum,
Iesu, spes, vita tuorum,
Cuius suffulta gratia
Gaudet beata anima
Pii praesulis Ottonis
Aeternis ditata bonis,
Annue votis supplicum
Pastorem venerantium,
O summe princeps pastorum.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Pervigiles in laudibus
Domino exsultemus,
Qui pium patrem Ottonem
Suam duxit in requiem.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Ex nobili prosapia
Genuit felix Suevia
Ottonem, Dei gratia
Quem nutrit ab infantia.
2. Hic ad exemplum sanctorum
Facies animalium
Imitatur caelestium
Assumens pennas virtutum.
3. Spernens mundi vanitatem
Per fidem, spem, caritatem
Iugiter crevit in Deum,
Summam sperans praemiorum.

Responsoria.

1. Claris ortus natalibus
Otto praesul venerandus,
Religiosis actibus
Ornare studuit suae
Nobilitatis lineam,
V. Gratia Christi praeventus
Divinis rebus intentus.
2. Religiosus et pius
Puer gravitate morum
Crescens in virum perfectum

Profectu virtutum scandit
Altum praesulatus gradum,
V. Non sibi sumit honorem,
Sed vocatus tamquam Aaron.
3. Bonus pastor in populo
Et caelestia commoda
Et terrena stipendia
Suis praebuit ovibus,
V. Fidelis et prudens dispensator
Dominici tritici mensuram.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Amator religionis
Maximis virtutum donis
Caelitus erat ditatus,
Deo in omnibus gratus.
2. Ordine promotus sacro
Venerabilis Otto
Ut gemma fulsit in clero
Omnem transcendens gratiam.
3. Christum diligens ardenter
Miseretur hilariter
Et tribuit simpliciter,
Quae in terris possederat.

Responsoria.

1. Flagrans divini amoris
Igne vir venerabilis,
Verbo praedicationis
Infudit lumen fidei
Idolatrae nationi
V. Domino cooperante
Et sermonem confirmante.
2. Sacerdos apostolicus
Praeclarum virtutis opus
Inter gentes operatus
Aedes profanas destruxit
Et ecclesias construxit.
V. Quoniam immolaverunt
Daemoniis et non Deo,
Diis, quos ignorabant.
3. Aestuans igne divino
Venerandus praesul Otto
Divini operis fructum
Propensius exsequitur,
Monasteria construens
Et sanctorum gregem pascens.
V. *Iucundus homo, qui miseretur et commodat.*

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. A Domino praeelectus
Sublimatur vir beatus
In sede pontificatus
Deo dignus episcopus.
2. Coenobiorum fundator,
Sacri cultus propagator
Ecclesiis, quas construxit
Praedia large tribuit.
3. Fungitur apostolico
Vir beatus officio,
Cum Paulo ad gentes missus
Gentium fit apostolus.

Responsoria.

1. Favente Christi gratia
Doctor prima haec spolia
Tulit de idolatria
Tria hominum milia,
Quae convertit ad Dominum;
V. Adduntur his multo plura
Pommeranorum milia.
2. Furens gentilium turba
In necem sancti armatur,
Sed manus omnipotentis
Brachia eorum ligat,
Ne servum Christi laederent.
V. *Irruit super eos formido et pavor in magnitudine brachii tui, Domine.*
3. Hodie vir clarissimus,
Pommeranorum apostolus,
Ad patres suos collectus
Assumptus est in requiem
Post huius vitae laborem,
V. *Ut inhabitet in domo Domini in longitudinem dierum.*

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Ad opus Dei strenuus
Pius Otto episcopus
Ecclesias, quas fundavit,
Bonis plurimis ditavit.

2. Ecce, floret ut lilium
Illius sacerdotium,
Cuius pia memoria
Permanebit in saecula.

3. Lucet verbo et exemplo
Praesul venerandus Otto,
Cuius praedicatione
Fructus crevit ecclesiae.

4. Almi patris industria
Multa dedit incrementa
Ecclesiae catholicae
Gentium conversione.

5. O Christe, Ottonis decus,
Hic laus tua, tu illius,
Cui cum sanctis perpetua
Das perfrui laetitia.

Ad Benedictus.

A. Quasi stella matutina
In huius mundi tenebris
Virtutum lucet exemplis
Vita tanti pontificis
Ad dirigendos pedes
Nostros in viam pacis.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O pietas salvatoris
Per omnia laudabilis,
Qui famulum suum vere
Vivere monstrat apud se,
Cuius illustrat tumulum
Gratia curationum.

Brev. ms. Caminense saec. 15. Cod. Stetinen. (Gesellschaft f. Pommersche Gesch. u. Altertumskunde) s. n. A. — Brev. Misnense imp. s. l. 1483. B. — Brev. Misnense imp. Lipsiae 1502. C. — Brev. Misnense imp. Lipsiae? 1517. D. — Brev. ms. Cisterciense saec. 15. Clm. Monacen. 26222. E. — Brev. ms. Cisterciense saec. 15. Clm. Monacen. 26224. F. — Brev. ms. Heilsbronnense saec. 15. Cod. Erlangen. 704. G. — Brev. ms. Langheimense saec. 14. Cod. Bambergen. Ed. VII. 7. add. saec. 15. H. — Brev. ms. Langheimense saec. 14. Cod. Bambergen. Ed. VII 10. add. saec. 15. I. — E bis I haben monastische Form, die nicht in Betracht kommen dürfte; dieselben haben (in 2. Noct.) drei AA mehr:

4. Qui fretus Dei gratia
Cum virtutum potentia
Claruit in ecclesia
Verbo et sapientia.

5. Divinitus est directus
Praedicator egregius
Iugo fidei subdere
Colla gentis incredulae.

6. Ritus sacrilegos destruxit,
Multos ad fidem convertit,
Gaudens Christi incrementum
Et diaboli detrimentum.

Die A ad Cant. ist prosaisch; in Bezug auf die RR tritt nur Umstellung ein, die drei RR, welche der kürzern Form fehlen, sind prosaisch. — In 1. Vesp. R O beatum pontificem etc. BCD. — In 1. Noct. R 2, 7 vocatus a Deo, alle Quellen; doch wohl nur Reminiscenz aus der Vulgata. — In 2. Noct. RR 1 u. 2 umgestellt BCD. — In 3. Noct. R 3 O magnum et memorandum etc. BCD; A hat im Texte das R:

O beatum pontificem,
Apostolorum concivem,
Qui suo erat tempore
Lux et decus ecclesiae,
Nunc laetus vivit cum Christo
In sanctorum collegio.

Am Rande dann die Bemerkung: dies R werde infra Octavam gesungen; in die: Hodie vir clarissimus etc., was ebenfalls am Rande steht; BCD setzen dies R in 2. Vesp. — Hierzu der Hymnus Haec dies celebris oder Dies nunc celebris (BCD), cfr. Mone III, 473.

38. De sancto Pancratio.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. In caelesti patria
Gaudent sanctorum agmina,
Ubi Christi famulus,
Beatus Pancratius,
Exsultat in gloria,
Cuius nobis precibus,
Iesu benigne, quaesumus,
Confer aeterna gaudia.

Ad Magnificat.

A. Ierusalem et Sion filiae,
Pancratium videre venite
Cum corona victoriae,
Qua coronatus est hodie
A sponso suae matris ecclesiae,
Cuius, Domine, interventione
Tua salvemur propitiatione.

Ad Nunc dimittis.

A. O martyr invictissime,
Pancrati beatissime,
Qui in Christi confessione
Durasti in persecutione,
Tuo mereamur precamine
In bonis mala vincere.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Mundum Pancratius
Christi pro nomine sprevit,
Versus et in melius
fidei per dogmata crevit.

2. Iesum in Galilaea videt
Iam exsistens spritualis
Ablutus sorde criminis
Originalis.

3. Pancratius tormenta sustinens
Ut Israel Aegypto serviens
Manet repromissa sitiens.

4. Finem felicem,
Pancrati, sumis agone,
Ordinis angelici
[iam] sociandus coronae.

5. Hunc tibi sancte chorum
Pancrati laude sonorum
Fac prece sanctorum
consortem sede polorum.

Ad Benedictus.

A. Sanctus martyr Pancratius,
Victoriae palma inclitus,
Labe nivei pudoris nescius,
Stola candidissima amictus,
Agnum cum consortibus
Sequitur iugiter virginibus.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O Pancrati, gemma martyrum,
Paschalem agnum
novellus agnus sequeris,
Tu tuo nos patrocinio
consignatos
Pia prece mundatos
Iungas cum electis
agni comitibus.

Diurn. ms. S. Pancratii in Hamersleve anni 1487. Cod. Berolinen. 8° 56. add saec. 15. — Die Hs. enthält natürlich nur die Teile der s. g. horae diurnae; es fehlen die 3 Nokturnen.

39. In Festo Patronorum Hildesheimensium.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Electorum memoriam
 Patronorum agamus,
Felices ut ad gloriam
 Illorum transeamus.
2. Principalis ecclesiae
 Nostrae virgo patrona,
Maria, mater gratiae,
 Caritatis corona.
3. Patroni, Petrus claviger,
 Princeps apostolorum,
Paulus, doctrinae signifer,
 Magister populorum;
4. Cosmas atque Damianus,
 Valerianus et Tiburtius,
Cantius et Cantianus,
 Sancti Iustus et Arthemius;
5. Almi praesules Godehardus,
Epiphanius et Bernwardus,
Speciosa cum Caecilia
Virgines nobis dent auxilia.

R. Gaude, virgo,
 Christi matronatu,
Tuo gratulamur patronatu,
Iuncta compatronorum caterva
Gregem istum, Maria, conserva.
V. Salva, rege Christo famulantes,
Hac in domo Dei ministrantes.

Ad Magnificat.

A. Virgo, mater regis angelorum,
Principalis gemma patronorum
Huius domus Dei veneraris,
Habere tecum non dedignaris
Ministros plures electos Dei;
Adiuva nos, mater sanctae spei,
Iunge nos sanctorum requiei.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Laude patronorum
 huius domus gratulemur,
Ut nos in caelorum
 eis regno collaetemur.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Maria, plena gratia,
 Huius templi patrona,
Nos Christi vultu satia,
 Impetra caeli bona.
2. Petrus cum Paulo veniam
 Deposcant delictorum
Hic nobis, ibi gloriam
 In coetu beatorum.
3. Martyres Christi celebres,
 Virgines, confessores,
Vobis psallentes alacres
 Vos sentiant rectores.

Responsoria.

1. Virgo, Christi mater illibata,
Patrona generis nostri grata,
Pia laudibus nostris intende,
Salva nos, iustifica, defende,
V. Placa nobis
 Christum, tuum natum,
Nostrum ut indulgeat reatum.
2. Petre, crucifixus triumphasti,
Paule, cursum
 ense consummasti,
Una dies ambos coronavit,
Vos Christus in gloria locavit;
V. Sancti Petre, Paule, subvenite
In agone nobis huius vitae.
3. Martyres Domini pretiosi,
Cosma, Damiane gloriosi,
Proprio sanguine purpurati
Caelos conscendistis laureati;
V. Coronam decoris suscepistis
De manu Dei, quam meruistis.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Reliquiae sub gremio
 Isto quorum foventur,

Ut beatorum praemio
Iungamur, deprecentur.

2. Sancti, quorum suffragia
In loco clarent isto,
Nostra solvant contagia
Et nos conforment Christo.

3. Patronorum victoria,
Qua cuncta devicerunt,
Nos collocet in gloria,
Quam digne meruerunt.

Responsoria.

1. Caecilia cum Valeriano,
Sponso suo,
fratre cum germano
In angustiis nos recognoscant,
Vitam nobis
aeternam deposcant,

V. Quorum patronatu gratulamur,
Precibus illorum fulciamur.

2. Requiescunt corpora duorum
Hic Arthemii
et Iusti sanctorum,
Qui faciant nos precibus beatis
Suae coheredes claritatis,

V. Ut illorum gloria conspecta
Via caelos adeamus recta.

3. Felices athletae triumphales,
Beati Cantius, Cantianus
et Cantionilla,
Passionum vos sodales
Christus fecit et aequales
Vita beatorum in tranquilla;

V. Patronis gaudemus et his trinis,
Caeli qui nos iungant officinis.

3. Christi pares coniudices,
Testes virgines almae,
Facite nos, pontifices,
Vestrae consortes palmae.

Responsoria.

1. Pontifices sanctos veneremur,
Quorum patronatu confovemur,
Omni laude
dignos, Godehardum,
Epiphanium
atque Bernwardum,

V. Pares regni tui quos fecisti,
Christe, duc nos,
ubi gaudent isti.

2. Speciosa Petronilla
Cum Honesta, decus virginale,
Suae vobis caritatis
Dedit Christus
signum triumphale,
Nam devictis
hoste, carne, mundo
Vos praemio beavit abundo.

V. Virgines eximiae,
Nos vestrorum
Consortes efficite
Gaudiorum.

3. Laetemur de gloria sanctorum,
Huius aulae patronorum,
Qui votis nostris faveant,
intendant
Et nobis adiutorium
impendant,

V. Pacem vivis, gloriam defunctis
Obtineant precibus coniunctis.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Honor, magnificentia
Christi decet electos,
Cuius beneficentia
Beavit corde rectos.

2. Coruscabant miraculis
Nostri mundo patroni,
Caelorum habitaculis
Heredes summi boni.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Gloriosum praedicamus
Te Deum mirabilem,
In sanctis annuntiamus
Tuis te laudabilem.

2. Caelestis aula iubilat
De tam sanctis patronis,
Quorum vita nunc rutilat
In terris et in thronis.

3. Praeclara testimonia
Nostros decent patronos,
Vera quorum praeconia
Actus testantur bonos.

4. Sanctorum sapientiam
Patronorum narremus,
Horum magnificentiam
In mundo collaudemus.

5. Exsultant in cubilibus
Nunc patroni sanctorum
Nostri cum caeli milibus
Conformes praemiorum.

Ad Benedictus.

A. Deus, universa qui creavit,
Venerandam nobis adunavit
Hanc patronorum celebritatem;
Christe, nobis illorum largire
Precibus feliciter transire
Ad beatorum societatem.

In 2. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Digna laude festa
per haec hodierna
Huius sacrae domus
omnium patronorum
Ad gaudia transferamur
sempiterna,
Nobis suffragantibus
meritis illorum.

Ad Magnificat.

A. Matris almae
Christi, beatorum
Petri Pauli coapostolorum,
Martyrum,
virginum, confessorum,
Patronatum simul veneramur,
Christe, nobis
dona, te precamur,
Ut illorum gloriae iungamur.

Brev. ms. Hildesheimense saec. 15. Cod. Beverin. 686 b. A. — Brev. ms. Hildesheimense saec. 15. Cod. Capit. Treviren. 180. B. — Brev. Hildesheimense imp. Lipsiae 1516. C. — C hat in 1 Vesp. nur 1 A, die erste. — Verfasser dieses Officiums ist der Domkellner **Lippold von Steinberg.** Er war ein Sohn Burkhards von Steinberg und soll 1325 geboren, 1351 Domherr geworden sein. 1371 war er Domkellner. 1378 hatte er auf der Domfreiheit ein ihn beschimpfendes Weib gestofsen, weshalb ihn das Capitel zu einjähriger Klosterhaft verurteilte. Er unternahm eine Pilgerfahrt nach Jerusalem und brachte ein Stück vom Kreuzesholze heim, in der Nähe Jerusalems und auf dem Ölberg gewachsene Palmzweige, welche er den Stiftern Kreuz und St. Moriz schenkte, sowie das Haupt des Erzbischofs Iacob von Antiochien, welches er künstlich in Silber hatte fassen lassen. Er war ein Wohlthäter der vom Bischof Gerhard gegründeten Karthause. 1395, nach andern 1385, ward er Propst des Morizstiftes, zu dessen 1413 vollendeten Turmbau er 1/3 der Kosten trug; sein Wappen ziert noch die Chorpfeiler. Im Jahre 1406 gründete er eine Vikarie am Dome, welche er ebenso wie eine neben dem neuen Paradiese erbaute Kapelle und ein eigenes Fest am 3. Tage nach Ostern allen Patronen der Domkirche widmete, die er denn auch in Bildwerk und Lied feierte. Er gab das von seinem Vater ererbte Gut Arbergen an den Dom, um mit den Erträgen die Kosten des Festes zu decken. Es soll eine grofse Verteilung stattfinden, es sollen die grofsen Glocken wie bei grofsen Festen geläutet werden, auf die grofse Krone, auf die Säule, über dem Chore sollen Lichter, des Nachts achtzehn Crüsel brennen; es soll ein Priesterfest sein und neuen Sang und Legende, die dazu gemacht sind, soll man singen und lesen. Lippold verfafste diese selbst, wenigstens die Sequenz zeigt in den Anfangsbuchstaben seinen Namen. — Gewissermafsen als Sinnbild dieses Festes und zur Ausstellung bei demselben liefs er ein vergoldetes Reliquiar anfertigen, dem er die Gestalt der vormaligen romanischen Domkuppel gab in 3 Etagen, mit den Bildnissen der Patrone geziert, die noch im Schatz zu sehen und schon 1409 im Verzeichnis des Schatzes als deaurata turris patronorum erscheint. (Kratz, Der Dom zu Hildesheim II, 164.) 1409 gründete

er Vikarie und Altar in der Kapelle der hl. Barbara, und baute das neue gotische Paradies am Dom. Als sich das Kapitel bedenklich zeigte, legte er eine Sicherheit von 70000 rhein. Gulden nieder, vollführte den Bau und liefs sein Wappen, den Steinbock, in den Schlufsstein setzen, wo er noch heute zu sehen; 1412 nahm er die Summe wieder in Empfang, wobei sein Narr so mit goldenen Ketten behangen war, dafs er ganz gebückt gehen mufste. Lippold starb den 23. Sept. 1415, neunzig Jahre alt, und ward in der von ihm erbauten Kapelle der Patrone beerdigt. Lüntzel, Gesch. der Diöcese und Stadt Hildesheim, II, S. 377 ff., wo S. 379 die Sequenz abgedruckt ist.

Die niederdeutsche Urkunde der Stiftung Lippolds findet sich in C. B. Behrens, Historische Beschreibung des Hochwohlgebohrnen Hauses der Herren von Steinberg, Hannover und Wolfenbüttel 1697, Beilagen S. 32 u. f. Eine andere, die Stiftung betreffende Urkunde vom 30. Jan. 1405 im Staatsarch. Hannover (Domstift Hildesh. n. 1209). Die Festordnung auch in Cod. Guelfenbyteran. Extravag. 44. — Lippolds Name findet sich häufig in Hildesheimischen Urkunden. Vgl. Döbner II, in den Jahren 1370—1395. (1370 schon Kelnere to deme dome); Döbner III 1402—1411. (1405 Propst des Morizstiftes.) Sein Name latinisiert: de Lapideo monte, wird bald Steynberghe, bald Steymberghe geschrieben.

40. In Festo Patronorum Salisburgensium.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Christicolae, ad sanctos
devotas vertite mentes,
In quorum haec aedes
fulget honore pio.

Ad Magnificat.

A. Pangamus cuncti
patronis dulciter hymnos,
Nobis praesidio
semper ut esse velint,
Emendent mores,
detergant sordida probra,
Possimus laeti ut
fundere ad astra melos.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Intercessorum
Dominum laudare venite,
Quorum nos precibus
exaudi, rex pie Christe.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Novit salvator
divina lege beatos,
Qui meditantur in hac
nocte dieque sua.

2. Pungite corda, ad se
clamantes audiet atque
Ostendet nobis
caelica sponte bona.

3. Nomen ineffabile
tibi totus personat orbis
Inque tuis sanctis
lucida laus et honor.

Responsoria.

1. Orbis stelliferi
rectori pangite laudes,
Nam cupit in sanctis
laudari precibus atque
Affectat flecti
precibus sacrisque suorum;
V. *Laudate eum omnes gentes, laudate eum omnes populi.*

2. Prudentes misit
pastores Christus in arva

Plantatum cultos
indicant lucis iterque
Pascentes ovibus,
rapiat ne bestia saeva.
V. *Vigilate ergo, quia nescitis, quando Dominus vester venturus sit.*
3. Exemplar dedit omnipotens
hortando dicensque:
Discite, percari,
sum mitis corde humilisque,
Ergo suave iugum
iam sumite, non onerosum.
V. *Beati immaculati in via, qui ambulant in lege Domini.*

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Qui sunt vestigia,
Deus, hic tua sancta secuti
Atria conscendent
caeli, ubi vera quies.
2. Corde simul sancto
mundi terrena spuentes
Hic benedicentur
et sine fine manent.
3. Spes quibus est Christus,
pietas circumdabit hosce,
Nec locus est hosti,
nempe tuetur eos.

Responsoria.

1. Doctrinae parent
proni dictante magistro
Atque sequuntur eum
mites humilesque beati,
Quos regno dignos
sapientia disserit almi:
V. *Beati omnes, qui timent Dominum, qui ambulant in viis eius.*
2. Ecce, viros sanctos
quos Dominus legerit ipse
Patronosque dedit
nobis deitate perunctos,
Quorum doctrina
rutilat per climata mundi.
V. *Gaudete, iusti, in Domino, rectos decet collaudatio.*
3. Hi sancti fulgent
in regno ut sidera caeli,
Decernunt populos
tandem dominantur et ipsis,
Haec meruere bona
mortali corpore functi;
V. *Iusti in perpetuum vivent et apud Dominum est merces eorum.*

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Ecce, super iustos
oculi Domini pietatis
Atque paratior has
audiet ipse preces.
2. Heredes se constituit
natos metuentes
Regni caelestis,
quodque perire nequit.
3. Hi sancti recte
noverunt caelica facta,
Quae nobis pandunt,
mox imitemur ea.

Responsoria.

1. Patres familias
nostros veneremur ovantes,
O fratres, qui tanta
delent discrimina vitae,
Orant cotidie,
ne nos perdant mala nostra.
V. *Iusti hereditabunt terram et delectabuntur in multitudine pacis.*
2. Sedulo plangamus
igitur scelus omne patratum,
Ignoscetque Deus
nobis lacrimis sed obortis,
Praestabit pacem
tribuens et tempora laeta.

V. *Gloriosus Deus in sanctis suis, mirabilis in maiestate sua.*

3. Isti sunt sancti,
nostri fidique parentes
Pro vernisque preces
adhibent tibi, Christe, perennes,
Ne sint praeda malis,
tuta inter brachia condunt.

V. *Quoniam placuerunt servis tuis lapides eius, et terrae eius miserebuntur.*

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Vera et credenda
sunt testimonia sacra,
Quae perhibent sancti,
suntque credenda nimis.
2. Vos iubilate Deo,
qui terras hic habitatis,
Laeti servite,
gloria detur ei.
3. Obsequium qui persolvunt,
hi laude fruentur,
Nec poterit quisquam
tunc reticenda loqui.
4. Hincque, sacerdotes
servi et, benedicite Christo,
Electique omnes,
cuncta creata simul.
5. Sancti exsultabunt,
aeterna in atria pergent
Attribuentque Deo,
quidquid honoris habent.

Ad Benedictus.

A. Ad se nos revocans
Deus aevo sit benedictus,
Visitat ex alto
dans deitatis opem,
Nempe per os loquitur
sanctorum sacra docendo
Eloquia ac eius
nosse parare vias.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O caeli cives,
vestros servate precantes,
Ne scelus impingat
aut ferat hisce necem;
O materque Dei,
spes et protectio nostra,
Extensis alis
nosque tuere tuis;
Clemens salvator,
matris precibusque tuorum
Mors tua nos redimat,
collocet inde polo.

Brev. Salisburgense imp. Venetiis 1518. — Hymnen: ad Vesp. et Noct: O sacri nostrae fidei parentes; ad Laudes: Rex regum clementissime.

41. In Festo Patronorum Emmeramensium.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Iesu, praemium regnantium
Et ductor viatorum,
Salva nos eorum
Suffragiis, quorum
Nos dotasti reliquiis,
Quos vario meritorum iubare
Tribuisti coruscare
Qui iam patria gaudentes
Non relinquant nos
in exsilio degentes.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Qui est nostrorum
Rex patronorum,
Hunc rite
Laudare venite.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Isti fructum suum dabunt
   Resurgendi tempore,
   Dum glorificato stabunt
   Hic locato corpore.
2. Lumen super se signatum
   Vultus tui, Domine,
   Signis monstrant declaratum
   Et virtutum omine.
3. Super caelos elevata
   Mens sanctorum exstitit,
   Caro quorum hic humata
   Tot salutes praestitit.
4. Hos in monte sitos caelis
   Scimus requiescere,
   Quorum ossa tot medelis
   Cernimus clarescere.
5. Mundi manibus et corde
   Sancti perstiterunt
   Et virtutum spreta sorde
   Montem ascenderunt.
6. Sanctos hos tectum
   iam crimen amans quoque rectum
   Spiritus absque dolo
   constituere polo.

Responsoria.

1. Assis, Christe, famulis
   Hic sanctorum loculis
   Obsequendo sedulis,
   V. Nil adversetur,
   nil triste tuis dominetur.
2. Per sanctos, Christe,
   quos sic humat locus iste
   Omne fugans triste
   nos super aethera siste,
   V. Ne cursu segni
   perdamus gaudia regni.
3. In caelis regnat spiritus,
   Quorum cinis hic positus
   Contactu fugat daemones,
   Aegrotos sanat homines;

   V. Christus sanctorum merita
   Sic manifestat inclita.
4. Te, Deus aeterne,
   suppliciter deprecamur,
   Ut eorum
   patrociniis protegamur,
   Quorum hic corpora
   Resurrectionis
   praestolantur tempora.
   V. Corpus quoque
   nostrae humilitatis
   Cum eis tunc configura
   corpori claritatis.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Rectos collaudatio
   Condecet in caelis,
   Quorum beneficio
   Gaudet plebs fidelis.
2. Horum Dominus custodit
   Ossa beatorum,
   De quibus effectus prodit
   Tot miraculorum.
3. Ad sanctos hos a finibus
   Terrae iam clamatur,
   Quos suis fovens sinibus
   Locus hic sacratur.
4. Hos in bonis domus Dei
   Iam repletos credimus,
   Ad os quorum ductu spei
   Supplices accedimus.
5. Sanctorum animas
   Dominus custodit, at illis
   Dat sacer iste sinus
   tumulus horumque favillis.
6. En, repletum est in bonis
   Horum desiderium,
   Quos invexit caeli thronis
   Christi ministerium.

Responsoria.

1. Aeterni gaudii
   Fac nos, Iesu, participes,

Per istius loci
Patronos et principes,
Ut fraudes hostium
Nobis insidiantium
dissipes,
Ut caelorum mereamur
esse participes
V. In hac etenim mundi vanitate
Pressis calamitate
Opus est, ut succurras
Solita pietate.
2. Iesu Christe, lumen caeli,
Noxas Stygialis teli
Pellas a plebe fideli
Prece sanctorum
Hic conditorum,
V. Miserando serva famulos
Laudibus sedulos
Ad beatorum tumulos.
3. Per sua munera Christus
ad aethera ducat eorum,
Nos meritis quorum
hic passci dat, regna polorum,
V. In numero quorum
pariter laetemur eorum.
4. Caeli turma laetatur,
In qua coetus adiuvatur,
Hominum sanctorum
Et angelorum;
O societas iucunda,
Sine fine laetabunda
Quae dum semper
regi suo plaudit,
Iubilum ipsius
finis non claudit;
V. Trahat nos ergo post se
Vi meritorum
Ad consortium beatorum.

In 3. Nocturno.

Ad Cantica.

A. Rex caeli, Iesu,
vetitae nos arboris esu
Erige prostratos
per sanctos hic tumulatos,
Quorum iam donas
animabus in aethre coronas.

Responsoria.

1. O sancti, quorum tumulis
Obsequiis hic sedulis
Servimus, vestris famulis
Faventes subvenite
Pandentes portas vitae.
V. Memores nostri estote
Atque invocantibus vos devote.
2. Christus amicorum
placatus amore suorum
Hic tumulatorum
nos ponat in arce polorum,
V. Virtus sanctorum
magnumque decus meritorum.
R. Spectablis est locus iste,
In quo tot sita sunt
Corpora sanctorum
Deo gratorum,
Qui te sequentes caelicum
Ducem, Iesum Christum,
Cives sunt angelorum;
V. Culpae faeces per horum
Preces detergas omnes
Et nos insomnes
Ad quaelibet bona
Esse dona,
Ut sic curramus,
Ut comprehendamus.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Induit hos Dominus
Animae decore,
Ossa nihilominus
Tumulans honore.
2. Cui sancti servierunt
Semper in laetitia,
Eius portas intraverunt
Praeduce iustitia.
3. Adhaerentes post se Dei
Dextera suscepit,

Quorum tumbas requiei
Locus hic accepit.
4. Sancti nunc et humiles
Benedicunt Deum,
Iam effecti pariles
Angelis per eum.
5. In cubilibus exsultant
Sancti suis et resultant,
Contemplantes sine velis
Dominum de caelis.

Ad Benedictus.

A. Nobis cornu salutis
Dominus hic erexit,
Qui, quos via iam virtutis
Coelestibus invexit,
Nobiscum fecit tumulatos,
Miraculis multis
Et signis sublimatos.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O beati, qui vi caelestium
Vicistis saeculum
Et sic in mundi
stadio cucurristis
Quod ad palmam pervenistis,
O vere Christi
fortissimi milites,
Proelio constantes,
O sancti cives angelorum,
Vobis iam merces laborum
Datur a rege caelorum;
Ergo supplicamus
Per vos, a Deo, cari,
Rogamus
Adiuvari,
Ut nos vobiscum laetari
Mereamur perenniter.

Brev. ms. Emmeramense saec. 15. Clm. Monacen. 14600 A. — Brev. ms. Emmeramense saec. 15. Clm. Monacen. 14790 B. — In 1. Noct. A 2, 3 declarata A. — In 2. Noct. A 5, 4 Lorumque famulis A, — R 1, 9 participes esse AB. — R 3, 3 meritis quibus A. — R 3, 4 verdorben.

42. In Festo Patronorum. Regni Sueciae.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Iucundare,
mater ecclesia,
Novae lucis
agens sollemnia,
Cuius ortu
resplendens Suecia,
Patronorum
decanta gaudia.
2. Dum festive
causa recolitur,
Unde tibi
lux ista oritur,
Honor Deo,
laus sanctis redditur,
Immortalis
vita promittitur.
3. Gens Sueonum
quondam erratica,
Illustrata
iam luce caelica
Nova pange
patronis cantica.
4. Hi sunt patres
et duces gratiae,
Quos direxit
pater clementiae,
Ut sint tibi
norma iustitiae.
5. Benedictus
sit pastor inclitus,
Qui de grege
toto sollicitus
Dat pastores
doctos divinitus.
R. Fundans Sion in saphiris
Propugnansque iaspidibus
Gloriosis ornat viris
Christus, pro se certantibus,

Insignitos multis miris
Praefecit se scientibus,
Relaxatis poenis diris
Indulget paenitentibus;
V. Credunt alienigenae
Et fiunt iam deigenae
Patronis praedicantibus.

Ad Magnificat.

A O quam mirifico,
Deus, ordine cuncta ministras
Ultima per media
regis, influis, ordinas, aptas,
Terrarum caelique sator,
qui cuncta superno
Ducis ab exemplo,
mediis extrema reducis!

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Festa dies agitur
Patronis dedicata,
Iubilemus igitur
Mente purificata.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Verbo Dei dum obedit,
Gens Sueonum Christo credit,
Orat, plorat et accedit
Ad baptismi gratiam.
2. Firmans fidem, formans mores
Sacrae legis per doctores,
Detestatur nunc errores
Priscos et fallaciam.
3. Olim quidem tenebrarum
Pressa nube diversarum
Nunc ad lumen venit clarum
Per Dei clementiam.

Responsoria.

1. Dum in fines orbis terrae
Christi fides diffunditur,
Coepit multum fructum ferre,
Perfidia retunditur;
Gens Sueonum, illustrata
Verae lucis radio,
Patronorum sublimata
Proficit auxilio.
V. Miseratus miserorum
Pius pater, rex caelorum
Adhibet remedia.
2. Aeternus pater voluit,
Quod Deus homo fieret,
Salutem sic disposuit,
Ut filius redimeret,
Humanam carnem induit,
Exit vincens, ut vinceret.
V. Vidit et condoluit,
Quod ovis una defuit,
Ut deviam reduceret.
3. Post doctrinam salvatoris
Succedit apostolica,
Veram fidem creatoris
Lex docet evangelica,
Ad ovile redemptoris
Concurrit plebs catholica.
V. Ecclesia dominica,
Cum iubilo multiplica
Devota laudum cantica.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Rex caelorum incarnatus
Et in mundo conversatus
Elegit terrae medium
Hic salutem operatus
Ad extremos incolatus
Diffudit beneficium.
2. Dum de Sion lex exivit
Verbumque vocis Domini,
Successive acquisivit
Gentes suo nomini.
3. Ab extremis aquilonis
Intrat sanctis cum patronis
Plenitudo gentium;
Salus ex Iudaeis nata
Ad extremos dilatata
Vitae confert praemium

Responsoria.

1. Vasti orbis
extrema latera
Sic fundavit
divina dextera,
Ut dilata
salutis munera
Non inferrent
electis vulnera.
V. Fremunt hostes,
turbantur infera,
Viam Christus
pandit ad aethera.

2. Hora cenae
paratis omnibus,
Mandat Christus
extremis gentibus
Missis servis
verbo potentibus,
Ut electis
intersint fratribus.
V. Ad hoc negotium
Tam necessarium
Elegit nuntium
Sanctum Ansgarium

3. Provocatus inimicus,
Saevus hostis et antiquus,
Nostrae salutis invidus,
Septem secum nequiores
Veritatis subversores
Coassumit lividus.
V. Daemonia nequissima
Procurant, quod novissima
Peiora sint prioribus.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Inter patronos Sueciae
Primatum tenet curiae
Caelestis imperatrix,
Quae multiformi gratia
Depressis in angustia
Succurrit miseratrix.

2. Baptista Christi praevie,
Laurenti, martyr inclite,
Sit vestrum patrocinium
Semper nostrum praesidium

3. Quos direxit Anglia
Nostrae salutis gratia,
Qui modo sunt in gloria,
Hos petimus humiliter
Et credimus stabiliter,
Quod nostra sint refugia.

Responsoria.

1. Rex rogatus reparavit
Regnum, caesos hostes stravit
Directis exercitibus,
Victi praedam perdiderunt,
Quam per fraudem rapuerunt
Inferni fractis viribus;
V. Triumphat Dei filius,
Et regnum fit stabilius
Eiectis cunctis hostibus.

2. O praeclari
patres et incliti,
Ierarchiae
caelesti inditi,
Qui Sueonum
genti praepositi
Erexistis
fide paracliti,
Gratiae traditi.
V. Confessores
Praecelsi meriti
Nostros mores
Forment solliciti.

3. Per tuorum
tuaque vulnera,
Iesu, nostra
remitte scelera,
Ne captivos
ducant ad infera;
Nova sint omnia,
recedant vetera.
V. Beatorum
praeclara opera
Nobis praestent
aeterna munera.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Hi sancti, quorum hodie
   Celebrantur sollemnia,
   Iam revelata facie
   Regem cernunt in gloria.
2. Ut hos ergo per patronos
   Assequamur caeli thronos,
   In illorum die festo,
   Chorus noster, laetus esto.
3. Nos ad sanctorum gloriam
   Post praesentem miseriam
   Per ipsorum suffragia
   Christi perducat gratia.
4. Excusent apud Dominum
   Reorum lapsus hominum,
   Remota qui caligine
   Lumen vident in lumine.
5. Hos patronos pariter
   Laeti veneremur,
   Ut cum his perenniter
   In caelis collaetemur

Ad Benedictus.

A. Triumpho gaudent regio
   Amicti stola gloriae
   Transcenso mortis stadio
   Patroi regni Sueciae,
   Summo fruuntur praemio,
   Vitam ducunt in requie,
   Labore verso praevio
   In gloriam victoriae.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Qui vos patres venerantur
   Amplectentes intime
   Et qui vestrae gratulantur
   Dono partis optimae,
   Per vos vitam consequantur
   Lucis amoenissimae,
   In qua semper gloriantur
   Beatorum animae.

Brev. Upsalense imp. Holmiae 1496. — In 1. Vesperis hymnus: Lux ecce surgit aurea (Klemming I, 167); in Laud.: Iam adest dies celebris ibid. 175).

43. In Conversione s. Pauli.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O gloriosum lumen
   omnium ecclesiarium,
   O vere apostolicum
   sidus altissimum,
   Sancte Paule,
   Qui aeterni solis
   Splendorem tenebris
   Gentium infudisti,
   Qui in terra positus
   Caelorum secreta petisti,
   Et, quae non licent homini
   Loqui, praevidisti,
   Illuc supplices tuos
   Post huius carnis terminum
   Perducere dignare,
   Quos fecisti veritatis
   Lumen agnoscere.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Surgite, cantemus
   et corde pio vigilemus,
Cum Paulo magno
   iungi mereamur ut agno.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Cum esset Paulus parvulus,
   Cogitabat ut parvulus,
   Peregit puerilia,
   Non opera virilia.

2. Dum lapidatur Stephanus,
Saulus adulescentulus
Custodit vestes testium
Martyrem lapidantium.

3. Protomartyr Stephanus
Orat, et eius precibus
Iesus Christus stravit Saulum
Et erexit sanctum Paulum.

Responsoria.

1. Paulus nobilis genere
Civis fuit Ierosolymitanus,
Nimis potens
et sublimis urbanus.

V. *Dilexit malitiam super benignitatem et iniquitatem magis quam loqui aequitatem.*

2. Saulus adhuc spirans minarum
Propter caedem christicolarum
A summis petit epistolas
In Damascum ad synagogas;

V. *Sedet in insidiis cum divitibus, ut interficiat innocentem.*

3. Cum accepisset potestatem
Et satellitum facultatem,
Quasi leo rugiens,
Capere fideles cupiens

V. *Iniquitatem meditatus est in cubili suo; astitit omni viae non bonae.*

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Cum appropinquaret Damasco,
Venit de caelo lux subito
Saulus in magna saevitia
Prostratus est virtute caelica.

2. Comitatus stans tristis nimium
Audit dicentem Dominum:
Saule, Saule,
quid me persequeris?
Durum est tibi
recalcitrare stimulis.

3. Assistentes
vocem audientes,
Sed penitus
neminem videntes
Timore concussi
circumstabant,
Quid facturi essent,
ignorabant.

Responsoria.

1. Respondit Saulus trepide:
Quis es tu, Domine?
Ego sum Iesu,
quem tu persequeris.
O Domine,
dic mihi, quid praecipis?

V. *Desine ab ira et derelinque furorem, noli aemulari, ne maligneris.*

2. Surge, ait ad illum Dominus,
Visita Damascum citius,
Domum Iudae ingredere
Ibi scies, quid te oporteat facere;

V. *Declina a malo et fac bonum, inquire pacem et persequere eam.*

3. Viatores Saulum acceperunt
Et in domum
Iudae perduxerunt,
Apertis oculis nihil vidit
Et non manducavit neque bibit;

V. *Cibavit eum Dominus manna vitae, qui de petra melle multos satiavit.*

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Ad Ananiam ait Dominus:
Surge et vade quantocius,
In vico recto Saulum quaere,
Ecce, enim orat vere.

2. Timens visitare saevissimum
Ananias ait ad Dominum:
Vir iste quaerit tuos capere
Et in Ierusalem perducere.

3. Hic habet potestatem
alligandi
Et credentes male tractandi,
Ut lupus rapax
quaerit dispergere
Gregem dominicum et occidere.

Responsoria.

1. Vade, ait Dominus,
Et noli tardare amplius,
Quia vas est mihi electionis,
Qui fuit filius perditionis;
Praedicabit nomen
meum Emanuel
Gentibus et regibus
et filiis Israel;

V. *Annuntiabit nomen Domini in Sion et laudem eius in Ierusalem.*

2. Ananias dum intravit,
Saulum fratrem appellavit,
Dicens: Iesus
Christus, qui te stravit
Via hac, mihi mandavit,
Ut imponam tibi manus,
Ut per eum fias sanus.

V. *Accipe benedictionem a Domino et misericordiam a Deo salutari tuo.*

3. Dum imponit illi manus,
Surgit Paulus et fit sanus,
Mox sancti spiritus gratia
Replevit eum, et postea
A propheta baptizatur
Et per cibum confortatur.

V. *Memoriam fecit mirabilium suorum misericors et miserator Dominus, escam dedit timentibus se.*

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Post conversionem
in Damasco habitabat
Cum discipulis
et confidenter praedicabat
Christum, natum, incarnatum
Ex Maria virgine,
Crucifixum et damnatum
Pro suorum crimine.

2. Hanc doctrinam audientes
Stupefacti et dicentes:
Nonne vir iste
illum impugnabat,
Qui nomen Christi invocabat?

3. Saulus nimis convalescebat
Et Iudaeos confundebat,
Cum Graecis et
gentibus disputabat,
Fideles et
credentes confortabat.

4. Synagoga quaerebat capere
Vas electum et interficere,
Sed submissus
per murum a fratribus
Venit Hierosolymam
quantocius.

5. Barnabas discipulus omnibus
Narravit, quod
egisset Dominus;
Hi iam non timentes crediderunt
Et benigne eum susceperunt.

Ad Benedictus.

A. O oriens ex alto,
nos illumina
Et sedentes in umbra
mortis visita
Et pedes nostros
de valle miseriae
Ad verum montem
cum pace dirige,
Per sancti Pauli
apostoli merita
Da nobis, Iesu Christe,
summa gaudia.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. In Paulo prophetia est impleta,
Qua praedixit
patriarcha et propheta:
Beniamin erit lupus rapax
Et in praeda nimis capax,

Mane comedet prohibita
Et sero dividet spolia
In sancta ecclesia
Per sacra officia.

Brev. ms. Verdense saec. 14. in. Cod. Guelfenbyteran. Helmst. 1158. A. — Brev. Paderbornense imp. Lipsiae 1513. B. — Brev. Monasteriense imp. Parisiis 1518. C. — In 1. Vesperis: Fünf prosaische AA super Ps. B. — In 1. Noct. A 1, 1 Saulus BC. — A 3, 2 Oravit B. — A 3, 3 Iesum Christum A; Christus fehlt B. — A 3, 4 sanctum fehlt B. — R, 1 1 Saulus BC. — R 2, 3 petiit C. — In 2. Noct: A 2, 5 recalcitrare simul C. — A 3, 3 Et penitus BC. — R 2, 2 Et visita BC. — In Laud. „Item aliae Laudes", worauf fünf prosaische AA aus der Schrift C.

44. De s. Paulo Eremita.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Chorus novae militiae
Laudes decantet hodie
In festo nostri ducis,
Quem per mirandum exitum
Ad caelestem exercitum
Christus vexit, lux lucis.

2. Hic vitam eremiticam,
Quam censuit angelicam
Tulit in Christo primus,
Cuius censemur nomine,
Eius adiuti numine
Conformes vitae simus.

3. Paulus parente gemino
Orbatus vitae termino,
Liber gaza ditatus,
Puer pollens ingenio
Fit literarum studio
Scientiis ornatus.

4. Nam sciens puer nescius
Deum peccati, conscius
Mundanae vanitatis
Mundum vitare voluit,
Christum amare maluit
Vir mirae sanctitatis.

5. Petit secreta concitus
Edoctus loca caelitus
Mitis et mansuetus,
Sed proditur ab aemulo
Et proficit in sedulo
Cultore Christi metus.

Ad Magnificat.

A. Cultorem solitudinis,
Sancti primatem ordinis,
Eremitarum primum,
Paulum, iam nexu carneo
Solutum, sed empyreo
Assumptum ad opimum,
Caelo sanctorum gaudium,
Gentis nostrae collegium
Votis et voce laudet,
Cum choris apostolicis,
Propheticis angelicis
Vita beata gaudet.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Christum in Paulo paupere
Laudemus eremita,
Quem caelo Dei munere
Beat aeterna vita.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Aquarum secus alveum
Viventium plantatus,
Paulus exercet eremum
Fructu locupletatus,
Impiorum consilium
Sprevit hic vir beatus.

2. Montem terrae salsuginis
Inhabitat hic humilis,

Montem excelsi culminis
Christum colit amabalis,
Molem dissolvit criminis
Vir vitae venerabilis.

3. Dum mundus hunc persequitur
Minis et blandimentis,
Antro taetro suscipitur,
Palmarum alimentis
Esuries depellitur
Viri beatae mentis.

Responsoria.

1. Acerrimo certamine
Dum triumphantes aspicit,
Non tormentorum turbine,
Non leti metu deficit,
Luxus hamans dulcedine
Paulum ad nemus abicit.
V. Sanctis occidi gaudium
Erat, hostis at odium
Funestum parat otium.

2. Sanctum movet Antonium
Humana cogitatio,
Eremitarum omnium
Se primum credit inscio,
Sibi priorem socium
Prodit divina visio,
V. Se meliorem munere
Virtutum alta colere,
Deserta monet visere.

3. Antonius haec audiens
Festinat hunc adire
Et secum fatur inquiens:
Concedat invenire
Sanctum virum omnipotens,
Quem voluit me scire;
V. Desideratum reperit,
Labore fastigatus
Pulsanti Paulus aperit
Clamore flagitatus.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Stola palmarum foliis
Mirificat inserta
Paulum, donorum gratiis
Laudat vita referta,
Munda, digna praeconiis
Lucis armis operta.

2. Voce clamoris intimi
Orabat hic devotus
Nomen colens altissimi
Hominibus ignotus,
A mundi huius pessimi
Contagiis amotus.

3. Honor, virtus et gloria
Paulum laudis coronat,
Potatur aqua pervia,
Numen semper exorat,
Mirum magnificentia,
Quod saeculum honorat.

Responsoria.

1. Collato pacis osculo
Amplexu castitatis
Prophetico miraculo
Se nomine vocatis,
Fragrant in verbi pabulo
Divinae bonitatis;
V. Purgatus a cupidine,
A mundo iam remotus,
Quaerit, quo moderamine
Regatur ille motus.

2. Fragmen e caelo mittitur
Per lustra duodena,
Ferente corvo sumitur
Panis, o mira cena,
Collega cum suscipitur,
Lata mensura plena;
V. Honore pacis oritur
In panis fractione
Duellum, pie solvitur
Unica sumptione.

3. Adloquitur Antonium
Paulus aqua libata
Post hymni sacrificium:
Diu desiderata
Mihi post hoc exsilium
Corona stat parata;

V. Te, frater, olim noveram
Viventem me visurum,
Christo docente sciveram
Me terrae conditurum.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Ingressum sine crimine
Iustitia decorat,
Actu rectum et famine
Paulum mundus honorat,
Beato Christi lumine
Quem gloria coronat.

2. Virtutibus et gratiae
Dulcedine praeventum,
Rex Christe summae gloriae,
Paulum, caelis intentum,
Aeternae caeli curiae
Perducis ad conventum.

3. Elongat hic a turbine
Mundi caduca terens,
Manet in solitudine
Superna regna quaerens,
Omni pulsa caligine
Christo semper inhaerens.

Responsoria.

1. Orabat hospes hospitem:
Tecum perduc ad Deum,
O Paule, tuum comitem;
Paulus inquit ad eum:
Te decet Christi militem
Hostem calcare reum,
V. Fratrum conventum regere
Exemplo sanctitatis,
Quamquam magis eligere
Sit stolam claritatis.

2. Quaeso, iam redi propere
Laturus mihi pallium,
Quod constat grato munere
Largitum Athanasium,
In meo, frater, funere
Humanum fer obsequium;
V. Cum audit Athanasium
Homo sanctus et pallium,
Christum in Pauli pectore
Miratur vatis opere.

3. Reversus ad coenobium:
Baptistam vidi, fatur,
Iohannem, Christi praevium,
Qui silvis immoratur,
Eliae vidi similem
In paradio situm,
Paulum, mundo mirabilem,
Virtute redimitum.
V. Cum redit, ut obsequium
Impendat imploratum,
Inter sanctorum civium
Collegia beatum
Divinum ad consortium
Cernit mire translatum.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Sanctorum inter agmina
Splendoribus ornata
Pauli iam scandit anima
Christi regna sacrata,
Quam sancta caeli culmina
Laudant voce levata.

2. Cervice, genu, manibus
Exanimis orabat
Protenta, flexo precibus
Levatis sic instabat,
Quod frater claris visibus
Viventem aestimabat.

3. Terra deserta, squalida
In sancto sic apparet,
Adeps, pringuedo vivida
Repletum ut afflaret,
Christum in stola candida
Videret et amaret.

4. Leonum dira feritas
Mitescit, ut deploret
Defunctum; mira novitas,
Ut bellua laboret,
Pauli quo carnes inclitas
Sarcophagus honoret.

5. Palma sacratis artubus
Pauli dedit amictum,
Antonium sollemnibus
Vestis quae tegit hirtum,
Hieronymus cum laudibus
Magnificat ascriptum.

Ad Benedictus.

A. Antonius leonibus
Ministris tumulatum
Paulum, mire virtutibus
Collaudat honoratum;
Hi nobis munus gratiae
Implorent, ut placatum
Cernamus sancta requie
Christum, Mariae natum.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O pater venerabilis,
Orbi cuncto mirabilis,
Lux anachoretarum,
Antro, carica tunica,
Potu cum esca caelica,
O dux eremitarum,
Exemplar abstinentiae,
Insigne pudicitiae,
Imago paupertatis,
Te laudat caeli curia
Christi felici gloria
Assumptum cum beatis;
Auge catervam nomine
Vocatam tis et lumine
Fac frui deitatis.

Brev. ms. Paulinorum saec. 15. Cod. Palat. Vindobonen. 1829. A. — Diurn. ms. Paulinorum saec. 15. Cod. Gottwicen. 439. B. — Brev. ms. Augustinorum anni 1469. Cod. Londinen. Add. 29253. C. — Brev. ms. Franciscan. Gallic. saec. 14. Cod. Matriten. Bb 166. D. — Brev. ms. Romano-Augustin. saec. 15. Cod. Capit. Patav. A. 64. E. — Brev. Mantuanum saec. 15. Cod. Univ. Patav. 734. F. — Brev. Paulinorum imp. Venetiis 1540. G.

In 1. Vesp.: A 1, 1 Chorus nostrae militiae CEF. — A 2, 5 nomine G. — A 4, 2 Dum peccati ABF; Doni peccati G; construe: Nam sciens puer Deum, nescius peccati, conscius mundanae vanitatis. — A 4, 6 Vir fehlt A. — A 5, 1 conscius A. — A 5, 2 loca editus B. — AA 1—5 fehlen D. — Ad Magn. A, 1 Cultore E, Culmen A. — Ibid. 2 praeatem E. — Ibid. 11 Prophetisque A. — Ad. Matut. Invit. 4 Beata aeterna A; Ditat aeterna CE. — In 1. Noct. A 1, 5 Impii consilium AG. — A 3, 5 Esuriens E. — R 1, 2 triumphantis E. — R 1, 5 Luxus humanus AF, vamans E, amans mulcedinem C, mulcedine A. — R 1, 6 Paulus ab nemus E. — R 1, 7 Sancti C. — R 1, 8 Erat hostis odium hosti A; Erat hostis ad odium E, et odium F; ac hodium E; sed erat hostis odium G. — R 1, 9 Funestus AF. — R 2, 1 monet A. — R 2, 7 Sed meliorem E. — R 3, 3 Secum frater inquiens. E. — R 3, 4 Concedet E. — R 3, 8 fehlt A; Laborem E. — R 3, 10 fatigatus AE. — In 2. Noct.: A 1, 2 Mirifica C. — A 1, 5 Mundus dignus E. — A 1, 6 armis operata A, armi aperta E. — A 2, 1 clamores E. — A 2, 4 Hominibus ingratum E. — A 3, 2 laudet corona E. — A 3, 4 Nomen AE. — A 3, 5 Virum magnificentia A. — R 1, 1 Collata A. — R 1, 8 fehlt A. — R 2, 1 Fraglem e caelo E. — R 2, 7 Honor pacis E. — R 2, 8 Panis in E. — R 2, 10 Mira sumptione A; vincta sumptione E. — R 3, 1 Antonius E. — R 3, 3 sacrificia E. — R 3, 5 Cui propter hoc. A. — In 3. Noct. A 1, 2 Laetitia A. — A 1, 6 gloria decorat A. — A 2, 3 Rex supernae gloriae A. — A 3, 1 Lies: Elongat se a? — R 1, 6 Hostem calcaneum E. — R 1, 9 Quam magis E. — R 1, 10 Sic stolam AFG. — R 3 steht in 1. Vesp. AG, fehlt EF, gehört aber nach Ausweis des Zusammenhanges und Fortschrittes der Erzählung ursprünglich an diese Stelle. — In Laud. A 2, 4 Levatis fehlt E; protenta bezieht sich auf cervice, flexo auf genu, levatis auf manibus. — Ad Bened. A, 3 mirum E. — Ibid. 8 Christum tuum natum E. — In 2. Vesp. Ad Magn. A, 11 In Christi A. — Ibid. 13 numine A. — Ibid. 14 Vocitatis et A, Vocitantis B, Tuo et lumine C, Voca tantis elumine E, Voca tantis et lumine F. — Die Hymnen siehe Anal. XXIII, Nr. 451, 452; Anal. IV, Nr. 413.

45. In Translatione s. Pauli E.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Inclite confessor
Christi, sanctissime Paule,
Quo duce perfectis
patuere silentia ruris,
Fac, pateant humili
caelestia limina plebi,
Quae tibi condignos
depromit laudis honores.

R. Pangite, christigenae,
Domino, pro cuius amore
Stemmata, divitias
contempsit Paulus et urbes,
Gessit et in terris
castam sine crimine vitam,
Transiit ad superos
multa virtute coruscus,

V. Inter apostolicos
coetos nitidosque prophetas.

Ad Magnificat.

A. Clara recensentes
Thebaei praeconia Pauli,
Christe, suis meritis
nobis miserere, precamur,
Ut, quos exemplo
docuit contemnere mundum,
Efficiat patriae
conscendere regna beatae.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Regi supremo,
fratres, iubilemus ovantes,
Qui tribuit vitam
Paulo super astra perennem.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Lis erat antiquis,
primus habitator eremi
Qui foret, at patrum
modo par sententia Paulo
Inter eremicolas
primos decernit honores.

2. Hic locuples opibus
generisque propagine clarus,
Doctus et ingenuas
artes et flore iuventae
Splendidus, in Christum
miro flagrabat amore.

3. Omnia plena dolis
scelerumque infecta veneno
Acta videns hominum
fugit consortia vulgi,
Ut Christo tutus
tacitis serviret in antris.

Responsoria.

1. Magnum opus est duras
pro Christi nomine poenas
Interitumque pati,
virtus tamen haud minor hostem
Vincere tartareum et
carnis cohibere furorem
Atque diu vitae integrum
servare rigorem,

V. Prompta licet Paulo
fuit ad tormenta voluntas.

2. Delicias caeli
sitiens frugalibus escis
Pascitur et populi
strepitus urbesque perosus
Curis abiectis
fruitur dulcedine caeli,

V. Corpore per terras,
animo versatur in astris.

3. Antonius simili
studio tum rura colebat
Proxima, cui subito
veniens vox caelitus inquit:
Alter in hac melior
primus considet eremo,
Cuius ad exemplum
poterit tua crescere virtus,

V. Illius ignotas
iubeo te quaerere sedes.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Dum loca per vastam,
maneat ubi iustus, eremum
Vestigat, inventa est
scopulis spelunca sub altis,
Intus habens fontem et
gravidam cariotide palmam.

2. Quod ubi perspexit,
palmas extendit utrasque
Atque ait: ingentes
refero, Deus optime, grates,
Hoc mihi qui hospitium
magna pietate dedisti.

3. Hic ego, Christe, tuas
conabor reddere laudes
Semper et in lacrimis
caelo suspiria ducam,
Donec in optato
libeat te cernere regno.

Responsoria.

1. Obviat Antonio
satyrus per devia vallis
Dona ferens poscensque
preces Christumque salutis
Auctorem memorans;
senior vestigia pressit
Humanasque ferae
miratur in ore loquelas,
V. Laetatur Christi
nomen crevisse per orbem.

2. Pernox secundas
senior transegerat umbras,
Mane lupa ducente videns
sub rupibus antrum
Ingreditur strepituque
pedum spelunca remugit
Quod ubi persensit,
Paulus mox ostia clausit,
V. Compresso ille gradu
tacitus vocem auribus hausit.

3. Corruit ante fores
Antonius, ostia pandi
Clausa petit, tandem
valvis admissus apertis
Alter in alterius
laetus complexibus haeret,
Et referunt Domino
devoto pectore grates,
V. Nomine quisque alium
proprio salvere precatur.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Palma cibum vestemque dabat,
sitis arida fontis
Mulcebatur aquis,
animo versabat Olympi
Gaudia et in decimo
laetantes aethere sanctos.

2. Longa dies postquam
fragiles exhauserat artus,
Spirituum turbam
Christus praemisit ab astris,
Qua vehat ad superos
exutam corpore mentem.

3. Antonius niveo
ferri candore sub astra
Suspicit attonitus
properansque velociter abdit
Corpus humo remeatque suas
lugubris in aedes.

Responsoria.

1. Consedere simul
viridis sub tegmine palmae,
Hospitis adventu
tum Paulus laetior inquit:
Dic, rogo, quid faciant
homines, quo principe mundus
Dirigitur, toto
si Christus regnat in orbe,
V. Christicolae optata
si tandem pace fruuntur?

2. Interea solidum
corvus mirantibus affert
Panem; Paulus ait:
nobis, en, prandia misit
Omnipotens Dominus,
famulos qui pascit egentes;
Fragmine sex denis
medio me fovit ab annis,
V. Sed modo propter te
duplex annona refertur.
3. Gratia rectori
postquam fuit acta superno,
In liquidi pariter
discumbunt margine fontis
Et fame sedata
iunctis de gurgite palmis
Libantes Domino
laudum praeconia reddunt,
V. Transigitur tota in precibus
nox illa supernis.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Venerat extremam
Paulus moriturus ad horam
Et genibus flexis
tendens ad sidera palmas
Egressus animae
faciles de carne petebat.
2. Deserit interea
moribundos spiritus artus
Et niveo splendore micans
petit atria caeli.
3. Coetus apostolicus
vatum quoque praescia turba
Et chorus angelicus
laeti comitantur euntem.
4. Excipit amplexu
venientem Christus et inter
Primates regni
summo locat ordine caeli.
5. Illic mellifluo
divinas carmine laudes
Concinit et patria
regnat sine fine beata.

Ad Benedictus.

A. Induit Antonius
funebri corpus amictu,
Et, quem scalpendo
gemini fecere leones,
Imposuit tumulo,
tunicam de fronde ligatam
Vendicat in proprios
festis sollemnibus usus.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Aspice supremo
caeli de cardine servos,
Paule, tuum nomen
devoto corde colentes,
Ut quibus in serris
virtutum exempla dedisti,
Te obsecrante queant
caelestia regna subire.

Brev. Paulinorum imp. Venetiis 1540. — In 1. Vesp. R, 8 coruscos. — Die zugehörigen Hymnen siehe Anal. XXIII, Nr. 435 sq.

46. De s. Petro Caelestino.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. In Dei sedes dextera
Et coeli gustas prospera,
Lux clara confessorum,
Quia, dum hic vixisti,
De torrente bibisti,
Nunc compar beatorum.
2. In sanctorum concilio
Et congregatione
In mundo sociatus,

Nunc in horum collegio
Et praemiatione
Congaudes copulatus.

3. Beatus vir, qui timuit
Deum servans mandata,
Ob hoc proles, quam genuit,
Fuit multiplicata.

4. Laudavit nomen Domini,
Dum vixit in hoc mundo,
Nunc iunctus Deo homini
Laudat corde iucundo.

Ad Magnificat.

A. O fulgor humilium,
O fervor paenitentium,
Vas sanctae munditiae,
Sincerus in vita,
Vitia refugiens
Et virtuosa faciens,
Victu parsimoniae
Verus coenobita.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

(Ante pentecosten.)

Sancta mater ecclesia
Corde devoto resonet,
Colens Petri sollemnia
Cum voce clara intonet,
Alleluia.

(Post pentecosten.)

Christo sit laus et gloria
In coetu confessorum,
Sancti Petri magnalia
Quorum decorant chorum.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Beatus vir non abiit
In viis peccatorum,
Sed ut devotus adiit
Semitam praeceptorum.

2. Praedicans in ecclesia
Summi Dei praeceptum,
Ut filius ex gratia
Opus consummat coeptum.

3. Mirificatus invocat
Deum et exauditur,
Plures ad bonum provocat,
Eius fama dum scitur.

4. Circumsaeptus iustitia
Bonaeque voluntatis
Scuto sedet in gloria
Summae felicitatis.

5. Christe, memor es hominis
Conformis angelorum,
Quem sceptro celsitudinis
Coronas beatorum.

6. Vir confidens in Domino
Iustitiam dilexit,
Eius praeclara facies
Aequitatem prospexit.

Responsoria.

1. Perfectus vir in publicum
Recusans conversari
Iuxta modum Mosaicum
In monte vult morari,
Ut praeceptum dominicum
Valeat operari,
V. Deum contemplans unicum
Praesentit cibum caelicum
Frequenter sibi dari.

2. In Dei fervens opere
Mundi fastum dimisit,
Sua volens relinquere
Pauperibus divisit,
Quem liberum a pondere
Christus caelis immisit,
V. Pauper cum Christo paupere
Elegit semper vivere,
Ut eum sequi possit.

3. Dum daemon hunc persequitur,
Prudens scit contraire,
Sic vincens non extollitur
Nec quaerit superbire,
Sed virtuose nititur
Ad regnum introire,

V. Confusus hostis redditur,
Per hunc Petrum nam vincitur
Nec est ausus prodire.
4. Dum seminudo corpore
Foras intenso frigore
Sanctus constringebatur,
Caritatis iuvamine
Sacro calescens flamine
Totus accendebatur,
V. Caeli repletus munere
In mundo pleno turbine
Tutus conversabatur.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. In Dei tabernacula
Vir sanctus introivit,
Nam vivens sine macula
Per hunc mundum transivit.
2. Tu, Christe, desiderium
Oranti tribuisti,
Quem quoad beneficium
Donorum praevenisti.
3. Vixit innocens manibus,
Factus et mundo corde,
Corregnat in caelestibus
Manens mundus a sorde.
4. Iste pauper dum clamitat,
A Deo exauditur,
Cunctis adversitatibus
Perpetim custoditur.
5. Electus est a Domino
Pariter et assumptus,
Ut in atriis habitet
Eius bonis repletus.
6. Iustus ut palma floruit
Virtute decoratus,
Sicut cedrus in Libano
Caelo multiplicatus.

Responsoria.

1. Amicus fidelissimus,
Qui nullum habens odio
Cunctos vere dilexit,
Se spernens ut humillimus
Subiectis fit obsequio,
Quorum nullum despexit,
V. Cultor Dei piissimus
Multas attento studio
Ecclesias erexit.

2. Audit in evangelio
Salubria consilia,
Quae Christus promulgavit,
Hoc est, inquit, quod cupio;
Non incessit per devia,
Sed his se conformavit,
V. Acquievit imperio
Praecepta servans omnia,
Quae salvator mandavit.

3. Carnis spicam
flagello conterit
Et excussam
paleam reperit,
Granum purum
virtutum eligit,
Cuius fructum
in caelo colligit.
V. Vivo pane nunc cibatur,
Cuius gustu delectatur.

4. Morte dum crux apparuit,
Videntibus apperuit,
Ad mortem salvatoris
Dum viveret aspexerat,
Cum praeire debuerat
Crux more viatoris,
V. Crucifixo coniungitur
Et eius visu fruitur
Gustu comprehensoris.

In 3. Nocturno.

Ad Cantica.

A. Petrum, petram primariam
In ordine quem fecit,
Christus super ecclesiam
Primum caput praefecit.

Responsoria.

1. Vere dux novus dicitur,
Per quem plebs sequens pascitur,
Claris lustratur moribus
Mundi spretis honoribus;
V. Honores mundi fugiens
Summae cathedrae vertici
Cessit sicut vir cupiens
Non praeesse sed subici.

2. Hic simplex, rectus, humilis,
Dei cultor amabilis,
Inter adversa patiens,
Inter prospera sapiens;
V. Hic attritus ieiuniis
Et intentus vigiliis,
Devotum habens spiritum,
Ordinem fecit inclitum.

3. Supra petram ecclesiae
Petrus divinae gratiae
Novat in saeclo tempora
Religione socia;
V. Magnum adauxit numerum
Fratrum sancte degentium,
Cuius laus ab infantia
Currit per orbis climata.

4. Dum paupertatis scrinium
Petrus vir sanctus diligit,
Ad egestatis studium
Natos notatos erigit,
Quos ad vitandum vitium
Divitiarum dirigit;
V. Paupertatis inopia
Ditat ipsum in patria,
Illuc felici copia
Fruens est plenus gloria.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Hic vir decorem induit
Et moveri non potuit,
Quem auxit fortitudo,
O Petre, testimonia
Tua sunt credibilia,
Te decet sanctitudo.

2. Laetus in caelis iubilat
Et inter sanctos rutilat,
Quia laetus servivit,
Ab angelis recipitur
Et inter eos ponitur,
Dum caelos introivit.

3. Ad te, Deus, hic vigilat
Et, quae sunt mundi, ventilat,
Bonorum pauperumque
Fit plurimorum medius
Et paenitentum socius
Pie iuvans utrumque.

4. Educens de pulveribus
Induxit cum principibus,
Cum hunc sanctum assumpsit,
Sed dum honores abdicat,
Se nihil esse indicat,
Nam se pulverem legit.

5. Laudans laudavit Dominum
Et supernorum agminum
Laetam societatem,
Laus sibi semper adfuit,
Ex quo habere meruit
Caeli felicitatem.

Ad Benedictus.

A. O Petre, petra solida,
Verba depromens lucida,
Te ornavit spiritus
Mentem replens dono,
Tu es testis praevalidus,
Quem zelus sanctus fervidus
Coaptavit caelitus
Sempiterno bono.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Salve, Petre, pater
patriae, lux forma bonorum,
Virtutis speculum,
recti via, regula morum,
Carnis ab exsilio
duc nos ad alta polorum.

Infra Octavam.

Ad Noct. Antiph.

1. Petrus exstat vocabulo
Lumen situm sub modio,
Flammescens sic resplenduit,
Quod universis notuit.

2. Hic vita sanctus exstitit,
Qui telis hostis restitit,
Liber a mundi fulmine
Sedet in caeli culmine.

3. Domuit artus corporis
Cum miris abstinentiis,
Transcendit humanas vires
Per annos sex undecies.

4. Patrum secutus tramitem
Vitam elegit humilem,
Nam summo pontificio
Cessit quieto animo.

5. Almi patris oraculo
Redditur lumen saeculo,
Dum sospes quisque graditur,
Languore qui deprimitur.

6. Vili contentus tegmine
Carnem domat ieiuniis,
Sacro calescens flamine
Orat crebris vigiliis.

7. Orabat cum suspiriis
Et altis desideriis,
Sicque praescivit obitum
Videns crucem ad exitum.

8. Huic Petrus apparuit,
Nam eius locum tenuit
Et nomen eius habuit
Eiusque vita claruit.

9. Sancte Petre, pater alme,
Perennis possessor palmae,
In conspectu summi regis
Memor esto tui gregis,
Ut tua benigna prece
Criminum purgata faece
De virtute in virtutem
Gradiamur ad salutem.

Brev. ms. Caelestinorum saec. 14. Cod. Avenionen. 129 (72 bis). A. — Brev. ms. Caelestinorum saec. 14. Cod. Mazarin. 361 (778). B. — Brev. ms. Caelestinorum saec. 14. Cod. Parisin. (Arsen.) 106. C. — Brev. ms. Caelestinorum saec. 15. Cod. Univ. Bononien. 2275. D. — Brev. ms. Caelestinorum saec. 15. Cod. Mazarin. 357 (733) E. — Brev. ms. Caelestinorum saec. 15. Cod. Parisin. 1277. F. — Antiph. ms. Caelestinorum saec. 15/16. Cod. Pragen. VIII C 15. G. — Brev. Caelestinorum imp. Neapoli 1488. H. — In Laud. A 3, 4 medicius F. — Ad Ben. 3 Sic te ornavit G. — Ibid. 4 suo dono. — Infra Oct. AA fehlen F; A 9 fehlt FH. — Hiezu die Hymnen: in 1. Vesp.: In paradisi culmine (Anal. XXII, 223); ad Noct.: Plaudens mater ecclesia (Anal. IV, 221); ad Laudes: Lux sanctorum confessorum (Anal. IV, 221).

47. In Translatione s. Petri Caelestini.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Iste sanctus in papatu
Multos traxit e tartaro,
Quos a suo incolatu
Liberavit de barathro.

2. In papatu non mutavit
Eremi vitam asperam,
Semper tamen conservavit
Solitam abstinentiam.

3. Alter Petrus hic probatur
Miraculosis actibus,
Dum ad umbram relevatur
Eius quilibet languidus.

4. Loca petit consueta
Deserti, postquam renuit,
Laude hominum iam spreta
Inter sanctos enituit.

R. O miranda et laudanda
Christi providentia,

Quae tot digna pandit signa
In Petri praesentia,
Dum precatur et locatur
Noviter in Aquila;
V. Sanctum corpus, tumulatum
Olim in Campania,
Nuper tamen est translatum
Cum honoris gloria.

Ad Magnificat.

A. O beate Caelestine,
Factus civis caelestium,
Consors gratiae divinae
Obtinuisti bravium,
Ubi regnas sine fine,
Ora pro nobis Dominum.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Exsultemus Deo
Vocibus sonoris
In translatione
Petri confessoris.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Hic vir sanctus et perfectus
Quaerit deserti abdita
Et virtute circumsaeptus
Praebet salutis monita.
2. Dum stat crypta interclusus
Assistunt sibi angeli,
Rore caelico perfusus
Formam assumpsit parvuli.
3. Locum signat in Magella
Alba columba construi,
Quae, dum sanctus stat in cella,
Eius paret obtutui.
4. Biennio sic demonstratur
Spiritus sancti fieri
Templum, quod post consecratur
Testimonio angeli.
5. Sanctus iste videt clare
Angelorum exercitum
In ecclesia cantare
Eius sacrum officium.
6. Inter angelos stat sanctus
Amictus veste fulgida,
Cui dicitur post cantus:
Crede hoc mente solida.

Responsoria.

1. Iste novus eremita,
Petrus, confessor inclitus
Et perfectus coenobita,
Fuit in fide solidus,
Quem collaudat sancta vita
Perseverans catholicus,
V. Summa virtus hunc protexit
Ab eiusdem infantia
Et ad bonum semper vexit
Per virtutum fastigia.
2. Petrus residens in petra
Fundatus est in gratia,
Qui abhorrens quaeque taetra
Mundana sprevit vitia
Facieque iugi laeta
Sancta vixit munditia;
V. Sanctitatis petit vitam
Per plurima ingentia,
Suam reddens carnem tritam
Mira cum abstinentia.
3. Hic praepollet sanctitate
Et refulget virtutibus
Maximaque unitate
Se coniungit fidelibus
Et probata honestate
Donat statuta fratribus,
V. Stans in montibus desertis
Totum se Deo dedicat
Studiisque iam expertis
Terrena semper abdicat.
4. Vitam caelicam deducens
Mundana semper horruit,
Velut facula relucens
Toti mundo resplenduit.
Et innumeros inducens
Viam salutis dirigit.

V. Bis sex lustris in deserto
Vixit bellator strenuus,
Contra hostem ab experto
Pugnavit miles optimus.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Hic mortificationem
Crucis in se retinuit
Et per contemplationem
Deum nunquam deseruit.

2. Huic sancto parent aves
Atque ursi de nemore,
Et subduntur maris naves
Pacificato aequore.

3. Librum Petro corvus portat
Per longa terrae spatia,
Quem et angelus confortat
In sancta abstinentia.

Responsoria.

1. Post curriculum annorum
Romanae sedi iungitur
Locumque apostolorum
Tenere tunc praecipitur,
Factus consors electorum
Caelestinus assumitur;
V. Summus pontifex vocatur
Divino inspiramine,
Dono gratiae dotatur
Spiritus sancti flamine.

2. Hic est papa Caelestinus
Factus civis caelestium,
Qui non sentit plus et minus
In ordine humilium,
Quem attollit mos divinus
Ad gloriosum bravium.
V. Ad augmentum praemiorum
Hic cedit pontificio,
Ut thesaurum perfectorum
Condat quieto animo.

3. Statu quolibet perfectus
Iste confessor exstitit,
Nam divinitus provectus
Virtute semper claruit,
In papatu stetit rectus,
Nunquam a bono destitit;
V. Post et ante corde puro
Quaerit virtutum culmina,
Suum corpus cibo duro
Domat vitans inania.

4. Iste sanctus augmentatur
Virtute, postquam renuit,
Et miraculis ornatur,
Cum ad desertum rediit,
Demum sanctus comprobatur
Dum feliciter obiit.
V. Nam ad caelum clara cruce
Pergit hic sanctus praevia,
Dum decedit de hac luce
Comite luce fulgida.

In 3. Nocturno.

Ad Cantica.

A. Vita sancta duplicatur,
Postquam papatum renuit,
Sanctitasque serenatur,
Dum gloriosus obiit.

Responsoria.

1. Reverenter tumulatur
Hic sanctus in Campania,
Ubi magna congregatur
Episcoporum copia,
Populusque adunatur
Ad confessoris funera.
V. Noscens papa hunc obisse
Cardinales accelerat,
Quem removerat, fuisse
Papam et sanctum noverat.

2. Post haec autem disponente
Divina providentia
Et Campania manente
In magna disceptantia,
Cursu temporis volvente
Tendit sanctus ad alia.

V. Corpus Aquilam portatur
Cum maximo ingenio
Et cum laude collocatur
Intus in Collemadio.

3. Hic est Petrus de Murrone,
Petrus de petra solidus,
Fortis, potens in agone,
Eremi cultor fervidus,
Toti mundo famae bonae
Fuit odor mirificus;
V. Vir angelicus in vita
Transcendit vires hominum
Et perfectus trapezita,
Comprehensor caelestium.

4. Collaudemus confessorem
Petrum ingenti gaudio,
Quem clamemus defensorem
In sancto patrocinio
Et per ipsum creatorem
Consequamur in praemio;
V. Noster coetus promat laudes
Pro sancti huius meritis,
Qui devicit mundi fraudes
Adeptis caeli gaudiis.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. In hac vita sanctus iste,
Petrus confessor, exstitit
Familiaris baptistae
Per desertaque petiit.

2. Huic saepe, dum orabat,
Apparebat in cellula,
Quemadmodum confortabat
Data vivendi formula.

3. Hunc evangelista docet
A sua pueritia,
Ut vitando, quae hic nocent,
Sancta vivat munditia.

4. Stans in montibus Magellae
Totum se Deo dedicat,
Ut columba sine felle
Terrena quaeque abdicat.

5. Hic oratione sancta
Hostem devicit perfidum
Ac eiusdem pedis planta
Calcat et hunc igniferum.

Ad Benedictus.

A. O confessor gloriose,
Petre, terrena respuens,
Obiens miraculose,
Caeli gaudia possidens,
Illa cum victoriosae
Vexillo crucis adiens.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O mira virtus
Petri confessoris,
Qui et amictus
luce creatoris,
Ut ostendatur,
quanti sit ardonis
Caelo portatur
specie fulgoris
Et sic locatur
confessorum choris.

Brev. ms. Caelestinorum saec. 14. Cod. Avenionen. 129 (72 bis). A. — Brev. ms. Caelestinorum saec. 14. Cod. Mazarin. 361 (778). B. — Brev. ms. Caelestinorum saec. 14. Cod. Parisin. (Arsen.) 106. C. — Brev. ms. Caelestinorum saec. 15. Cod. Parisin. 1277. D. — Brev. ms. Caelestinorum saec. 15. Cod. Mazarin. 357 (733) E. — Antiph. ms. Caelestinorum saec. 15/16. Cod. Pragen. VIII C 15. F. — Brev. Caelestinorum imp. Neapoli 1488. G. — Ad Matut. Invit. 2, 2 in vocibus F. — In 1. Noct. A 6, 4 Arde hoc F. — In 2. Noct. A 1, 4 Dominum nunquam FG. — In 3. Noct. R. 2, 10 Collermadio F. — R 4, 9 trapezeta F. — Ad Ben. A, 5 Illa dum F. — Hierzu die Hymnen Anal. IV, Nr. 417—419; BDE haben keine eigenen Hymnen, sondern die des Hauptfestes.

48. De s. Petro Martyre.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Collaetetur
turba fidelium
Triumphantis
athletae gaudio,
Qui conservans
pudoris lilium
Et coruscans
doctrinae gladio,
Dum pro fide
subit martyrium
Trino felix
potitur bravio.

Ad Magnificat.

A. O Petre, martyr inclite,
Praedicatorum gloria,
Virginitate praedite,
Verbo, signis et gratia,
Concessa nobis solitae
Pietatis clementia
Transacto mundi tramite
Nos transfer ad caelestia.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Caelestis exercitus
regem adoremus
Et pro palma militis
eius iubilemus.

Ad Nocturnum.

Antiphonae.

1. De fumo lumen oritur
Et rosae flos de sentibus,
Doctor et martyr nascitur
Petrus de infidelibus.

2. Praedicatorum ordinis
Militans in acie
Nunc coniunctus est agmini
Caelestis militiae.

3. Mens fuit angelica,
Lingua fructuosa,
Vita apostolica,
Mors quam pretiosa.

Responsoria.

1. O Petre, sidus aureum,
Summi vas honoris,
Candorem servans niveum
Dono creatoris,
Decus habens virgineum
In supernis choris,
V. Tu speculum munditiae,
Tu custos innocentiae
Tu sancti flos pudoris.

2. Praedicator fervidus,
Fidei amator,
Circuit intrepidus
Haeresum damnator,
Vitiorum rigidus
Semper expugnator,
Veritatis lucidus
Doctor et amator,
V. Verbo vitae praedicat,
Signis crebris emicat
Legis aemulator.

3. Dum Samsonis vulpes quaerit,
Ab iniquis emitur,
Caput sacrum lictor ferit,
Iusti sanguis funditur,
Sic triumphi palmam gerit,
Dum pro fide moritur.
V. Stans invictus pugil fortis
Constans profert hora mortis
Fidem, pro qua moritur.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Petrus novus incola
Caelos laureatus
Ascendit laureola
Triplici dotatus.

2. Turbae currunt languentium,
Signa coruscant varia,

Et in Petri praeconium
Crebra crescunt prodigia.

3. Bolus digne suffocat
Guttur detrahentis,
Sed mox ipsum revocat
Votum paenitentis.

4. Motu, sensu corporis
Iuvenis privatur,
Tactu sacri pulveris
Vitae restauratur.

5. Ad sancti Petri tumulum
Frequens lux descendit,
In cuius laudis titulum
Lampades accendit.

Ad Benedictus.

A. Summa pollens
Petrus munditia
Et praefulgens
doctrinae gratia,
Martyrii
clarus victoria
Trinae fulget
coronae gloria.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O martyr egregie,
doctor veritatis,
Puritatis vasculum,
norma sanctitatis,
Tua per suffragia
veniam peccatis
Et vitam in gloria
praesta cum beatis.

Brev. ms. Praedicatorum saec. 13. Cod. Doneschingen. 312. A. — Diurn. ms. Praedicatorum saec. 13. Cod. Bambergen. Ed. VII 22. B. — Brev. ms. Praedicatorum saec. 13. ex. Cod. Barberin. XI 43. C. — Brev. ms. Praedicatorum saec. $^{13}/_{14}$. Cod. Londinen. Add. 17007. D. — Antiph. ms. Urgellense saec. $^{13}/_{14}$. Cod. Capit. Urgellen. s. n. E. — Brev. ms. Praedicatorum saec. 14. in. Cod. Araugien. M sq. F. — Brev. ms. Praedicatorum saec. 14. Cod. Olomucen. I VIII 4. G. — Brev. ms. Praedicatorum saec. 14. Cod. Rossian. s. n. H. — Brev. ms. Praedicatorum saec. 14. Cod. Carnoten. 522. I. — Brev. ms. Altenhohenaviense saec. 14. Clm. Monacen. 2902. K. — Brev. ms. S. Ludovici Pisciacen. saec. 14. Cod. Parisin. (Arsen.) 602. L. — Brev. ms. Monasteriense saec. 14. Cod. Monasterien. 227 (479). M. — Brev. ms. Praedicatorum saec. 14. Cod. Barberin. XI 15. N. — Brev. ms. Praedicatorum saec. 14. Cod. Neapolitan. VI F 6. O. — Brev. ms. Praedicatt. Meten. saec. 14. Cod. Univ. Bononien. 2865. P. — Brev. ms. S. Sepulcri saec. 14. Cod. Parmen. Palat. 163. Q. — Brev. ms. S. Michaelis (de los Reyes) saec. 14. Cod. Univ. Valent. 89—5—23. R. — Brev. ms. Toletanum saec. 14. Cod. Matriten. Ff 147. S. — Brev. ms. Franciscanum saec. 14. Cod. Vatican. 7237. T. — Brev. ms. Toletanum saec. $^{14}/_{15}$. Cod. Univ. Matriten. 48 (92—1). U. — Brev. ms. Albense saec. 15. Cod. Lambacen. LXXXIX. V. — Brev. ms. Praedicatorum saec. 15. Cod. Constantien. 1393. W. — Brev. ms. S. Clarae Neapolit. saec. 14. Cod. Casanaten. B III 5 (407) add. saec. 15. X. — Brev. ms. Praedicatt. Cremonen, anni 1467. Cod. Casanaten. B VI 5 (1182). Y. — Brev. ms. S. Marci Florent. saec. 15. Cod. Florentin. Conv. sup. I IV 17. Z. — Brev. ms. Argentinense saec. 15. Cod. Parmen. HH IV 18. Aa. — Brev. ms. Praedicatt. Asten. saec. 15. Cod. Parmen. II X 18. Bb. — Brev. ms. Praedicatorum saec. 15. Cod. Solodoren. s. n. (ol. p 6). Cc. — Brev. ms. Zamorense saec. 15. Cod. Capit. Zamoren. s. n. Dd. — Brev. ms. Praedicatt. in Phorczen anni 1407. Cod. Stuttgartien. 1 b 46. Ee. — Brev. ms. Praedicatorum saec. 15. Cod. Bambergen. Ed. VII 3. Ff. — Brev. Praedicatorum imp. Venetiis 1514. Gg. — Brev. Zagrabiense imp. Venetiis 1505. Hh. — Brev. Urgellense imp. Venetiis 1487. Ii. — Brev. Compostellanum imp. Ulisiponae 1497. Kk. — Brev. Tirasonense imp. Venetiis 1497. Ll. — Brev. Sigenense imp. Caesaraugustae 1547. Mm.

Die Varianten dieser Quellen aufführen, hieſse, da der Text völlig sichergestellt ist, eine Druck- und Schreibfehlersammlung veranstalten. Die drei zum Officium gehörigen Hymnen cfr. Mone III Nr. 1121—1123.

49. De s. Petro Tarentasiensi.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Te Petrus decorat,
Burgundia, teque honorat,
Petri protegeris
procibus meritisque foveris,
Cuius in hoc festo
solito iucundior esto.

In 1. Nocturno.

Responsoria.

1. Ut sub honore tali
procedant festa diei,
Dignaque laus detur,
qua Christus honorificetur,
Nostri vita chori
devoto consonet ori,
V. Nescia finiri
cui fax nova coepit oriri.
2. Hic vir magnificus,
humilis, pius atque pudicus,
Quo duce Martha Liae,
Rachel sociata Mariae,
Martha laborando
fuit atque Maria vacando,
V. Ne premat ecclesiam
regnum, ne Martha Mariam.
3. Iam superis iunctus,
iam prae consortibus unctus,
Migrat translatus
de culmine pontificatus
Ad superos cives,
factus de paupere dives,
V. De gremio matris
translatus ad atria patris.
4. Nova mundo gaudia
Flagrant in Sabaudia,
Flos Cisterciensis,
De sancto coenobio,
De monte Stamedio
Nova lux apparuit,
Sed domus obtinuit
Hanc Bellavallensis.
V. Omnes gentes, plaudite,
Sapienter psallite
Laudibus immensis.

In 2. Nocturno.

Responsoria.

1. Floruit ecclesia
Fructumque post florem
Tulit in Sabaudia,
Caelum dedit rorem,
Tota currit patria,
Tu vero, Burgundia,
Fructus huius gratia
Induis decorem;
V. Laetare, Stamedium,
Novum tibi gaudium,
Germinasti lilium,
Cuius in odorem.
2. Subveniens multis
Petrus in morte sepultis
Compedibus fractis
et carceribus patefactis
Absens praesentes
potuit caecare clientes,
V. Ut pateat, quanti
sit ubique potentia sancti.
3. O decus ecclesiae,
matri, pater, auxiliare,
Quo gaudent hodie
sidera, terra, mare;
Natum mater, nata
parentem, sponsa maritum
Gaudet in aeterna
nobilitate situm.
V. Quo sibi flore dato
rediviva viret prius arens
Patre, viro, nato
filia, sponsa, parens.
4. Mellifluo flori,
qui balsama vincit odore,
Alternando chori
succensi cordis amore
Concentu memori
digno modulemur honore,

V. Gratia dat rorem
flori, Sabaudia florem.

In 3. Nocturno.

Responsoria.

1. Luciferi splendens
radius super aethera tendens,
Quem colit iste chorus
voto, prece, laude sonorus,
Spes et amor cleri,
tu nos dignare tueri,
V. Gloria pontificum,
pastor bonus, sidus amicum.

2. Splendida stella poli,
pater inclite, spernere noli
Nos tibi devotos
et ab omni crimine lotos
Tecum sorte pari
fac nos super astra locari,
V. Maxime pastorum,
spes, portus et aura tuorum.

3. Iucundetur hodie,
Subalpina contio,
Matris, sponsae, filiae
Gaudens privilegio,
Petro sit devota,
Suo primum filio,
Sponso post ecclesiae,
Demum patri patriae
Sua solvat vota;
V. Bellavallis, propriae
Ubi sunt reliquiae,
Speciali gaudio
Sit devota tota.

4. Abbatis officio
Functus in principio
Moribus honestis,
Pulchris archipraesulis
Decoratus infulis
Modo regni titulis
Fruitur caelestis,
V. Quod a pueritia
Iustus vicit vitia
Sola pudicitia
Multiplex est testis.

In Laudibus.

Super Psalmos.

A. Lugent orbati
sublato de patre nati,
Congaudendo tamen
solvunt iubili modulamen,
Lugent ablatum
gaudent super astra locatum.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Bellae Vallis in hac die
Laetetur ecclesia,
Sonent laudum melodiae
Cordis ex laetitia,
Alleluia
Consonet ecclesia,
Pastor noster hinc transivit,
Sed cum Christo semper vivit,
Alleluia
Consonet ecclesia.
Vallis tota iucundetur
Psallat clerus, plebs laetetur,
Alleluia
Consonet ecclesia.
Miserere miserorum
Pie pater et tuorum
Memor esto memorum;
Alleluia
Consonet ecclesia.

Brev. ms. Parisense saec. 13. Cod. Colmarien. 315. add. saec. 14. A. — Antiph. ms. Salemitanum saec. 13. Cod. Heidelbergen. X 6 b. B. — Brev. ms. Cisterciense saec. 14. Cod. Oenipontan. 542. C. — Brev. ms. Cisterciense saec. 14. Cod. Fiechten. 247. D. — Brev. ms. Stirpinense saec. 15. Cod. Stirpinen. 30. E. — Brev. ms. Cisterciense saec. 12. Cod. Confluentin. 170. F. — Brev. ms. Cisterciense saec. 14. Clm. Monacen. 23280. G. — Brev. ms. Altaripense saec. 15. Cod. Friburgen. L 64. H. — Brev. ms.

Cisterciense saec. 13/14. Cod. Eremiten. 92. I. — Diurn. ms. Wettingense saec. 14. Cod. Araugien. W 4 9. K. — Brev. ms. Langheimense saec. 14. Cod. Bambergen. Ed IV 10. L. — Brev. ms. Lichtenthalense saec. 15. Cod. Carolsruhan. L. 15. M. — **AA** ad Vesp. et Noct. sowie Invitat. nur Alleluia. — In 1. Vesp. ad Magn. **A**, 2 teque decorat DE; fehlt C. — In 1. Noct. **R** 4, 5 monte stadio C. — **R** 4, 8 Bonevallis C. — In 2. Noct. **R** 2, 6 cliens im Sinne von armiger; vgl. Du Cange s. v. cliens. — **R** 3, 1 O fehlt C. — **R** 4, 1 flore DE. — In 3. Noct. **R** 2, 8 et amatorum C; aura morum. E. — **R** 3, 2 Sub almo concio C. — **R** 4, 6 titulis fehlt C. — **R** 4, 11 est caelestis C. — In Laud. **A**, 2 fehlt C.

50. De sancto Placido.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Martyris invicti
   Placidi victricia gesta
   Efferat in caelum
   sacra contio voce modesta.
2. Patricum suboles,
   martyr quoque post monachatum,
   Obtinuit meritis
   caelestem patriciatum.
3. Post flagra, post fustes
   Christi iugulatus amore
   Emit felici
   sibi caelica regna cruore.
4. Pro sibi devotis
   humiles fundendo precatus
   Expiet humanos
   solita pietate reatus.

Ad Magnificat.

A. Unice martyr, ave,
   caeli rosa, flos paradisi,
   Cui peperit vitam
   capitis iactura praecisi,
   Fac, placide vivant
   Placidi munimine fisi.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Voto communi
trino iubilemus et uni,
Cui meruit Placidi
vere pia vita placere.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Roma potens Placidum
   felici protulit ortu,
   Cui datur in Siculo
   fidei victoria portu.
2. Stirpe satus Flavia,
   suboles pia patriciorum,
   Splendorem generis
   cumulavit pondere morum.
3. Is usu mundi
   desiderioque relicto
   Est prope septennis
   puer oblatus Benedicto.
4. Ordinis et vitae
   capit aetas vivida normam,
   Qua praeceptoris
   valeat resculpere formam.
5. Raptus aquis virtute patris
   Maurique labore,
   Non potuit rapido
   sorberi gurgitis ore.
6. Martyrii titulo
   sublimis in orbe futurus
   Instantes evasit aquas
   gladio moriturus.

Responsoria.

1. Vir fidei digne,
   poena decoctus et igne,
   Hostia fit viva
   veris mutando cadiva.
V. Flos satus in spina
   coquitur torrente pruina.

2. Editus in vitam
speciem refigurat avitam
Dote sacra morum
genus ornans patriciorum,
V. Traditus in monachum
nemus mundi exit opacum.

3. Aetas cauta parum
cum vi raperetur aquarum,
In virtute patris
fluviis educitur atris,
V. Ecclesiae murus
propugnatorque futurus.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Adfuit hic praesens
Benedicto, cum prece munda
Fecit, ut arenti
de rupe reflueret unda.

2. Acrius adflictum
morte capitis Capuanum
Reddidit impressa
forma crucis ilico sanum.

3. Obductum caeca
caligine lucis acumen
Purgat et infundit
oculis spirabile lumen.

Responsoria.

1. Cum pueri metas
evaderet altior aetas,
Coepit signorum
radios vibrare novorum,
V. Siciliam vadens,
gratis quoque caelica tradens.

2. Daemone possessum
mentisque gravedine pressum
Vi crucis illata
curat prece peste fugata,
V. Gressus damnatos,
lepra variante notatos.

In 3. Nocturno.

Responsoria.

1. O virtus celebris,
effecta inclita rebus,
Cui morbus cedit,
natura potenter obedit,
V. Omnibus et gratis
dispergit opes pietatis.

2. Cum meritis operum
premeretur copia rerum,
Induciata parum
facit hunc sua passio clarum,
V. Corporeae litis
causis in carne sopitis.

3. Oranti lictor
superassistens quasi victor,
Dum faciendo moram
precibus sacer occupat horam,
Impius invidit
et ei caput ense recidit
V. Composita mente
placida prece summa petente.

Prosula.

1. Ducis ex imperio
Datur martyr vigili
Custodiae,
Caeli beneficio
Reservatus celebri
Victoriae.

2. Et ex Poena
persequentis rabie
Tactus poena
famis et inediae.

3. Dum resumit nec assumit
Vires patientiae,
Fustigatur et mactatur
Verberum congerie.

4. Lingua caesa, sed non laesa
Facultate
Virilis facundiae,
Supplicanti vel oranti
Sanctum caput
Minister nequitiae

5. Ense recidit.

In Laudibus.

Antiphonae.

Laudes.

1. Vir meriti magni
dum sanguine se lavit agni,
Principe sub Manuca
fugit moriendo caduca.

2. Mente tulit grata
Placidi patientia lata
Verbera fuste data,
flagris dans terga parata.

3. Martyris est visa
verbum dare lingua recisa,
Hincque magis fari,
quia sic habuit cruciari.

4. Corpore discisso
poenis et verbere spisso
Caelo curante
sic sanus habetur ut ante.

5. Membra daturus humi
tetra post spiramina fumi
Scandit inoffense
caelumque subinvolat ense.

Ad Benedictus.

A. Martyr invictus
post dira flagella vel ictus,
Linguae caesura
verbi redimens sibi iura,
Hac Placidus luce
post vitae damna caducae
Sanguine purpureum
meruit sumpsisse tropaeum.

Ad Tertiam.

A. Messanam veniens
Siculis adlabitur oris
Propositurus ibi
speculum vitae melioris.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Magne triumphator
mirabiliumque patrator,
Flos tener et munde,
flos martyrio rubicunde,
Quem necis e prelo
rapit et dat gratia caelo,
Fac virtute precum
vere nos vivere tecum.

Brev. ms. Casinense saec. 13. Cod. Casinen. 419. A. — Brev. ms. Vallumbrosanum anni 1476. Cod. Oxonien. Miscell. Liturg. 168. B. — Brev. ms. Congreg. s. Iustinae saec. 15. Cod. Vatican. Ottobon. 671. C. — Brev. ms. S. Trinitatis Florent. saec. 15. Cod. Laurentian. Conv. sup. 456. D. — Brev. ms. Camaldulense. saec. 15. Cod. Laurentian. Conv. sup. 519. E. — Brev. ms. S. Michaelis de Burgo (Pisis) anni 1457. Cod. Ravennat. 139. 1. Z. F. — Brev. ms. Camiliacense saec. 15. Cod. Parisin. 1278. G. — Brev. Caelestinorum imp. Neapoli 1488. H. — Brev. Camaldulensium imp. Venetiis 1484. I. — Brev. Olivetanorum imp. Venetiis 1493. K. — Brev. Olivetanorum imp. Florentiae 1521. L. — In 1. Vesp. **AA** super Ps. fehlen BIL. — In 1. Noct.: **A** 2, 2 pia paternorum H, patronorum L. — **A** 4, 2 aetas invidam H, invida I, nividam L. — **R** 2, 4 gemmis ornans HL. — Ordnung der **RR** 2, 3, 1, I; dieses hat als **R** 4:

R. Vera Dei pietas, cui militat ordo vel aetas,
Exhilaret mentes Placidi nova festa colentes,
V. Ut resonum melos valeat contingere caelos.

In 2. Noct.: **A** 1, 1 hic parens H. — **A** 2, 3 Reddit HL. — I hat 6 **AA** super Ps., nämlich 4. Patricii (!) suboles etc.; 5. Post flagra, post fustes etc.; 6. Messanam veniens etc. — **R** 3, Hic pro amore Dei, prosaisch, de communi A. — **R** 4 Octava lectio et R de dedicatione A. — Die andern Quellen haben vier **RR**: 3. O virtus celebris etc.; 4. Cum meritis operum etc. — In 3. Noct. Ad Cant. **A** Unice martyr ave etc. AH; Corpore discisso etc. L, Membra daturus humo BI. — **R** 1 gebildet aus **A** 1 und **A** 2 der 1. Vesp. HIL; **R** 2 aus **A** 3 und **A** 4 der 1. Vesp. HIL. — **R** 4 ebenda:

R. Gemma caeli purpurea,
Vitae nitescens laurea,
Insistentes tuae laudi,
Pie martyr, nos exaudi,
V. Post vitae clarae terminum
Cum sociis ad bravium
Tripudians vocari.

Die Prosula hat nur A. — In Laud.: A 5, 1 Membra datur humi HI. — I hat in Laud. nur eine A, die erste; die andern verteilt es auf die kleinen Horen; A hat nur eine eigene A ad Tertiam, nicht für die andern Horen. Ganz unvollständig ist das Officium in F, das die Rubrik hat: „Invitatorium et cuncta, quae hic deficiunt, fiant de communi plurimorum martyrum.“ — Zu diesem Officium gehören die Hymnen Anal. IV; Nr. 423—425. Zu dem ersten derselben bemerkt Cod. Casinen. 34. saec. 14: „Ympnus Domini Reynaldi Abbatis“, der alsdann auch als Verfasser der andern beiden Hymnen sowie des ganzen zugehörigen Officiums anzusehen ist. Gemeint kann nur Reinaldus von Colle di Mezzo (Colomentanus oder Colimentarius) sein, der 1136 Abt, 1140 Kardinal ward und den 15. Juli 1165 starb. Vgl. Petrus diaconus IV, 128; Gattula, Historia Abbatiae Casinen. I, 394 ff.

51. De sancto Placido.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Exsulta, pater monachorum,
Cernens mira filiorum,
Qui de bellis tormentorum
Scandunt regna supernorum.

2. Nam, ecce, miles, Placidus
Saevis paret conspectibus
Et Flavia cum fratribus
Trigintaque complicibus.

3. Exspoliantur milites
Et sancti Dei proceres,
Caeduntur saeve fustibus,
Acris mactantur ictibus.

4. Replentur sibi gaudiis,
Exsultant in suppliciis,
Iesum fatentur laudibus,
Diis Deum prae omnibus.

Ad Magnificat.

A. O decus Christi tironum
Exemplarque mirabile,
Quorum ordo monachorum
Rubescit fuso sanguine,
Vesterque chorus nitescit
Super nivem dealbatus,
Florum decore fulvescit
Meritis magnis ditatus,
Precamurque lacertorum
Sublevari auxilio
Vestrorumque meritorum
Eripi ab exsilio.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Christum regem,
venite, adoremus,
Et coram suis militibus
venite exsultemus.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Puer septem annorum
A suo patre ducitur,
Datus patri monachorum
Ad caelestia tollitur.

2. Hic spretis mundi gaudiis
Et omnibus divitiis
Sub magni patris monitis
Fit omnibus mirabilis.

3. Bellator miles Placidus
Patris praecepta sequitur,
Legis Dei non nescius
Siciliam ingreditur,

4. Hic mundo fuit mortuus
Suisque voluntatibus,
Cunctis fulgens virtutibus
Gessit mira divinitus.
5. Athleta Christi Placidus
Martyrium adducitur
Atque cum suis fratribus
Forti catena stringitur.
6. Exspoliantur milites,
Caeduntur saevis fustibus,
Exemplo quorum desides
Accendantur ardoribus.

Responsoria.

1. Ex nobili prosapia
Septennis erat Placidus,
Quando divina gratia
Ad debellandum vitia
Est Benedicto traditus;
V. Vere tu vas virgineum,
Sanctis plenum liquoribus,
Tu pectus habes igneum,
Plenum sacris ardoribus.
2. De luce splendor micuit,
De mundo virga floruit,
Cuius de ramis prodiit
Athleta Christi Placidus,
Omni virtute fulgidus;
V. Dum totus mundo deficit,
Mentem in Deo collocat
Semperque cruci configit
Omne, quod caro clamitat.
3. Siciliam ingrediens
Ut radix bona pullulat,
Ut pater multos generat,
Quos Christo sursum dirigens
Talentum Christi duplicat;
V. Agrum serens dominicum,
Sicut a patre didicit,
Suis dat panem caelicum,
Quo turbam sanctam reficit.
4. Dum huius fama volitat,
Nimis odor se ampliat,
Ad Christum fratres convocat,
Quos verbis sacris consolans
Hortatur ad certamina;
V. Hic sobrius et humilis,
Castus, prudens, immobilis,
Multis splendet miraculis,
Pons, via, salus populis.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Fantur: Negate, perfidi,
Iesum, quem stulte colitis,
Nostro libate conciti,
Quem perperam despicitis.
2. Unus est nobis animus
Unusque ordo vivendi,
Una fides, pro qua, Deus,
Voluntasque moriendi.
3. Sancti gratias agebant
In tormentis congaudentes,
Aequo animo psallebant
Infideles deridentes.
4. Pectus habent immobile,
Quo fractus hostis vincitur,
Soli Deo volubile,
Cui amans subicitur.
5. Istorum ignis spiritus
Exstinguit ignem penitus,
Amoris flamma devorat
Omne, quod mundus irrogat.
6. Lingua praecisus Placidus
Christum fatetur Dominum,
Qui dominatur omnibus,
Deus deorum omnium.

Responsoria.

1. Hi confitentur Dominum,
Qui pergunt ad supplicium
Minas spernentes hominum,
Quos confitetur Dominus
Angelis coram omnibus,
V. Utuntur verbi gladio
Facti sunt testes Domini,
Semper fortes in proelio
Nulli cesserunt homini.
2. Isti amicti lumine
Et fortes in certamine
Scutum habent pro tegmine

Fidem speique galeam
Iustitiaeque loricam;
V. Vobis datum est edere
De ligno vitae prospere,
Pro nobis quoque petere
Dignemini et propere.

3. Sicut sol iusti fulgebunt,
Quosque nullus tanget aestus,
Et in mensa consedebunt,
Quibus ministrabit Christus,
Perenne donans gaudium;
V. Vestra laus Deus est summus,
Corona, lux et praemium
Et mercedis vitae nummus,
Qui est omne solacium.

4. Vos estis turres Domini,
Qui adversantes daemoni
Cessistis divo lumini,
Ad bella nunquam pavidi,
Sed semper magis fervidi,
V. Castra non debellata
Columnaeque immobiles,
Vos turma laureata
Vosque invicti pugiles.

In 3. Nocturno.

Ad Cantica.

A. Verbo, vita et sanguine
Isti confessi Dominum
Omni pulsa formidine
Hoc calcaverunt saeculum.

Responsoria.

1. Ave, stella radiosa,
Virgo nitens et formosa,
Christi sponsa gloriosa,
Tu es murus facta fortis,
Turris passa crucem mortis;
V. Pulchra sponsum vulnerasti,
Quando ipsum adamasti,
Per quem corpus cruentasti
Et te ipsam immolasti.

2. Ecce, proles Dei patris,
Summum decus veritatis,
Fons amoris vitae gratis
Te in ulnis elevavit
Et in caelis coronavit;
V. Felix, virgo, lumen solis
Respectu caenum est prolis,
Cuius frueris amoris
Vitae pacis et dulcoris.

3. En, cantica laetitiae
Nostrae quoque militiae
Hoste victo nequitiae
Cantamus coram Domino
Regnante sine termino,
V. In organis et citharis
Cunctis devictis hostibus
Et mentium tripudiis
Cum dilatatis cordibus.

4. Expletis bellis inclitis
Cum palma sursum pergitis,
Per plateas discurritis
Christo melos dulcissimum
Canentes in perpetuum;
V. Estote nostri memores,
O gloriosi martyres,
Pro nobis preces fundite,
Ab hoste nos eripite.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Triumphum belli canimus,
Magnum festum peragimus,
Dum fratres nostri caelibes
Facti sunt Dei martyres.

2. Athleta Christi Placidus
Poenas pro Christo fortiter
Et Flavia cum fratribus
Crucem ferunt alacriter.

3. Vestra rubescunt corpora
Fuso cruore roseo,
Nostra usta sunt pectora
Amoris telo flammeo.

4. Gustant amara dulciter
Dulcis amoris poculo,
Cuiusque clavo fortiter
Adfixi sunt patibulo.

5. Amoris nexu valido
Iuncti sunt Christo fortiter,
In quorum cordis medio
Dilectus est perenniter.
Amicti stolis candidis
Gemmisque plenis fulgidis
Exsultatis perenniter.

Ad Benedictus.

A. O vos proceres beati,
O cruenti martyres,
Christi pugiles probati
Et laureati milites,
O zelatores fervidi
Et congressores validi,
Vos peractis agonibus,
Summis locati sedibus,

Ad Magnificat.

A. O globus invincibilis,
Armis indutus bellicis,
Flammis accensus lucidis,
Hostis depulsis iaculis
Sub alis nos protegite
Amoremque succendite
Nosque sursum erigite
Christoque salvos reddite.

Brev. ms. Farfense anni 1499. Cod. Roman. 294 (Farfen. 16). A. — Brev. ms. Farfense saec. 15. Cod. Roman. 180 (Farfen. 21). B. — Cod. Hamburgen. 1568. saec. 15. C. — Cod. Scotorum Vindobonen. 53 f. 6. saec. 15. D. — In 1. Vesp. AA super Ps. fehlen D. — A 1, 2 Cum cernens C. — A 2, 2 adspectibus C. — In 1. Noct. A 1, 4 sustollitur ABCD. — R 2, 8 lies cruce conficit? — In 2. Noct. R 2, 3 Sequuntur scutum habent etc. CD. — R 3, 6 est fehlt D. — In Laud. A 2, 3 Et flamma cum D. — A 2, 4 ferunt acriter D. — Die zugehörigen Hymnen cfr. Anal. IV, Nr. 420 bis 422.

52. De ss. Praeiecto et Amarino.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Praeclaram nunc victoriam
Praeiecti et Amarini
Ducamus ad memoriam,
Qualiter divini
Fervor amoris perlustravit
Horum mentes et armavit,
Dum trucidantur bini.

Ad Magnificat.

A. O veraces hi patroni,
Speculum superni boni
Vere contemplantes,
Ut vobiscum collocemur
Et in caelis gloriemur,
Christum exorantes.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Surgite devoti
per caelica gaudia moti,
Huius multimodas
celebrantes carminis odas.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. O praedulcis Amarine,
Tu dulciter adesto,
Fac gaudere sine fine
Praesentes tuo festo.
2. Praeiectus est praegnosticatus
Ante matri quam natus.
3. Pandit viro venerando
Mater suam visionem,
Cui vir sanctus consolando
Dat interpretationem.
4. Pia mater consolatur,
Dum puer praegnosticatur.
5. Literarum studio
Iuvenile pectus
Mentis cum tripudio
Armavit Praeiectus.

6. Studiose congestabant
Literarum voces,
Quos post mire erogabant
Per praeclaros mores.

Responsoria.

1. O felix societas
Praeiecti et Amarini,
Quam divina pietas
Coniunxit sic, ut bini
Pari desiderio
Aequali martyrio
Mire coruscarent,
V. Mentis dum sinceritatem
Hostes per severitatem
Dire trucidarent.

2. Ex illustri procreatus
Sanguine Praeiectus,
Deo mire inspiratus
Iuvenile pectus
Literarum floribus
Subegit claris moribus
V. Bibens corde sitibundo,
Ore quod post hoc facundo
Distribuit maioribus.

3. Mire fulsit hic Praeiectus,
Vir devotus et perfectus
Morum venustate;
Sic devotus Amarinus,
Simplex, mitis et divinus
Vitae puritate;
V. Erant ambo Deo digni,
Casti, fortes et benigni
Pari caritate.

4. Ad sanctorum monumenta
Fiunt mirabilia
Et virtutum incrementa
Inenarrabilia,
V. Caecis visus, claudis gressus,
Surdis auditus redditur,
Vir illisus et obsessus
Horum prece solvitur.

In 2. Vesperis.

Antiphonae.

1. Quos sincera caritas
Divinitus univit,
Hos tortoris feritas
Disiungere nequivit.
2. Fulsit viris in beatis
Fervor merae castitatis.
3. Pari cum devotione
Pari passi sunt agone.
4. Amarinus est adeptus
Salutis beneficium,
Dum Praeiectus est susceptus
Eius ad hospitium.
5. Gaudet hospes et laetatur
Hospitis adventu,
Factus sospes gratulatur
Salutis obtentu.
6. Amarinus dum conatur
Hostes mitigare,
A Praeiecto increpatur
Dicens: noli, care
Frater, modo retardare
Coronam nobis gratam,
A Deo praeparatam.

Responsoria.

1. Dum Praeiectus est susceptus
Laetanter ad hospitium,
Amarinus est adeptus
Salutis beneficium,
V. Ex virtute iam divina
Aegro datur medicina.
2. O pastores et patroni
Mites et benigni,
Rogamus, ut superni boni
Non simus indigni,
V. Sed heredes, commensales
Vestri simus et sodales.
3. Dum Praeiectus hospitatur
Apud Amarinum,
Febri, qua sollicitatur,
Amarinus mox curatur
Virum per divinum,

V. In quo Christus collaudatur,
Et Preiecti demonstratur
Virtus, aeger et laetatur.

4. O stupor magnae devotionis
Miraeque admirationis
In sanctorum passione,
Qui pari devotione
Mortis poenas pertulerunt
Et ad caelos conscenderunt;

V. Una die, una hora,
Pari voto sine mora
Coronari meruerunt.

In 3. Nocturno.

Ad Cantica.

A. Prior mortis gustavit
Calicem Amarinus,
Post Praeiectus inclinavit
Se supinus.

Responsoria.

1. Peracta iam legatione
Praeiectus cum devotione
Ad sua remeavit,
Quo comperto Amarinus,
Simplex velut columbinus,
Hunc sequi curavit;

V. Ferventi desiderio
Eius sub imperio
Esse destinavit.

2. Gaude, felix civitas
Plebis Avernorum,
In qua nunc festivitas
Colitur sanctorum
Praeiecti et Amarini,
Qui laetanter una hora
Meruerunt sine mora
Coronari bini,

V. Mundi de miseria
Sublati ad aetherea.

3. O Praeiecte, sis praeiactus
Velut fidus athleta,
Quando campus erit factus,
Exponetur meta,
Cum antiquo congressuri
Hoste non simus casuri,
Assis cum turba laeta

V. Christum nobis placaturus,
Hostem nobis expugnaturus.

4. O praedulcis Amarine,
Pie pastor et patrone,
Ora Deum, ne ruinae
Non nos tangant in agone.
Nomen *in* epenticavit,
Quod amarum dulcoravit,
I, n ergo non depone;

V. Ut nomen amplificavit
Literarum quantitas,
Sic mentem irradiavit
Virtutum pluralitas.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. O Christi mira pietas
Virtutum et nimietas,
Quae fulsit in sanctorum
Martyrum consortio,
Quorum vera portio
Est gaudium caelorum.

2. Horum desideria
Cum mente devota
Circa monasteria
Desudabant tota.

3. Pari voto sine mora
Una die, una hora
Morti sunt addicti,
Sic recenter trucidati
Et ad caelos sublevati
Sunt martyres invicti.

4. Assunt turbae caelicae,
Virtutes et angelicae
Prosequuntur,
Terra corpus venerandum,
Caelum spiritum beandum
Assequuntur.

5. Terrae caro commendatur,
Spiritus vivificatur
In caelesti curia,

Laus et honor tribuatur
Christo regi, ut solvatur
Mentium penuria.

Ad Benedictus.

A. Sanctorum per suffragia,
Iesu Christe, pastor bone,
Mundi seda naufragia,
Qui potenter in agone
Mortis poenas pertulerunt
Et aeternae meruerunt
Praemia coronae.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Praesulatu sublimatur
Praeiectus, vir divinus,
Regulari decoratur
Honore Amarinus,
Alter turbam clericorum
Rexit, alter monachorum,
Sic fulsit honor binus.

Brev. ms. Monasticum. saec. 15. Cod. Eremiten. 759. — In 1. Vesp. ad Magnif. A, 1 hic patroni. — In 1. Noct. A 3, 2 Matri solemni visionem. — R 1, 7 Mire trucidarent. — R 4, 7 Vir illesus. — Hiezu der Hymnus: Annua festa celebret ecclesia (Anal. XXIII, 260).

53. De ss. Quinque Martyribus.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Virtus Christi iam panditur,
Fideque spes extollitur
Victorum martyrio,
Ecclesia quam nobilis
Gaudeatque spectabilis
Cordis desiderio.

2. Francisci flores germine
Christum profuso sanguine
Opere imitantur,
Honorio pontifice
Sixtoque nunc opifice
Mirifice venerantur.

3. Hos Christi providentia
Voluit et clementia
Martyres reservari
Huic summo iam hierarchico,
Ne furore malifico
Hic possit aggravari.

4. Horum igne cor caluit,
Hos Christus pastu aluit
Sanguinisque liquore,
Dum crucis scandit loculum,
In eum figunt oculum
Prae flebili maerore.

5. Vultu petunt angelico
Christi pedibus ilico
Cupiunt inhaerere,
Mox his pater consentiens
Et fervidos conspiciens
Hic mortem non timere.

Ad Magnificat.

A. O victorum purpura,
Consolator in tortura,
Rubentis militiae
Robur et athleta!
Dulcor te sequentibus,
Stupor es te verentibus,
In livoris facie
Mors exstat deleta,
Quem gemunt suspirio
Fragrantque desiderio
Martyres, qui cursitant
Francisci de schola;
Post te asta posteris,
O Iesu pie, miseris
Prece quorum militant
Tui freti stola.

Ad Matutinem.

Invitatorium.

Regem, coronam militum,
Venite, adoremus

Coetumque eius inclitum
Puro corde laudemus.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Sancti Francisci suboles
Mire fructificarunt,
Cruore fuso nobiles
Pro Christo se armarunt.

2. Fremunt et gentes barbarae
Figunt plagas, ulcera,
Sed sancti clausi carcere
Praedicant Christi vulnera.

3. Conterunt populi frontes,
Mahomet seductorem,
Christum Dominum insontes
Dum clamant redemptorem.

Responsoria.

1. Victores Christi sanguine
Visi sunt ampliare
Fidem eius prae agmine,
Prae fido defensore
Atque patris spiramine
Abunde fecundare,
V. Sectam funestam minime
Captam taetro foramine
Constanter reprobare.

2. Lustrati lucis foedere
Zelo flagrant ferventes,
Terras immanum petere,
Invaduntque dementes
Ac cessent a scelere,
Ne aevo sint gementes,
V. Circumeunt sic metere,
Christum regem in aethere
Convenire laetantes.

3. Regis adeunt aciem
Obscenam veritate,
Christi mortem in aciem
Vana temeritate
Suadent, ne levet faciem
Severa vanitate,
V. Pandunt focos et glaciem
Furentisque saevitiem
Simplices puritate.

In 2 Nocturno.

Antiphonae.

1. Pertractos plagis verberat
Plus saeviens immanis,
Constantes fide carcerat,
Macerat nece panis.

2. Furit tyrannus romphea,
Sed mulsus per filium
Tectosque Christi galea
Pellit in exsilium.

3. Lacteo ore infantum
Christum Deum proclamant,
Fretos more elevantum
Tau crucis spe se firmant.

Responsoria.

1. Ignis fervent incendio
Rege coram sordido,
Caeduntur plaga, verbere,
Nec confringuntur taedio
Nec furore morbido
Refecti plene ubere,
V. Christi tuti praesidio
Rubent vultu florido
Deiformes munere.

2. Crucis Christi sub vexillo
Certant sancti abs tremore,
Quos intuens despexit
Rex examine pusillo,
Fremuit dentium stridore
Colla firme contexit,
V. Mactantur dire sub illo,
Gaudent laeti sub tortore,
Quos ferox spata plexit.

3. Victricis mortis proelio
Approximante agone
Gaudent adnumerari
Candido Christo lilio,
Fixo lanceae mucrone
Zelant configurari,

V. Qui spiritus auxilio
Exclamant: o Iesu bone,
Fac nos tecum laetari.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Virgis, plagis corde laeto
Gaudent in collegio
Martyrum, sale et aceto
Passi iussu regio.
2. Spinis diris configuntur
Sanguine cruentati
Ac per noctem constringuntur
Trucide lacerati.
3. Precatu eorum libera,
Christe passeque Deus,
Statuens nos in dextera,
Plaudat miser et reus.

Responsoria.

1. Saevit ense acuto mens fera
Ictu fallitur tuto aspera
Furit ira tamquam bestia,
Moritur arens prae molestia;
V. Triplici fracto gladio
Damnantur homicidio.
2. Beatorum sanguine
Rex Christus nos purget
A labis discrimine
Nobili lotura,
Benedicat et faciat
Vitali mensura,
Rore ut proles germinet;
V. Igni supponunt capita,
Panduntur Christi abdita,
Dum capillus floret flore
Ardenti flamma igne.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Beraldus fretus gratia
Mortisque optat spatia
Divinitus inductus,
Pro Christo mala tollere,
Quem Deum docet colere,
Qui virginis est fructus.
2. Petrus se cingit robore,
Crucis Christi in arbore
Ipsum Petrum testatur,
Fidem sanctam nobilitans,
Errorem gravem dissipans,
Ob quod tristis tristatur.
3. Adiutus luce lustratus,
A fallaci sequestratus
Ore obloquentium,
In stratu tristi meditatur,
Dum tribulis laceratur
Vulpium mordentium.
4. Accursius adpropiat
Seraph, angelum copiat
Ac Christum esse regem,
Hoc administrat singulis
Plenis errore populis
Horum dissecans legem.
5. Otto facundus monuit
Viperasque censuit
Diro igne cremandos,
Ni laudent Christum Dominum
Et creatorem hominum
Vincentem iudicandos.

Ad Benedictus.

A. O martyres praefulgidi
Sole lucenti praediti,
Plagis addicti acribus
Ac consputi flatibus
Malorum operum odio,
Crudeliter cruentati,
Horrido eius conspectui
More Christi praesentati,
Fide constanter pugiles
Forti praesidio
Induti alta virtute,
Oblectantes despectui,
Pro nostra passum salute
Ad Iesum prece vigiles
Sitis subsidio.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O viros magnificos
Conviciis, igne, spinis
Nec regis tactos minis
Saevi in curia,
Qui tunc cruore maduit
Nocereque statuit
Gladii furia,
O vita mirificos,
Montem Christi magnificant,
Qua Mahumet vilificant
Chlamydis tirio,
Praeclari prothalamines,
Nostri sitis ductores
Iesu martyrio.

Brev. ms. Franciscanum anni 1492. Clm. Monacen. 23152. — Ad Matut. Invit. 4 corde adoremus. — In 1. Noct. A 3, 3 Christum Deum. — R 2, 1 Lies lustrasti sidere? — R 2, 5 Lies Ut cessent? R 2, 9 letentes. — R 3, 7 vocos. — In 2. Noct. A 1, 1 Per tractes. — A 2, 2 Sed multus per filium. — R 1, 3 Cedunt. — In Laud. A 3, 1 lustraturus. — A 4, 2 angelorum. — A 4, 5 Pleno. — A 5, 2 Viperos. — Ad Bened. A, 2 lucenti praesiti. — Hymnen: In Vesp.: Proles Francisci germinat, Anal. XXIII, 238; in Noct.: Pangat sanctorum merita, Ibid. 239; in Laud.: Victrix fides, quam non vides, Ibid. 239.

54. De ss. Quinque Martyribus.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Regem, qui altat minores
Martyres, honoremus,
Et qui compensat labores,
Venite, adoremus.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Novit Dominus iustorum
Viam, qui pro eius lege
Se manibus impiorum
Tradunt et pro Christo rege.

2. Quando fremuerunt gentes
Adversus Christum Domini,
Fratres minores ferventes
Iuncti sunt eius agmini.

3. Dum ab his tribularentur,
Clamaverunt ad Dominum,
Optantes, ut mererentur
Pervenire ad terminum.

Responsoria.

1. Ferventes ad martyrium
Minores zelo fidei
Venerunt ad palatium
Hispalim virtute spei,
Regi furenti nimium
Dicunt se legatos Dei,
V. Non timentes supplicium,
Formidantes iudicium,
Ne invenirentur rei.

2. Dum ante regem steterunt
Loquente sancto spiritu,
Grandia proposuerunt
De fidei sacrae ritu,
Ad quem ipsi pervenerunt
Dissimulato habitu;
V. Ad baptismum induxerunt
Eum, sed non valuerunt
Levare ab interitu.

3. Rex iratus non mutatus
Iubet capite truncari,
Sed ad preces mitigatus
Nati mandat carcerari
Propter hunc, qui incarnatus
Dignatus est immolari;
V. Ab ipsis est praedicatus
Iesus atque exaltatus,
Cupientes morti dari.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Hi habitabunt, Domine,
   In tuo tabernaculo,
   Qui mercati sunt sanguine
   Renuntiantes saeculo.

2. Non dabis sanctos videre
   Poenarum corruptionem,
   Qui pro te non timuere
   Mortis dirae passionem.

3. Ista est generatio
   Quaerentium mundo corde
   Te Deum cum martyrio,
   Carentium culpac sorde.

Responsoria.

1. Educti de ergastulo
   Deductique Marochium,
   Coram barbaro populo
   Observant desiderium,
   Praedicabant in patulo
   Praesente rege gentium

V. Iesum, qui in patibulo
Solvit a mortis vinculo,
Quos praedilexit nimium.

2. Rex mox succensus furore
   Iubet a suis finibus
   Hos expelli, qui timore
   Inpavidi in omnibus
   Revertuntur cum fervore
   Coram lupis rapacibus,

V. Mortis sublato horrore
Nominis Christi amore
Derelictis comitibus.

3. Sancti Dei carcerantur
   Iterum iussu impio
   Regis atque vinculantur
   Absque ullo remedio,
   Ut afflicti moriantur
   Famis, sitis supplicio;

V. Sed a Deo confortantur
Ac refecti roborantur,
Quos rex condemnat odio.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Exsultate in Domino,
   Iusti martyres, cantate,
   Cum sanctis sine termino
   Gloriose iubilate.

2. Multae tribulationes
   Vos in terra adflixerunt,
   Unde consolationes
   Aeternae vos receperunt.

3. In tribulationibus,
   Quae invenerunt vos nimis,
   Deus fuit in omnibus
   Vester adiutor in imis.

Responsoria.

1. Sanctis detentis fratribus
   Divina saevit ultio,
   Nam aeris caumatibus
   Assatur tota regio,
   Propter quod de carceribus
   Dantur horum arbitrio,

V. Magnis infirmitatibus
Pro fratrum gravaminibus
Languent Dei iudicio.

2. Sancti Dei ludibria
   Experti atque vincula,
   Virgis caesi ac fustibus
   Plagati sunt crudeliter,
   Qui fusa bullientia
   Aceti acri pabula
   Oleique vulneribus
   Sustinuerunt fortiter,

V. Post innumerabilia
Dirae mortis pericula
Amputatis cervicibus
Coronantur perenniter.

Noct. ms. Franciscanum saec. 15. ex. Cod. Lugdunen. 476. — In 2. Noct. R 1, 4 Observans. — R 1, 5 in patibulo. — In 3. Noct. A 2, 4 deceperunt.

55. De sancto Quirino.

In 1. Vesperis.

A. Ave, dulcedo pauperum,
Ave, coheres martyrum,
Ave, speculum fidei,
Et huius festa diei
Quirine, martyr inclite,
Iubilo laudis debitae
Devote celebrantibus
Adesto mitis omnibus.

R. Martyris tui precibus,
Cuius festa recolimus,
Tuo semper munimine
Defende nos, o Domine;

V. *Dextera tua, Domine, magnificata est in fortitudine.*

Ad Magnificat.

A. Magna Deum per omnia
Laudum decent praeconia,
Cuius benigna gratia
Signorum efficacia;
Translatione corporis
Sancti Quirini martyris
Tota florens Germania
Nova frequentat gaudia,
Ob cuius, Christe, merita
Nostra dilue debita,
Ut securi caelestia
Transeamus ad gaudia.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Christum, solem iustitiae,
Mentis contemplemur acie,
Qui novo mundum radio
Collustravit in Quirino.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Noricorum in finibus
Altis orti natalibus
Adalbertus eximius
Floruit et Otkarius.

2. Hi mundi licet opibus
Ubertim affluentibus
Cor nolebant apponere,
Sed Christum lucrifacere.

3. Tegrinsensem iuxta lacum,
Divino cultui locum
Ubi vident idoneum,
Exstruunt monasterium.

4. Iam dispositis omnibus
Operis huius sumptibus
Apostolorum limina
Petunt orandi gratia.

5. Quorum adventu cognito
Papa laetatur subito
Et, quam Roma sustinuit,
Cladem eis exposuit.

6. Nam illis in temporibus
Peccatis exigentibus
Magnum incursu gentium
Pertulerat excidium.

Responsoria.

1. Instat athletae Domini
Dies colenda Quirini,
Cuius quippe translatio
Nobis est exsultatio.

V. *Ante translationem enim testimonium habebat placuisse Domino.*

2. Hic a Caesare Claudio
Nocte peremptus gladio
Miraculorum gloria
Claruit omnifaria.

V. *Quasi stella matutina in medio nebulae.*

3. Evolutis temporibus
Elisa diris hostibus
Roma, gentium domina,
Sedebat quasi vidua

V. *Paupercula tempestate convulsa absque ulla consolatione.*

4. Praedictis ergo fratribus
Romam pervenientibus

Dolor et maeror omnium
Convertitur in gaudium,
V. *Quia consolatus est Dominus populum suum.*

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Qui Romanis principibus
Assumptis et comitibus
Prosperantur in omnibus
Fusis hac illac hostibus.
2. Arreptis quidam navibus
Maris pereunt fluctibus,
Nec tutus erat uspiam
Locus tuendi quempiam.
3. Gloriosum ex hostibus
Triumphum referentibus
Exsultavit in gaudio
Tota Romana contio.
4. Debitas agens gratias
Advocat hos Zacharias
Mercedem transitoriam
Donare pro victoria.
5. Qui miraculis celebrem
Quirinum, Christi martyrem,
Cuius famam audierant,
Prae omnibus desiderant.
6. His auditis obstupuit
Tandemque libens annuit,
Salubre dans consilium
Romam mittendi nuntium.

Responsoria.

1. Igitur cum laetitia
Revertentes ad propria
Utonem quendam eligunt
Eumque Romam dirigunt;
V. *Semita iusti recta est, callis iusti ad ambulandum.*
2. Cuius signorum gloria
Tota pollet Bavaria,
Corpus athletae beati
Noctu referunt legati.
V. *Qui non accepit in vano ani mam suam.*
3. Romanorum antistitis
Ut instructi sunt monitis,
Via gaudentes alia
Redeunt ab Italia,
V. *Ut irent in civitatem habitationis.*
4. Athleta Dei Quirinus
Odorem quasi Libanus
Suae nobis notitiae
Manifestavit hodie,
V. *Sicut cinnamomum et balsamum aromatizans.*

In 3. Nocturno.

Ad Cantica.

A. Legationem mittimus
Et, quae pacis sunt, petimus,
Regem nobis iustitiae
Placa, martyr eximie.

Responsoria.

1. Accedunt quidam temere
Sanctum corpus inspicere,
Qui tamquam ictu fulguris
Puncto pereunt temporis.
V. *Cogitaverunt consilia, quae non potuerunt stabilire.*
2. Sanctum corpus ferentibus
Prope litus sedentibus,
Quo languor omnis pellitur;
Fons illic dulcis oritur;
V. *Altissimus creavit de terra medicinam.*
3. Tribus hunc sacerdotibus
In tumbam submittentibus
Fuso pro Christi nomine
Maduit adhuc sanguine,
V. *Quoniam mirificat Dominus sanctum suum.*
4. O Christi dilectissime,
Quirine beatissime,
Tuis instantes laudibus
Tuis attolle precibus,
Ut translati de vitiis
Vitae fruamur deliciis,

V. Ipse quoque spiritus
Pro nobis gemitibus
Postulet inenarrabilibus.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Profectus a Iuvavia
Quirini suffragia
Caecus quidam experitur,
Cui lumen redditur.

2. Debilis quidam pedibus
Fusis puella precibus
Post missarum sollemnia
Sana redit ad propria.

3. Quidam beati martyris
Visis abbas reliquiis,
Quas transmittit in Franciam,
Decidit in amentiam.

4. Poena multatus duplici
Tandem voto supplici
Prece saluti pristinae
Redditur, o Quirine.

5. Sine pacto nos termini,
Quirine, Martyr Domini,
A virtutum naufragio
Tuo muni suffragio.

Ad Benedictus.

A. Visitavit nos Dominus,
Cuius athleta Quirinus
Nostris illatus finibus
Virtutum floret floribus,
Eius siquidem precibus
Salvari nos deposcimus.

Per Horas.

Ad Primam.

A. Prima Dominus inclitum
Stola induit Quirinum,
Per cuius patrocinia
Digna gaudet Germania.

Ad Tertiam.

A. Hora super nos tertia
Christi redundat gratia,
Nam martyris egregii
Festa colimus Quirini.

Ad Sextam.

A. Qui cubat in meridie
Dulcem Noricis hodie
Christus contulit patronum,
Sanctum scilicet Quirinum.

Ad Nonam.

A. Qui pro nobis indebitum
Hac hora solvit debitum,
Nobis isto cum martyre,
Mundum concedat vincere.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O misericors Domine,
Omni plenus dulcedine,
Tuae misericordiae
Recordatus es hodie,
Dum translatum in Noricas
Magnifice glorificas
Quirinum, tuum famulum,
Nam ipsius ad tumulum
Aegri curantur ocius;
Unde nobis propitius
Et corporis et animae
Confer medelam, Domine.

Brev. ms. Tegurinum saec. 15. Clm. Monacen. 19302. A. — Brev. ms. Tegurinum saec. 15. Clm. Monacen. 23174. B. — Brev. ms. Tegurinum anni 1619. Clm. Monacen. 19923 C. — Die vorstehende monastische, aus Tegernsee stammende Form dieses Officiums ist wohl zweifellos die ursprüngliche. Einige andere Handschriften bieten dasselbe Officium, nicht ohne Abweichungen in nichtmonastischer Anordnung; dies sind: Brev. ms. Ilminense anni 1437. Clm. Monacen. 7391. D. — Brev. ms. Franciscanum saec. 15.

Clm. Monacen. 8818. E. — Brev. ms. Frisingense saec. 15. Clm. Monacen. 19283. F. — Es seien nur jene Abweichungen hervorgehoben, welche nicht auf bloſser Umstellung in den Nokturnen beruhen: In 1. Vesp. Ad Magn. A, 3 divina gratia E. — Ibid. 5 Translationem AE. — Ibid. 7 frequentant D. — Ibid. 10 Ut secum caelestia E. — Ad Nunc dim. A O rex caelestis etc. vgl. im folgenden Offic. ad Magn. — In 1. Noct. A 1, 4 Okarius E. — A 2, 2 Nobiscum affluentibus E. — A 2, 3 Corruebant oponere E. — A 2, 3 videbant E. — A 4, 3 Petivit E. — A 5, 4 exposuit fehlt E. — R 3, 2 Dita diris E. — In Laud. AA sind in E die A ad Bened. und die AA ad Horas. — Hymnen: Christum laudemus carmine und Resultet vox laetitiae (Anal. IV, 228 u. ff.).

56. De sancto Quirino.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Ecce, dies clara,
moritur qua victima sacra,
Palmes divinus
in vera vite Quirinus,
Truncatus capite,
summis aris tribuens se;
Huius pro meritis
nobis, Deus, ingrue mitis,
Ut precibus sacris
poenis rapiamur ab acris.

Ad Magnificat.

A. O rex caelestis,
famulis miserere scelestis,
Testis divini
celebremus festa Quirini,
Cuius adoratu
cuncto nos solve reatu,
Mentibus ut puri
tibimet simus placituri.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Christum, solem iustitiae,
Mentis contemplemur acie,
Qui novo mundum radio
Collustravit in Quirino.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Tamquam lignum complantatum
Secus decursus aquarum
In gratiarum rivulis
Quirinus crevit nobilis.

2. Philippi imperatoris
Ille filius honoris
Refutavit mundi spinam
Christi prendens disciplinam.

3. Multi surgent tribulantes,
Spem salutis abnegantes,
Iusto fore Deo suo,
Quem colebat corde puro.

4. Invocantem exaudivit
Deus et mirificavit,
Nocte se sacrificantem,
Caput neci sponte dantem.

5. Per nomen admirabile
In saecula laudabile
Coronatus in gloria
Signorum fert praeconia.

6. In suo templo Dominus
Iam omnibus debilibus
Dat sanitatum munera
Per eius digna merita.

Responsoria.

1. Instat athletae Domini
Dies colenda Quirini,
Cuius quippe translatio
Nobis est exsultatio;
V. *Ante translationem enim testimonium habebat placuisse Domino.*

2. Hic a Caesare Claudio
Nocte peremptus gladio

Miraculorum gloria
Claruit omnifaria
V. *Quasi stella matutina in medio nebulae.*

3. Auri fossi quasi globus
Octoginta in duobus
Annis mansit et trecentis
Tumba corporis recentis;
V. *Vere dignum per saeculum praedicatur hoc stupendum miraculum.*

4. Post hoc opus nam translatum
Corpus Bavarisque datum,
Sine tabe sic est visum
Velut ense iam occisum,
V. *Mirabilis Deus, cuius martyris depositum sine tabe.*

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Martyr insuperabilis,
Quirine venerabilis,
Ad Dei tabernacula
Perduc nos sine macula.

2. In cordis desiderio
Perenni refrigerio
Divini vultus gaudio
Da laetos sine termino.

3. Mundo corde et manibus
Innocens et inanibus
Cultis se fuit ingerens,
Dei montem aggrediens.

4. Ergo Deus exaudivit
Preces eius, ut petivit,
A timore inimici
Animam non sinens vinci.

5. In Ierusalem iam votum,
In Sion cum hymno totum
Posse sic te decet laudis,
Deus, tuos qui exaudis.

6. Floret semper quasi palma
Iustus opera per alma,
Dei domo complantatus,
In qua regnat laureatus.

Responsoria.

1. Regali ex progenie
Vena consurgens veniae,
Quirine, caeli lilium,
Nos duc ad Dei filium,
V. Apud quem salus, veritas,
Perennis quoque suavitas.

2. Fulgens lux per mundi clima,
Sauciati cordis zima
Purga, martyr tu praedigne,
Salvans nos a mortis igne,
V. *Cum ignorantiis delicta iuventutis.*

3. Gaude, Roma, prole digna
Parens, quem per alma signa
In laude multifaria
Felix tenet Bavaria,
V. Quirinum egregia
Tegernsensis ecclesia.

4. Athleta Dei Quirinus
Odorem quasi Libanus
Suae nobis notitiae
Manifestavit hodie.
V. *Sicut cinnamomum et balsamum aromatizans.*

In 3. Nocturno.

Ad Cantica.

1. Legationem mittimus
Et, quae pacis sunt, petimus,
Regem nobis iustitiae
Placa, martyr eximie.

Responsoria.

1. Accedunt quidam temere,
Sanctum corpus inspicere,
Qui tamquam ictu fulguris
Puncto pereunt temporis;
V. *Cogitaverunt consilia, quae non potuerunt stabilire.*

2. Sanctum corpus ferentibus
Prope litus sedentibus,
Quo languor omnis pellitur,
Fons illic dulcis oritur,

V. *Altissimus creavit de terra medicinam.*

3. Tribus hunc sacerdotibus
In tumbam submittentibus
Fuso pro Christi nomine
Maduit adhuc sanguine,

V. *Quoniam mirificat Dominus sanctum suum.*

4. O Christi dilectissime,
Quirine beatissime,
Tuis instantes laudibus
Tuis attolle precibus,
Ut translati de vitiis
Vitae fruamur deliciis,

V. Ipse quoque spiritus
Pro nobis gemitibus
Postulet inenarrabilibus.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Profectus a Iuvavia,
Quirini suffragia
Caecus quidam experitur,
Cui lumen redditur.

2. Debilis quidam pedibus
Fusis puella precibus
Post missarum sollemnia
Sana redit ad propria.

3. Quidam beati martyris
Visis abbas reliquiis,
Quas transmittit in Franciam,
Decidit in amentiam.

4. Poena multatus duplici
Tandem voto supplici
Prece saluti pristinae
Redditur, o Quirine.

5. Sine pacto nos termini,
Quirine, martyr Domini,
A virtutum naufragio
Tuo muni suffragio.

R. Plantatus in domo Domini
Quirinus ut cedrus Libani
Virtutum nunc floret germine
In conspectu tuo, Domine,

V. *Quem praevenisti cum benedictionibus dulcedinis.*

Ad Benedictus.

A. Visitavit nos Dominus,
Cuius athleta Quirinus
Nostris illatus finibus
Virtutum floret floribus,
Eius siquidem precibus
Salvari nos deposcimus.

In 2. Vesperis.

Antiphonae.

1. Exaltatum in gloria
Per virtutum insignia
Celebri hunc memoria
Testem colit Germania.

2. Ad laudem tui militis,
Cuius laetamur meritis,
Debita tibi, Domine,
Vota reddimus hodie.

3. Ad Dominum clamantibus,
Sed et te invocantibus
Dona pacis diutinae
Nobis, o martyr, obtine.

4. Rex, qui habitas in caelis,
Prece martyris fidelis
Tu iam nostri miserere
Praestans bona vitae verae.

5. Sustinentes te, Domine,
Tuo nos in examine
Quirini patrocinio
Caelesti dona gaudio.

Ad Magnificat.

A. O misericors Domine,
Omni plenus dulcedine,
Tuae misericordiae
Recordatus es hodie,
Dum translatum in Noricas
Magnifice glorificas
Quirinum, tuum famulum,
Nam ipsius ad tumulum

Aegri curantur ocius;
Unde nobis propitius
Et corporis et animae
Confer medelam, Domine.

Brev. ms. Emmeramense saec. 15. Clm. Monacen. 14790. — Das Offic. enthält manche Entlehnungen aus dem vorhergehenden. Auch die AA per Horas, die hier nicht wiederholt sind, sind dieselben wie dort.

57. De sancta Quiteria.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Qui potenter magna fecit,
Mira signis his adiecit,
Deus reginam cum divinam
Ac virginem tam humilem
Annulo subarrhavit,
Quiteriam, ut terrestrem
Virum spernat, sed caelestem
Sponsum quaerat, fidem ferat
Nova lege plebem cum rege
Convertat, quae erravit,
Quam post almam
Ad vitae palmam
Transtulit cum laetitia
Capite secto
Corpore erecto
Ad Petri aedificia.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Vigilantem imitemur
Quiteriam in psalmis,
Hymnis dignis deprecemur
Deum votis almis.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Omnium formosa
Virgo stirpe generosa,
Nos respice, Quiteria,
Sponsi gratiam praetende
Et a malo nos defende
Mundique miseria.

2. Nemini pepercit manus,
Quam hostilis Adrianus
Cum Catillio transmisit,
Nam conversos a virgine
Coepit ut oves caedere,
Quo virtus Dei iussit.

3. Exsequias Lentinianus
Virginis colit Marcianus
Felicianusque pontifices,
Remedius eremita
Et Romanus coenobita
Cum sancta Columbiana,
Plerique quos pro christiana
Fide iugulant carnifices.

4. Imperante Adriano,
Idolatra et profano,
Rex Catillius regnavit
Qui ex uxore Talsia
In urbeque Blancagia
Quiteriam generavit.

5. Tanta Dei infantulam,
Speciosam puellulam,
Gratia praedestinavit,
Qua in matris utero
Deus in aevo tenero
Benedictam consecravit.

6. Erat anno tredecimo,
Cum angelus a Domino
Ad eam destinabatur,
Ut ad montem Orianum
Exoraret christianum
Deum instruebatur.

Responsoria.

1. Regina puellam
Quiteriam, tenellam
Decore, more bellam
Angelus cum benediceret,
Admonuit, quod praecepta
A Domino percepta
Fideliter retineret,

V. Dicens: Sic vives
aeterno munere dives.

2. Instigante fallacia
Daemonis et versutia
Germanus cum astutia
Quiteriam copulari
Sibi petiit, parentes
Coniugio faventes
Sic regales et dicentes
Nuptias celebrari,

V. Non tamen sponsa Christi
iuveni coniungitur isti.

3. Adveniente angelo
Ad eam cum munusculo
Aureo Christi annulo
Subarrhatur Quiteria,
Promittensque illibatam
Se servare Christo gratam
In mundi peripheria;

V. Noli timere
poteris quoque mira videre,
Quae fiunt per te,
si Deus diligatur aperte.

4. Haec Quiteria beata,
Cum cohorte vinculata,
Ab angelo visitatur,
Qui captivos relaxavit
Et in fide confortavit,
Quemadmodum Deus laudatur.

5. Aegros sanat et morbosos
Curat et daemoniosos,
Surdis auditum tribuit,
Luna tactos virgo sternit,
Virtutemque Dei cernit
Gens, quae visu caruit.

6. Intuens rex magnalia
Dei signaque talia,
Convertitur ab errore,
Idola vana despicit
Fidemque Christi suscipit
Cum turba potiore.

Responsoria.

1. Processit de Blancagia
Praedicans in Aufragia,
Angelica praesagia
Virgo facta patravit,
Cultum sprevit idolorum,
Adstruens Deum deorum
Coli regemque caelorum,

V. Personis trinum
Deum esse praedicat unum.

2. Regi inquit haec profano
Beata Lentiniano
Pro Christo de Alphiano:
Thesaurum da pauperibus.
Quam rex fremens et adfremens
Cum puellis sic terdenis
Manibusque octo senis
Certis vinxit carceribus.

V. Laetanter sancta
patitur Quiteria tanta.

3. Archimartyr purpurata,
Dux cohortis Quiteria,
Regina, virgo illibata,
Quae per nuchiteria

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. O nimium formosa
Virgo, rubens ceu rosa,
Exi de Blancagia,
Angelus est exorsus,
Nam per te credunt prorsus
Gentes in Aufragia.

2. Rex vero Lentianus
Depraedatorque vesanus
Ecclesiarum thesauri
A daemone eripitur
Per te, et distribuitur
Gaza congesta auri.

3. Armata sancto spiritu
Angelicoque monitu
Quiteria beata,
Nam bestiam tricipitem
Prostavitque horribilem
Oratione data.

Hunc mundum exsuperasti,
Carnem, zabulum calcasti,
Te nunc victricem
Inhabi[ta]tricem
Caeli petimus
Ut nostris pro reatibus
Intercedas, Alleluia,
V. Quae spopondisti,
sponsam te sic fore Christi,
Pro nobis ora,
Quiteria, virgo decora.

In 3. Nocturno.

Ad Cantica.

A solis ortu cum occasu
Deum laudet mirabilem
Ecclesia condigno plausu,
Rite colat laudabilem,
Cosmique peripheria
Te colat, o Quiteria.

Responsoria.

. Nova regis mutatio,
Erroris exstirpatio,
Fonte plebis renatio
Zabulo displicuere,
Nam sicut fulgur fulminat
Virginique improperat,
Quod ab ipso surripiat,
Quae Christi non fuere,
V. Dolens conversos
populos baptismate mersos.
2. Recessit daemon coactus
Ad abyssi anfractus,
Per virginem adactus
Potestatem rumpens Alphiani,
Dehinc principes Germanum,
Catillium, Adrianum,
Populum armat vesanum
In regnum Lentiniani,
V. Ut virginem, regem
[cogeret] deserere legem.
3. Inclita martyr et regina
In urbe Adurentina
A lictore quaeritatur,
Quiteria nomen pandit,
Manus ad preces expandit,
Spiritus ad astra scandit,
Ob Christum dum decollatur;
V. Haec pro [gravatis]
Fudit preces et tribulatis,
Succurrat ut citius
Deus eius supplicibus.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Cum virgo praestolaretur,
Ut gladio feriretur
Pro Christo, suo dilecto,
Petit spatium orandi
Spiritumque commendandi
Choro virginum electo.
2. Orabat pro infirmitatis
Angustia tribulatis
Ipsamque invocantibus,
Ut cito exaudiantur
Et a malis tueantur
Sibicum imminentibus.
3. Nuntiatur ilico
Oraculo angelico,
Quod preces Deus audivit:
Veni, inquit, sponsa Dei,
Cuius formam speciei
Dominus concupivit.
4. Exsultans virgo gaudio
Tendit collum, ut gladio
Pro Christo decollaretur,
Ut cum suo [sponso] grata
Quiteria laureata
In caelis coronaretur.
5. Catholicae dedit turbae
Neophytae se in urbe
Quiteria ad exemplum,
Ut pro Christo non timerent
Occidi, sed se praeberent
Hostiam ad Dei templum.

Ad Benedictus.

A. Rex aeternus decollatam,
Sed in caelis laureatam
Miraculis illustravit,

Nam ducta angelico
Canticoque caelico,
Caput manibus portavit
Virgo sectum
Pariter rectum
Sanguineque infectum
Ad marmoreum montis bustum.
Hinc languidis manare
Per ipsam fontem
Fecit ad montem,
Quod dignum est et iustum.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Annua nempe nobis
oritur dies orationis,
Martyris ista nobis
invitat ad munia vocis,
Laudibus lucifluam
excolamus simul istam.
Miris operibus
triumphus renitet eius;
Casta erat, nobilis,
tenens exemplaria summis,
Inclita, mitis ope,
tulit ergastula poenae,
Tormenta vanescunt,
gentis eiecit simulacra,
Iesum mente, ore
praedicat regi inclito more.
O potens regina,
iunge Deo in ierarchia,
Eruens nos omnes
natalem ac recolentes,
Ut miseris mira
abdetur iudicis ira.

Brev. ms. Monasticum. saec. 15. Cod. Eremiten. 84. — In 1. Vesp. Ad Magn. 14 Ad peti aedificata. — Ad Matut. Invit. 1 O vigilantem. — In 1. Noct. A 2, 6 Lies virtus Dei permisit. — A 4, 2 Idolatria. — A 4, 5 Blanquagia. — A 5, 1 infantula. — A, 5, 2 puellam. — A 5, 3 gratiam. — A 5, 4 Quae in. — A 5, 6 Benedictione. — A 6, 2 angelis. — A 6, 5 Exorarat. — A 6, 6 Deus. — R 1, 2 Quiteria. — R 2, 2 Daemonibus. — R 2, 8 celebrare. — R 2, 9 Non tantam sponsa. — R, 3, 6 Perservaret Christo. — In 2. Noct. A 1, 3 Blanquagia. — A 1, 6 Afragia. — A 2, 3 Ecclesiarumque thauri. — A 2, 6 Gazam. — A 3, 1 Armato. — A 3, 4 bestiam tercipem. — A 4, 6 Lies Quomodo? — A 5, 3 Lune tacto; lies Lunaticos? — A 6, 3 errorem. — R 1, 1 Blanquagia. — R 2, 3 Alfiano. — R 2, 7 octo serenis. — R 2, 9 Laetantur. — In 3. Noct. Ad Cant. A 1 ortu cum casu. — Ibid. 4 colant. — R 1, 5 sicut fulgitur. — R 1, 10 baptismate reversos. — R 2, 2 Ad fehlt. — R 2, 7 arma. — R 3, 6 Post spiritus. — R 3, 7 Hic pro mptis [sic]. — In Laud. A 1, 4 Petis. — A 2, 5 a fehlt. — Ad Bened. A, 9 Sanguinemque. — Ibid. 11 Hunc lanqui manere. — In 2. Vesp. ad Magn. A, 4 invitet munia iotis. — Ibid. 8 reterinet. — Ibid. 12 sustulit. — Ibid. 14 ater gentis. — Ibid. 18 Deo in archia. — Ibid. 21 miseriis. — Ibid. 22 abditetur. — Die zugehörigen Hymnen vgl. Anal. XXIII, Nr. 460—462.

58. De sancta Regenflede.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Gratuletur ecclesia,
Dum Regenfledis inclita
Post fluxae vitae tristia
Sandit ad caeli gaudia.

2. Nobili stirpe genita,
Sed virtutibus praedita,
Mundi contempsit gloriam
Adepta Christi gratiam.

3. Igne flagrabat fidei,
Amore succensa Dei
Signis effulsit variis
Et in miris prodigiis.

4. Haec casta Christi famula
Inventa sine macula
Deum amavit sedula,
Cum quo regnat per saecula.
5. Stola induta gloriae
Scandit Regenfledis hodie
Caelestis regni solium
Intratque sponsi thalamum.

Ad Magnificat.

A. Regenfledis Deo grata,
Ex regali stirpe nata,
Adflictorum advocata
Et adiutrix, sis rogata,
Ut defectus et peccata
Per te nobis sint ablata.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Adoretur virginum rex
In saeculorum saecula,
Virgini qui Regenfledi
Contulit caelestia.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Dies iste celebretur,
In qua pie recensetur
Regenfledis sollemnitas,
Ut laudetur trinitas.
2. O quam felix et praeclara,
Nobis grata, Deo cara
Est haec lux diei
In laudem sponsae Dei.
3. Ortu, fide, sanctitate,
Sensu, verbo, dignitate
Virgo clara exstitit,
Hosti semper restitit.

Responsoria.

1. Gratulemur ad festivum,
Iucundemur ad votivum
Regenfledis meritum,
Sic versetur laus in ore,
Ne fraudetur cor sapore,
Quo degustet gaudium;
V. Et tu, virgo, pia, bona,
Exemplar nos et patrona
Commenda per saecula.
2. Ex regali stirpe nata,
Fide Christi desponsata
Ipso regi gloriae,
Tutam viam insectatur,
Inane saeculi propulsatur
A diebus infantiae,
V. Nam ut puer adolevit,
Mox virtutum donis crevit,
Caelos amans ima sprevit.
3. Quamvis tecta carnis velo,
Mens intenta tamen caelo,
Ardens toto Dei zelo
Instat precibus, ieiuniis
Elemosynis, vigiliis;
V. Haec talentum sibi datum
Deo reddit duplicatum,
Ab aeterno praeparatum
Sibi scandit solium.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. De supernis illustrata,
Verbo vitae satiata,
Crucis Christi tulit grata
Libens testimonia.
2. In labore multiplici
Sponsi Christi Domini
Vitam sequens humiliter
Carnem adfligens iugiter.
3. Per diem multis vicibus
Flexis orabat genibus
Nec minus noctis tempore
Toto prostrata corpore.

Responsoria.

1. Haec ad instar Salomonis
Struit templum, ditat donis,
Ornat gemmis et coronis
Cruces et altaria
Plaudente tota patria.

V. Per hanc religio exaltatur,
Fides Christi dilatatur,
Mens fidelium consolatur.

2. Curam gerens sui gregis
Praesul bona, auctrix legis,
Prudenter aedificavit,
Domum Dei ampliavit
Verbo, vita, moribus;
V. Non est domus ruitura
Hac subnixa praelatura,
Gloriemur in hac domo,
Qua beate vivit homo.

3. Vasis oleum includens
Virgo sapiens et prudens
Sponso pergit obviam,
Ut adventus eius hora
Praeparata sine mora
Intret ad convivia;
V. Vas electum, vas virtutum
Reputavit sicut lutum
Bona transitoria.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Instante vitae termino
Petit regna caelestia
Et revelante Domino
Novit parata praemia.

2. Regenfledis caelo redditur,
Sanctarum coetui iungitur
Et virginum consortio
Adhaeret summo gaudio.

3. Funeris manet integritas,
Odoris viget suavitas,
In signis et prodigiis
Virtus monstratur virginis.

Responsoria.

1. Flore vernans virginali
Tua prece speciali
Nos indignos generali
Commenda Christo iudici,
V. Regenfledis gloriosa,
Casta, mitis et formosa,
Cuius mors est pretiosa
In conspectu Domini.

2. Te rogamus voto pari,
Laude digna singulari,
Ut errantes in hoc mari
Portu donet salutari
Tua, qua polles, gratia,
V. Ut possimus servi tui
Tecum sancta luce frui
In caelesti patria.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Regenfledis sollemnia
Assunt nunc celebria,
Quae magna cum laetitia
Recolit ecclesia.

2. Laeti corde et animo
Iubilemus altissimo,
Qui te, virgo, miraculis
Glorificat in populis.

3. Eu, signa et prodigia
Monstrantur in confinia,
Sunt aegris multiplicia
Membra sanctae remedia.

4. O mira Christi gratia,
Per quam virgo eximia
Fit aegrorum medica,
Miserorum amica.

5. Adplaudamus in organis,
In cymbalis et tympanis
Pro sponsae suae victoria
Sit laus Deo per omnia.

Ad Benedictus.

A. Omni laude virgo digna,
Prece Christo nos consigna,
Ne nos draco Stygis laedat,
Sed pro nobis intercedat
Tua parta gloria,
Ut vivamus in patria.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Haec est dies praeoptata,
Dies felix, dies grata,
Qua Regenfledis caelum scandit
Atque nobis viam pandit;
Nos hanc diem veneremur,
Triumphantem admiremur
Christum in hac virgine,
Quae fortis in certamine.

Apographum Ecclesiae in Hoenepel saec. 18/19. — In 1. Noct. A 1, 4 Lies Atque laudetur? — A 2, 3 Lies Est huius lux? — R 1, 8 Exemplar nostrum et. — R 2, 5 Lies Vana saeculi oder Inane saecli? — R 2, 7 Lies puella? — R 3, 4 Instabat. — In Laud. A. 5 Lies Tua patrona gloria? — Die zugehörigen Hymnen cfr. Anal. XXIII, 463—465.

59. De sancta Regiswindis.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Virtutis florem
large spargentis odorem,
Digne Regiswindem
laudet ecclesia quidem.

2. Nobilis ex patre
orta, devotissima matre,
Nobilior proles
suos superat genitores.

3. Virgo tenella
lucens ut caelica stella
Deum sitivit
et ipsum diligere quivit.

4. Hanc Domino gratam
constat iuvenem copulatam,
Quae sine mensura
facit miracula pura.

5. Ut rosa succisa
serto liliis adaptatur,
Sic martyr occisa
virginibus associatur.

R. Martyr velut rosa,
Regiswindis, tu speciosa,
De valle tristi
infans succisa fuisti,
Nunc Christo congaudes
cantans per saecula laudes,
V. Crescat ut virtutis
nobis, fac, decor atque salutis.

Ad Magnificat.

A. Conspicit in caelis
plebs prudens, mente fidelis,
Esse Regiswindem
comptam aureola quidem
Virginum in thronis
martyrum sociamque coronis,
Quae et perversa
obit insons ac viceversa
Aegris virtutem
corporis donatque salutem;
Haec sibi nos iungi
faciat caeli gaudio fungi.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Martyr Regiswindis,
cara Domini Sunamitis,
Sortis sidereis
gaudet sociata choreis.

2. Haec est electa
virgo super aethera vecta,
In aquis quae fixa
reperitur ut crucifixa.

3. Aureola bina
lucet ut stella matutina,
Quae Deum sitivit,
cum rex formam concupivit.

4. Cum clarus oravit
praesul, templum dedicavit,
Virgo collaudatur,
cantus caelicus iubilatur.

5. Sunt poena multati
Regiswindis sanguine nati
Tumbam frangentes
et eam auferre volentes.

In 2. Vesperis.

R. Videte miraculum,
Dum [enim] oraculum
Praesul divinum neglegit
Inde redarguitur,
Tertio punitur,
Verum et intellegit,
[Templum] aedificat
Et hoc sanctificat,
Quod Deus mirificat;
V. Virgo collaudatur,
cantus caelitus iubilatur.

Ad Magnificat.

A. O stupor et gaudium
Regiswindis praeconium
Quae praeventa gratia
Est in sua infantia,
Ut diram infelice
Necem tulit a nutrice
Et iactata in unda
Facie rubicunda
Praetulit miracula
Contra morborum iacula,
Efficit divinitus,
Quod nunc constat caelitus,
In sponsi amplexibus
Puri amoris nexibus
Intime gloriari
Et declinari.

Diurn. ms. Adelbergense saec. 15. Cod. Univers. Patavinae 948. — Der Name ist stets Reginswindis geschrieben. — In 1. Vesp. A 2, 3 Nobiliori. — R, 6 tantas per. — Ad Magn. A, 4 concham. — Ibid. 10 donatque corporis. — Ibid. 11 sibi fehlt. — In 2. Vesp. Ad Magn. A, 1 O fehlt. — Ibid. 4 sua fehlt. — Hierzu der Hymnus: Mater sancta ecclesia (Anal. XXIII, 466).

60. De sancto Reinoldo.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Magnificet Dominum
Devotio fidelium,
Laudum colens praeconiis
Reinoldi festa martyris,
Qui ascensu purpureo
Transcenso mortis stadio
Iucundatur purpuratos
Martyr inter proceres
Nobile perpetua
caput amplectente corona,
Cuius solvamur precibus
A peccatorum nexibus.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Christum laudantes
ipsi iubilemus ovantes,
Qui dedit aeterni
Reinoldo praemia regni.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. . . . .
Mundi spretis illecebris
Per florem innocentiae
Fructum dedit iustitiae.
2. Excusso iugo zabuli
Aestu sopito saeculi
Prece devotus sedula
Mundi disrupit vincula.
3. Non labor, non angustia,
Non impiorum framea
Iusti frangunt constantiam,
Dum mortis parant foveam.

Responsoria.

1. Reinoldus martyr inclitus,
Mundo miles emeritus,
Sub Christi tirocinio
Coronatur martyrio,
V. Igne flagrans caritatis
Et affectu pietatis
In virtutum cellula.

2. Relictis ergo sericis
Urbem petit Coloniam,
Corde, voto, suspiriis
Tendens ad caeli regiam,
V. Quae virtutum fuscant florem,
Domat carnis vitia
Iugi parsimonia.
3. Dum vacat in virtutum cella
Spe tendens ad caelestia
Athleta venerabilis,
Declaratur magnificis,
Virtutum privilegiis;
V. Defunctum prece suscitat,
Largo signorum impetu
Civitatem Dei laetificat.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. In Christo figens ancoram
Spei per patientiam
Fructum dedit martyrii,
Coetus consors purpurei.
2. Servi fidelis animae
Tu benedicis, Domine,
Benignitate solita
Coronans hunc per saecula.
3. Nomen tuum mirabile
In hoc clarescit martyre,
Qui coronatur munere
Tuae magnificentiae.

Responsoria.

1. Letali morbo saucia
Plebs per Reinoldi merita
Mortis erepta casibus
Persolvit vota laudibus,
V. Commune fit tripudium,
Continuum vocis organum.
2. Saevit livor in Reinoldum
Satanae satellitum,
Clam in necem animantur
Iusti viri sanguinum,
V. Ad scelus armantur,
sceleri loca congrua servant.
3. Martyr pius cruentatus
Atroci supplicio,
Caelesti domum luteam
Commutavit palatio,
V. Sic excoctus gelu martyrii
Coronam apprehendit bravii.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Eliso mortis laqueo
Licet carnis dispendio
Conscendit ad eximia
Montis virtutum culmina.
2. In Dei tabernaculo
Quiescit is, qui proximo
Non fecit mali quidpiam
Operando iustitiam.
3. Super hunc servum inclitum,
Iesu, decorem plurimum
Impones atque gloriae
Coronam multifariae.

Responsoria.

1. Corpus sacratum martyris
Expolitum magnificis
Virtutum privilegiis
Sub patronatus titulo
Novellae Christi familiae
Trotamannis
Ab urbe Colonia
V. Destinatur annuente
Praesule, plebe prosequente
Venerandi corporis
Munus exoptatum.
2. O Iesu bone
per Reinoldi merita
Nostra nobis
dimitte debita,
Domum, portam,
sepulcrum visita
Et a trina
nos morte suscita;
V. Actu, visu
vel mente perdita
Pietate
restaura solita,

3. Regni caelestis incola,
Reinolde, prece sedula
Pelle morbos, fer salutem
Et pacis subsidia.
V. Nos indignos speciali
Fac sanctorum generali
Vel subscribi titulo.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. In Reinoldo mirabilem
Te praedicamus, Domine,
Cuius sunt credibilia
Virtutum testimonia.

2. Post hanc vallem miseriae
Consors perennis gloriae
Regnanti super omnia
Deservit in laetitia.

3. Fontem vitae sitientem,
Ad superna suspirantem,
Arce locandum supera
Dei suscepit dextera.

4. Omnis ergo creatura
Benedicat mente pura
Gubernantem omnia,
Qui Reinoldum sempiterna
Coronavit gloria.

5. Christe, Reinoldi meritis
Ac prece salutifera
Nos a peccatis debitis
Et via mortis libera.

Ad Benedictus.

A. Benedictus rex caelestis,
Qui Reinoldi patronatu
Nos absolvat a reatu,
Incolatus nostri luctum
Germinare dulcem fructum
Per salubrem aquaeductum
Sui donans spiritus,
Ut in Ierusalem superna
Excitati de favilla
Iucundemur per saecula.

Alia Antiphona.

Salve, martyr gloriose,
Laude dignus et honore
Iugique memoria,
Confer opem tribulatis,
Qui levamen sanitatis
Contulisti languidis;
Per culpam lapsos erige
Spe fultos indulgentiae,
Nos tuae memoriae
Laudibus intentos
Per semitas iustitiae
In viam pacis dirige.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O Reinolde, martyr Dei,
In hoc salo nostrae spei
Portus sis et ancora,
Tua prece consequamur,
Qua te frui gratulamur
Divina praesentia.

Brev. ms. Tremoniense saec. 15. Cod. Darmstadien. 869. A. — Orat ms. Carth. Colonien. saec. 15. Cod. Colonien. 28. B. — A fehlt leider, da ein ganzes und ein halbes Blatt ausgerissen ist, die 1. und 2. Vesp., das Invitatorium und die erste Zeile der ersten Antiphon der Nokturnen. Mit Ausnahme der letztgenannten konnten diese Lücken aus B ergänzt werden, das aufser den vorgenannten Teilen nur noch die 2. A ad Bened. und das 8. Resp. enthält, das allein A und B gemeinsam ist. Dasselbe ist dem Officium s. Thomae Cantuarien. entlehnt. — In 1. Noct. R 3, 7 Et largo A. — R 3, 8 ist vielleicht Dei zu tilgen. — In 3. Noct. R 1, 2 Reinoldi expolitum A. — R 2 11 sq. Restaura pietate A. — In der 1. Vesper mufs sich in A der Hymnus befunden haben, da sie sonst nicht ein ganzes Blatt hätte in Anspruch nehmen können.

61. De sanctis Reliquiis.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Laudate Deum, pueri,
In hoc festo tam celebri
Quo coluntur innumerae
Aarhusiensis ecclesiae
Gloriosae reliquiae.

2. Laudent Deum omnes gentes
Sanctos eius reverentes,
Qui mundi pompam spreverunt
Et pro nihilo duxerunt.

3. Laudes, quamdiu fuero,
Dicam sanctorum numero,
Qui efflantes spiritus
Caelo reddiderunt
Et nobis humanitus
Ossa reliquerunt.

4. Deo sit iubilatio
Decoraque laudatio,
Qui dispersos congregavit
Sanctos et hic collocavit.

5. Lauda totis nisibus,
Lauda, Sion, Deum,
Nos quoque pro viribus
Collaudemus eum,
Quibus specialiter
Sunt dati tot patroni,
Nec est actum taliter
Omni nationi.

Ad Magnificat.

A. Magnificemus Dominum,
Creatorem omnium,
Ob sanctorum patrocinium
Hic requiescentium,
Sperantes per merita
Ipsorum ad gaudia
Pertingere pollicita
Abrahae et semini
Eius in saecula.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Venite, adoremus
regem saeculorum,
Ob eam, quam habemus,
praesentiam sanctorum.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Gloria tibi, trinitas,
Et indivisa unitas,
Cuius admirabile
Nomen et laudabile.

2. In sole suum posuit
Christus tabernaculum,
Sacrum flamen adfuit
Umbrans habitaculum.

3. Throni, dominationes,
Virtutes angelicae,
Deo ministrantes,
Deum benedicite.

Responsoria.

1. Gratias tibi, Deus, gratias
Tibi, vera una trinitas,
Una et summa deitas,
Sancta et una unitas,

V. *Spes nostra, salus nostra, honor noster, o beata trinitas.*

2. O regina mundi
Scala caeli,
Ianua paradisi,
Placet tua praesentia
Nobis iudicem,
Quae singulari puerperio
Genuisti salvatorem,

V. *Venerandum tuum verum et unicum filium.*

3. Deus omnipotens
Nobis perpetuum
Suae miserationis
Praestet subsidium,
Quibus donet angelica
Nunquam deesse suffragia.

V. *O quantus honor, quod ad nos singulos sicut ad amicos angelos suos ministros destinavit Deus.*

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Magna est eius gloria
   In Christo salutari,
   Cuius idem opera
   Tulit baptizari.

2. Dedisti hereditatem
   Nomen tuum timentibus
   Et tuam veritatem
   Mundo praedicantibus.

3. Haec est generatio
   Quaerentium te, Domine,
   Qui consumpti martyrio
   Sunt pro tuo nomine.

Responsoria.

1. Hic est praeco salvatoris
   Et praecursor redemptoris,
   Quo natus ex femina
   Maior non surrexit,
   Viam paenitentiae
   Praedicans detexit.

V. *Fuit homo missus a Deo, cui nomen erat Iohannes.*

2. Rege, rex caelorum,
   Populum praesentem
   Et apostolorum
   Alis innitentem,
   Sua Iesu bone
   Serva defensione.

V. *Adiuvent nos apostolorum merita, quorum hic sacra gaudemus habere patrocinia.*

3. Martyrum constantia
   Invincibilis,
   O caritas inaestimabilis,
   Per quam caelo sublimantur
   Et cum Christo coronantur;

V. *Da nobis, Domine, ut quorum hic corpora pio amore complectimur, eorum precibus apud tuam clementiam adiuvemur.*

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Ecce, oculi Domini
   Super se timentes
   Et eiusdem nomini
   Laudes concinentes.

2. Adducentur agmina
   Regi candidata
   Virginum praefulgida
   In veste deaurata.

3. Custodit ossa Dominus
   Sanctorum, quos tuetur,
   Quorum unum penitus
   Non comminuetur.

Responsoria.

1. Sancti confessores
   Et electi Dei,
   Quorum vita, mores
   Placuerunt ei,
   Mundum illustrantes
   Verbo et exemplo,
   Servos se laudantes
   Servent in hoc templo;

V. Carnem domabant,
   Virtutibus coruscabant,
   Praesentia contemnebant,
   Aeternam vitam voce
   Et moribus praedicabant.

2. Fulget haec ecclesia
   Sanctarum virginum praesentia
   Quae Christo sponso tota
   mente adhaeserunt
   Et omnia mundana
   Delectamenta
   pro eius nomine spreverunt.

V. *Regnum mundi et omnem ornatum saeculi contempserunt propter amorem Domini sui, Iesu Christi.*

3. O vere beatissima
   Aarhusiensis ecclesia,
   Quam honor sanctae
   Trinitatis illustrat,

Gloriosae virginis Mariae
Interventus illuminat,
Caelestium virtutum
Custodia roborat,
Prophetarum
Numerus ampliat,
Victoriosorum
Apostolorum et martyrum
Sanguis exornat,
Quam et inviolatae
Confessionis vita,
Pura et candida
Induit virginitas.
V. Floribus sanctae
Matris ecclesiae
Nec rosae desunt nec lilia.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Domum Dei merito
Decet sanctitudo,
Cuius cubat gremio
Sanctorum multitudo.
2. Christo laudes atria
Sua confitentur,
Sanctorum ubi corpora
Digne continentur.
3. Adhaeserunt Domino
Saeculo contempto,
Qui quiescunt sedulo
Sub hoc velamento.
4. Sancti quidem spiritus
Et animae sanctorum
Benedicunt iugiter
Regem saeculorum.
5. Exultabunt sancti
In suis cubilibus,
Iuges laudes Dei
Quorum sunt in faucibus.

Ad Benedictus.

A. In sanctitate Domino
Deo servientes
Et horum suffragiis
Sanctorum innitentes,
Exoremus iugiter
Eos et humiliter,
Ut a terrenis erigant
Affectibus et dirigant
Nos in viam pacis.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Omnes exsultemus
In Deo salutari,
Qui tot hic habemus
Sanctos in altari,
Sperantes tueri
Per horum suffragia,
Quorum hic haberi
Constat patrocinia.

Brev. Aarhusiense imp. Aarhusiae 1519. A. — Brev. Othinense imp. Lubecae 1497. B. — B hat in allen drei Noct. prosaische **AA** und **RR**. — In 1. Vesp. **A** 1, 4 Ottoniensis ecclesiae B. — **A** 5, 7 sq. fehlen A. — Ad. Magn. **A**, 7 Contingere B. — In 1. Noct. **A** 2, 2 tabernaculum suum A. — **R** 2, 1 O regia A. — In 2. Noct. **R** 1, 5 Qui a poenitentiae A. — In Laud. **A** 1, 1 Domo B. — Ad Bened. **A**, 2 Deo fehlt B.

62. De sancto Richardo.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Almi laudes confessoris,
Richardi beatissimi,
Resonemus cunctis horis,
Mente Deo proximi.
2. Tanta prole fecundata
Felix gaude, Anglia,
Quam ad dona Deo data
Petri trahunt retia.
3. O solamen miserorum,
Richarde beatissime,

Cunctas pelle sordes morum,
confessorum optime.
4. Pater sancte, Deo care,
Cum prece assidua
Semper Christum deprecare
Pro dilecta Andria.
5. Obtulisti Christo laudes
Gerens spem de praemio,
Unde digne tu congaudes
Abrahae in gremio.

Ad Magnificat.

A. Gaudet chorus confessorum
Aucto pro collegio,
Gratulatur coetus horum
Nobili praeconio,
Plaudit omnis angelorum
Reverenda legio,
Offerens regi polorum
Richardum cum gaudio.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Summo regi iubilemus
Redemptori optimo,
Corde, ore decantemus
Cum Richardo Anglico.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Generosum trahens ortum
Clara de prosapia,
Cuius vitae sprevit portum
Tendens ad sublimia.
2. Cum optaret sequi Christum
Noxae pulsa macula,
Pertransivit mundum istum
Petri cum navicula.
3. Confidenter vir beatus
Properat in Andriam
Et a Petro informatus
Optat vitae gloriam.

Responsoria.

1. Postquam cursum consummavit
Almus Christi villicus
Portas vitae penetravit
Praesul apostolicus,
Cui laetus obviavit
Cuneus angelicus;
V. Corpus eius honoravit
Et devote collocavit
Andrianus populus.
2. Caelum petit triumphator
Cum ingenti gloria,
Animorum illustrator
Fulget in memoria,
Quem admittit poli sator
Purum sine scoria,
Eum mittit vitae dator
Lucis ad praetoria,
V. Vitae cursu consummato
Pergit ad aetherea,
Hoste vadit triumphato
Ad regna siderea.
3. Propagator veritatis,
Rosa fulgens pietatis,
Richarde beatissime,
Voces, preces tui cleri
Dirigas ad regem caeli,
O pater sanctissime;
V. Pastor clemens, praesul pie,
Ad te spectat Andria,
Ipsa colit in hac die
Festa tui annua.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Andriam Richardus
Petro missus venit
Et in porta plurimos
languidos invenit.
2. Cumque populus poposcit
vitae sanitatem,
Obtinere meruit
mentis sospitatem.
3. Populus est illustratus
Fidei mysterio,

Consequenter est ditatus
Castae prolis praemio.

Responsoria.

1. Hic est sacer ignis clarus,
Richardus beatissimus,
Qui exsistit Deo carus,
Ei semper proximus;
Antiquorum confessorum
Hic censetur socius,
In caterva splendet quorum
Velut solis radius.
Quo rectore, quo doctore
Illustratur Anglia,
Quo congaudes tu pastore,
O civitas Andria.
V. Sidus vere sacerdotum
Luces per Illyricum,
Illustrasti fere totum
Populum Italicum.
2. Adest hic Israelita,
Cui Christus fuit vita
Optanti caelestia,
Mentis visum Christo fixit,
Carnem mundo crucifixit
Respuens terrestria;
V. Christum amans cuncta sprevit
Mundi circumstantia,
Semen Dei semper sevit
Cum perseverantia.
3. Gaude semper et laetare,
Urbs praeclara Andria,
Almum patrem deprecare
Cum prece assidua,
Ut per ipsum mereare
Dona caeli gaudia;
V. Cui nihil in hac vita
Gratum fuit sibi ita
Quam tua devotio.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Cum fecisset signum crucis
Super caeci oculos,
Introduxit formam lucis
Respuentis baculos.
2. Mulieris manum rexit
Richardus beatissimus,
Ipsam sanam sursum vexit
Praesul devotissimus.
3. Mulier tunc exclamavit:
Unus est altissimus,
Per quem solum me sanavit
Richardus Dei optimus.

Responsoria.

1. Intuens Richardus
turbam infirmorum,
Flectit sancta genua
pro salute horum,
Quem exaudit pietas
Domini polorum
Diluens contagia
corporum et morum;
V. Christum petit ore, mente
Pro salutis gratia,
Orat ipsum et intente,
Ut repellat vitia.
2. Sanctae consecrationis
Facto mysterio,
Vir summae devotionis
Redit a monte Gargano,
Quem repleti sacris donis
Ambiunt prae gaudio;
V. Plebs fidelis collaetatur
Et in Christo iucundatur
De pastoris reditu.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Tanta erat in hoc viro
Verbi efficacia,
Ut infectos ritu diro
Illustraret gratia.
2. Pollens mira vir beatus
Animi prudentia,
Digne multis est praelatus
In adulescentia.
3. Stella nitens et praeclara,
Richarde beatissime,

Taetra pelle, lucem para,
Serve Dei maxime.

4. Christo reddat commendatos
Suis almis precibus,
Quos fecit esse beatos
Disciplinae moribus.

5. In caterva confessorum
Flores velut lilium,
In te sibi rex caelorum
Fecit habitaculum.

Ad Benedictus.

A. Claritate lucens morum
Richardus, Dei famulus,
Intrat agmen confessorum
Cultor Christi maximus,
Quem coronat rex sanctorum
Vitae dator optimus.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Digna coli adest dies
Pio modulamine,
In qua datur sancta quies
Longo pro cartamine,
Hodierna sanctus die
De mundi voragine
Ductus est ad caelum pie
Triumphali carmine,
Unde nos te rogamus,
Richarde beatissime,
Ut sis praesto, exoramus,
Pastor clementissime.

Brev. ms. S. Clarae Neapolit. saec. 14. Cod. Casanaten. B III 5 add. saec. 15. A. — Cod. Vallicellan. G 77 saec. 16/17. B. — In 2. Noct. A 2, 1 poposcerit B. — A 3, 1 Postquam populus AB. — In 3. Noct. R 2, 2 lies ministerio? — In Laud. A 1, 3 infectus B. —

62 a. De sancto Saviniano.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. O sancte Saviniane,
Martyr Christi pretiose,
Una cum tuis sociis,
Quaesumus, ora pro nobis.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Savinianus pontifex
Hebraeus fuit genere
Et ex Christi discipulis,
Quos binos iussit progredi.

2. Hic priscae legis edoctus
Erat valde dogmatibus,
Ab ore quoque Domini
Verba salutis didicit.

3. Connexit huic caritas
Sociavitque probitas
Viros praeclari meriti,
Rectae fautores fidei.

4. Qui Christi facti praevii
Miraculis et praeclui
Cum ceteris discipulis
Pacem ferebant populis.

5. Christus ut astra petiit,
Apostolorum principi
Probi viri sunt additi
Parentes eius monitis.

6. Adepta sede cathedrae
Urbis Petrus Romuleae
Savinianum convocat
Hortans, ut Gallos adeat.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Superni quippe pneumatis
Insignitus praesagio

Summus antistes adiit
Senonensem metropolim.

2. Virtutis cuius specimen
Electi Christi militis
Praeclarus Potentianus
Altinusque prosequuntur.

3. Insistunt porro conatu
Magnanimo gentilibus
Destruentes fanatica
Firmantesque Christi iura.

4. Miratur cohors profana
In auditum Christi dogma
Atque venisse celebres
Sapientiae proceres.

5. Hinc fulgente praeconio
Miraculorum plurimo
Certatim petunt populi
Baptisma Christi consequi.

6. Horum antiquis triumphis
Se dolens hostis opprimi
Saevis improborum dolis
Athletas Christi perimit.

In 3. Nocturno.

Super Cantica.

A. O felix et laude digna
Passio momentanea,
Facta fideli populo
Salutis reparatio.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Celebri laudum iubilo
Persolvamus odas Christo
Recensentes gloriosum
Saviniani tropaeum
Eiusque quoque clientum
Triumphale tripudium,
Horum precatu caelico
Quo fruamur subsidio.

Migne PP. LL. 142, 825 ff. — In 1. Vesp. A, 1 O fehlt. — In 2. Noct. A 1, 4 mox metropolim. — In 3. Noct. A, 2 Sanctorum passio momentanea. — Ibid. 3. Facta fidelibus populis. — Verfasser dieses Officiums, dessen andere Teile prosaisch sind, ist Odorannus von Sens. Dasselbe ist aus der Vatikanischen Hs. seiner Werke zuerst von A. Mai, Spic. Rom. IX herausgegeben und von Migne l. c. wiederholt worden. Mai giebt sich dabei einer doppelten Täuschung hin: die erste, dafs er glaubt, das Officium, welches er irrtümlich als Hymnus bezeichnet, könnte möglicherweise von König Robert verfafst sein: Hymnus vero in sanctum Savinianum, utrum Odoranni sit an potius Roberti regis, a quo et alios hymnos compositos constat, non diffinio. Certe hic diversa manu in codice scribitur (l. c. 799). Denn daraus, dafs Robert Hymnen gedichtet haben soll, kann doch nicht ohne jeden weiteren Anhaltspunkt die Vermutung hergeleitet werden, er sei Verfasser dieses Officiums, welches noch dazu monastisch, d. h. für den Gebrauch eines Klosters, hier der Abtei Saint-Pierre, geschrieben ist. Ferner ist das Officium in der Hs., wenngleich von anderer Hand geschrieben, zwischen das Incipit: Incipiunt capitula seu tituli opusculorum Odoranni, und das Explicit eingeschaltet: Auctore et gubernatore Deo hunc licet vigente ingenio tamen iam caligante oculo et frigescente articulo librum Odorannus paene sexagenarius exaravit monachus. Vos, qui legitis, orate pro eo (l. c. 827). Ferner stimmt die Metrik dieses Officiums mit einer Antiphon gleichen Versmafses auf Petrus und Paulus, die dem 6. Opusculum des Odorannus einverleibt ist:

Avete, mundi lumina,
Petre, Paule, sanctissima,
Quorum alter patibulo
Crucis coniunctus magistro
Alterque ensis iugulo
Locatus caeli solio
Mundi gubernat machinam
Iam paene fini proximam.

Poscite nobis miseris,
Quos gravat moles criminis,
Ut vobiscum perpetua
Perfruamur laetitia.

Diese Antiphon ist bei Mai (Migne l. c. 812) mit einer völlig irrigen Abteilung der Verse gedruckt.

Der zweite Irrtum Mais besteht darin, dafs er das Officium für einen Hymnus ansah und mit folgender merkwürdigen Note begleitet: Sequitur in codice hymnus prosaicus sive, ut Graeci loquuntur, canon cum tonis musicis in laudem SS. Saviniani, Potentiani atque sociorum, cuius auctor videtur ipse Odorannus, quandoquidem nomen suum ipse deinde apponit in codice ut infra videbimus (l. c. 826). Schon die Evovae der Antiphonen hätten das Richtige an die Hand geben müssen.

63. De sancta Scholastica.

In 1. Vesperis.

R. O doctrix et didascala
Sectandae virtutis,
Quam digne Scholastica
Diceris, schola salutis,
V. Tu vita, tu morte
nos edoces,
Ut ad caeli bona
nos evoces.

Ad Magnificat.

A. O flos candens, lilium
Fragrans in convallibus,
Fervens flos Scholastica,
Sponsum Dei filium
Caeli pascis floribus,
Virtute mirifica;
Fac candore castitatis
Nos florere caelitus
Et ardore caritatis
Fervere medullitus.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Cuncta canant Domino,
qui sanctis aethera pandit,
Ore columbino
quo visa Scholastica scandit.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Stella surgit matutina
Claro fulgens lumine,
Dum haec virgo columbina
Volat ad te, Domine.
2. Dulcis sonat harmonia
Dei narrans gloriam,
Quam puella prudens, pia
Depromit per gratiam.
3. Tuo, Iesu, nomini
Fidem conservabat
Et ut terra Domini
Plena germinabat.

Responsoria.

1. Virgo Deo placita,
Formula claustrorum,
Tu carnis lege domita
Regulam dans morum,
Modulatrix inclita,
Nostrum rege chorum;
V. Memor esto filiorum,
Soror, mater, amita,
Duc nos ad statum perfectorum
Via vitae reddita.
2. O oliva pietatis,
Fundens zelo caritatis
Oleum laetitiae,
Caeco lumen, fer divinam
Morbo cordis medicinam
Condimentum veniae;

V. Sicut fumi virgula
Fragrans aromatibus
Sic, quibus parces sedula,
Tu redoles precibus.
3. Regis in cellario
Sponsae desiderio
Propinatur veritas,
Ordinatur caritas,
Ibi dulce poculum,
Sponsi sumit osculum
V. Mentis parans vasculum,
In qua passi colligit
Crucifixi titulum.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Rex electae virginis
Concupivit speciem,
Quam vocat ad faciem
Suae pulchritudinis.
2. Sponsae tabernaculum
Sunt dilecti vulnera,
Quo murrae fasciculum
Locat inter ubera.
3. Virgo sine macula
Veniens a Libano
Sub amoris clibano
Fervescet in saecula.

Responsoria.

1. Soror fratrem visitavit
Extra cellae moenia,
Et uterque distillavit
Verba lucis dulcia;
Frater quaerit reditum
Vespera praesente,
Haec rogat per spiritum
Lacrima fluente;
V. Fletu vocat pluviam
Aethere clarente,
Germani praesentiam
Optans pia mente.
2. Virgo fletu caritatis
Pedes lavat Domini,
Potum praebet voluptatis
Angelorum agmini,
Et effectum bonitatis
Preces confert homini;
V. Haec est aqua calida
In deserto saeculi,
Qua mens lux ut nitida
Fit in modum speculi.
3. Sponsa quaerit hinnulum,
Datum nobis parvulum,
Florem inter lilia,
Quaerit in meridie
Solem hunc iustitiae,
Splendidum in gloria;
V. Sicut cervus sitiens
Cursitat ad flumen,
Sic amor impatiens
Ad divinum numen.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Terra modo sterilis
Dat virtutum germina,
Lacte, melle fertilis
Caeli cibat agmina.
2. Agni tympanistria
Hoste merso iubilat,
Precibus invigilat,
Poli quaerit atria.
3. Virginis flagrantia
Mundus reformatur,
Caeli vernat curia,
Deus honoratur.

Responsoria.

1. Salomonis ferculum
Multi fortes ambiunt,
Dum sponsae cubiculum
Angeli communiunt,
Qui sponsae coniubilant
Sponso audienti,
Ei pacem sibilant
Pie quiescenti.
V. Iesu cubans pectore
Dormit in sacrario,

Cui dulci studio
Angeli sub tempore.
2. Principis haec filia
Gressibus decoris
Trahitur fragrantia
Nazareni floris,
Tota pulchra rutilat
Liliis vallata
Et in psalmis iubilat
Spiritu levata;
V. Iesse florem lucidum
Diligit prae omnibus,
Rubicundum, candidum
Colligens ex milibus.
3. Haec parente nobilis,
Spiritu fuit humilis,
Sic digna praeconio
Ex doni fastigio,
Meruit hic gratiam
Et in caelis gloriam;
V. Brevi hic apicula
Congerens dulcorem,
Ad laborem sedula
Dulcem per amorem.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Manna virgo colligit
Mariae quaerens aream,
Dulcem botrum eligit
Veniens ad vineam.
2. Flos in vere canduit,
Floruit ad gratiam,
Fructu multo claruit
Adimplens iustitiam.
3. Sponsum virgo sequitur
Ferens secum oleum,
Ad chorum virgineum
Sponsi manu ducitur.
4. O quam dulcis visio,
Qua sol verus cernitur,
Virginali gaudio
Quem virgo complectitur.
5. Haec hosti terribilis
Ut castrorum acies,
Sanctis est spectabilis
Ut astrorum facies.

Ad Benedictus.

A. Benedictus rex gloriae,
Qui de lacu miseriae
Exsulem ad patriam
Virginem ad regiam
Dulciter vocavit,
Haec nos suis precibus,
Meritis, virtutibus
Perducit ad veniam,
Gratiam et gloriam.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Aulam intrat sponsa Dei
Anno vero iubilaei,
Sabbatizat suaviter,
Regem cernit in decore,
Cui laudes cum dulcore
Resonat hilariter,
Eius prece, Iesu bone,
Terge sordes, nos coronae
Iungas aeternaliter.

Brev. ms. Curiense (?) saec. 15. Cod. Arch. Sangallen. Fabar. IX. — In 1. Vesp.: Ad Magn. A, 3 Fervans. — In 1. Noct.: R 1, 3 Tucarius lege. — R 2, 1 O fehlt. — R 3, 8 In fehlt; passam. — In 3. Noct.: R 1, 2 Multi formes. — R 1, 8 Ante pie quiescenti. — R 3, 7 Brevis. — In Laud.: A 2, 1 in fere. — A 5, 2 Et castrorum. — Ad Bened. A, 1 est rex. — Hiezu die Hymnen: Anal. XXIII, Nr. 471 sq.

64. De sancto Sebaldo.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Nuremberg attolleris
Sollemni patrono,
Fructu novi muneris
Gaudes Dei dono,
Gloriaris amplius
Urbibus vicinis,

Sollemnizas potius
Laudibus divinis.
R. Nomen Christi qui tulisti
Et eius evangelium
Expressisti plebi isti,
Tuum factae collegium,
Te patronum, o Sebalde,
Praebe pium semper valde
Tuae genti exhibenti
Votiva tibi sollemnia
V. Impetrare tu nostrorum,
Testis clare, peccatorum
Velis apud Deum veniam.

Ad Magnificat

A. Plaudat aula regia,
Nurembergensis ecclesia,
Suscipiens hospitio
Sebaldum in exsilio
Peregrinantem iugiter,
Qui sanctorum mixtus choris
Nos illorum det coronis
Perfrui perenniter.

Ad Completorium.

Ad Nunc dimittis.

A. Ab aeterno gratia
Fungeris divina,
Nuremberg, clementia
Immunis divina.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Nunc exsultemus
confessorem venerantes
Et decantemus
Christo regi iubilantes.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Hic vir beatissimus
Consilium vitavit
Malorum et cathedram
Ut pestem reputavit.

2. Postulanti Dominus
Dat hereditatem,
Venienti eminus
Hanc communitatem.

3. Blasphemi castigantur,
Qui sancto adversantur,
Dentes eorum teruntur,
Qui huic obloquuntur.

Responsoria.

1. Imperantis tempore
Henrici felicis
Incepit hic vivere
Dei cum amicis,
Fugit mundum ut immundum
Eremum amplexus,
A quo venit, ad hunc vadit
V. Circulo reflexus,
Motus perfectus
salvat per singula rectus.

2. Hic dum fame angustatur,
Mox de caelo liberatur
Panis e caelo veniens
Reficit pie praeminens;
V. Nam in deserto
panem poterit dare praesto.

3. Adest casus alius
similis in potu,
Ubi liquor deficit,
absque omni motu
Humani suffragii
adest statim potus,
Qui durat per tempora;
Deus secum totus.
V. Hoc est divinum,
si fit de flumine vinum.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. In cubili est compunctus,
Feliciter defunctus
Sacrificans iustitiam.

2. Glorificasti sanctum tuum,
Quia dilexit nomen tuum
Scuto tuo coronasti eum.

3. Ab infantia laudare
Non desiit et amare
Mirabile nomen tuum.

Responsoria.

1. Fuit in miraculis
Moriens et vivus,
Mundus a periculis,
Castus et redivivus,
Dum sine habenis
Conatur minari,
Ducitur in Nuremberg
Illic venerari,
V. A quo praedictus
locus a Domino benedictus.
2. Figunt pedes hic iumenta,
In arena fundamenta
Fiunt, primo sed minora,
Post haec longe altiora.
V. Consuetudo Dei,
quod rem parvae speciei
Gratia reficiat,
ne sibi deficiat.
3. Flumen parvum sicut crescit,
Ita sanctus invalescit,
Ubi pridem minimus,
Locus post haec maximus.
V. Sic in natura
Deus extollit sua iura.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Iste sanctus absque macula
Introivit tabernacula
Beatis Dei parata.
2. Cordis desiderium
Hic sanctus est adeptus
Per Dei imperium
Nec labiis deceptus.
3. Generatio Nurmbergensis
Quaerens Dei faciem
Sebaldum laudibus immensis
Colit et in aciem
Elegit patrocinii.

Responsoria.

1. Dum transfertur corpus sancti
Ad Scotorum templum tanti,
Illic renuit locari,
Sed quo prius venerari,
V. Pluries allatus,
sed nec sanctus ibi gratus.
2. Hic dum barba deluditur,
Deludens percutitur,
Oculus amittitur,
Perpetuo recolitur
V. Iusta vindicta
iudex punit fere dicta.
3. In facto exsequiarum
Plures assistunt suarum,
Inter quos candelam unam,
Collapsam sed praeter prunam,
Mulier levans devota
Fit a poena salva tota;
V. Signum, devotus
quod sit per singula totus,
Et quod patronus
sit pius iste bonus.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Mirabilis est Dominus
Potens et in omnibus,
Qui per loca tam remota
Hominum exaudit vota.
2. De Francis Italiam
Transit et in Nuremberg
Eius monstrat gratiam,
Regni fidam filiam.
3. Hic servivit iugiter
Deo vigilanter
Perstans immobiliter
Domino gratanter.
4. Benedictus Dominus
In eius creatura,
Benedictus et Sebaldus,
Quo cuncta profutura.
5. Laudemus perenniter
Rerum conditorem,

Qui nobis salubriter
Hunc dat ad honorem.

Ad Benedictus.

A. Benedixit Nuremberg
Deus ab aeterno,
Qui de tanto patrono
Providit huic loco,
Gloria et honor Deo
Specialiter pro eo,
Quod de tantis terminis
Extremis et mediis
Locum hunc insignem fecit
Et caput regni perfecit.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Laus in fine decantetur,
Rex caelorum veneretur,
Qui Sebaldum sanctum dedit
Huic loco et concedit
Suis hic supplicibus
Piis interventibus
Eius votis exaudiri,
Deo iugiter uniri.

Brev. ms. Nurembergense saec. 15. Cod. Nurembergen. VII 36. A. — Brev. Trebonense saec. 15. Cod. Pragen. VI F 20. B. — Brev. Bambergense imp. s. l. et a. (Handschriftl. Eintrag im Exemplar des Franziskanerklosters Maria Schnee in Prag). C. — Brev. Misnense imp. s. l. 1483. D. — Diurn. Misnense imp. Lipsiae 1511 E. — Brev. Misnense imp. Lipsiae 1517. F. — In 1. Vesp. Super Ps. A, 3 novo C. — Ibid. 7 sq. laudibus potius CD; divinis fehlt C. — R, 6 Praebe tuum semper B. — Super Nunc dim. A fehlt B. — In 1. Noct: A 1, 3 Malorum fehlt C. — A 2, 4 Haud connunitatem D. — R 1, 5 et immundum C. — R 2, 3 e fehlt C. — R 2, 4 eminens C. — In 2. Noct.: A 3, 3 nomen Domini CD. — R 1, 10 est benedictus C. — R 2, 4 haec sed longe B. — R 2, 8 ubi sibi C. — In 3. Noct.: A 1, 2 in tabernacula D. — A 3, 1 Generosa Nurmbergensis B. — A 3, 4 Tollit C. — A 3, 5 patrocinii fehlt C. — R 2, 1 barbara C. — R 2, 6 permittit fore dicta C. — R 3, 1 In festo D. — In Laud. A 1, 3 tam fehlt B, Qui per fehlt C. — A 2, 3 monstravit B. — A 3, 3 praestans D. — Ad Bened. A, 10 caput regni praefecit B. — Hiezu der Hymnus: Hymnum cantet plebs iucunda (Dan. I, 318).

65. De sancto Severino.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Mentes et linguas excitat
Severini memoria,
Qui iugi prece flagitat
Pro te, sancta Colonia,
Deum, qui caelis habitat
Et respicit humilia.

2. Gaude, mater ecclesia,
Laetare, Sion filia,
Tanto patre beata,
Per cuius est eloquia
Dei misericordia
Super te confirmata.

3. Hic dum inter imperitos
Verbum Dei seminat,
Per hoc Deus infinitos
Errores eliminat,
Qui absolvit compeditos
Et caecos illuminat.

4. Arii quos errabunda
Foedat adinventio,
Severini vox facunda
Purgat a contagio,
Deo nostro sit iucunda
Decoraque laudatio.

5. Errantes enormiter
Nos a fonte boni
Reduxit hic iugiter
Studio patroni,

Laudes Deo pariter
Referamus proni,
Qui non fecit taliter
Omni nationi.
R. Sancte Severine,
praesul Domini pretiose,
Devotam gentem
te nunc solamen habentem
Protege, conserva,
suplex rogat ista caterva
V. Fer pacem, mala pelle pia
fautrice Maria.

Brev. ms. saec. 14. Cod. Lincen. Γ p 19. A. — Brev. Aarhusiense imp. Aarhusiae 1519. B. — A 1, 4 und 6 fehlen B. — A 2, 4 Pro cuius et A. — R fehlt B. Alles andere prosaisch; Hymnus: Laude digna angelorum A (Anal. IV, 234).

66. De sancto Sigeberto.

In 1. Nocturno.

Responsoria.

1. Consilio pontificum
Suorum atque principum
Dagobertus rex filium
Regni levat in solium,
V. Superbos ut deiceret
Et elisos erigeret.

2. Germanorum principes
Francorum atque proceres
Ad urbem Metis veniunt
Ibique regem statuunt
V. In patris eum solio
Avitoque palatio.

3. Laetare, Metis civitas,
Tua namque iucunditas
Regalis est sublimitas
Et patriae prosperitas,
V. Hic est tua laetitia
Vicinorumque gloria.

4. Rex sanctus ut in solio
Consedit ac palatio,
Ea, quae gessit animo,
Patuere continuo,
V. Namque mitis humilibus,
Pius erat pauperibus.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Pontifici sanctissimo
Dagobertus Cuniberto
Curam committit filii,
Addendae legis Domini,
V. Ut de bono meliorem
Redderet et clariorem.

2. In armorum peritia
Et ad iura civilia
Pipini Franci maxima
Eruditur prudentia;
V. Hic in suis temporibus
Fuit princeps clarissimus.

3. Sigibertus rex inclitus
Radolphum cum rebellibus,
Qui rebellis exstiterat,
Fugavit a Thoringia
V. Iesu Christi auxilio,
Quem semper gessit animo.

4. Sigibertus, ut ornaret
Cultum Dei et augeret,
Duodecim coenobia
Construxit in Austrasia;
V. Ut meteret politica,
Seminavit terrestria.

In 3. Nocturno.

Responsoria.

1. In anno post tricesimum
Rex contendens ad bravium
Vitae peregit stadium,
Caeli scandit palatium;
V. Planctum Metis permaximum,
In caelis fecit gaudium.

2. Quidam frater aegrotabat,
In morbo fici laborabat,

Sanctum regem expetiit
Et sanitatem repperit,
V. Sacras vestes arripuit
Suaque membra tetigit.

3. Peccator quidam annulis
Dum stringeretur ferreis,
Per multos sanctos cursitat,
Sed hic salutem impetrat,
V. Multa loca circuivit,
Multos sanctos requisivit.

4. Sancte Dei Sigiberte,
rex noster et patrone,
Qui virtute trinitatis,
circumfultus undique
Hostium visibilium
expugnasti populum,
Funde preces pro devoto
tibi nunc collegio,
V. Ut tuo propitiatus
interventu Dominus
Nos purgatos a peccatis
iungat caeli civibus.

Per Octavam.

Responsoria.

1. Sigibertus,
tertius nomine,
Trium primus
felici omine,
Anno regnat
aetatis tertio
Deitatis
alto consilio;
V. *Dominatur excelsus in regno hominum et, cui voluerit, dabit illud.*

2. Dagobertus
spe carens filii,
Qui paterni
sit heres solii,
Firmamentum
regni ne corruat,
Apud Deum
preces continuat,
V. *Per quem reges regnant, et conditores legum iusta decernunt.*

3. Datur patri
filius gratiae
In augmentum
caelestis gloriae,
In baptismo
lingua infantuli
Reddit Amen
Amando praesuli;
V. Qui necdum fatur
fidei secreta profatur.

Lection. ms. Stabulense saec. 14. Cod. Vatican. 9499. — In 2. Noct. R 2, 1 pleritia. — In 3. Noct.: R 3, 5 Per multa loca. — Per Oct.: R 1, 4 homine. — R 1, 5 A quo regnat.

67. De sancto Sigfrido.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Sanctus Sigfridus Angliae
Ortus ut sidus Sueciae
Praeclarum radiavit
Et tenebras perfidiae
Gentis illius patriae
Primus illuminavit.

R. Ad salvatoris omnium
Ovile gregis gentium
Pastor bonus adducere
Affectans, evangelium,
Dulcem pastum fidelium,
Studebat illis spargere.
V. Propter tam sanctum studium
Vitae perennis praemium
Iam meruit percipere.

Ad Magnificat.

A. Adest dies gloriosa,
Digna laude speciosa

Pro Sigfridi gaudiosa
Praesulis memoria,
Qua pro vita virtuosa
Et doctrina radiosa
Reportavit copiosa
In supernis praemia.
Per cuius patrocinia
Nobis Dei clementia
Praestet aeterna gaudia.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Adoremus confessorum
Regem cum laetitia,
Qui Sigfridum beatorum
Coronat in gloria.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Rex Olavus, laude dignus.
Prudens, potens et benignus,
Sed gentilis primitus,
Ut Sueorum regum quidem
Primus credat Christi fidem,
Inspiratur caelitus.
2. Angliae rex praeerat
Mildredus illo tempore,
Cui rex se coniunxerat
Olavus firmo foedere.
3. Hi reges se assiduis
Intermiscebant nuntiis
Et quam frequenter mutuis
Honorabant exeniis.

Responsoria.

1. Rex Olavus
per regem Anglicum
Mitti petit
virum veridicum,
Per quem possit
mox ad catholicum
Ritum, cultum
quoque dominicum
Cum suis erudiri.
V. O caelorum
regem mirificum,
Qui gentili
velle tam caelicum
Dignatus est largiri.
2. Rex Mildredus aggregatis
Anglicanis tunc praelatis
Quaerit, quis ad Sueciae
Regem praeco veritatis
Esse velit de praefatis
Patribus ecclesiae,
V. Qui ad fidem trinitatis
Ducat gentes in peccatis
Datas idolatriae.
3. Dum gentilis feritas
Et laborum gravitas
Ceteros deterruit,
Deest mori tarditas,
Se Sigfridi sanctitas
Ad hoc sponte praebuit,
V. Ingens eius caritas
Atque magnanimitas
Inde clare patuit.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Proponens in Sueciam
Pergere repente
Pervenit in Daciam
Deo disponente.
2. Recepit honorifice
Rex Sueno virum Dei
Praebens illi magnifice,
Quod opus erat ei.
3. Pollens praeclaris moribus
Vitam plenam virtutibus
Ibidem degens duxit
Et regem cum principibus
Plebemque salutaribus
Documentis instruxit.

Responsoria.

1. De Dacia progrediens,
Verendiam ingressus,

Primum Vexio perveniens
Se dedit pausae fessus,
V. Conversionem patriae
Et formulam ecclesiae
Conspexit somno pressus.

2. Fidem Iesu Nazareni
Viro Dei se bis seni
Primi Verendensium
Pollicentur susceptores
Atque secum creditores
Reliquos gentilium;
V. Hos instructos baptizavit
Et renatos aggregavit
Coetui fidelium.

3. Suis, quos Vexio duxerat,
Nepotibus, quam fecerat,
Ecclesiam commendat
Et ad Olavum properat
Regem, ut quam cupierat,
Illi fidem ostendat
V. Et post sacra documenta
Sacer Christi sacramenta
Regi praesul impendat.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Rege praesul in partibus
Westgotiae invento
Hunc aggregat fidelibus
Baptismi sacramento.

2. Plures exemplum regium
Salubriter sectati
Spreto ritu gentilium
In Christo sunt renati.

3. Vir sanctus, quos recentius
Divinis sacramentis
Imbuerat, uberius
Rigabat documentis.

Responsoria.

1. Almi patris et insignis
Trucidantur a malignis
Nepotes interea,
Quos illustrat Christus signis
Et coronis ornat dignis
In aula siderea;
V. Sic tormentis pro indignis
Dantur iustis et benignis
Praemia aetherea.

2. Interemptis crudeliter
Cultoribus iustitiae
Gemens Vexio velociter
Redit minister gratiae,
Quo vacillabat graviter
Novae status ecclesiae,
V. Nam recrevit celeriter
Vetus error perfidiae.

3. O stupendum spectaculum,
O praeclarum miraculum!
Grandi saxo vasculum
Natans ad Dei famulum
Vexit nepotum capita
Diu sub undis abdita,
V. Et tria luminaria
Divinitus micantia
Monstrant sanctorum merita.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Rex Olavus viros rectos
Ut percepit interfectos,
Graviter ingemuit
Et praesuli condoluit.

2. Ut emendam per immensam
Mitigaret rex offensam
Pontificis, Verendiam
Pergit zelans iustitiam.

3. Grandem praesul pecuniae
Pro emenda dum respuit
Summam, multa ecclesiae
Rex praedia mox contulit.

4. Hinc Vexio superstitio
Perfidiae profana
Defecit et religio
Profecit christiana.

5. Illic vivens in virtute
Sigfridus his patratis

Bona tandem senectute
Coniunctus est beatis.

Ad Benedictus.

A. Sancte praesul, exstirpator
Infidelitatis
Et fidelis seminator
Verbi veritatis,
Esto nobis mediator,
Ut nos a peccatis
Purgans collocet salvator
Regno claritatis.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Pie pater et patrone,
Tua interventione
Nos a malis liberari
Et procures collaetari
Sine terminatione
Tecum caeli mansione.

Cod. Holmien A 56. [Klemming I, 151 ff.] — In 1. Vesp. Hymnus Sigfridi archipraesulis (Klemming I, 152); in Laud.: Ignitus sancto flamine (ibid. 159).

68. De sancto Sigfrido.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Novus sol progreditur
Novum dans splendorem,
Gentium persequitur
Ritus et errorem.
2. Pacem portat populis
Pontifex fidelis,
Quam dat pacis aemulis
Pacem dans de caelis.
3. Dereliquit patriam
Anglicani gregis,
Pauper intrat Sueciam
Praeco summi regis.
4. Clara dies oritur
Noxque cedit ei,
Verus Deus colitur
Lucem dans diei.
5. Te patrem eximium
Deprecamur rei,
Preces fer precantium
In conspectu Dei.

Ad Benedictus.

A. Audi pater Sueciae
Filios clamantes,
Reprimas in acie
Tuos impugnantes,
In viam iustitiae
Dirigas errantes
Et in regnum gloriae
Ducas exsultantes.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Pastor apostolice
Sigfride Suenorum,
Fidei domestice
Custos, doctor morum,
Nos concives effice
Civium sanctorum.

Brev. Scarense imp. Norimbergae 1493. [Klemming I, 162 ff.]. Aufser dem Vorstehenden noch ein Responsorium:

Fortis colit aream
Sterilem zelator,
De spineto vineam
Fecit praedicator,
Gentem domat ferream
Legis aemulator
Dirigit ad lucem tenebrosos lucis amator.

69. De sancto Sigismundo.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Adest dies laetabundus,
In quo martyr Sigismundus
Ad superna sic ascendit
Et aeternum comprehendit
Paradisi meritum.

Ad Magnificat.

A. Ave, martyr Sigismunde,
Preces iam pro nobis funde
Coram summo principe;
Ave, salus infirmorum,
Medicina peccatorum,
Fletus nostros percipe;
Tu, cum sanctis qui laetaris
Et in Christo coronaris,
Vota nostra suscipe,
Ne labamur cum damnatis,
Sed quod simus cum beatis
Meritis in requie.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Sit laus Deo de profundo,
Qui beato Sigismundo
Thronum dedit gloriae.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Hic vir beatus,
Qui in lege
Domini stabat fixus,
Deum deprecabatur
Die ac nocte.

2. Servivit in timore Domino
Et exsultavit in illo
Apprehendens disciplinam,
Per quem vitae cepit viam.

3. Voce clara sic clamavit
Et ad caelum festinavit,
Ad coronam gloriae
Post transitum victoriae.

Responsoria.

1. Beatissimus
athleta Dei Sigismundus,
qui progenitus
a rege Gundebaudo,
quamvis sacrilega, Christo
tamen monente puerum
Sigismundum
fonte sacro
baptizari fecit

V. Fratre sibi iuncto,
Gundemari nomine functo.

2. Qui puer
ab aetate puerili
Deum timens erat gravis,
[qui licet] non transierit
puerilia iura,
tamen divino studio
eminus se applicuit
immorari.

V. Sic bona consuevit
et crimina cuncta delevit.

3. Hic transcenso curriculo
adiunctus fuit Dei filio
alta caeli desiderans,
non terrenum regnum quaerens,
sed ad caelestia
mente erat cupiens;

V. Quem Deus illuxit
et lucis ad aethera duxit.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Mirificavit Dominus
Sanctum suum Sigismundum
Et ipsum exaudivit
De ergastulo fontis aquarum.

2. Aure percepit verba Domini,
Dum in tribulatione stetit,
Ipsum in tenebris liberavit
Et super caelos collocavit.

3. Admirabile est
nomen tuum, Domine,

Qui coronasti hodie
Sigismundum regem
Post exitum victoriae.

Responsoria.

1. Sigismundus ad aetatem
virilem provectus
Ieiuniis et orationibus
Deo studuit immolari,
Idolorum templi vana
Spernens cum doctrina sana
Meruit coronari;
V. Quem sic allexit,
Deus hunc ad aethera vexit.

2. Iam defuncto genitore
Licet a gente incredula
Sigismundus cum decore
Ad regni tunc atria
Est susceptus et adeptus
In caelorum patria.
V. Mente quidem sana
sic respuit idola vana.

3. Tandem regno sic suscepto
Gubernavit omnia,
Respuendo simulacra
Quaeque tersit culmina
Ampliando divina vota
Summa cum fiducia,
V. Martyr hic athleta
sic venit ad aethera laeta.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Confisus in Domino
martyr Sigismundus
Elegit sibi solium
ibi laetabundus,
Sed nec intrat ostium
ibi fallax mundus.

2. Intrat tabernacula,
rex vitae, confidens
Martyr, vana saecula
propter te relinquens,
Fac, ut tecum gaudeat,
consolator ingens.

3. Coronasti hodie
regem Sigismundum,
Qui nunc per martyrium
vere vicit mundum,
Et cum sanctis omnibus
hunc facis iucundum.

Responsoria.

1. Sensit verba rex malorum,
ut eum occiderent,
Regnum eius invaserunt,
ut protinus hunc quaererent,
Hic decenter martyr Christi
una cum coniuge
Adiunctis binis natis,
nitentes simul perdere,
V. Ad tribunal festinantes
dictarunt sententiam,
Ducunt regem atque natos
ad suam praesentiam.

2. Tandem manus noxias
In sanctos iniecerunt,
Christo commendant animas,
Hos tunc sustulerunt,
In cisternam veterem
Ipsos proiecerunt,
Sic cum sanctis aliis
Coronam sumpserunt.
V. Ubi tam miracula
Plurima sunt facta,
Et ab ipsis idola
Longe sunt coacta.

3. O athleta, martyr Dei,
Vera virtus nostrae spei,
Ne nos livor proromphaei
Voret ad interitum,
Tu solamen orphanorum,
Medicamen infirmorum
Fer his refrigerium,
Qui te laudant atque colunt,
Tua festa quoque norunt
Post carnis exitium,
V. Qui iam regnas cum patrono,
Sociaris caeli throno
In caelesti solio.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Indutus est a Domino
Stola Sigismundus regni,
Post huius mundi exitum
Caeli suscepit meritum.

2. Deo caeli iubilate,
Precibus nunc exorate,
Qui beatum Sigismundum
Sibi fecit caelibundum.

3. Ad te, Deus, vigilavit.
Nomen tuum exaltavit,
Inter mundi ludibria
Vitae dans salubria.

4. Benedictus sis in throno
Deus unigenite,
Qui beatum Sigismundum
adiuvisti valide,
Ut tecum regnet sine fine
sede perennis gloriae.

5. Omnis lingua Deum laudet
in suis martyribus,
Qui beatum Sigismundum
suscepit de terrestribus
Et cum sanctis collocavit
in polorum sedibus.

Ad Benedictus.

A. Benedictus es, Domine,
In tua magnitudine,
Qui beatum Sigismundum
Tormenta fecisti vincere,
Ut congaudens esset tecum
In aeterna requie.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O rex gloriose
et martyr, Sigismunde,
Nostras preces supplices
coram Deo funde,
Ut nostra regat tempora
iam in mortis hora,
Et tecum simus caelibes
cum sanctis sine mora.

Brev. ms. Cracoviense saec. 15. Cod. Capit. Cracovien. 20. A. — Brev. ms. Frisingense saec. 15. Clm. Monacen. 19283. B. — Brev. Frisingense imp. Augustae 1491. C. — In 1. Vesp. Super Ps. A, 3 Ad superna conscendit C. — In 1. Noct. R 3, 1 transsesso A. — In 2. Noct. A 1, 2 suum fehlt C. — A 2, 4 exaltavit C; der Vers fehlt A. — A 3, 3 decorasti A. — A 3, 5 exercitum A. — R 2, 4 tunc atria fehlt A. — R 2, 5 Est sepultus et A. — R 3, 4 Quem detersit culmina A. — R 3, 5 dominica vota A. — A 3, 6 summa fehlt A. — In 3. Noct. A 1, 5 Sed non intrat B. — A 1, 6 fallax undus A. — R 1, 8 mtantes simul A. — R 1, 10 dictaverunt B. — R 2, 9 Ubi nunc miracula A. — R 2, 10 sunt fehlt A. — In Laud. A 1, 1 est fehlt A; a Deo ABC. — A 4, 5 tecum regnans A. — A 4, 6 In perennis gloriae A. — In 2. Vesp. Ad Magn. A, 5 regat tempora fehlt A. — Ibid. 7 caelibas A. — Hiezu de Hymnen: Laeto corde recolamus (Anal. IV, 234) und: Beata uobis gaudia (Anal. IV, 235).

70. De sancto Sixto.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. In sanctis mirabilem,
Pueri, laudate
Deum, ut det stabilem
Vitam, postulate.

2. Martyrum victoriam
Laudent omnes gentes,
Ad illorum gloriam,
Christe, duc canentes.

3. Voce, voto sanctum Sixtum
Cum suis sodalibus,
Corde toto lauda Christum,
Ut iungaris talibus.

4. Lauda Deum, qui sanavit
Ex corde contritos,

Dum hos sanctos liberavit
Carne praepeditos.
5. Eia, lauda et exsulta,
O aula caelestis,
En, sanctorum merces multa,
Rex tuus est testis.

Ad Magnificat.

A. Vox matris ecclesiae
Solito sit suavior,
Dies plena gratiae
Adest luce clarior,
In qua praesul inclitus
Et Martyr insignis
Coronatur caelitus,
Iunctus Deo dignis,
Ergo, o beate beatorum,
Esto memor memorum tuorum.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Vitem veram, vitam meram
Dantem suis testibus,
Adoremus et laudemus
Conformes caelestibus.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Rosa de spinis nascitur,
Dum Sixtus ex gentilibus
Christicola efficitur,
Miris fragrans virtutibus.
2. Urbis Romae papa factus
Ut sidus resplenduit,
In adversis nunquam fractus
Vir totus apparuit.
3. Rosa rubens rubricatur
Roseo cruore,
Dum vir sanctus decollatur
Pro Christi amore.

Responsoria.

1. Sanctus iste, pie Christe,
Fide fortis, nihil mortis
Horruit supplicium,
Stat pro lege et pro grege
Tamquam murus, sic securus
Per te vincens omnia,
V. Exsultat de suppliciis
Sicut de deliciis.
2. Ignis urens, Caesar furens
Virum iustum spe robustum
Potenter aggreditur,
Modo ridet, modo stridet,
Spondet opes et honores,
Sed nequaquam flectitur,
V. Torret per innumera
Tormentorum genera.
3. Dulce granum moritur
Per manus carnificum,
Sed statim renascitur
Ingens et magnificum,
Dat odorem et saporem
In terris mirificum,
V. Scandit Sixtus impermixtus
Ad regnum deificum.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Cum binis diaconibus
Sixtus iugulatur,
Post quos martyr eximius
Laurentius assatur.
2. Rubicundi qui sunt isti
Et unde venerunt?
Hi sunt, qui pro lege Christi
Sanguinem fuderunt.
3. Vere, Christe, sanguis iste
Tuorum fidelium
Digne dignis fulget signis
In coetu fidelium.

Responsoria.

1. Planxit grex ecclesiae
Pastorem lupis datum,
Sed ovans laudat hodie
In caelis sublimatum,
Per Christum coronatum.

V. O vere ter sanctum
Quaterque beatum.

2. Datur porcis margarita,
Cum morte multatur ita
Paganorum manibus,
Vir beatus, Deo gratus,
Laniatur, trucidatur
Impuris a canibus.
V. Heu, caput orbis inclitum
Efficitur spectaculum.

3. Sancte Sixte, martyr Christi,
Vas virtutum tu fuisti,
Vas lucis et gratiae,
Vas, quod Deus fabricavit
Et in caelis collocavit,
Vas immensae gloriae;
V. Tu per vitae poculum
Debriasti saeculum.
O decus ecclesiae.

2. Ante Dei filium
Florebit sicut lilium
Iustitiae amator,
Dans suae familiae
Mensuram in tempore
Ut prudens dispensator.
V. Vere, Sixte, tu es iste,
Qui cuncta tribuisti
Pro amore Christi.

3. Grandi privilegio
Sixtus decoratur,
De quo caeli regio
Vernans illustratur,
Per te, Sixte, Laurentius,
Martyr praeclarissimus,
Christo destinatur;
V. O patrone Sixte bone,
Funde preces pro devoto
Tibi nunc collegio.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. O quam mira, quam praeclara
Sancti Sixti praemia,
Sic sunt dira et amara
Decii supplicia.

2. Pausat miles strenuus
In regno sempiterno,
Stridet Caesar impius
Ardens in inferno.

3. Iusta indignatio,
Quod tortor cruciatur,
Sic felix mutatio,
Quod tortus consolatur.

Responsoria.

1. Martis aedem, immo sedem
Satanae destruxit,
In quo vide, quod in fide
Velut sidus luxit,
V. Virtutum flores et colores
De fonte vitae suxit.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Vir beatus rursum natus
Gaudet in domo Dei,
Cernens, totum quod dat motum
Universae rei.

2. Introivit hodie
Papa Romanorum
Et pugil ecclesiae
In sancta sanctorum.

3. Quod sitivit hic in via
Athleta mirabilis,
Quaerit manu morte pia,
Est ergo laudabilis.

4. O amator hominum,
Sixte, Dei care,
Prece placa Dominum,
Bene nosti quare.

5. Laudate regem gloriae,
Qui aufert auro scoriam,
Cum per palmam victoriae
Sixto confert gloriam.

Ad Benedictus.

A. Benedictus rex coelorum,
Te commendat vox sanctorum
Iubilando dulciter,
Tibi omnis creatura
Servit servans sua iura,
Homo solus aliter;
Non sic currit chorus iste,
Sed te duce, sancte Sixte,
Christum quaerat iugiter.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Miles fortis saevae mortis
Poenam spernens, vitam cernens
In superna patria,
Scandit mundus, rubicundus
Pugil iste tuus, Christe,
Ad sanctorum atria;
O patrone Sixte bone,
Fac nos ire et venire
Ad aeterna gaudia.

Brev. ms. Secoviense saec. 15. Cod. Graecen. 1548 A. — Brev. ms. Aquilegiense saec. 15. Cod. Semin. Brixinen. s. n. B. — Brev. Kimense imp. Venetiis 1516. C. — In 1. Vesp. A 3, 1 Xystum A. — In 2. Noct. A 3, 4 coetu debilium A. — R 1, 1 rex ecclesiae A. — R 2, 7 caput urbis B. — Hiezu die beiden Hymnen Anal. XI Nr. 499 und 500.

71. De sancto Sozomeno.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Gloriosos
laudemus milites,
Sozomenum
et eius socios,
Viros olim
in fide divites,
Qua vicerunt
conflictus varios,
Sed nunc caeli
transcendunt limites
Super thronos
locati regios.

2. Epiphanius inclitus,
Christi cultor praecipuus,
Trecenteni exercitus
Dux fuit armis strenuus.

3. Non mortis formidine
Fidem occultabat,
Sed secreto flamine
Suos informabat.

4. Edixit Maximianus
Furia commotus,
Ut populus Christianus
Interiret totus.

5. Regis saevum
edictum audiens,
Suos adit
pie praemuniens
Et in fide
verbi erudiens.

R. Odio furens crudelis
Rex opponit servos Christi
Adversariorum telis,
Nec laeduntur plaga tristi,
V. Sed dum vota
spondent fidelia,
Sternunt pauci
quam plura milia

Ad Magnificat.

A. Constantiam
fortium militum
Decantemus
pia laetitia,
Qui per fidem
regis imperium
Contemnentes
quam plura milia
Facto voto
vicerunt hostium,
Sola Christi
freta potentia.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Trinum et unum Dominum
Toto laudemus studio,
Quo vim pressit certaminum
Sozomenus in stadio.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Mundum calcans viriliter
Sozomenus cum sociis
Adhaerent Christo fortiter
Sacris intenti studiis.

2. Rex aeternae gloriae
Quos intus allexit,
Pugnantes in acie
Ad alta provexit.

3. Et hi dum certaminis
Nocens onus portant,
Plausu sacri carminis
Animos confortant.

Responsoria.

1. Gaudiosum
Christo spectaculum
Et stupendum
mundo miraculum
Praestant sancti,
dum crucis titulum
Praeferentes
calcant periculum;
V. In cursus stadio
devincunt saeculum
Ac pio studio
convertunt populum.

2. Nova bella
elegit Dominus
Hostem, mundum,
carnem subicere,
Horum labem
fugavit eminus
Sozomenus
divino munere;
V. Artam vitam
dum studet agere,
Dona caeli
meretur capere.

3. Martyrium
dum Epiphanius
Subit, brevi
pugnavit proelio,
Sozomenus
vivens diutius
Graviori
certavit taedio;
V. In deserto
fame ac frigore
Aestus isti
prolixo tempore.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Egit vitam monasticam
Sozomenus cum sociis
Puritatemque caelicam
Acquirens exercitus.

2. Rore caeli
caro contabuit,
Arto cibo
corpus refriguit,
Sic cupido
prorsus exaruit.

3. Orat Christum frequentius
Non tentus stratis requie,
Meditatur devotius
Carne defecta macie.

Responsoria.

1. Solitudo
deserti squalida
Dat pabula
monachis arida,
Sed spiritus
est esca sapida
Luxque menti
infusa splendida.
V. O deserti
regio florida

Et caelesti
gratia rorida!
2. Laetus in solitudine
Sozomenus certamina
Vicit mansuetudine
Devota canens carmina.
V. Iesu Christi suffultus gratia
Superavit diversa proelia.
3. Mira refulsit gratia
Sozomenus, quem colimus
Cum contione socia,
Quos nec locus asperrimus
Terruit nec inedia,
Vicit nec labor plurimus;
V. Et haec vera
est innocentia,
Quam non urit
concupiscentia.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Aestuavit nimis
Cum vehementia
Suspirans in imis
Ad caeli gaudia.
2. Transeuntes fugiens
Mundi vanitates,
Floruit subiciens
Carnis voluptates.
3. Caeli vitam peragit
Sanctis se conformans,
Ad maiora satagit
Socios informans.

Responsoria.

1. Iusti clare
tunc fama resonat
Sozomeni,
dum calcat saeculum,
Nunc de caelo
clarius intonat
Miris signis
consolans populum;
V. Praefulsit velut speculum
Dissolvens mundi vinculum.

2. Rectae vitae
doctorem praeferunt
Sozomenum
Vason, Agapius,
Galasion,
Aristus, referunt
Ex hoc fructum
salutis plenius,
V. Intendentes
huic magisterio
Profecerunt
virtutis studio.
3. Dux Sozomenus paucorum
Factus dum auxit merita,
Effulsit lux plurimorum
In veritatis semita;
Iam nunc in regno caelorum
Praemia sumit debita.
V. Vir insignis vim laborum
Virtute vicit inclita,
Nunc concivis angelorum
Fulget corona reddita.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Constanter agens militum
Christi fidelis contio,
Labore quaerens meritum
Iam fulget fruens praemio.
2. Artam viam tenuit,
Quae ducit ad caelum,
Vir sanctus vero timuit
Inimici telum.
3. Doctrinam catholicam
Docens praedicando
Demonstravit caelicam
Viam operando.
4. Gloriam Sozomenus
Obtinet in caelis,
Meritis nullatenus
Cesset laus fidelis.
5. Laudes cantet devotius
Coetus clericorum,
Ut prosequatur promptius
Turba ceterorum.

Ad Benedictus.

A. O vir sanctus
celsique meriti,
Sozomene
cum tuis sociis
Suffragii
fer opem soliti,
Ut aeternis
fruamur praemiis.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Christe clementissime,
Precibus sanctorum,
Quos laudamus, reprime
Bella vitiorum,
Ut fulgentes animae
Claritate morum,
Sint consortes intime
Lucis beatorum.

Brev. ms. S. Sepulcri saec. 14/15. Cod. Parmen. Palat. 186. — In 1. Vesp. R, 4 tristi plaga. — In 1. Noct. A, 3, 2 Nucens. — R 1, 4 mundum. — In 2. Noct. A 2, 5 cupito. — R 1, 2 scalido. — In 3. Noct. R 3, 3 lux plurium. — In Laud. A 1, 2 felix concio. — Ad Bened. 2 celique meriti. — Ibid. 7 Ut fehlt. — Hiezu die Hymnen Anal. XXII, Nr. 435—437.

72. De sancto Stephano.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Confessor Christi Stephane,
Gentis tuae preces suscipe,
Ut per te inveniat
gratiam Christi
Cui contulisti
lumen fidei.

Ad Magnificat.

A. Ave beate rex Stephane,
Inclita spes gentis tuae,
Ave, doctor et apostole,
Credulitatis nostrae,
Ave, speculum sanctitatis
et iustitiae,
Per te Christo credidimus,
Per te in Christo salvemur,
Ora pro populo,
Interveni pro clero,
Ut nullus de tuis
Praeda fiat hostis.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Regem regum venerantes
Adoremus Dominum,
Qui in caelis coronavit
Sanctum regem Stephanum.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Adest festum venerandum
Sancti regis Stephani,
Multa laude celebrandum
Omni die saeculi,
Gaudeant, qui sunt heredes
Per hunc facti Domini
Et sanctorum coheredes
Meruerunt fieri.

2. Iste sanctus praedicator
Hungarorum primitus
Christianae legislator
Factus est divinitus,
Pro binis tradens bis bina
Duplicato pretio
Vel pro quinque dans bis quina
Reportando Domino.

3. Mundi reges moriendo
Regno finem faciunt,
Qui, ut sibi celsitudo
Regni, regno pereunt,
Sed hic sanctus terminando
Terrenam potentiam,

Sumpsit regnum inchoando
Sempiternam gloriam.

Responsoria.

1. Iam cum caelos ascendisset
Nostra salus Dominus
Atque suis transmisisset
Dona sancti spiritus,
Repleverunt partes mundi
Duodeni proceres
Seminantes verbum Dei
Ad salvandos homines;
V. In omnem apostolorum
Terram sonus exiit,
Et in fines orbis terrae
Verbum horum prodiit.
2. Gaudebat ergo praecone
Suo quaeque regio,
Et grates pro tanto dono
Referebat Domino;
Restabat Panoniorum
Plebs sine consilio,
Clausa tenebris errorum
In mundi naufragio,
V. Et dum cresceret in orbe
Fidei religio,
Et credentes puro corde
Nascerentur denuo.
3. Genti autem devianti
Per mortis illecebras
Et procaciter amanti
Caecitatis tenebras
Ideo differebatur
Salutis praeconium,
Ut post moras assequatur
Maius beneficium;
V. Ore namque doctor quanto
Datur illi serior,
Dono Dei missus tanto
Venit excellentior.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Valde felix es dicenda
A cunctis, Pannonia,
Erumpe nunc laetabunda
In Dei praeconia,
Qui tibi non praeceptorem
De plebe discipulum,
Sed regem praedicatorem
Misit et apostolum.
2. Nam ut Attila sub rege
Ungarorum populus
Tyrannidis lata lege
Saeviit incredulus,
Sic sub Stephano regnante
Vertitur crudelitas,
Quo figura transmutante
Formatur credulitas.
3. Dudum namque desolatam
Dominus Hungariam
Penitusque nullo datam
Praedicatum perviam
Per hunc sanctum evocavit
Ad baptismi gratiam
Et cum suis heredavit
Dans caelorum patriam.

Responsoria.

1. Geysae namque, duci sancto,
Sanctus puer nascitur,
Qui divina matris ventre
Gratia perfunditur
Et Stephano praemonstrante,
Qui post Christum passus est,
Sat quam nasceretur ante
Stephanus vocatus est.
V. Iste Deo se devovit
Ab adulescentia
Nilque lubricum cognovit
Ipsius infantia.
2. Sed cum iuventutis metas
Sanctus primum posuit,
Atque iam virilis aetas
In eo invaluit,
Ex tunc factus est famosus
Eximiis laudibus.
In bellis victoriosus,
Prudens et fortissimus;
V. Sub mundanis armis Dei
Miles erat strenuus,

Nam in bonis erat ei
Affectus praecipuus.

3. Corde Deo credens erat,
Quod monstrabat opere,
Omnibus sufficiebat
Ipse solus munere,
Rex erat et praedicator,
Dupla dans stipendia,
Unde corpore praeceptor
Gauderet et anima;

V. In divinis studiosus
Vir fuit operibus,
Forma quidem speciosus,
Magis tamen moribus.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Vir beatus pardum nempe
Fert ad caulas ovium
Et leonem ad praesaepe
Bovis ferocissimum,
Nam minis, precibus, donis
Terret, mulcet, incitat
Pravos, mites, vanos, bonis
Christi quos deificat.

2. Si plebs ista suscepisset
Alium discipulum,
Forsitan ei misisset
Deus quendam alium,
Sed rebellis gens et fortis,
Gens grandis audaciae,
Per eiusdem virum sortis
Fuit danda gratiae.

3. Magnus Samson ad domandum
Leonem immittitur,
Hungaris ad praedicandum
Rex fortis eligitur,
Ex leonis fauce mellis
Favus gratus nascitur,
Ex Hungari ore dulcis
Deo laus exprimitur.

Responsoria.

1. Inter cetera laudanda
Virtutis insignia
Patientiae miranda
Fuit illi gratia,
Emonstrat quod depilata
Pauperum protervia
Eius barba, dum collata
Sunt his beneficia;

V. Et ille tunc fuit laetus
Dare Deo gratias,
Pro quo dignus est inventus
Pati contumelias.

2. Nobilis stirpe rex sanctus,
Sed fide nobilior,
Caritate roboratus
Et spei non immemor,
Postquam cursum consummavit
Praesens spernens saeculum,
Iesu Christo commendavit
Gloriosum spiritum.
Offerunt quem ad superna
Angelorum agmina,
Regnaturum in aeterna
Beatorum patria;

V. Rege sibi pro sublato
Pii maerent Hungari,
Sed collega pro collato
Cives gaudent caelici.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Scandit sanctus alta caeli
Stephanus palatia,
E parentis sorte primi
Sublatus occidua.

2. Hinc exsultat in excelso
Caelestis militia
Et collega pro suscepto
Deo reddit cantica.

3. O condicio miranda
et felix per omnia,
Cum a regno fit ad regna
transitus caelestia,
Cum bonis continuantur
terrenis caelestia.

4. Pauperes dono iuvabat
Nunc pecuniario,

Nunc hos evangelizabat
Salutis adloquio.

5. Sapienter dispensare
Norat donum Domini
Et mensuram erogare
Pro tempore tritici.

Ad Benedictus.

A. O miranda potentia
Salvatoris,
In meritis beati
Stephani,
Regis et confessoris,
Qui apud Deum et homines
Dignus memoria,
Cum sanctis tripudiat
In gloria.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Sanctissimus rex Stephanus,
Hungarorum apostolus,
Signis et virtutibus
Cotidie
Declaratur caelitus,
Ut nos muniat
A malis omnibus.

Brev. ms. Waradinense anni 1460. Cod. Vatican. 8247. A. — Brev. ms. Strigoniense saec. 15. Cod. Parisin. 8879. B. — Brev. ms. Albense anni 1489. Cod. Mus. Hungarici s. n. C. — Brev. ms. Albense saec. 15. Cod. Lambacen. LXXXIX. D. — Brev. ms. Albense saec. 15. Cod. Liechtenstein I 4. 12. E. — Brev. ms. Strigoniense saec. 15. Cod. Palat. Vindobonen. 1829. F. — Brev. Zagrabiense imp. Venetiis 1505. G. — Brev. Paulinorum imp. Venetiis 1540. H. — Brev. Martinsbergense imp. Venetiis 1519. I.

Auch in Antiph. ms. Cepusiense saec. 15. Cod. Capit. Cepusien. s. n — Antiph. Posoniense anni 1488. Cod. Capit. Posonien. 3. — Brev. ms. Hungaricum saec. 15. Cod. Comitis Battyany in Gyula-Fehervary Ms. IV, 5.

In 1. Vesp. Super Ps. **A**, 5 Cui promisisti A. — DG haben 5 **AA** super Ps: 1. Adest festum venerandum etc. die sechs ersten Verse; 2. Iste sanctus praedicator etc.; 3. Confessor Christi Stephane etc.; 4. Sancte rex Stephane confessor etc.; 5. Sapienter dispensare etc. — A hat in der 1. Vesp. folgendes Resp.:

R. Exora, dilecte Dei Stephane,
Pro nobis miseris,
Ut qui sumus pro culpis
Dandi supplicio,
Per te iungi mereamur
Iustorum consortio;
V. Dissimiles tibi moribus
Laudamus te vocibus,
Adiuva nos tuis precibus,

An gleicher Stelle bietet D: Corde Deo credens erat, wobei es noch die Doxologie anfügt:

Ipsi doxa patri Deo, eius quoque filio
Pariterque coaeterno flamini paraclito.

Ad Matut. Das Invitatorium ist gleichfalls ein anderes in D:

Convenientes in unum iubilemus Domino,
In quo regnat coronatus gemma regum, Stephanus.

Ein drittes Invitatorium bietet C:

Regem regum venerantes sollemni tripudio
Veste amicti gaudentes iubilemus Domino,
Qui hodie sublimavit sanctum suum Stephanum
Et in caelo coronato dans caeleste praemium.

In den Noct. sind **AA** und **RR** prosaisch DG. — In 1. Noct. **A** 2, 2 Hungarorum fuit primus A. — **R** 1, 10 exivit F. — **R** 2, 12 Nasceretur F. — **R** 3, 10 Dator B. — In 2. Noct. **A** 1, 1 est F. — **A** 2, 6 credulitas F. —

R 3, 7 hereditavit F. — **R** 1, 6 Qui propter F. — **R** 1, 7 Sacer quam nasceretur F; Sed antequam nasceretur A. — In 3. Noct. **A** 1, 5 Nam nimis B; 5 et donis F. — **A** 1, 7 mites fehlt F; zusammenzuordnen sind: minis terret pravos, precibus mulcet mites, donis incitat vanos. — **A** 2, 7 Per eiusdem fehlt F. — **R** 1, 9 Et ille non fuit lentus C, — **R** 2, 7 Christo fehlt F; commendantum F. — **R** 2, 16 gaudent angelici F; dies Responsorium zeigt schon durch seine gröfsere Ausdehnung, dafs es das Schlufs-Responsorium ist; CI haben als 9. R:

R. Regia urbs Alba, gaude,
Tanto digna principe,
Decorata quidem laude
Re simul et nomine,
Eo quod tam pretiosi
Corporis egregium
Possidere meruisti
Felix facta pretium.
V. *Gloriosa dicta sunt de te,*
civitas Domini.

In Laud. Ad Bened. **A** Sanctissimus rex Stephanus etc. A. — In 2. Vesp. Ad Magn. **A**, 1 Gloriosus rex F. — Statt dieser **A** setzen DG:

Prece pia, decus Hungariae,
Thronum nobis placa clementiae,
Ut possimus purgata carie
Cives esse caelestis patriae.

A hat an gleicher Stelle eine Antiphon in Reimprosa:

Gloriosus
Cultor Dei, rex Stephanus,
Hungarorum doctor egregius,
Ferocitatem gentium
Perdomuit, mores crudelium
Superavit,
Victor in Christo populum
Acceptabilem Domino
Praeparavit.

Es braucht wohl nicht bemerkt zu werden, dafs Antiphonen und Responsorien der Nokturnen aus einer Feder stammen, die anderen Teile älteren Officien entnommen scheinen. — Hymnen: Gaude mater Hungaria ADF (Anal. IV, 238); Gaudent caeli nova luce BF (Anal. IV, 239).

73. De sancta Thecla.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Tecum, Thecla, splendor manet
Et virginitatis lilium,
Quod sponsum serves
Aeterni patris filium.

2. Summam Christi praeelectam
Turrim fortitudinis,
Vocem Pauli in reflexam
Mirae beatitudinis
Audet sequi virgo, viri
Facta velut comparis.

3. Res miranda, fit repente
Fragile corpusculum
Excellenti tam virtute,
Ut ferre possit vasculum
Crucis Christi, quod a morte
Hoc redemit saeculum.

4. Fit virens virga vigens virgo,
Irriga ex praeconio
Summi Christi Pauli missi
Docentis in Iconio.

5. Non terretur sed iam terit
Minas haec proconsulis,
Non exaudit, sed obaudit
Mortalis preces culminis,

In hoc tendit, quod ostendit,
Doctor veri numinis.

Ad Magnificat.

A. Angelorum ordines sancti
Virginumque chori
Omnisque caeli
Turba fidelis
Summis exsultet gaudiis,
Quod hodie
Virgo haec summi regis
Thalami secreta
Meruit constans
Scandere Thecla.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Qui coronat in aeternum
Theclam, regem virginum
Adoremus, collaudemus,
Iam venite, exsultemus.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. O quam admirabile
Manet in memoria,
Nomen tuum, Domine,
Huius in victoria
Sanctae Theclae, quam hac die
Coronasti gloria.

2. Tu egressus summo caelo
Mentem eius subintrasti,
Tamquam sponsus vero zelo
Tu cor eius confirmasti,
Ut nec minis nec a telo
Moveatur hominum.

3. Mundo corde, mente pura,
Innocens haec manibus
Sine sorde mundi dura
Sanctis calcans pedibus,
Montem [Dei] Thecla scandit,
Verum ubi Deum cernit
Angelorum sedibus.

Responsoria.

1. Intrat secreta
Repente virginis
Spiritu sancto
Cooperante
Pauli doctrina sancta,
Qua summi numinis
Virginum docet
Corpora laudi,
V. In sancti ergo
Ardorem flaminis
Incipiunt
Viscera claudi
Theclae hac domo
Capta divi hominis
Doctrina sancta.

2. Mens virginea,
Fide purpurea
Rapitur, ecce,
In aethera sursum,
Deserit devia,
Ut tollat praemia
Laudis aeternae
Post vitae cursum.
V. Mater irata
Increpat acta
Acriter item,
Sed virgo rursum.

3. Mira constantia
Pectoris alti,
Mira potentia
Flaminis almi,
Quod nequit homo,
Nec minae valent
Virginis ratum
Pervertere sensum.
V. Non dira vincula,
Non carceris horror
Hanc suo coepto
Solvere valent,
Sed tanta succrescit
Caritas ingens
Tantaque fide
Viscera calent.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Diffusa est in labiis
Huius almae virginis
Spiritus sancti gratia,
Quam a domibus eburneis
Praeclarum nomen martyris
Evexit in caelestia.

2. Adiuvit Theclam Dominus
Mane diluculo,
Quam triumphantem fortius
Transmisit ex hoc saeculo.

3. Sprevit minas et dolores
Virgo Thecla iudicum,
Quod videntes admirati,
Conturbati et commoti
Sunt in spiritu cordium.

Responsoria.

1. Inter flammas iudicata
Collaudabat Dominum
Sancta virgo immutata
Aeternum spectans praemium,
V. Ibat virgo laeta fronte
Mortis in exsilium,
Non expavens, sed contemnens
Iudicis supplicium.

2. Orante Paulo inter flammas
Fit illaesa Domino
Laudes agens et exsultans
Dulci canens cantico,
V. Ignis cedit, turba fugit,
Virgo manet et profudit
Preces coram Domino.

3. Circumtonsa caput optimum
Sequitur ministra Paulum
Non pavefacta virgo
Virilem sumere togam,
V. Certanti se contra manus
Iniecit triumphata viro,
Virgineum custodire pectus,
Obiecit ausa
sese pudica tyranno.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Adoremus Dominum
In sancto eius atrio,
In honore et gloria
Qui tropaea virginum
Exsultans in martyrio
Iudicat in saecula.

2. Deus noster qui conservat
Sanctum corpus humile,
In hostes Theclae qui decertat
Ad triumphum nobile
Exsultet terra, canat, plaudat,
Et laetentur insulae.

3. Almam Theclam dextra Dei
Et sanctum eius brachium
Salvam fecit, qui dedit ei
Suorum palmam hostium.

Responsoria.

1. O admirabilis potentia
Summi regis gloriae,
Qui in sexus impotentia
Triumphum dat victoriae,
Fides lucis Theclae dulcis
Vincit saevam rabiem
Leaenae trucis, signum crucis
Donat ei requiem,
V. Fit immota virgo tota,
A tauris haec immanibus
Non offensa, sed defensa
Fuit a faucibus.

2. Consummatur res miranda
Sexu in hoc fragili,
Dei virtus, quod horrenda
Monstra sprevit saeculi,
Qui decepit matrem primam,
Anguis victus virgine
Languet intus, petens imam
Sedem in voragine.
V. Doloratur et tremescit
Victus hostis hominum,
Lamentatur, ingemiscit
His triumphis virginum.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Decorem indutus Dominus
Accinctus est potentia,
Dextris patris caelitus
Sedens in caelestia
Theclae caput exaltavit
Inter sancta gaudia.

2. Collocavit Dominus
Theclam in principibus
Eius sancti gaudii,
Laetis ergo mentibus
Canamus eius populus
Laudes Dei filii.

3. Pax est facta in virtute
Huius almae virginis,
Quae aeternae suae vitae
Sitivit Deum luminis.

4. Deo nostro omnes sancti
Benedicant spiritus,
Qui urbem ab hostibus
Theclae decertantibus
Custodivit Dominus.

5. In te nobis benedicat
Tuis Deus filiis,
Virgo sancta, quae exsultas
Coram ipso gaudiis,
Quo oramus nos perducas
In caelorum gloriis.

Ad Benedictus.

A. Ave, virgo, flos decoris,
Martyr Dei, Thecla, choris
Copulata spirituum
Beatorum, tuae laudi
Qui instamus, nos exaudi,
Ducas nos ad Dominum.

Ad Magnificat.

A. Angelorum in excelsis
Ac sanctorum militum
Chori gaudent, nos in terris
Sanctum epithalamium
Adplaudamus Theclae thoris
Sanctarum sponso virginum.

Cod. Oenipontan. 783 anni 1480. — In 1. Vesp. A 2, 3 inflexam. — A 3, 5 a morte tristi. — Ad Matut: Das Invitatorium ist verändert in:

Qui coronat in aeternum Theclam protomartyrem,
Virginum regem adoremus, venite exsultemus.

In 1. Noct. A 2, 5 nec a minis. — A 3, 5 scandit Thecla. — In 2. Noct. A 2, 1 Adiuvavit. — In 3. Noct. A 1, 2 atrio eius. — In Laud. A 5, 5 Quo et oramus. — Ad Bened. A, 5 nos fehlt. — Die Hymnen siehe Anal. IV, Nr. 456–458.

74. De sancto Theobaldo.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Mente pura, corde mundo
Resonemus et iucundo
In hoc festo, quo beatus
Est Theobaldus coronatus.

R. Gloriose Theobalde,
Gemma confessorum,
Te devote petit valde
Vox peregrinorum,
Sua vota praesentari
Te donante et notari
In aula caelorum,

V. Ubi digne sublimatus
Noster manes advocatus.

Ad Magnificat.

A. O praeclare confessorum
Gemma, Theobalde,
Fac amare viam morum,
Te precamur valde.

In Laudibus.

Ad Benedictus.

A. Pretiosum tunc erexit
Christus cornu, dum prospexit
Ad Pineti moenia
Tanta per exenia,
Theobaldi varias
Ibi dans reliquias.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Dulcis, mitis et benigne,
Serve bone, Deo digne,
Theobalde, nunc memento,
Quo labore, quo tormento
Regnum Christi meruisti;
Tua prece nos dignare
Iesu Christo commendare.

Brev. Basileense imp. s. l. 1478. — Das übrige Officium de communi. Es scheinen aber diese in dem Basler Brevier erhaltenen Teile die Trümmer eines vollständigen Officiums zu sein. Wahrscheinlich entstammt demselben auch die A und das Invit., welches Cod. Colonien. 28. saec. 15 bietet:

A. Optime decertans pro Christo principe miles
Theobaldus superum promeruit bravium.
Hicque triumphato feliciter hoste maligno
Gaudet collegio digniter angelico.
Propterea cuncti modulantes vocibus odas
Dicamus cuncti: Gloria, Christe, tibi.

Invit. Adoretur flos Mariae,
Rex caelestis curiae,
Qui militem suum Theobaldum
Ab armis sublevavit ad caelum.

Dieselbe Quelle hat uns auch eine Strophe aus einem Hymnus auf den Heiligen erhalten: Item versus hymni:

Plus currit in certamine.
Confessor iste sustinens,
Quam martyr ictus sufferens,
Mucrone fundens sanguinem.

75. De sancto Theodolo.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Illustris civitas
Subiacet Alpibus,
Cuius amoenitas
Accolis omnibus
Grata videtur.
2. Hanc Sedunum ore pari
Iudicavit appellari
Patrum definitio.
3. Postquam occubuit
Praesul, quem habuit,
Dono caelestis gratiae
Sedunensis ecclesiae
Curam sumpsit Theodolus.
4. Iure Christi
praefertur ovibus
Gubernator,
qui dum virtutibus
Coruscat et miraculis,
Suis vilescit oculis.
5. Curam gerens ovium
Lumen subtus modium,
Quod flagrabat in pectore,
Non occultas, Theodole.

R. Qui tibi, Theodole,
celebri famulantur honore,
Qui tibi multimodas
impendunt carminis odas,
Secretum cordis
mundes a pulvere sordis,

V. Ut eorum tibi gratus
Habeatur famulatus,
Congeriem immanium
Procul repellas sordium.

Ad Magnificat.

A. Magnificum antistitem,
Cui gladium ancipitem
Propter incursus hostium
Commisit rector omnium,
Magnificemus.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Adoremus Christum regem,
Quo donante suum gregem
Sanctus rexit Theodolus.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Fructuosae arbori
Felicis Theodoli
Sermo vivus et utilis
Fertur esse consimilis.
2. Huius mundi blandimenta
Per ipsius documenta
Tamquam veneni poculum
Liquet sprevisse saeculum.
3. Pastor non mercenarius
Irrigabat propensius
Sermonum eloquio
Corda pio studio.

Responsoria.

1. Universae
fines Burgundiae,
Deo laudes
solvatis hodie,
Per quem regnat
in caeli solio
Praesul noster,
felix Burgundio,
Theodolus.

V. Plantatus est
in domo Domini,
Sociatus
sanctorum agmini,
Patri, nato
sanctoque flamini
Semper praesens.

2. Fama velox
ocius alite,
Cursum agens
directo tramite,
Seriatam
vitam Theodoli
In conspectu
denudat Karoli,

V. Ut honoris ad apicem
Suum Deus pontificem
Promoveret per indicem
Effectum.

3. Imperator
illustris Karolus,
Quem rex orci
nequam et subdolus
Turpi vinctum
tenebat crimine,
Liberatur
sancti iuvamine
Theodoli,

V. Dum in quodam concilio
Dolore tactus nimio
Precum sibi suffragio
Subveniri postulat.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Pro quantitate criminis,
Quod erat expers nominis,
Visum aeterni luminis
Amiserat.
2. Pudebat eum promere,
Quo laesus esset vulnere,
Nulli volens detegere
Culpam.

3. Authenticis praesulibus
Profitetur gemitibus,
Suspiriis et fletibus
Sui dolorem animi.

Responsoria.

1. Sancti patres
affectu patrio
Adhibentes
medelam saucio
Blande fovent
piis sermonibus
Pro commissis
tristem excessibus;
V. Demum quidam antistites
Ad loquendum praecipites
Videri volunt divites
Consolando.

2. Decem missas
quidam aut amplius,
Vel viginti
loquentes ditius,
Seu triginta
promittunt propere
Pro sanando
letali vulnere;
V. Praesul noster inclitus,
Humilis et tacitus,
Nihil est pollicitus
Sed alii.

3. Non latebit civitas
Supra montem posita
Neque iusti sanctitas
Hactenus abscondita;
Rex inquirit Karolus,
Quot missas Theodolus
Celebrare debeat.
V. Crimen inanis gloriae
Devitans et iactantiae
Nutu caelestis gratiae:
Solam, inquit, cantabo.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Hoc audito circumstantes,
De se magna suspicantes,
Habent quasi despectui
Doni virum exigui.

2. Arrogantes et elati
Coram rege congregati
Propter munus exiguum
Parvipendunt innocuum.

3. Reputatur idiota,
Cuius Deo mens devota,
Quod obtinere nititur,
Indelate consequitur.

Responsoria.

1. Prosperante
Dei clementia
Sunt reversi
patres ad propria
Missarumque
constricti debito
Iubent solvi,
quod debent, subdito,
V. Si quis forte sacerdotum,
Quod non erat cuiquam notum,
Regem ferret ad devotum
Revelante Domino.

2. Unus Deus
et simplex unitas,
Quod per partes
nequit pluralitas
Obtinere,
de lapsu Karoli
Manifestat
voto Theodoli;
V. Fusa prece pro peccato
Praeter usum perpetrato
Regi valde conturbato
Condonatur.

3. Per virtutem
superni numinis
Modum plene
cognoscens criminis
Regi refert
ipsius ordinem,
Seriatim
narrans originem;

V. Inde quaedam exenia,
Consulatum, regalia,
Praefecturam et alia
Suscepit.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Thebaeorum legio
Detruncata gladio
Cum Christo regnat in caelis.

2. Ossa cuius Deo grata
Iacuerunt inhumata
Diu nudo sub aere.

3. Hinc in caelesti curia
Fit grandis querimonia
Sub altare Dei.

4. Propter causam huius rei
Revelatur servo Dei
Caeleste consilium.

5. Felix praesul divinitus
Evidenter admonitus
Tobiam imitatur.

Ad Benedictus.

A. Die praesul hodierna
Nexu liber saeculi,
Arce sedens in superna,
Dele culpam populi,
Ut nos solvat a peccatis
Fracta mole criminum,
More tuae pietatis
Deprecare Dominum.

Ad Magnificat.

A. Ossa legens beatorum
Legionis Thebaeorum
Agauno clauso rupibus
Sacris locasti manibus,
Summe praesul Theodole.

Alia Antiphona.

A. O gloriose pontifex,
Tuis devotus opifex,
Conserva nos a grandine,
A gelu et a fulgure,
Ut ubertate fructuum
Lauderis in perpetuum.

Brev. ms. Agaunense saec. 13. Cod. Londinen. Add. 1543. A. — Antiph. ms. Sedunense anni 1317. Cod. Valerian. s. n. B. — Antiph. ms. Sedunense anni 1319. Cod. Valerian. s. n. C. — Brev. ms. saec. 14. Cod. Palat. Vindobonen. 13420. D. — Antiph. ms. S. Vincentii Bernen. saec. 15. Cod. Staviacen. s. n. E. — Brev. Sedunense imp. Basileae 1497. F. — Brev. Gebennense imp. Gebennae 1479. G. — Brev. Lausanense imp. Gebennae 1509. H. — Brev. S. Petri Gebennen. imp. Gebennae 1556. I. — In 1. Vesp. Beginnen mit der **A** ad Magn. FG, mit dem Invit. I; die **AA** stehen in der 2. Vesp. F, das **R** ebenda FG. — **A** 2, 2 Iudicatur D. — **A** 3, 2 Praesul fehlt D. — **A** 4, 2 praefertur omnibus D. — **R**, 6 mundet D. — Ibid. 10 repellit D. — In 1. Noct. **A** 3, 1 Pastor nos H. — **R** 1, 10 est fehlt H. — **R** 1, 12 Sauciatus H. — **R** 2, 10 Deus suum H. — In 2. Noct. **A** 1, 1 qualitate H. — **A** 2, 1 eum proxime D. — **R** 1, 2 effectu proprio G. — **R** 1, 8 tristis D. — **R** 2, 11 Nil H. — In 3. Noct. **A** 1, 3 Hunc quasi D. — **A** 2, 4 innoxium D. — **A** 3, 1 Reputatus D. — **R** 1, 1 Properante H. — **R** 2, 10 fehlt H. — **R** 2, 11 perturbato H. — Ad Bened. **A**, 5 sqq. fehlen D. — In 2. Vesp. Super Ps. **A** Curam gerens ovium etc. H. — Zu der **A** O gloriose pontifex hat F die Rubrik: Dicitur bis. — Hymnen: ad Vesp. et Noct.: Chorus caelestis curiae (Mone III, 516); ad Laudes: Celsitudo sublimium (Mone l. c.).

76. De sancto Theodorico.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Theos unum sic et trinum,
Deum verum condivinum
Hunc laudate per omnia.

2. Oramus cum sacerdote
Theodorico devote
Passo in Antiochia.

3. Deus, ipsum qui respexit,
In patronum hunc transvexit
Ad chorum in Usecia.

4. Ritus Dei nominatus
Sanctus iste comprobatus
In passionis gloria.

5. Custoditor Dei dictus,
Deum sciens est condictus
Hic sanctus Theodoricus.

R. Triumphantem hierarchiam
Hic praesentat per sophiam
In hunc fusam per Messiam,
Dum mens eius per Eliam
Est ad caeli harmoniam;
Regnum mundi abdicavit,
Hymnum Deo decantavit,
Clare dum sic enarravit:
Volo pati, tunc se stravit
Sanctam propter symphoniam;

V. Albus corde candidatus,
Laetabundus, Deo gratus,
Bonitatis fonte natus
In sanctorum coetum datus.

Ad Magnificat.

A. Magnificat te Dominum
Cor, vox et sensus hominum
In hoc sacrosancto die,
De quo iubilemus pie,
Exsultemus, festum demus
Et in caelum resonemus,
Deo laudem decantemus,
Ut patris huius patria
Det caeli nobis atria,
Unum trinum adoremus.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Templum hoc ingredientes
Deum et recognoscentes
In caelo vitam sentiant.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Beatus vir, qui non abiit
In concilio impiorum,
Hic seminare exiit
Fidem Christi filiorum.

2. Quare fremuerunt gentes,
Quae hunc sanctum accusarunt?
Reges terrae nam praesentes
Propter fidem condemnarunt.

3. Domine, quid multiplicant
Huic sancto insurgentes,
Turbati remultiplicant
Sic in ipsum saevientes.

Responsoria.

1. Virtutibus nobilior,
Nobili virtuosior,
Coruscans est et clarior
In prodigiis et signis,

V. Nobilior, virtute prior
sanctus Theodoricus.

2. Christi fidem praedicavit,
Christi nomen dilatavit,
Cur hunc tortor carceravit
In latebris pessimis;

V. Laus pia verba Dei
sunt haec sancti Theodorici.

3. Post hoc ipsum fustigarunt,
Caesum virgis reportarunt
Tamquam pravo reclamarunt
Morituro in torculo;

V. Gloria donatur
sancto caeli Theodorico.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Cum invocarem super me
   Vultus Dei verum lumen,
   Transcendit verum tunc in me
   Spiritus Domini numen.
2. Verba mea tunc percipit
   Deus in excelso caelo,
   Dum caro mortem suscipit,
   Mors afflicta ensis telo.
3. Domine, Dominus noster,
   Christianum praebe scutum,
   Qui es conservator noster,
   Dona regnum caeli tutum.

Responsoria.

1. Protomartyr Iuliani,
   Abdicati Christiani,
   Docet fidem Tiposani,
   Qui pendet in eculeo.
V. Vincimus iniquum
   sic sanctum per Theodoricum.
2. Octo pedum ultra vires
   Membrorum traxerunt vires,
   Nec in hoc amittit vires,
   Nam Christus reformat vires;
V. Exora sancte
   pro viribus o Theodorice.
3. Poenas hinc reiteravit,
   Ferro carnem laceravit,
   Ardens lampas tormentavit,
   Nam se signat signo crucis;
V. De poenis sancto
   salvemur cum Theodorico.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. In Domino confisus sum
   Ex toto Christi fidelis,
   Quando poenis affixus sum
   Reponendo spem in caelis.
2. Domine, quis habitabit
   Tuis in tabernaculis?
   Is, qui terris resonabit
   Coruscando miraculis.
3. Domine, in virtutibus
   Divinis triumphaveram,
   Propriis quando nutibus
   Tormentis me submiseram.

Responsoria.

1. Tortores, qui in tormentis
   Hunc viderunt sanctae mentis,
   In sorte conversae gentis
   Praedecedunt in gurgite,
V. Christo conversi
   sic mersi sub fide Christi.
2. Praedicabat imprecando,
   Immo verum prophetando
   Malum finem vitae fando
   Binis istis apostatis;
V. Imprecor hunc finem,
   sanctus ait Theodoricus.
3. Se conspiciens devictum
   Occidit per ensis ictum
   Sanctum corpus praeconstrictum
   Iulianus ad ultimum;
V. Est martyr victor,
   male victus erat ibi tortor.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Laudes demus Iesu Christo,
   Nam caelum pro sancto isto
   Paravit Antiochia.
2. Iubilum dat omnis orbis,
   Nam bis mundavit a morbis
   Quam plures in Usecia.
3. Deus in isto laudatur
   Et laus eius adprobatur
   Per fideles in Graecia.

4. Benedicta decantatur
Huius laus et hymnizatur
Devotis in Francia.

5. Laudate Deum caelorum
Et intrate laudis chorum
Vos de lingua Occitana.

Ad Benedictus.

A. Benedictus est Israel
In hoc summo Beseleel,
Qui praepes est ut Azael
Ad caelestem Ierusalem.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Magnificemus hodie,
Collaudemus cotidie
Unum trinum, summum bonum,
Sancti Theodorici donum,
Per quod sanctus est formatus,
In caelo canonizatus;
Uni trino supplicamus,
Ut cum hoc sancto vivamus,
In huius doni gaudio
Cum sanctorum tripudio;
Laus uni trino Domino.

Brev. Misnense imp. s. l. 1483. A. — Viatic. Misnensis imp. Lipsiae 1502. B. — Diurn. Misnense imp. Lipsiae 1511. C. — In 1. Vesp. A 4, 1 Situ Dei A, Ritu Dei B; der Name des Heiligen ist in den Meißner Brevieren stets Theodoricus geschrieben. Derselbe ist indes nach Ausweis des Versmaßses (cfr. alle VV. der 1. und 2. Noct.) oft, meist sogar, viersilbig zu nehmen; in dieser Hinsicht ist beachtenswert, daſs A einmal (R 2, 6) Thiderice (Dietrich) schreibt. — R, 9 dum se B. — In 1. Noct. A 2, 3 accusaverunt AB. — A 2, 6 condemnaverunt AB. — A 3, 1 multiplicati A. — In 2. Noct. A 2, 1 concipit B. — R 2, 6 o Thiderice A. — Das Officium stammt offenbar aus Uzès (vgl. in 1. Vesp. A 3, 3; in Laud. A 2, 3 und A 4, 3, sowie A 5, 3 (langue d'oc); ein Brevier von Uzès ist nicht mehr bekannt. Zum Officium gehört der Hymnus Beatus auctor saeculi (Anal. XII, 236).

77. De sancto Theodoro.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Laudate, o pueri,
Deum resonando,
Colentes Theodori
Festa iubilando.

R. O Theodore, insignis
Martyr, nobis pro indignis
Interpella regum regem,
Nos fovendo tuum gregem,
V. Poscens cuncta bona, bone,
Stes pro nobis, o patrone.

Ad Magnificat.

A. Magnificat hic Dominum
Sanctus, cordibus hominum
Dei magnificentiam
Inculcans et potentiam.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Cum Theodoro, venite,
Iubilemus Deo rite.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Beatus vir hic Domini
Legem scrutabatur,
Manu Deo non homini
Placere conabatur.

2. Quare nefandissimae
Gentes fremuerunt,
Dum hunc iniquissime
Sanctum perimerunt?

3. Domine, tu gloria,
Tu susceptor fortis

Huic es et victoria
Per agonem mortis.

Responsoria.

1. Sicut dumi frondescentes
Rosam gignunt, sic parentes
Clari clarum genuere
Theodorum, illustrem vere;
V. Infans gratia praeventus
Plus quam clarus est inventus.

2. Iste puer adulescens
Morum venustate crescens
Augebatur incrementis
Sanctis singulis momentis,
V. Iuvenilem nam aetatem
Vertit in maturitatem.

3. Hinc virtute roboratus
Recto gressu recti status
Tiro fortis placens Deo
Ambulavit coram eo;
V. Sic perfectus sic perfecta
Operatur atque recta.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Cum invocaret, visere
Deus hunc dignatur,
Angustiatum misere
Cor erigebatur.

2. Verba huius, Domine,
Mane audiebas,
Quem in tuo nomine
Orare sciebas?

3. Domine, magnifice
Laudem perfecisti,
Istum tam mirifice
Dum coronavisti.

Responsoria.

1. Demum Deo permittente
Paganismo saeviente
Brinca vinculavit istum
Sanctum confitentem Christum,
V. Ut sic aurum probaretur
Et in ignem mitteretur.

2. Fervens animositate
Nacta opportunitate
Paganorum deam vanam
Cremat ignibus Dianam,
V. Et dum cremaretur dea,
Templum uritur cum ea.

3. Ipsum hinc incarceratum,
Longa fama maceratum
Per se Christus visitavit
Atque pane caeli pavit,
V. In absconso fulget lumen
Sui visus in acumen.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. In Domino confidere
Miles hic solebat,
Per quem et collidere
Hostes praevalebat.

2. Domine, hic voluit
Tecum habitare,
Nam cor suum maluit
A dolo servare.

3. Domine, laetabitur
Hic in virtute tua,
Dum a te praemiabitur
Iuxta vota sua.

Responsoria.

1. Post a vinclis liberatur
Et a Publio temptatur
Verbis blandis atque duris,
Nihil tamen profuturis,
V. Amor namque aeternorum
Sitim tollit terrenorum.

2. Videns iudex quod se sprevit
Miles Dei, sic desaevit,
Legem mortis ut in eum
Ferret tamquam mortis reum;
V. Ipsum ergo concremavit
Lictor, iudex ut dictavit.

3. Sanctus iste concrematus
Igne mansit illibatus,
Immo vitam propter bonam
Trinam meruit coronam;

V. Erat enim virgo purus,
Doctor fidus, martyr durus.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Theodorus induitur
Virtutibus divinis,
Unde non obruitur
Tyrannorum minis.
2. Deo cum laetitia
Cordis iubilavit,
Cuius abs maestitia
Portas nunc intravit.
3. Plus quam multipliciter
Ad Deum sitivit,
Reficitur feliciter
Iam, ut concupivit.
4. Deo benedicere
Dulce iudicabat,
Nunc datur prospicere
Clare, quem amabat.
5. Cordis in psalterio
Domino psallebat,
Hinc pro desiderio
Mercedem carpebat.

Ad Benedictus.

A. Benedictus, Domine,
Qui felici omine
Theodoro caeli gloriam
Das post mundi victoriam.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Theodorus, qui amputavit
Hostis caput instar David
Multam faciens virtutem,
Nobis impetret salutem.

Brev. Constantiense imp. s. l. et a. (Handschriftlicher Eintrag im Exemplar des Stiftes Mehrerau, welches aus der Bibliothek von Churwald stammt) A. — Propr. ms. Uttenpurense saec. 16. (Handschriftl. Nachtrag im Brev. Casinense, Venetiis 1568, Exemplar zu St. Stephan in Augsburg.) B. — B hat monastische Form, die aber dem Officium nicht ursprünglich sein kann, da die nötigen Erweiterungen prosaisch oder entlehnt sind. Nur eine poetische A hat B mehr (die 4te der 2. Noct.):

Benedicam Dominum Deum resonando
Colendo Theodori festa iubilando.

Es genügt daher, die Lesarten zu verzeichnen: In 1. Vesp. R, 6 Sis pro nobis B. — Ad Magn. A, 1 sq. hic sanctus Dominum corde hominum B. — In 2. Noct. A 1, 3 misere fehlt A. — R 2, 1 Firmus animositate B. — R 3, 3 visitabat A. — In 3. Noct. A 3, 3 Hic virtute A. — R 1, 1 vinculis AB. — R 1, 5 namque fehlt AB. — Der Name ist mit Ausnahme von R in 1. Vesp. und dem Invit. dreisilbig zu lesen Theōdorus (Theudorus). — Hymnus: Martyr egregie Deo dilecte (de Communi) B.

78. De sancto Timotheo.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Omne genus harmoniae
Laudet Deum in hac die
Timothei apostoli,
Quem excelsi caeli aede
Sublimavit clara sede
Cum principibus populi.
2. Timotheum laudant gentes,
Quarum convertebat mentes
Ad Deum verbis condignis,
Fidem Christi praedicando,
Veritatem confirmando
Virtutibus ac signis.
3. Hoc nomen a praesagio
Sancto Timotheo datur,
Beneficus suffragio
Qui multis auxiliatur,

In mortis naufragio
Errantibus suffragatur.

4. Iste Pauli discipulus,
Post praedicator sedulus
Fidem Christi [praedicavit],
Qui ad aedificationes
Hierusalem dispersiones
Israel sic congregavit.

5. Meritorum copia
Cluens caelorum gloria
Lucis a Christo sistitur
Et benedictus filiis
Veniarum auxiliis
Portis Sion inseritur.

R. O Timotheum radiis
Solis veri illustratum
Ac dono multifario
Sancti spiritus dotatum,
Linguarum verbo vario
Cunctarum locupletatum,
Gentilium nefario
Rituique destinatum,
Ut fidei sacrario
Populum emendatum
Caeli locet diario
Per summae vitae statum;

V. Timothee, te sedulum
Sentiamus precatorem
Apud Christum, qui famulum
Te elegit in pastorem.

Ad Magnificat.

A. Exsultet nunc ecclesia
Mater meritis ornata,
Gaudeat tota Graecia
Virtutibus illustrata,
Lystris in Lycaonia,
Plaude [prole] de te nata,
Sed concine praeconia,
Ephesus, pie solata,
Timothei patrocinia
Sentiens multiplicata,
Bordeolem in Gallia,
Urbs fide renovata,
Laetare, Britannia,
Per apostolum renata,
Eius colat sollemnia
Plebs fide innovata.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Exsultet plebs, laudetur Deus,
Plaudat coetus angelorum,
Quod coniunctus Timotheus
Throno est apostolorum.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Alludit nato Graecia,
Lystris in Lycaonia
Ortus dedit initia,
Traxit per praeconia
Orbem quasi parentia
Ad Dei testimonia.

2. Prophetiae poculis
Inhians tantum oculis
Terrena consideravit,
Fide post illuminatus
Suavitatem vir beatus
Dei vidit et gustavit.

3. Omnis beati gloria
In crucis memoria
Exstiterat frequenter,
Qui meritis similibus
Cum populi principibus
Constitutus est gaudenter.

Responsoria.

1. Sollemnis doctor gentium
Sanctum fide roboravit,
Quem cum turbis credentium
Sancto spiritu dotavit,
Quem post linguis loquentium
Dominus magnificavit;

V. Talibus igitur signis
In se Christo perpetratis
Adhaerebat vir insignis,
Post doctrinis Pauli gratis.

2. O imitator sedule,
Comes Pauli discipule,
Qui respuisti terrena,
Et propter Dei filium
Elegisti exsilium
Linquens patriae amoena,
V. Linquere fac nos vitia
Et post mortis exitia
Da caeli loca serena.
3. Expositum periculis
Sequitur et miraculis
Paulum ad urbem Romanam
Timotheus, vir beatus,
Lorica fidei armatus,
Non timens gentem profanam,
V. Debita beneficia
Impendens et solatia
Paulus ob doctrinam sanam.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Egressus rex et dominus
Per Timotheum subiecit
Gentes, quem sibi comminus
Coheredem fecit
Regni et nihilominus
Principibus adiecit.
2. In petra nunc exaltasti
Caelestis celsitudinis
Timotheum et fundasti
Ut turrim fortitudinis,
Deus, per quem effugasti
Hostesque sanctitudinis.
3. Opus Dei nuntiat
Intelligens eius facta,
Suasit, ut plebs excutiat
Idola mutefacta
Baptismumque suscipiat
Criminis delentem acta.

Responsoria.

1. Romae doctor gentium
Biennio disputavit
Et obsidem credentium
Ad Gallias destinavit
Sanctum, qui cor conantium
Verbo Dei irrigavit
Ac statum sic viventium
In melius mutavit;
V. Arguendo increpavit
Ex more docti mystici,
Verbum vitae seminavit
Iuxta praeceptum magistri.
2. Properavit apostolus
Ad Burduelem famosam,
Ubi fovebat populus
Sectam superstitiosam,
Hunc admonuit sedulus
Fidem Christi gloriosam,
Ut sumeret incredulus
Virtutibus copiosam;
V. Resistentes primo flexit
Beatus signis caelitus
Gallos, quos ad Deum vexit
Cum verbis evangelicis.
3. Orthodoxam dilatavit
Fidem verbis, baptizavit
Populos cum prioribus,
Ecclesias instauravit,
Presbyteros ordinavit
Ex clero meliori,
Timotheusque sanavit
Caecos, claudos et donavit
Remedia languoribus.
V. Hinc est, quod non immerito
Timotheus comparatur
Apostolis et debito
Cum honore veneratur.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Ecce, columna polita
Dei aedificiorum,
Quam faex non exinanita
Nunquam sordet peccatorum,
Altat cornua [ignita]
Ad sedes regni polorum.

2. Iustis nova lux oritur,
Rectis corde laetitia,
Per Timotheum moritur
Sculptilium stultitia,
Gloria Dei colitur,
Exosa fit malitia.

3. Nimis hic testimonia
Cum praeceptis custodivit
Et omni sanctimonia
Beatus Deo servivit,
Eiciens daemonia
Iugum Domini subivit.

Responsoria.

1. Regnum intravit Britonum
Timotheus et Dominum
Iesum Christum praedicavit,
Plures deos annullando,
Sacro fonte baptizando
Pebem Deo dedicavit,
V. Instans sacris argumentis
Idola conversae gentis
Penitus exstirpavit.

2. Celeriter opinio
Beatique religio
Timothei intimatur
Lucio tunc, egregio
Viro, qui more regio
Britannis dominabatur,
V. Omnipotentis famulum,
Ut suae legis modulum
Narraret, rex deprecatur.

3. Nutu divino veritas
Fidei tunc dilatatur,
Caelestis cum claritas
Lucio manifestatur,
Angelica quem puritas
In somniis hinc hortatur,
Ut oboediens caritas
Timotheo tribuatur;
V. Evigilans absque schisma
Rex credulus esse coepit,
Sacrum fidei baptisma
Mox a sanctoque suscepit.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Parata est Timotheo
Sedes cum magno decore
In caelis, propinqua Deo
Domino, qui cum amore
Regem [Lucium] cum eo
Suo convertit ab errore.

2. Factus hic Ephesiorum
Praesul per Paulum doctorem
Iussit oves pascuorum
Adorare creatorem
Et in laudibus hymnorum
Confiteri redemptorem.

3. Timothei anima
Vigilans ad te de luce,
Deus, sitivit intima
Tecum commori in cruce,
Quam ob rem sumit maxima
Gaudia [cum] Christo duce.

4. Omnes animae iustorum
Semper benedicant Deum,
Qui ad gaudia polorum
Transtulerat Timotheum.

5. Laudet Dominum de caelis
Omnis spiritus iustorum,
Quod vir prudens et fidelis
Cum crementis talentorum
Hostium ereptus telis
Intrat gaudium caelorum.

Ad Benedictus.

A. Cum in Pathmos insulam
Iohannes relegatur,
Ephesiorum infula
Timotheus sublimatur,
Suae plebis pericula
Timescens exsecrabatur
Deos spernendo idola,
A malignis post necatur
Et, ut Christo per saecula
Conregnet, victor levatur.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Iam in salutari Dei
Exsultat spiritus Timothei
Cum Deo gaudens caelitus,
Cuius decorem faciem
Iam contemplatur divinitus,
Ipse nobis sacrae spei
Pacem concedat penitus,
Cuius festo requiei
Honor praebetur debitus.

Brev. ms. Curiense (?) saec. 15. Cod. Archiv. Sangallen. Fabarien. IX. — In 1. Vesp. Sancto Timotheo datur. — R, 11 docet. — Ad Magn. A, 5 Hystris. — Ibid. 11 lies Bordeolum? — In 1. Noct. A 3, 2 In fehlt. — R 1, 3 turbis gentium. — In 2. Noct. A 1, 5 Regni et caeli. — R 1, 1 Bonus doctor. — R 2, 1 Apparuit apostolus. — In 3. Noct. A 1, 4 sordes. — A 3, 3 omnia. — R 3, 4 Lupo manifestatur. — In Laud. Ad Bened. A, 7 Deo. — In 2. Vesp. Ad Magn. A, 9 Honore.

79. De sancto Thoma.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Dies adest veneranda,
In qua caeli non mutanda
Scandebat Thomas ardua.
2. In caelesti nempe luce
Est receptus Christo duce
Palea carnis mortua.
3. Iustos Deus sic dilexit,
Quod ad astra hos devexit,
Ubi pax et gratia.
4. Exaltat Deus mansuetum
Et superbo confert letum
In nefanda patria.
5. Iustus iure perseverat,
Nam qui erit, est et erat,
Huic regni dat atria.

Ad Magnificat.

A. Novum sidus caeli micat,
Cum se Thomas Christo dicat
Dono sancti spiritus,
O iudex futuri mundi,
Iuva, Stygis ne profundi
Nos demergat aditus.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Regem regum
Adoremus Dominum,
Qui sibi apostolum
Elegit Thomam Didimum.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Ceu scribunt metrici,
vult triplex India dici.
2. Prima mare linit,
minus altera, tertia finit.
3. Rex Maurorum concipit
mittere legatum,
Mittit, proficiscitur,
fit cordis optatum.

Responsoria.

1. Venit Hierusalem
artis pro structore,
Huic narrat Dominus
Thomam pro maiore.
O quanta luce limina
resplendent polorum,
Cum Deo regnant agmina
qua apostolorum;
V. Qui eras, es, eris vere,
Confer illic nos gaudere.
2. Inter quos laudabilis
Thomas et amabilis
Laetatur crebro gaudio
Coniunctus Dei filio;
V. Iure illum veneratur,
Cuius lauro decoratur.

3. Propter iussum Domini
Pincerna servum ferit,
Qui in ripa rivuli
A fera raptus perit,
V. Cuius dextram canis prendit
Ac convivis hoc ostendit.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Ab Hebraea sonitus
magnus promovetur,
Dum videt, apostoli
quod verbum completur.
2. Rex, convivae pariter
nimis expavescunt,
Illic dum miracula
talia patescunt.
3. Rex perorat, copula
quod sua sanxetur,
Quibus favet, regium
votum hinc completur.

Responsoria.

1. Mira fides in Hebraea
Debet fari, cum sit rea
Et in reis suggestio,
Gesta credit non a dea
Vel a diis nec pharisaea,
Haec solvitur dum quaestio;
V. Iustus Deus est cuncta
Vindicans quoque delicta.
2. Christi virtus comprobatur,
Ab errore quod fugatur
Puer, regis filius,
Infra saepta consolatur,
Ubi more figuratur
Thomas summi nuntius;
V. Spiritus, ubi vult, spirat,
Hic deductos ad se gyrat.
3. Investigat rex structorem,
Quem optaret meliorem
Misso late nuntio,
Thomas adest, destinatur
Ad structuram, Indis datur
Salus regi nescio;
V. Hic egenis donat victum,
Peste gravi levat ictum.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Dilectus hic Domino
In messe laborat,
Ubi saeva rabies,
Illic mite rorat.
2. Dum sic longa tempora
Pro Christo certavit,
Cursum huius saeculi
Deo consummavit.
3. Caelum clara lampade
undique lustratur,
Qui in fine vicerit,
illic consolatur.

Responsoria.

1. Post decursum in condenso
Nesciens beato prenso
Tradit hunc tortoribus
Quatuor, hic similis
Caesus plagis a binis vagis
Finitur militibus;
V. Ovis saevis lupis datur,
Ubi sanctus cruciatur.
2. Postquam horum ense cadit,
Ad caeleste regnum vadit,
Ubi vera gaudia,
Locatur luce piorum
Iudexque datur reorum,
Iudicet ut omnia;
V. Ecce, verus Israelita
Ubi dolus non est.
3. O in quantis fulget ille,
Cuius manu rigant stillae
Sacrosancti lateris,
Quo palpato primum credit
Et ad mortem huic obedit
Viam docens aetheris,
V. Dominus, quod marte regnat,
Dum affirmant, iste negat.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Praecinctus est Dominus
Virtute pietatis,
Dum locatur Didimus
In luce claritatis.

2. In conspectu ipsius
Est dignus introire,
Non veretur gravia
Pro Christo qui subire.

3. Congregando triticum
Ad te, Deus, sitivit,
Adeptus est merito
Donum, quod cupivit.

4. Pater atque filius
Sint semper benedicti,
Qui cum sancto spiritu
Sunt unum et invicti.

5. Pia sonat contio
voce non obscura,
Ac creatorem omnium
collaudat creatura.

Ad Benedictus.

A. Solis cursu consummato
Corporeque iam allato
A turba fidelium
Terrae ac humo mandato,
Manus, pater, te beato,
Tangens latus regium.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Omnis luctus expietur,
In apostoli laetetur
Quivis festo, qui fovetur
In caeli deliciis;
O beate, pie Thoma,
Verum Dei iam aroma,
Tu draconem saevum doma,
Ne subdat nos vitiis.

Brev. ms. Hermanni Morungen saec. 15. Cod. Cassellan. Ms. Theol. Fol. 145. — In 1. Vesp. A 2, 3 carnis mutua. — Ad Magn. A, 5 eva stygis ne. — In 1. Noct. A 1, 1 Seu. — A 3, 3 Mittitur. — R 3, 5 dexteram. — R 3, 6 Hac. — In 2. Noct. A 3, 2 lies sanetur? — R 1, 2 sari, fit. — R 2, 3 Puri regis. — R 2, 8 quaeque. — R 3, 4 domator; fehlt eine Silbe und der Reim. — R 3, 5 undis datur. — In 3. Noct. A 2, 3 Cursum lux saeculi. — A 3, 1 claro. — R 3, 2 sacri sancti. — R 3, 8 affirmant apostoli iste. — In Laud. Ad Bened. A, 2 que fehlt. — Ibid. 4 sqq. Terrae mandato hac humando manus pater de beato tangens latus regum.

80. De sancto Thoma.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Assunt sollemnia
Thomae apostoli,
Deo praeconia
Solvant fideles populi.

2. Athletam Christi
fortem mirificavit,
Thomam apostolis
consortem Deus aggregavit.

3. Regis Christo militare
Sanctus Thomas studuit,
Signis miris coruscare
Divinitus meruit.

4. Nomen Christi gloriosum
Cunctos laudare monuit,
Omnem actum scelerosum
Plebem vitare docuit.

5. Iesus, salvator omnium,
Elegit Thomam apostolum,
Per cuius praeconium
Suum salvat populum.

Ad Magnificat.

A. O sancte Thoma, Iesu dilecte,
O caelestis aulae architecte,
Verae viti Christo inhaesisti,
Cuius palmes sacra exstitisti,

Tu clarus doctrina et miraculis,
Nos iuva suffragiis sedulis.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Christum regem corde et ore
psallentes collaudemus,
Cum apostolo Thoma
confitentes adoremus.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Thomas errantem Indiam
Christi fidem instruxit,
Donans baptismi gratiam
Ad Deum multos perduxit.
2. Passionis dominicae
Bibit Thomas calicem,
Civis aulae angelicae
Apprehendit apicem.
3. Ad Indos ire renitentem
Dominus misit ad salvandum,
Ibi populum credentem
Et in caelis collocandum.

Responsoria.

1. Sancti Thomae apostoli
Veneranda sollemnia
Fideles celebrent populi
Cum devota laetitia;
V. In hac die decantemus,
Laudes Christo iubilemus.
2. Thomas a Christo dilectus
In Indiam est directus,
Ut errantes convertat gentes,
Fidem rectam suscipientes,
V. Quas de hostis fauce eruit
Et baptismi fonte abluit.
3. Praedicante
Christum apostolo
Rex accedit
cum omni populo,
Se iugo Christi subdidit,
V. Confractis profanis idolis
Et visis tot miraculis.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Sancti Thomae pretiosa
Mors est coram Domino,
Cuius facie dulcorosa
Fruitur sine termino.
2. Miles Christi et amicus
Est gratus Deo apostolus,
Pius, mitis et pudicus,
Quo culpae non fuit dolus.
3. Vincula solvit vinctorum
Et caecos illuminat,
Morbos curat infirmorum,
Daemones exterminat.

Responsoria.

1. Hic apostolus insignis
Saeculum illuminavit
Doctrinis sanctis et signis
Et defunctos suscitavit,
V. Caecis visum restauravit,
Aegros varios sanavit.
2. Dominum resurrexisse
Thomas credere noluit,
Donec ipsius tangere
Loca clavorum meruit,
V. Quem videndo adoravit,
Deus meus, exclamavit.
3. O mira Dei clementia,
Qui discipulum non reprobavit,
Sed benigna paenitentia
Ad fidem revocavit
V. Et beatos non videntes
Esse dixit sed credentes.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Hostiam laudabilem
Sanctus Deo offerebat,
Per quam Christus placabilem
Se plebi exhibebat.

2. Captivorum liberator,
   Sancte Thoma, exstitisti,
Perditorum reformator,
   Prudens pastor gregis Christi.

3. Semen vitae seminasti,
   Praedicator egregie,
Fructum multum reportasti
   In regnum regis gloriae.

Responsoria.

1. Apostolus ab infidelibus
Carceris vinculis constringitur
Atque super laminas pedibus
Nudis ardentes stare cogitur,
V. In fornacem
   flammeam mittitur,
Sed per Christum
   illaesus egreditur.

2. Postquam clementia divina,
Per apostolum
   multa signa fecit
Civitas Indiae Calamina
In ipsum truces
   manus iniecit
Et diris lanceis interfecit.
V. Propter Christum,
   quem praedicavit,
Et miraculis
   quia coruscavit.

3. O felix Thoma apostole,
Lumen mundi
   et iudex saeculi,
A delictorum absolve mole
Animas te
   laudantis populi.
V. O pastor gregis
   Christi indite,
Duc nos ad aeternae
   gaudia vitae.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. In throno duodecimo
   Assessor superni iudicis
Honore fulgens maximo,
   Audi preces gregis supplicis.

2. Opifex mirabilis
   Dispergendo multiplicat,
Fit caelis aula nobilis,
   Quam in terris fabricat.

3. Dei comitante gratia
   Ad Indos progreditur,
Triumphans redit cum gloria,
   In caelis gaudens excipitur.

4. Carnis pellit illecebras,
   Informat continentiam,
Errorum fugat tenebras
   Ad caeli ducit patriam.

5. O quanta honorum gloria
   Te Deus exaltavit,
Thoma, dum virtutum copia
   Cunctarum te cumulavit.

Ad Benedictus.

A. O Christi amice eximie,
   Tu terrena cuncta respuisti,
Ideo Dei dulci facie
   In caelis frueris, ut sitisti,
Cuius summa gaudia hodie
   Cum Christo regnaturus introisti.

Ad Magnificat.

A. O apostole beatissime,
   Tu factus fidelis dupliciter,
O Thoma, singularis Didyme,
   Videns et tangens Christum feliciter,
O doctor, apostolorum optime,
   Ora pro nobis Christum iugiter.

Brev ms. Cracoviense saec. 15. Cod. Capit. Cracovien. 20. — In 1. Vesp. Ad Magn., 6 Nos in vita suffragiis. — In 1. Noct. R 3, 4 universo populo. — In 2. Noct. A 3, 2 Et fehlt. — R 1, 6 variosque. — R 2, 1 sq. Thomas resurrexisse. — R 3, 3 poenitentia benigna. — In 3. Noct. R 2, 4 India. — R 2, 5 ipsum crucis. — In Laud. A 2, 3 Sic coelis aula. — Ein anderes

Officium auf den Heiligen, in welchem einzelne Reimanklänge unterlaufen, findet sich in Antiphon. ms. Raigradense F/K I a 1 anni 1525. Die A ad Magnif. in 1. Vesp. lautet:

O vitis vitae bone palmes, Thoma beate,
Gestans maturos effuso sanguine botros,
Iesu, victor mortis, fac, ut plantemur in hortis
Ierusalem vivae, qua flores tu sine fine.

81. De sancto Thoma.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. O Thoma, dux errantium,
Virtus infirmantium,
O fides dubitantium,
Ad caeli duc solatium.

2. Gratia regalis
lateris profluxit ab alis,
Dum palpans dixit:
meus es Deus; unde revixit.

3. O felix Thoma,
qui dulce virtutis aroma
Tactu sensisti
contrectans vulnera Christi,
Mollifica mentes
duras et labe carentes,
Ad caeli caulas
nos tecum transfer ad aulas.

4. O Thoma, fidelium
Consolator fidelis,
Te pie colentium
Esto memor in caelis,
Fer nobis suffragium,
Ut aeternum gaudium
Sit nobis in praemium.

Ad Magnificat.

A. O Thoma Didyme, Christum
Qui meruisti tangere,
Te precibus
Rogamus altisonis,
Succurre nobis miseris
Ne damnemur cum impiis
In adventu iudicis.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Thomas, quem tangit,
Ut Deum pangit,
Illum laudemus,
Huic iubilemus.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Inclita devotis
colimus sollemnia votis,
Didymi discipuli
caelestis regis amici.

2. Gloria, vera salus
susceptor tu, Deus, eius,
Ipsum magnificando,
iustificando, vocando.

3. Corde, manu mundus
Deum quaerit sitibundus,
Cuius amor satiat,
nec fastidit satiatus.

Responsoria.

1. Indorum magnus
pater hac est culmen adeptus,
Ut regat et pascat
ipsos sua per documenta,
V. Caelitus eligitur
Thomas et iustificatur.

In 2. Nocturno.

Responsoria.

1. O tactor Christi vulnerum,
Sanato vulnus scelerum,

Ut quibus mens est credula,
His actio sit sedula;
V. In famulatu Christi,
Quem, Thoma, tetigisti,
Obtine, ne cor tepescat,
Sed semper amplius exardescat.

2. Quod Thomas, dilectus
Christi discipulus, dubitavit,
Hoc idcirco Christus
Provide dispensavit,
Ut haec dubietas
Fieret nostrae
fidei soliditas.
V. Carum suum
sic permisit errare,
Nos extraneos a fide
sic confirmare.

In 3. Nocturno.

Responsoria.

1. Benedic, Domine,
Tua dulcedine
Te benedicentes
Atque recolentes
Thomae praeconia,
Cuius victoria,
Fidei firmitas,
Spei sublimitas,
Ardor caritatis,
Dogma veritatis
Mundo dant vitae fercula
Per infinita saecula.
V. Consigna, fili Dei,
Nos famulantes ei,
Luce tuae faciei.

2. Thomae, cari tui,
haesitatione,
Iesu Christe, rex bone,
Nos a cordium fluctuatione,
Tu digneris absolvere
Omni tempore,
V. Ut qui te non videntes
Tibi credimus, te sequentes.
Tunc omnes beatificemur,
Quando in fine
huius mundi sistemur
Coram iudice,
Peccatorum vindice.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Orbem firmavit
fidei sedemque paravit,
Postquam palpavit
Thomas, de quo dubitavit.

2. Morte Iesu factus
incredulus ante protervit,
Sed tactu tactus
in laetitia sibi servit.

3. Christi virtutem
videt hic recipitque salutem,
Et Dominum iurat,
et vulnus vulnere curat.

4. Tiro dies octo
dubitans post hoc duce docto
Doctus, qui vicit
mortem, Dominum benedicit.

5. Laudat de caelis
Dominum iam mente fidelis
Caeli denique ius
capit in virtutibus eius.

Brev. ms. Garstense anni 1415. Cod. Lincen. F. p. 12. A. — Brev. ms. S. Crucis 320. saec. 15. B. — In 1. Vesp. Eine 5. prosaische **A** in A. — Ad Matut. Invit. 4 Et iubilemus B. — In 1. Noct. **R** 1, 2 hoc est B. — **R** 2, 1 Quod fehlt A. — In 3. Noct. **R** 2, 7 similitas A. — **R** 2, 10 omnes fehlt A. — **R** 2, 11 Quando fehlt B. — In Laud. **A** 1, 2 paravit fehlt A. — Alle im Vorstehenden fehlenden Teile sind prosaisch; insonderheit in 1. Noct. **AA** 4—6, **RR** 1, 3 und 4; in 2. Noct. **AA** 1—6, **RR** 3 und 4; in 3. Noct. ad Cant. **A**, **RR** 1 und 4.

82. De sancto Trudberto.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

O flos caelestis,
o Christi splendide testis,
Qui vernas roseo
per sidera celsa tropaeo,
Annue servorum
precibus, Trudberte, tuorum,
Ut nos, qui totis
colimus tua gaudia votis,
Ores in saeculum
gaudere per aethera tecum.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Laudibus insomnes
vigilemus alacriter omnes,
Dulci dulcisono
modulantes ore Trudberto.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Ut fructum daret (in) tempore,
Vir alto natus genere
Patrem liquit cum patria,
Caeli requirens atria.
2. Non meditans inania
Trudbertus ex Hibernia
Cum fratre Romam exsulat
Et dona Dei postulat.
3. Cum clamavit (hic) ad Dominum,
(Ex) audivit factor hominum
Et pios fratres edocet,
Ubi se quisque collocet.
4. Non quaerit hic mendacium,
Sed iuxta Rheni fluvium
Desertum vallis eligit,
Otpertus ipsum colligit.
5. Hic mane miles astitit
Deo, sed hostis obstitit,
Per sanctitatis aemulos
Movendo zeli stimulos.
6. Securi caesus gloria
Coronatur, victoria
Per homicidas claruit,
Quorum pes fuga caruit.
7. Qui rectum sagittaverant
Obscureque peremerant,
In hos sagittae redeunt,
Dum Iudae more pereunt.

Responsoria.

1. Sanctus iste tuo, Christe,
Firmatus iuvamine,
Domum fines et affines
Contempsit mentis culmine,
V. Ut Abraham egressus est,
Quo monstrasti, ingressus est.
2. Apostolorum limina
In Roma, mundi domina,
Visitavit humiliter
Plorans et orans largiter;
V. Quod dictavit devotio,
Impetravit oratio.
3. Trudbertus Roma veniens
Et Otpertum inveniens
Secus Numagum fluvium
Primum locat hospitium.
V. Haec requies, quam elegit,
Vitae cursum hic peregit.
4. Quanta fulget
Trudbertus gloria
Hoc in mundo
caelique curia,
Sanitatum
probat frequentia:
V. Lepram mundat,
fugat daemonia,
Aegris eius
subvenit gratia.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. In Dei tabernacula
Hic scandit sine macula,

De valle montem Domini,
Quam suo sacrat nomini.

2. Praeventus in dulcedine
Non laesus est putredine,
Et dum iam plures habuit
Mortis dies, non tabuit.

3. Deum in omni tempore
Benedicens a funere
Tot annis tabo vacuit
Et integer apparuit.

4. A timore inimici
Factus martyr est ereptus,
Dum in exitu felici
Regnum caeli est adeptus.

5. Multiplicans genimina
Virtutum caeli limina
Petivit laete germinans
Et victor pugnam terminans.

6. Palma florere clarius
Trudbertum caelo verius
Ordo virtutum praedicat,
Tot languidis dum medicat.

Responsoria.

1. Otpertus Dei famulum
Videns in Deo sedulum,
Sex viros eius proprio
Mancipavit obsequio;
V. Dat et vallem continuo
Possidendam perpetuo.

2. Protrahebat continua
In vesperum ieiunia,
Aqua, pane post vesperum
Corpus alebat tenerum;
V. Beati qui esuriunt
Iustitiam et sitiunt.

3. Pietatis sectatores
Plures habent derisores,
Dei cultor hoc Trudbertus
In famulis est expertus;
V. Dormientem occiderunt
Et martyrem effecerunt.

4. Vir plenus fortitudine
Agni lavit in sanguine
Stolam beatitatis
Martyribus cum beatis;
V. Beati eius oculi,
Qui vident regem saeculi.

In 3. Nocturno.

Ad Cantica.

A. Martyr Trudberte,
Christi miseratio per te
Nos a peccatis
solvat iungatque beatis.

Responsoria.

1. Agricola vitis, pater,
Palmitis est vitis mater;
Vera vitis Iesus Christus,
Palmes eius est Trudbertus;
V. Hic est, qui fert fructum multum,
Preces eius valent multum.

2. Vitis vitae sacer Christus,
Palmes eius est Trudbertus,
Per hunc in te maneamus,
Cuius festa celebramus;
V. Ipse martyr et confessor
Sit pro nobis intercessor.

3. Ut plus ferat
fructum Christicola,
Purgat eum
pater agricola;
Sic Trudbertus,
confessor antea,
Fructum tulit
martyris postea;
V. Confessio
ferens martyrium
Duplicavit
talentum creditum.

4. Verae vitis palmes mitis,
O Trudberte martyr, per te
Palmes virens sit et florens,
Sit beatum fructum ferens,
V. Sit in vite vera manens,
Summae vitae cantum canens.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Unanimes totis
celebrantes gaudia votis
Festa patris tanti
studio veneremur ovanti.

2. Qui post emeritae
certamina fortia vitae
Martyrii palmam
victor tulit inclitus almam.

3. Quem mox pompa meli
victricis in ardua caeli
A rege Christo
praelata die vehit isto.

4. Nunc inter superos
gaudet fortissimus heros,
Nobile purpurei
gestans insigne tropaei.

5. Martyr Trudberte,
Christi miseratio per te
Nos a peccatis
solvat iungatque beatis.

Ad Benedictus.

A. Vitis, Christe, verax,
vitae plantatio ferax,
In qua Trudbertus
quasi palmes abundat refertus,
Protulit electum
rutilante sanguine fructum,
Nobis propitius
concede precatibus eius,
Ne vacui fructu
damnemur perpete luctu.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O margaritam
pretiosa morte politam,
Suave rubens gemma,
flos dulcis, amabile stemma,
O sacer, o care
Christo Trudberte, precare
Nobis divinae
pietatis opem sine fine.

Cod. S. Petri Salisburgen. a VI 52. saec. 15. — In 1. Vesp. Super ps. et ad Magn. Ant. prosaisch; die obige als R̲ bezeichnet; wahrscheinlich ursprünglich A ad Magn., weil der A ad Ben. entsprechend. — In 1. Noct. hat die Handschrift 7 Antiphonen mit Angabe von 7 Psalmen, d. h. eine Antiphon und einen Psalm zu viel; da es sich aber nicht mit genügender Sicherheit ermitteln läſst, welche Antiphon zu tilgen, belasse ich die unrichtige Folge der Quelle. — R 3, 3 Nirmaga fluvium. — In Laud. Nach den obigen AA folgen noch fünf weitere:

1. Trudbertus algoribus
Confectus et laboribus
Etsi marcebat corpore,
Mentis vigebat robore.

2. Psallens hic in laetitia
Cordis Deo maestitia
Fugata, pro quo est patria
Spreta, eius intrat atria.

3. Caelesti pollens munere
Vir sanctus terrae onere
Desertae Domino sitivit,
Qui ipsum ex nomine scivit.

4. Laudetur hic a pueris
Trudbertus, quo letiferis
Carnis motibus non vincitur
Neque ipsis subicitur.

5. Exsultabat in gloria
Pius triumphatoria
Propitius cantantibus
In cymbalis sonantibus.

Zu diesem Officium die Hymnen: In 1. Vesp. et Laud.: Gaudio plenis animis (Anal. IV, p. 246); ferner die Hymnen Anal. IV, Nr. 462 ff.

83. De sancto Udalrico.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Magnificemus Dominum
Angelorum et hominum,
Venerantes redivivum
Sancti patris et votivum
Udalrici transitum,
Per quem divina gratia
Suscitavit magnalia,
Quibus orbis illustratur,
Et beati compensatur
Confessoris meritum,
Terra, gens et patria,
Cuncta sint felicia;
Felix pater, nos exaudi
Congaudentes tuae laudi
Et perenni gloriae,
Per te sola solidetur
Et divisa reparetur
Unitas ecclesiae.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Praesul Udalricus,
animo cum carne pudicus,
Regna subit vitae,
Christo iubilate, venite.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Nobilis prosapiae
Puer Udalricus
Fructum tulit gratiae
Augustanae Rhaetiae,
Qua decurrit Lychus.

2. Dilingarum moenia
Hunc misere florem,
Cuius a fraglantia
Germinis Germania
Sacrum hausit rorem.

3. Matris in visceribus
Nondum seminatus,
Signis evidentibus
In salutem gentibus
Est praedestinatus.

4. Tum paternae gloriae
Fama resplendebat,
Cultui iustitiae
Copia militiae
Votis respondebat.

5. Hinc Romana limina
Pater visitavit
Et sanctorum numina
Fletu miscens lumina
Supplex exoravit.

6. Iam praeventa spiritu
Vidua devota,
Subolis intuitu
Caelitus commota,
Domus in introitu
Pandit iusta vota.

Responsoria.

1. Flos regalis sanguinis
Stemmate processit,
Quem praecelsi seminis
Alter Abram gessit,
Fide prolis incremento
Et iugali sacramento,
V. Nam in Sara fertili
Theoberga risit
Et in Anna sterili
Samuelem misit.

2. Infans in cunabulo
Cives inquietat
Et naturae speculo
Vagiens prophetat,
Quod in mundo fluctuante
Sit cum Moyse plorante;
V. Inter fletus aspidis
Ludit ad foramen
Robur augens validis,
Languidis levamen.

3. Lactis ab edulio
Puer est suspensus,

Quem divina sanctio
Movit ad ascensus,
Rationis primitivos
Ut sic sacros potet rivos;
V. Novus heres veteri
Isaac succedit,
Fortis quaerens fieri,
Fortes cibos edit.
4. Sacra post crepundia
Puer Deo gratus
Floruit facundia
Literis aptatus,
Sed detraxit theoriae
Dura lippitudo Liae;
V. Brevi noctis spatio
Caelitus docetur,
Quod docentis studio
Tardius habetur.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Renuit conubia
Stabilis athleta,
Sancta vera nuntia
Detegit secreta
Et futura praescia
Veri fit propheta.
2. Heros dives merito
Vitans voluptatem,
Stupefactus subito
Didicit ex abdito
Causae pietatem.
3. Huius innocentia
Ioseph adaequatur,
Qui relinquens pallia
Fugit ab Aegyptia,
Mente ne labatur.
4. Prolis desiderio
Captus vehementer,
Damni sine vitio
Rato matrimonio
Gignit excellenter.
5. Indolis eximiae
Fert Hugbaldus natum,
Qui caelestis patriae
Ac futurae gloriae
Cepit principatum.
6. Patriarchis igitur
Primis comparatur,
Quibus sero nascitur
Foetus, qui diligitur,
Tener ablactatur.

Responsoria.

1. Vox caelestis gratiae
Puer[um] praesagit,
Dragmate scientiae
Quod nil foris agit,
Artis viget magistralis
Ubi vis et spiritalis;
V. Paulus sic caelestia
Percipit divina,
David ad regalia
Fungitur doctrina.
2. Theoberga nobilis
Sponso viduata,
Bersabeae similis
Sedet desolata,
Cuius ad solacia
Natus adolevit,
Quem superna gratia
Spiritu replevit;
V. Trucidato vitio
Haeret paradiso,
Dans lamenta socio
Corde indiviso.
3. Caelitus ut Aaron
Praesul est electus,
Ut propugnet, in Sion
Plebis dux effectus,
Similis leoni Iudae,
Pelli Gedeonis udae;
V. Duros verbis arguit
Novus Heremias,
Muros urbis exstruit
Alter Nehemias.
4. O sanctorum consulem
Vita Seraphi[num],
Udalricum praesulem,
Qui dum ad divinum

Ministraret sacramentum,
Vidit gloriae conventum;
V. Super virum dexterae
Dextera descendit
Et sacrantis libere
Meritum ostendit.

In 3. Nocturno.

Ad Cantica.

A. Ave, pontifex benigne,
Ut te tui laudent digne,
Fac, ut semper exaltentur
Teque dulce glorientur.

Responsoria.

1. Superum frequentia
Sanctus hic stipatus
Fruitur scientia
Sempiterni status,
Conspicit magnalia
Divae maiestatis
Et futura proelia
Christianitatis;
V. Sic Iohannis oculo
Caelica perpendit,
Isaiae titulo
Dominum intendit.

2. Ardens intus caritate
[Praesul] venerabilis
Foris lucet pietate,
Signis admirabilis
Morbis omnibus medetur
Et oppressis miseretur;
V. Manibus angelicis
Flumina transivit,
Hostiis pacificis
Portum inquisivit.

3. Gigas iste nobilis,
Gigas vere fortis,
Currens via pugilis
Virginalis sortis,
Insignitus est tropaeo
Totus ambulans cum Deo;
V. Plus cucurrit in agone
Motus carnis conterens,
Quam athleta spe coronae
Necis ictum sufferens.

4. Vere felicem praesulem,
Vere fidei doctorem,
Quo parante Christo sacra
Dextra cum ipso superna
Ad firmanda plebis corda
Sacra consignavit sancta;
V. *A Domino factum est istud et est mirabile in oculis nostris.*

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Salve, flos angelice,
Christus quem plantavit,
Vir, in quo magnifice
Dominus regnavit.

2. Dum sudares in lectica,
Prudens apis ut formica,
Sacri olei virtute
Vires tibi sunt statutae.

3. Helisaeus et Helias
Spiritales tibi vias
Praepararunt in fluentis
Mitigatis elementis.

4. Actu, moribus et vita,
Comis Christi parasita,
Fac nos semper benedici
Versus dolos inimici.

5. Omne spiramentum laudet
Regem caeli, per quem gaudet
Liber spiritus in caelis
Christi famuli fidelis.

Ad Benedictus.

A. Clarus mixtarum
caligine vir tenebrarum
Dum micat astrorum
non impar lumine morum,
Pascitur aurorae
stillantis gaudia rore,
Donec in extremo
satietur sole supremo.

In 2. Vesperis.

Antiphonae.

1. Gratulare, Suevia,
Nobilis patroni
Suscitans praeconia
Nova laude throni.

2. Ubi ludunt phialis
Summae hierarchiae,
Coram agno cymbalis
Resonantes pie.

3. Plaude, mater, filio
Plausu laetabunda,
Cuius patrocinio
Laudis es fecunda.

4. Ecce, vesper orbitis
Gyrat occidentem,
Dum vir tantis meritis
Solis implet gentem.

Ad Magnificat.

A. Eia, praesul alme Dei,
Sacerdotum gloria,
Qui charactere fidei
Morbos et daemonia,
Mortem pellis ut dici
Langueat malitia;
Gaude, cuius est iucundum
Nominis praeconium,
Chorum cerne laetabundum
Laudis ad obsequium,
Tabescentem fove mundum
Vitae dans subsidium,
Nos indignos speciali
Iam exemptos saeculo
Vel iustorum generali
Fac ascribi titulo.

Brev. ms. Monasticum saec. 15. Cod. Carolsruhan. Geo. 51. — In 1. Noct. A 6, 3 Sobilis. — R 2, 1 cunabulis. — In 2. Noct. A 1, 6 sit propheta. — A 3, 1 innocentiam. — A 3, 4 ad Aegyptia. — A 4, 4 Ratro. — A 5, 4 Hec futurae. — R 1, 1 Hos caelestis. — R 1, 5 Artis niger. — R 4, 3 consulem. — In 3. Noct. Ad Cant. A, 4 lies duce?

84. De sancta Ursula.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. O Christi pietas,
Quae virgines sacras
Armat, pro te pati
possint ut milites armati.

2. O Christi sapientia,
In sanctis patientia
Mira, virgines carae
sequuntur te caritate.

3. O Christi bonitas,
Tuorum mira suavitas,
Virgines inermes
duras patiuntur sagittas.

4. O Christi amor, virgines
Claritate amabiles,
Pro te patiuntur
persecutorum ense plectuntur.

5. O Christi merces
Virginumque tuarum spes,
Corona paratur,
dum omnes martyrizantur.

R. O Christi miranda
Mira miracula,
Divae virgines iunguntur,
Pro te, Christe, patiuntur,
Fide sociatae,
Coloniae martyrizatae,
V. Ab huius possessa
daemonum cultura perpessa.

Ad Magnificat.

A. *O quam gloriosa est, Domine, societas in regno caelorum, dum epulantes gaudent convivae sine [fine] in mensa tua super frumento, vino et oleo nec ultra esurient.*

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Virginum sacrarum
Adoremus Christum
Regem regum.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Viam iustorum
Dominus plantavit suorum,
Dum iuxta aquarum
vincit Ursula frenum poenarum.
2. Praeceptum Domini
praedicantes ac mandatum,
Romam venientes
papam visitarunt.
3. Dominus has virgines
mire ditavit,
Ad stadium caelorum
lenissime has vocavit.

Responsoria.

1. Ursula praeclara
tu nasceris ex alta Sara,
Unda sacra[ta]
cum esses purificata,
Idolis spretis
laetaris iam cum beatis,
V. Dei tu cella
mellis, vinea, rubea stella.
2. Ursula speciosa,
tu sponso vernula rosa,
Sequeris [Christum]
miserum spernens mundum istum
V. Oleo retento,
apud sponsum nostri memento.
3. Ursula benigna,
virginum flos, suscipe, digna,
Preces tuorum,
iunge sociis supernorum,
Cum quibus laetaris
semper et in aevo bearis;
V. Ad limina sanctorum
ducunt agmina virginum chorum.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Voluntate bona
protectae luminis scuto
Iuste coronantur
positae nunc in loco tuto.
2. In universa terra
merita sanctorum pretiosa,
In Rheno trucidatae
gaudent nunc laureatae.
3. De habitaculis iustorum
hae sanctae virgine laetantur,
Sanguine Coloniae
fuso interficiuntur.

Responsoria.

1. Ursula devota,
sequuntur te agmina tota
Ad papam Urbanum,
regem spernentes profanum,
Christo ut iungantur,
apostolos visitare conantur,
V. Quia sic altissimo
[Domino] placuit Deo nostro.
2. Ursula, tu mitis
dulcis et es Sunamitis,
In cella Christi
sedem tuam posuisti,
Illuc duc servientes
tibi mundoque gementes,
V. Ut tecum Colonia
quiescamus patria sancta.
3. Ursula regina,
te laudant agmina trina
Martyrum, confessorum
ac virginum sacra[ta]rum,
V. Caelo quos iungis,
ubi cantant carmina laudis.

In 3. Nocturno.

Antiphonae

1. Ursula columba,
   cum angelis tunc laetaris,
   Meritis gloriosa
   caelo coronaris.
2. Regis gloriae
   portas tu introisti,
   Hostem et mundum
   cum carne vicisti.
3. Omnes in Domino
   laetamini recti corde,
   Quorum peccata
   deleta sunt cum sorde.

Responsoria.

1. Ursula mansueta
   ducitur ad victimam laeta,
   Ut nec praeceptis
   regis alliciatur ac minis,
   Morte dira [bona]
   Christi consequitur dona;

V. Et victima Christi
   mundum hunc supera[vi]sti.

2. Ursula beata
   duc nos [quoque] ad dona grata,
   Quo sponso tuta
   inniteris ut columba
   Corpore vulnerato
   martyrio consummato,

V. Sis nobis, sponsa,
   pia ad sponsum advocata.

3. Ursula laetabunda,
   nostra tu gemebunda
   Tolle et absterge
   ac vincula nostra dele,
   Ut liberi a peccatis
   regno sociemur claritatis,

V. Ubi [nunc] gaudes,
   cum sponso organis plaudes.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Ursulam decore
   induit Dominus et honore,
   Sponsam dum pavit
   fide cinctam et ornavit.
2. In laetitia Domino
   omnes fideles servite,
   Cuius conspectu
   dicunt omnes: iubilate.
3. Ad Dominum vigiles
   cuncti convertite mentes,
   Ursulam vigilem
   voce cordis implorantes.
4. Omnia opera
   Domino tunc benedixerunt,
   Virginum spiritus
   caeli dum susceperunt.
5. Deum in caelis
   laudet mens fidelis,
   Christus quia Ursulam
   suam coronavit sponsam.

Ad Benedictus.

A. Ursula, lucens salus,
   miserorum a turbine mundi
   Libera servos
   tuorum, oleo effuso
   Sequeris digne
   sponsum virginibus cum sacris,
   Contemnens mundum istum,
   Nobis miserrimis
   in valle lacrimarum
   Fove precibus
   numeroque ancillarum.

In 2. Vesperis.

Antiphonae.

1. Ursula in sanctorum
   locata splendore iustorum
   Cum suis plaudet,
   angelorum choro gaudet.
2. Generatio rectorum
   benedicetur, Christe, tuorum,
   Ursulam recto corde
   reperis quoniam sine sorde.

3. Cum exsultatione
venient iubilando
Hae sacrae virgines
pro bonis supplicando.

4. Iustae tuo nomini,
Domine, confitebuntur,
Cum tuo vultu
gaudent et laetabuntur.

5. Filiae Sion
hodie Dominum laudabant,
Canticum novum
sonoris hymnis cantabant.

Ad Magnificat.

A. Ursula summi regis
filia decora,
Suavis et mitis,
praeclara et honesta,
Peccatis foedati
te supplices exoramus,
Mundo quoque pigri
laudes tibi canamus,
Christo ut iungas,
in mari (mundi) periclitatos
Ad tuas excubias
ducas cum beatis.

Brev. ms. saec. 15. Cod. Sangallen. 415. — In 1. Vesp. **A** 4, 4 ense patiuntur. — **R**, 3 Dira. — In 1. Noct. **R** 2, 4 misericis spernens. — **R** 3, 8 ducuntur agmina virginum tuorum; lies: ducunt agmina, virgo, tuorum? — In 2. Noct. **A** 1, 1 Voluntati boni. — **A** 1, 2 protecti. — **A** 1, 4 positi. — **A** 2, 3 trucidati. — **A** 2, 4 laureati. — **A** 3, 3 sq. fuso Coloniae. — **R** 1, 6 Lies Romam visitare oder Sanctos visitare? — **R** 2, 2 et sona mitis. — In 3. Noct. **R** 1, 7 Lies Ut victima? — **R** 3, 5 sq. Lies Ut liber peccatis regno socier? — In Laud. **A** 1, 3 pascit. — **A** 4, 1 Iusti. — Ad Bened. **A** ist durch und durch verdorben. — In 2. Vesp. **A** 1, 4 plaudet. — **A** 2, 4 lies reperis quia sine? — **A** 5, 4 sonoribus.

85. De sancta Ursula.

In 1. Vesperis.

R. O praeclarae margaritae,
In supremo poli sitae,
Regi vitae iam unitae,
Nobis piae subvenite
Virgines,
V. O domnae gratae,
sponsae Domino sociatae,
Luce coronatae,
caelesti sede locatae.

Ad Magnificat.

A. Sponsus pulcher prae omnibus,
Rex et sponsus virginum,
Candidatis virginibus,
Purpureis per gladium,
Suum iunxit conubium,
Caeli iungendo civibus
Per passionis bravium
Super astris invexit.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Exsultent omnes hodie
Collaudando Dominum,
Qui summae stola gloriae
Coetum sacratum virginum
Decoravit eximie.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Diversis mundi partibus
Virgines quaeruntur,
Virginis aspectibus
Ursulae traduntur
Imbuendae.

2. Undenis milibus
Coetus consecratur,
In Dei legibus
Semper meditatur.

3. Spectaculnm pulcherrimum
   Turbae speculantur,
Coetum quod sanctissimum
   Valde venerantur.

4. Ursula, virgo regia,
   Moribus ornata,
Vera docta scientia
   Verbi sparsit sata.

5. Mens earum dedita
   Laudibus divinis;
Legi Dei subdita
   Non terrentur minis.

Responsoria.

1. Virgo sancta pollicetur
Assentire nec veretur
   Regi se copulari,
Si virginum coetus detur,
In quo crimen non habetur
   Nec potest notari,
   In consensu pari;
V. Virgineus coetus
   adducitur undique laetus.

2. Munditia castitatis
Glutinoque caritatis
   Conglutinantur virgines
Verae luci claritatis
V. Formaque sanctarum
   monstrat bona virtus earum.

3. Elegit Deus nova bella,
   Contra mundi principem
Pugnavit aetas tenella,
   Vitam ducens caelibem
Cum puellis et puella
   In hunc mundi tramitem.
V. Mundum spreverunt
   et gaudia caelica quaerunt,
Sexum vicerunt
   quia fortes mente fuerunt.

4. Inter sanctas speciosa
Fuit nomine Pinnosa,
Virgo flagrans velut rosa
Et inter mundi spinosa
   Odorem fudit fragrantem,
V. Instruit haec mentes
   sociarum recta sequentes.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Exercitus virginum
   Fortiter pugnantes
Ducem habent Dominum,
   Ipsum imitantes
Sursum levant animum
   Sursum contemplantes.

2. Amant Christum, mundum istum
Prorsus spernunt, quia cernunt
   Penitus
Esse vanum et profanum,
Caelum quaerunt, mente gerunt
   Dona sancti spiritus.

3. Mira Dei potentia,
Quae per mundi debilia
Mundi vicit fortia.

4. Naves scandunt, ore pandunt
   Laudem creatori,
Inter undas maris mundas
Preces dicunt, benedicunt
   Omnium rectori.

5. Gaude, mater ecclesia,
   Oportet te gaudere,
Ad caelorum gaudia
   Virgines pervenere.

6. Gaudent in caelis virgines
   Sociatae,
Quae Christi vestigia
   Imitatae
Ardenter pro eius amore
Sanguinem suum fuderunt
Ideo cum Christo regnare
   Meruerunt.

Responsoria.

1. Rex Hunnorum impius
   Virgines trucidavit,
Quas virginis filius
   In caelo coronavit,
V. Christus dilectas,
   virtutum culmine tectas.

2. Gaudet chorus caelestium
Consortio sanctarum,
In capite gestantium
Diadema praeclarum,
Quibus non deest lilium
Nec purpura rosarum,
V. Angelico more
fulgent ingenti decore.

3. Erubescite barbati,
Vitiorum ense strati,
Nam virginum candidati
Exercitus pugnaverunt
Et palmam promeruerunt;
V. Pectore sub fragili
certarunt corde virili.

4. Fulget dies laetitiae,
Virginum chorus hodie
De mundo triumphavit,
Quem super thronum gloriae
Totius rex iustitiae
Christus exaltavit,
V. Virgineus coetus,
divino robore fretus,
Coetibus angelicis
propriis sociatus amicis.

In 3. Nocturno.

Ad Cantica.

A. Descendit sponsus in hortum
Virginalium cohortum,
Aromata messuit
Ipsaque reposuit
In horreo caelesti.

Responsoria.

1. Per sexum femineum
Pectus frangens ferreum
Daemon viro dominatur,
Item per virgineum
Exercitum niveum
Iam omnino conculcatur.
V. Constanter, Christe,
moriens exercitus iste
Pro te certavit
nec te moriendo negavit.

2. Te, Christe, laudent omnia,
Qui solus mirabilia
Non cessas operari,
Tu membra virginalia,
Non ense, sed constantia
Docuisti bellari,
Has facis morte praevia
Ad caelorum palatia
Tecum sublimari;
V. Te dilexerunt,
te semper concupierunt,
Hasque tibi soli
iungis in arce poli.

3. O praeclarum cor sanctarum
Dignumque laudari,
Beatarum coetus harum
Indoctus bellari
Hostis trucis signo crucis
Caput amputavit,
Quas honore et decore
Christus coronavit;
V. Magnum tormentum
patiuntur more bidentum,
Murmure nec resonat
gladioque corpora donat.

4. Virginali sanguine
Tellus irrigatur,
Animarum lumine
Polus illustratur;
O praeclarae dominae,
Vos mundus precatur,
Ut vestro munimine
Christus amplectatur,
Sancto quarum agmine
Colonia laetatur.
V. Vestris magnificis
meritis, petimus, relevari,
Coetibus angelicis
meruistis quae sociari.

In Laudibus.

Super Psalmos.

A. O certamen, o luctamen
Beatarum feminarum,
Mundum vincunt, quia linquunt

Vivunt vita concupita
In aeternum.

Ad Benedictus.

A. Hodierna laetitia
Mundus illustratur,
Qua caelestis curia
Valde iucundatur,
Virginitatis lilia
Sponsus amplexatur,
Nuptiarum convivia
Celebrat nunc ecclesia,
Thalamus locatur,
Sponsus decorus gloria,
Sponsus daturus praemia
Sponsis sociatur.

Per Horas.

Ad Primam.

A. Increpans ventos et mare,
Qui gubernat omnia,
Non desistit gubernare
Sanctas inter maria.

Ad Tertiam.

A. Per passionis gladium
Vocat Christus ad bravium
Electas bellatrices,
Quas suum per auxilium
Fecit esse victrices.

Ad Sextam.

A. Pius coetus et quietus
Virginum
Romam tendit, quo rependit
Laudem luci luminum.

Ad Nonam.

A. Per mortem duram
Vitam securam
Possident semper mansuram.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Exsultet virginum chorus,
Assumptus in gloria,
Quibus est vultus decorus,
Luce splendens nimia,
Immaculatusque thorus,
Speciali gratia
Christo iunctus in patria
In aeternum.

Brev. ms. Cistercien. Italic. saec. 15. Cod. Oxonien. Miscell. Liturg. 343. — In 1. Noct. A 2, 3 In fehlt. — In Laud. Ad Bened. A, 7 convivia hlt. — Ibid. 8 celebrat fehlt. — Ad Sextam A 2 virginem.

86. De sancta Ursula.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Iesu, corona virginum,
Qui pascis inter lilia,
Saeptus choreis agminum
Canentium subtilia,
Virgineum tripudium
Nos tua cum familia
Da cernere post terminum
Cursus et haec flebilia.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

In rege suae gloriae
Sion exsultent filiae,
Qui iubilum laetitiae
Caelo invexit hodie.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Novum creans super terram
   rex creator omnium
   Statum quendam supernorum
   repraesentat civium.
2. Quae nec nubent nec nubentur,
   angelis sunt similes,
   Soli Christo, sponso suo,
   adhaerentes virgines.
3. Dum in carne praeter carnem
   vivunt, carnis vitia
   Trucidantes immortali
   vitae dant praeludia.

Responsoria.

1. Notus Deus in Iudaea
   Terrarum per ambitum,
   Nomen eius est ab ea
   Diffusum magnificum,
   Stirpe ductum quod a rea
   Reis est sanificum,

V. Nomen eius
   effusum oleum,
   Amoris est
   puellis vinculum.

2. Unguentorum in odore
   Oleo iucundiore
   Uncti prae consortibus
   Pari virgines fervore
   Aciei currunt more
   Undecim in milibus;

V. Huius unctione tractae
   nec marinos vertices
   Obstupescunt, quos abhorrent
   docti quique remiges.

3. Decem prudentes virgines,
   Fide, forma formosae,
   Ortu, virtute nobiles,
   Amore viscerosae,
   Sub Ursula sunt pariles
   Electae quasi rosae;

V. Adiunctis plene singulis
   Mille virginibus
   Fit acies terribilis
   Pudoris hostibus.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Hoc in sexu fragili
   Et per infirma mundi
   Dominus in facili
   Vult fortia confundi.
2. Patet hoc in Ursula
   eius ac sodalibus,
   Procul a Britannia
   bellum adornantibus.
3. Nova bella Dominus
   Disponens in puellis,
   Ad conflictum eminus
   Direxit in procellis.

Responsoria.

1. Quasi rosae transplantatae
   Super rivos fluminis
   Sponsae pausant delicatae
   In amoeno litoris,
   Mari, ventis agitatae
   Locum ad certaminis;

V. Ventum suis de thesauris
   mox producens Dominus,
   Per marinos fluctus Rheni
   invehit gurgitibus.

2. Isto mundo derelicto
   Carnis rident iacula,
   Nescientes in delicto
   Thorum, absque macula
   Totae pulchrae, sponso Christo
   Fide nubent patula;

V. Vitiorum
   calcato fomite
   Angusti callis
   currunt in tramite.

3. Mirabilis militia
   Exercitus virginei,
   Armata pudicitia
   Carnis et cordis nivei,
   Laetatur in saevitia
   Percutientis mallei;

V. Turbam in virgineam
   rabies Hunnorum
   Saevit in ovilia
   lupi ut agnorum.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Signorum hoc initium
Ostensum est virginibus,
Quod per diei spatium
Et noctis Rheni fluctibus
Invehuntur dulcibus.
2. Metropolim Germaniae,
Coloniam egregiam,
Futurae cives advenae
Cernentes figunt ancoram.
3. In portu quasi lilia,
Quae sunt in aquae transitu,
Undena salva milia
Quiescunt absque strepitu.

Responsoria.

1. Caede peracta virginum
Lictorum exterminium
Mox virtus ultrix scelerum
Persequitur divina,
Nam trucidatis similes
Se persequentes acies
In armis albis agiles
Gens cernit belluina;
V. Nutu Dei
fugatis hostibus
Pax redditur
concussis civibus.
2. Felix tellus,
felici sanguine
Quae roseo
madens ut flumine
Virgineo
dotatur agmine;
V. Extunc humus ossium
Custos beatorum,
Non admisit reliquum
Corpus defunctorum.
3. Haec est dies,
quam fecit Dominus,
Dies festus
caelorum civibus,
In qua nova
lux orta tristibus,
Pax terrenis,
laus sit caelestibus.
V. Puellari de triumpho
laudem canunt angeli,
Civitati pace data
gaudent cives singuli.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Regnans regnat Dominus,
Mundo factus comminus
Carnis per materiam
Quam traxit de virgine,
Virginum in agmine
Ludens multifariam.
2. Omnis terra iubilet,
Iubilando celebret
Festum virginale,
In quo canit curia
Virginum de gloria
Melos triumphale.
3. Ante lucem Dominum
Lucis coetus virginum
Exspectans cum lumine,
Ad agni convivium,
Dum est patens ostium,
Intrat laeto carmine.
4. Benedicant omnia
Sua Deum opera,
Bonus quia Dominus,
Angelorum ordines
Caelum, tellus, homines
Et quod his inferius.
5. Bonum canamus canticum,
Laudantes caeli dominum,
Qui facit mirabilia,
Iuvencularum virginum
In tympano canentium
Laus eius in ecclesia.

Ad Benedictus.

A. Assint caeli philomenae,
Ut concordis cantilenae
Resonemus vocibus

Laudis turmae tam serenae,
Sion arce quam amoenae
Collocavit Dominus.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O victrices, amatrices
Serenorum cordium,
Quarum cinis sic affinis
Terrae sacrat gremium,
Quod exosi venenosi
Non paret vestigium,
Nos ad polum vitae solum
Transferte per meritum.

Brev. Grassense imp. s. l. et a. (1528). A. — Antiph. ms. Dominican. saec. 14/15. Cod. Mus. Bononien. 4. B. — In B ist das Officium stark mit Teilen aus dem vorhergehenden Officium alteriert. — In 1. Vesp. hat B folgende A super Ps.:

Lauda Deum tuum,
devota Colonia,
Qui te laude fecit dignam
per undena milia
Virginalis coetus tibi
missi de Britannia.

In 1. Noct. AA aus dem vorhergehenden Officium B; ebenso R 1 und 2. — In 2. Noct. AA die der ersten Nocturn B. — R 1 Istae mundo etc. — R 2 entlehnt. — In 3. Noct. A 1 Metropolim Germaniae B. — A 2 In portu quasi lilia B. — A 3 entlehnt B. — R 1, 5 trucidans A. — R 1, 12 conciusis A. — R 1, Felix tellus B. — R 2 entlehnt B. — R 2, 5 Virginum A. — R 3, 6 orta est A. — In Laud. AA fehlen B bis auf einen Teil der letzten. — Ad Bened. A entlehnt B. — In 2. Vesp. Ad Magn. A 1 o matrices. A. — Ibid. 3 civis sic affinit A. — Ibid. 5 Quos A. — Ibid. 6 parit. Hymnus: Chorus novae Ierusalem A (Anal. XII, 253).

87. De sancta Ursula.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Laudate, puellae, Dominum,
Collaudate, omnes populi,
Anima, compone iubilum
Psalmi boni, laetum cantici,
Lauda Ierusalem optimum,
Assunt magni festa gaudii.

Ad Magnificat.

A. Cum sancta matre virgine
Sacra plaude, Ursula,
Et tecum tuae sociae,
Spiritu et anima
Magnificate sapide
Dominum per saecula.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Agnum, sponsum virginum,
Adoremus Dominum,
Iesum Christum floridum.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Ex ore sacro virginum
Iesu nomen praedicatur,
Et exemplo demonstratur,
Quod Dominus est omnium.
2. Caelo caeli puriores
Divinam laudem nuntiant,
Dum hi per orbem rutilant
Cum Ursula splendores.

3. Haec casta generatio
Pie Dominum requirit,
Montem caelicum acquirit
Sed magno cum solacio.

Responsoria.

1. Ortum ducens regium
Nata baptizatur,
Dei per praesagium
Ursula vocatur,
Quia magna virium
Iam praevidebatur;
V. Eva mater procreatur,
Viro suo praesentatur
Atque virago vocatur.
2. Venustas pulchra Ursulae
Diffunditur per climata,
[Filius] Regis Angliae
Requirit haec coniugia,
Sed florem pudicitiae
Servat habens iocalia;
V. Pulchra nimis adamatur,
Sera cum peregrinatur,
Viri domum transportatur.
3. Maestum patrem consolatur
Virgo prudens Ursula,
Regis voto annuatur,
Simulat sponsalia,
Non terrena [haec] causatur,
[Sed] diva per saecula;
V. Rebecca tradit poculum
Viro et iumentis
Paratque hospitium
Et lenit blandimentis.

3. Iactavit fundamenta
In monte deitatis
Sprevitque fomenta
Babylonis civitatis.

Responsoria.

1. Aetherea aethereum
Iubet baptizari
Et turbam multam virginum
Poscit sibi dari,
At ille subdit animum,
Ut possit copulari;
V. Rachel meruit amari
Et a viro praedotari,
Decet illum subiugari.
2. Agmen ducit virginum
Caelica regina,
Fingit fugam navium
Bellaque marina,
Est et hoc praeconium
Gloria divina;
V. Maria pulsat tympanum
Mari transvadato,
Laudisque sonat canticum
Hoste iam prostrato.
3. Sub vexillo angelorum
Cum catena puritatis
Ductrix sancta proeliorum
Hostem sternit sanctitatis,
Haec est palma superorum
Et ruina pravitatis;
V. Bella gentis Iudaeorum
Gerit Debora ducissa,
Stravit agmen iniquorum
Et est facta prophetissa.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Dextram tenuit regina
Spreta vanitate,
Ardens [flamma] Cherubina
Plena varietate.
2. Impetus per fluminum
Ducit turmam virginum,
Trahit ad spectaculum
Laetum coetum omnium.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Hostias puras tollite,
Virgines, Iesum vocate,
Christo vos sacrificate
Et donum eius colite.
2. O vos terrestres angeli,
Iesum Christum adorate,
En, ad haec estis vocatae
Pro festo Sion gaudii.

3. Immensa mirabilia
Fecit Deus noster magnus,
Trahens sibi nuptas agnus
Florum undecim milia.

Responsoria.

1. Cum sua turba pariter
Ad caput orbis graditur,
Salutis causa capit iter
[Virgo] sicque concluditur,
Pater favet celeriter
Et constans ipsam sequitur;
V. Hesther regni ad solium
Vadit, ut salvet populum,
Quod pandit per eloquium.
2. Creta turba magnis viris
Ad triumphum pergit sponte,
Ferit hostis modis diris
Statque Ursula in fronte,
Coronatur palmis miris
Cum suis in sancto monte;
V. Holofernem Iudith fortis
Stravit nece durae mortis
Et laetatur gratae sortis.
3. Gaudeamus exsultantes
Assunt agni nuptiae,
[Sunt] hae sponsae rutilantes
Nunc in regno gloriae,
Iubilemus conclamantes
Canticum laetitiae;
V. Iudas magnus Maccabaeus
Ducit sponsam vir Iudaeus,
Laete qua laudetur Deus.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Qualis est dilectus tuus,
O pulchra mulierum,
Qualis est dilectus Deus?
Et quaeremus tecum verum.
2. Gaudens in Domino,
Ornata monilibus,
Iubilabo animo
Cum sanctis virginibus.
3. Sunt enim virgines,
Agnum quae sequuntur,
Et Deo virgines
Sibi assistuntur.
4. Angeli dominici,
Deo benedicite,
Terrestres nunc, caelici,
Hymnum Iesu dicite.
5. Iuvenes et virgines,
Dominum laudate,
Iuniores et senes,
Canticum dictate.

Ad Benedictus.

A. Benedictus sit Dominus,
Qui visitavit et vocavit
Has virgines ab eminus,
Coronavit et locavit
In pace sibi comminus.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Esurientes, Iesu, donis.
Beatam Ursulam [cum] ceteris
Replens nunc in caelis bonis
Rex virginum, cum angelis,
Participes quarum coronis
Earum simus meritis.

Brev. ms. Praedicat. Cremonen. anni 1467. Cod. Casanaten. B. VI 5 (1182). — In 1. Noct. A 3, 3 caelicum et eaquirit. — R 2, 8 Seratum peregrinatur. — In 2. Noct. A 2, 1 flumina. — In 3. Noct. A 2, 4 Proferto Sion. — R 1, 3 eine Silbe zu viel; R 1, 4 fehlen zwei Silben. — R 1, 5 Lies: Papa favet. — In Laud. Vor der ersten A liest man: Sapientia misit ancillas suas, ut vocarent ad arcem et ad moenia civitatis (Prov. 9, 3). — A 3, 3 sq. verdorben. — In 2. Vesp. Ad Magn. A, 2 erhält durch cum eine Silbe zuviel; dasselbe wird aber vom Sinn gefordert.

88. De sancta Ursula.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Flores nitent
   candore niveo,
   Emicantes
   ut grata lilia,
   Et coruscant
   robore roseo,
   Pulchre iuncta
   gratiae gratia,
   Dum ornatae
   rore sanguineo
   Virginali
   vernant munditia.
2. Rex Notus Britanniae
   Natam generavit,
   Quae se regi gloriae
   Voto dedicavit.
3. Agnum sine macula
   Virgines laetantes
   Sequuntur cum Ursula
   Carmen modulantes.
4. Totus delectabilis
   Christus et suavis
   Amor, quo fit facilis
   Labor cursus gravis.
5. Regis amor
   decorem virginum
   Mundum servat
   a labe criminum
   Et laborem
   mulcet certaminum.

R. In caelesti iam gloria
Sanctissimarum virginum
Fulgent undecim milia,
Quae sertum gerunt germinum,

V. Incorruptae
carnis obsequium
Obtulerunt
atque martyrium.

Ad Magnificat.

A. Fructus novus
intacti uteri
Virginalem
sacravit gratiam,
Ut ablato
vitio veteri
Grato flore
ornet ecclesiam,
Haec Ursulam
angelis inseri
Digne fecit
et turbam sociam.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Regem laudemus Dominum
Pro iucunda victoria,
Qui coetum ornat virginum
Binae coronae gloria.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Hortus virens et floridus
   Omni redundans gratia,
   Coetus virginum candidus
   Sequens agni vestigia.
2. Sancta virgo Ursula
   Saeculum abegit,
   Agnum sine macula
   Sponsum praeelegit.
3. Tenens scutum fidei
   Cor suum firmavit,
   Se regis siderei
   Cultui dicavit.

Responsoria.

1. Ad caelestis
   sponsi contuitum
   Totum levans
   Ursula spiritum

Caelibatus
firmat propositum
Omnem mundi
abdicans ambitum,
V. Gaudium saeculi
reputat gemitum
Et laudem populi
ventorum sonitum.
2. Nobilitas
et decor virginis
Sensus mentis
et morum gratia
Diffuderunt
gloriam nominis
Et puellae
grata praeconia.
V. Velox sonat
haec laus in Anglia,
Rex pro nato
petit conubia.
3. Spe concepta
de Dei munere
Audet virgo
patri consulere,
Ut se sponso
spondeat tradere
Pollicenti
se Christum colere;
V. Spondet gratis
mox arto foedere
Regis natus
fidem recipere.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Accessit haec condicio,
Ut puellarum contio
Numeri millenarii
Detur sub spe coniugii.
2. Cuncta libens
iuvenis adnuit,
Ac trieres
pater instituit,
Prout virgo
Ursula voluit.
3. Regiones dum undique
Gyrant, concurrunt agmina
Virginum, petunt denique
Apostolorum limina.

Responsoria.

1. Inspiratus
papa divinitus
Martyrium
praesciens caelitus,
Factus almi
ductor exercitus,
Praesulatum
reliquit penitus;
V. Sociatur
his coetus praesulum
Passionis
sumpturus titulum.
2. Vadit sic Christo praevio
Totus coetus Coloniam,
Ubi constanti proelio
Coronae cepit gloriam;
V. Iugum sprevit
sponsa coniugii,
Caelum scandens
cursu martyrii.
3. Rex caelestis admonuit
Regis Anglorum filium,
Sponsae, quam prius voluit,
Ne requirat coniugium,
Ut post hanc pergat, docuit,
Perfecturus martyrium;
V. Gratus pergit
et voluntarius
Sponsus Christo
parere promptius.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Iuvenis beatus,
Qui nuptiis spretis
A Christo vocatus
Iunctus est athletis.
2. Novo bello Ursula
Superavit mundum,

Blandi calcans vincula
Spernens furibundum.

3. Iugum cum incredulo
Respuit subire
Meruitque iaculo
Felix interire.

Responsoria.

1. Bonum egit
certamen Ursula,
Quae contempsit
mundi fastigium,
Nulla prorsus
sensit piacula,
Pro virtute
sumpsit martyrium,
V. Vocans ad caeli praemium
Copiosum consortium.

2. Sanctus vita,
fama clarissimus,
Cyriacus,
pastor ecclesiae,
Nutu Dei
gregem, quem colimus,
Dux ad urbem
duxit Coloniae;
V. Sacer quoque
cuneus praesulum
Est adiunctus
ad laudis cumulum.

3. In supernis fulget choris
Sacrarum coetus virginum,
Deo psallens cunctis horis,
Quarum dulcedo carminum
Sanctis competit decoris,
Ignaris labis criminum;
V. Tota gaudet haec contio
In almae matris laudibus,
Cuius est nupta filio
Et decorata dotibus.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Haec est laeta festivitas,
Qua decorem ecclesiae
Auget virginum claritas,
Splendens fulgore gloriae.

2. Ornatus egregius,
Candor virginalis,
Quem decorat gratius
Cruor triumphalis.

3. Nova haec militia,
Qua infirmus sexus
Forti patientia
Vicit mundi nexus.

4. Oleum virginibus
Sacris abundavit,
Nuptiis regalibus
Ipsas sociavit.

5. Regnant beata agmina
Virginum in caelis,
Quae vicerunt certamina
Saeculi crudelis.

Ad Benedictus.

A. Sacris totus
orbis virginibus
Laetus psallat
undecim milibus,
Quas Ursula
miris virtutibus
Christo fecit
subditas laudibus.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Ad honorem virginum
Cantet plebs fidelis,
Instans apud Dominum,
Ut horum tutelis
A cunctis nos criminum
Mundet corruptelis
Et post vitae terminum
Coronet in caelis.

Brev. ms. S. Sepulcri saec. 14/15. Cod. Parmen. Palat. 186. A. — Brev. ms. Lemovicense saec. 15. Cod. Mazarin. 354 (787). B. — In 1. Vesp. AA super Ps. stehen in 2. Vesp. B. — A 1, 7 Pulchra B, vita A. — A 1, 8 gratia gratiae A. — A 1, 11 sq. Virginalis munditia vernat B. — A 2, 1 Nochus A (sonst Deonotus genannt). — A 4, 4 pugnae gravis B. — R fehlt B. — Ad Magn. A, 5—8 in B:

Martyrem mundans a labe uteri (lies veteri)
Et decorans ut aulam regiam.

Ibid. 10 angelicis B. — Ibid. 11 et trabeam sociam. B. — Ad Matut. Invit. 1 collaudemus B. — Ibid. 2 Provocantem ad proelia B. — Ibid. 3 ornat fehlt B. — In 1. Noct. A 1, 2 Mira redundans B. — R 1, 8 abdicens B. — R 2, 3 Et sensus B. — R 2, 9 sonent A. — R 3, 8 credere B. — R 3, 9 sqq. in B:

V. Sic vocatus virginis opere
Natus regis spondet se credere.

In 2. Noct. A 2, 3 Aceries pater B. — A 3, 1 dum fehlt B. — A 3, 2 concurrunt undique agmina B. — R 1, 4 praenoscens B. — R 1, 5 Sanctus almi B. — R 1, 10 et his B. — R 2, 2 Coloniam fehlt B. — R 2, 5 Iustum sprevit B. — R 3, 4 Ne quaerat B. — R 3, 7 pergit ad martyrium B. — R 3, 10 promptius fehlt B. — In 3. Noct. A 3, 1 cum fehlt B. — R 1, 6 sentit B. — R 2, 1 Sanctus fama B. — R 2, 2 vita clarissimus B. — R 2, 11 Est fehlt B. — R 2, 12 ad laudis titulum B. — R 3, 10 doctibus A; das ganze R lautet in B:

R. In supernis fulget choris
Chorus sacrarum virginum,
Psallens laudibus [sonoris]
Laeta(n)tur ante Dominum,
Nullis prorsus cessat horis
Grata dulcedo carminum;
V. Tota cedit laus honoris
In almae matris gloriam,
Cuius natus dat decoris
Sacris puellis gratiam.

In Laud. A 1, 2 Quae AB. — A 2, 3 Quae decorant A. — A 3, 4 Vincit B. — A 4, 4 Ipsis B. — A 5, 3 Qui vinxerunt A. — Ad Bened. A, 1 totus fehlt A. — Ibid. 3 Laetus fehlt A. — In 2. Vesp. Ad Magn. A, 2 sqq. fehlen A.

89. De sancta Ursula.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Agmina caelica dant
iubilamina cunctipotenti,
Virginibus sacris
qui praestat gaudia caeli.

R. Ursula perpendens
pro Christo dilaniari
Omnes concives
dat grates omnipotenti,
V. Sanguine sacrato
stagnabant undique campi.

Ad Magnificat.

A. O quam felices,
proprio qui sanguine tincti
Virginibus sacris
meruerunt adnumerari.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Iubilemus salvatori Deo,
In quo vivunt beatae
Virgines et martyres.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Purpureos flores
caelesti rore madentes
Decreto Domini
famosa Britannia misit.
2. In cunis positae
baptismi fonte renatae
Et fidei verae
sunt legibus initiatae.
3. Has deitatis amor
sibi foederat ordine miro,
Dum retrahit mundo
festinat reddere caelo.
4. Tandem decursis
pariter puerilibus annis,
Ut Christo placeant,
tota virtute laborant.
5. Illam militiam
tunc Ursula sancta regebat,
Milibus undenis
constantem sorte beata.
6. Filia regis erat,
Britonum qui sceptra tenebat,
Dives opum, felix
qui tali prole vivebat.

Responsoria.

1. Milibus undenis
pro Christi nomine passis
Virginibus sacris
solvamus munia laudis,
V. Occurit sponsus
reddens sponsalia laetus.
2. Virginibus sacris
fit vox praenuntia mortis,
Signatur tellus,
gladius tortorque cruentus,
V. Pectora virginea
non frangunt talia dicta.
3. Clara Deo suboles,
communi laude ferenda,
In teneris membris
Domino servire studebat,
V. Haec generatio, florida natio
recta requirens.
4. Ecce, Britannia, mittit ad aethera
xenia clara,
Florida germina, labe carentia
sorte beata,
V. Civibus angelicis
sollemniter associata.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Agmina virginea,
sacro spiramine plena,
Terrea despiciunt
pro Christo cuncta relinquunt.
2. Accensis animis
pugnant cum principe mundi,
Quo iam devicto
currunt ad praemia regni.
3. Christi sponsae simul iunctae
Romam statim expetunt,
Hinc regressae Christo duce
Coloniam repetunt.
4. Ipsam urbem dux Hunnorum
obsidebat graviter
Ferro, flamma, fame cuncta
populans hostiliter.
5. Sicut oves lupi graves
non parcentes strangulant,
Sic, sic Hunni sponsas Christi
occidentes iugulant.
6. Agrippinenses
simul omnes exsilientes
Corpora sacra legunt
et terrae concito condunt.

Responsoria.

1. Clara Colonia dulcia pignora
laeta meretur,
Sanguine sanctarum
roseo super astra locatur,
V. Illas qui sequitur,
qui corde pio deprecatur.

2. Virgineos flores,
varios quae fertis honores,
Vincere quae nostis,
sed vinci non valuistis,
Reddite placatum
nobis, quem semper amastis,
V. Iam vox nostra sonat
nova cantica laude sonora.
3. Ducitur ante ducem
flos Ursula virginitatis,
Eius coniugium
dux expetit, respuit illum;
V. Regna, potestates,
claros spondebat honores.
4. A virgine se contemni
dux infrendens barbarus,
Dat decretum, quo regina
plectatur celerius,
V. Et sagitta mox percussa
caelum subit Ursula.

In 3. Nocturno.

Ad Cantica.

A. Hortus sponsarum
divinum spirat odorem
Et cor virgineum
caelestem semper amorem.

Responsoria.

1. Virginitatis honor,
decus ecclesiae patriaeque
Libertas capitur,
truncatur, dilaniatur
V. Hunnorum gladiis
grex floridus atque fidelis.
2. Virginei coetus,
centeno fenore fructum
Dum referunt, fuso
sanguine celsa petunt,
V. Ecce, puellarum
sacra corpora dum lacerantur.
3. Inter naves sacra virgo
Cordula delituit,
Sed in luce subsequente
morte vitam repperit,
V. Sanguine mox proprio
pro Christi nomine fuso.
4. Virgineas mentes
praevenit spiritus almus,
Has sibi mundavit,
mundando sanctificavit;
V. Victrices mundi
felici dote laetantur.

In Laudibus.

Ad Benedictus.

A. Sacra dies nobis
illuxit virtute celebris,
Qua sponsae Christi
devicto principe mundi
Sanguine perfusae
paradisum promeruerunt.

Ad Sextam.

A. Virgineae mentes
perflarunt indole multas,
Iungantur superis
voto vitaque beatae.

Ad Nonam.

A. Ferro caesae caenum ponunt,
Recto gradu caelos petunt
Christum Deum iam visurae
Et cum ipso permansurae.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Virginibus caesis
et passim dilaniatis
Gens fugit infida
superum pugnante caterva.

Brev. ms. Compendiense saec. 14. Cod. Parisin. 17994. A. — Brev. ms. Farense saec. 14. Cod. Mazarin. 349 (761). B. — Brev. ms. Choquense saec. 14. Cod. Bollandian. s. n. C. — Brev. ms. Cameracense saec. 15. Cod. Laudunen. 256. D. — Brev. ms. S. Mariae Trimmen. saec. 15. Cod. Coll.

ss. Trinitatis Dublinen. B 3. 12. E. — Brev. ms. Nemacense saec. 15. Cod. Roman. 1188 (Sessor 137. F.). — Brev. ms. Victorinum saec. 16. Cod. Parisin. 14814. G. — Brev. Gebennense imp. Gebennae 1556. H.

In 1. Vesp. Super Ps. 5 AA: 1. Christi sponsae simul iunctae etc. EG; 2. Ipsam urbem dux Hunnorum etc. E; Sicut ovem lupi graves etc. G; 3. Sicut ovem lupi graves etc. E; Ferro caesae caenum ponunt etc. G; 4. Ferro caesae caenum ponunt E; Virginibus caesis et passim dilaniatis G; 5 Virginibus caesis etc. E; Ipsam urbem dux Hunnorum. G. — Ad Mag. A prosaisch EG:

O clemens deitas, tibi psallentium
Voces ne aspernaris, quaesumus,
Cum laudes sanctarum
Annuas recolimus virginum,
Quae tuo munere triumphantes saeculum
Cum palma martyrii hodie
Meruerunt ingredi thalamum,
Ubi magnificant nomen tuum
In aeternum.

Ad Matut. Invit. Agnum sponsum etc. EG. Regem virginum etc. F. — In 1. Noct. Ordnung der nichtmonastischen Breviere: AA 1 Purpureos flores; 2 In cuius positae; 3 Has deitatis amor. RR 1 Ecce Britannia; 2 Virginibus sacris; Millibus undenis. F dagegen: 1 Ursula perpendens; 2 Ducitur ante ducem; 3 Ecce Britannia. — A 1, 3 De croco Domini G. — A 2, 4 legibus nuntiatae F. — A 3, 1 Hanc deitatis. — A 5, 2 Ursula sorte regebat A. — A 5, 4 constante A, constanter G. — R 2, 6 talia detam G. — R 3, 1 subolis G. — R 4, 2 Exennia clara E, Sidera clara G. — In 2. Noct. Ordnung der nichtmonastischen Breviere: AA 1 Tandem decursis; 2 Illam militiam; 3 Filia regis erat. RR 1 Clara Dei suboles; 2 Virginitatis honor; 3 Virgineos flores. F dagegen: 1 Milibus undenis; 2 Virginibus sacris; 3 Virgineas mentes. — A 1, 4 cuncta fehlt G. — A 2, 3 Enim iam devicto G. — In 3. Noct. Ordnung der nichtmonastischen Breviere: AA 1 Agmina virginea; 2 Accensis animis; 3 Agmina caelica dant. F dagegen: 1 Christi sponsae simul iunctae; 2. Ipsam urbem dux Hunnorum; 3 Sicut oves lupi graves. — RR 1 Virginei coetus; 2 Clara Colonia; 3 Virgineas mentes. F dagegen: 1 Virgineos flores; 2 und 3 unleserlich. — R 2, 2 decus gloriae patriaeque G; ecclesiae pariterque A. — R 2, 3 Dum fehlt G. — R 3, 1 Inter natos A. — In Laud. AA prosaisch; ebenso die sonst fehlenden Teile. Die ursprüngliche (nicht monastische) Form des Officiums scheint nur die hexametrischen Teile zu begreifen. — Hiezu die Hymnen Anal. XII, Nr. 462, 463, 465.

90. De sancta Ursula.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Nova bella virginum
Dominus elegit,
Ab extremis hominum
Quas sibi collegit.

2. Pugnant sexu fragiles
Caelitus imbutae,
Sed insuperabiles
Fidei virtute.

3. Beata militia,
Quae pro rege gloriae
De mundi malitia
Triumphavit hodie.

4. Non armis sed animis
Istas bellatrices
Effecit unanimis
Gratia victrices.

5. Fortiores hostibus
Feminae fuerunt,
Quae contemptis omnibus
Omnia vicerunt.

R. O beata virginum
Turma, quam divina
Illustravit gratia,

O olivae semper vivae,
Profluentes clementia,
Facite nos vere et sincere
Laudes vestras prosequi,
Ut post mortem sanctam sortem
Mereamur assequi.
V. Agite, o benignae,
Quod precamur,
Ut gaudere mereamur
In aeterna laetitia.

Ad Magnificat.

A. O flos campi
Et lilium convallium,
Iesu Christe, qui es sponsus
Et amator virginum,
Quam iucundum interesse
Semper tui conspectui,
Quem laudantes prosequuntur
Virginales cunei,
Ubi dulcis resonat melodia,
Virgo Ursula
simul cum Tamaria
Fequenter ingeminant:
Tibi, Christe, sit laus et gloria.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Ecce, nocte media
Factus est clamor:
Venit sponsi gratia,
Virginum amor,
Invitans filias
Secum ad nuptias,
Exite obviam
Ei ad gloriam.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Tuo, Deus, nomine,
Quod est admirabile,
Sacrae promunt virgines
Melos ineffabile.
2. Harum voces audiuntur,
Quando Dei gloriam
Admirantur et loquuntur
Post belli victoriam.
3. Haec est generatio,
Quam virtutum Dominus
In caeli palatio
Summis iunxit civibus.

Responsoria.

1. Deonoto fuit nata
Placens cunctis, Deo grata
Ursula regalis,
Cuius mirae speciei
Plus mirandae fidei
Non erat aequalis;
V. Regi magno pulchra nimis
Desponsatur, dum instatur
Precibus et minis.
2. Virgo desiderium
Habens castitatis
Meditatur et miratur
Rem quasi mysterium
Suae voluntatis,
V. Deo secum disponente,
Quod tractabat firma mente.
3. Gloriosa trinitas,
Virginalis dignitas
In tua fulget gloria
Singulari gratia,
Tibi laus per saecula;
V. Sanctis nos socia,
factor, fautrice Maria.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Hominum prae filiis
Forma speciosum,
Circumsaeptum liliis
Regem generosum,
Regum laudant filiae.
2. Iuste Dei civitas
Est laetificata,
Cum tot sacra milia
Scandunt laureata
Thronum regis gloriae.

3. In aeternum has fundavit
Magnus et laudabilis,
Hora brevi quas prostravit
Tortor exsecrabilis.

Responsoria.

1. Vidit in somnis Dei virgo Ursula
Virum angelicae claritatis
Dicentem sibi: Romam omnes,
Ut vovistis, pervenietis,
Peractis votis huc iterum
Integro numero redietis,
Hic vero in Deo pausabitis.
V. Cervices vestras
Persecutori dabitis
Et per martyrii gloriam
Coronam iustitiae suscipietis.

2. Visionis Ursulae
Caelitus ostensae
Sacramento credulae
Simul inoffensae
Agone percurso confidunt
participes fieri coronae.
V. Caritate vulneratae,
Mori Christo sunt paratae.

3. In vasis suis oleum
Servant, in mentibus,
Dum surgunt nocte media
Electa sponso milia,
Praeelecto ex milibus
Occurrunt cum lampadibus.
V. Duc prece sanctarum
nos ad te, Christe, tuarum.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Terram tuam, Domine,
Semper benedicis,
Quae laetatur hodie
Victis inimicis.

2. Fundamenta virginum
Montibus in sanctis
Collocata gladium
Non timent minantis.

3. Rectis corde gloria,
Iustis lux est orta,
Quarum in victoria
Mors perit absorpta.

Responsoria.

1. Verus pudicitiae auctor
et custos virginitatis,
Qui ex virgine natus
multos excitasti
Ad sanctum amorem
castitatis animos,
Qui es perpes
corona virginum,
Per merita
earum nos adiuva.
V. Fons vitae et origo
Totius bonitatis,
Duc nos ad portum salutis.

2. Istae sunt terribiles
Ut castrorum acies
Omnes ordinatae,
Quae tonsarum similes
Ascenderunt sanguinis
Unda dealbatae,
V. Ut columbae lacte lotae,
Sic revera pulchrae totae.

3. Iam triumpho potitae
virgines sanctae
Iam angelorum
choris admixtae,
Quaesumus, ut vestra
intercessione
Locus nobis
non negetur veniae,
V. Quoniam abundat iniquitas,
Iamque refrigescit caritas
Multorum.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Dominus tribuit
his regnum salutis
Et eas induit
Decore virtutis,
Nam est laudabilis
Et sponsus nobilis.

2. Iubilate Deo,
Virgines sacratae,
Et nobis ab eo
Pacem postulate
Et suis ovibus
Pascuam omnibus.

3. Deus, vigilantes
Et in matutinis
Laudes tibi dantes
Sine fine finis
Rege fidelibus
Virginum precibus.

4. Benedicite Deum,
Viri laudabiles,
Et amate eum,
Feminae humiles,
Et in castitate
Vos semper servate.

5. Laudate Dominum,
Caelestes ordines
Et turbae virginum
Et omnes homines,
Ut salvet populum
Per omne saeculum.

Ad Benedictus.

A. Benedictus es, rex gloriae,
Qui palmam victoriae
Dedisti fragilibus
Et sexum sine viribus
Vincere fecisti
Daemonis virtutem;
Quarum precibus
Pie nobis supplicantibus
Tribuas salutem.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. O felix Germania,
Tam decoro germine
Virginum ornata,
Beata Colonia,
Pretioso sanguine
Martyrum dicata,
Vere iuste tu laetaris,
Quae thesauro super auro
Nobili ditaris.

Brev. Frisingense imp. Augustae 1491. — In 1. Vesp. R, 4 sqq. lies: O oliva semper viva, Profluens clementia, Fac nos vere et sincere Laudes tuas etc.? — In 2. Noct. A 1, 1 Dominum prae. — A 2, 1 Iustis. — R 1, 6 redietis schützt der Reim. — Das Officium enthält mancherlei Entlehnungen; zu diesen gehören auch die hier fortgelassenen AA zu den kleinen Horen und in 2. Vesp. super Ps. Hymnen: in 1. Vesp.: Hierusalem et Sion filiae (Anal. IV, 250); ad Complet: Festum nunc celebre (Mone III, 531); in 2. Vesp.: Gaude coelestis curia (Mone III, 545).

91. De sancta Ursula.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Festum beatae Ursulae
De stirpe natae regia
Ecclesiae venerantur,
Per quam multae iuvenculae
Ex nobili prosapia
Ad Christum adunantur.

2. Regni terreni penitus
Contemptis pompis omnibus
Haec Christo dedicatur,
Sed doni missi caelitus
Crebris perfusa imbribus
Alteri desponsatur.

3. Britonum regis filia
Anglorum regis filio
Insigni est promissa,
Sed virginum collegia
Huiusmodi conubio
A Deo sunt provisa.

4. Sicque undena milia
Undenis sumptis classibus
Intrant mare propere,

Sed multa post praeludia
Relictis suis navibus
Romam pergunt prospere.
5. Hos et papa Britannicus
Divina fretus formula
Suscepit reverenter,
Quos totus ut Seraphicus
Spreta papali infula
Secutus est gaudenter.

Ad Magnificat.

A. O increata bonitas,
O virginalis puritas,
Fac nos digne venerari
Te agnum sine macula,
Quem sancta sequens Ursula
Tecum habet quietari,
Una cum eius agmine
Magnificans te Domine.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Regi summo numinum
Latria tribuatur,
In quo solo virginum
Haec turba gloriatur.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Hi sunt flores purpurei
Ubique redolentes,
In summi ripa alvei
Hunc aestum non timentes.
2. Excelsi regis filio
Proceres ordinantur,
Qui virginum collegio
Purius adunantur.
3. Non timent sancti milia
Populi saevientis,
Cum sit in eis gratia
Domini protegentis.

Responsoria.

1. Immenso regi Ursula
Haec sponsa dedicatur,
Ut fundens lumen facula
Tota sic inflammatur,
Puritatisque normula
In ipsa declaratur,
V. Pulchra, prudens infantula,
Christi formata regula,
Ubique divulgatur.
2. Diffusa fama gratiae
Puellae venustatis,
Ad regem venit Angliae
Hic rumor probitatis,
Ut fiant, petit, nuptiae
Filio dignitatis;
V. Mittit regi Britanniae,
Patri tam gratae filiae,
Rex mirae feritatis.
3. Docta divo miraculo
Regis spopondit baiulo,
Quod petit, se facturam,
Dum se perfundat rivulo
Undae baptismi, annulo
Se dicit consensuram;
V. Undeno petit cumulo
Se virginumque naulo
Milleno vallaturam.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Hi caeli tabernacula
Intrant per iustitiam,
Qui cordis sine macula
Continent munditiam.
2. Mira dictavit Dominus
In sanctis suis terrae,
Conservans eos protinus
A malis saevae guerrae.
3. Haec undenorum milium
Casta generatio
Est Dominum quaerentium,
Cui benedictio.

Responsoria.

1. Relatu facto virginis
Rex tota cum familia

Iugo se subdit numinis
Fidei cum laetitia,
Vocatio fit agminis,
Parantur et navigia;
V. Dum latio fit faminis,
Principes alti nominis
Haec adeunt collegia.
2. Pontifices quam plurimi
Iunguntur his virginibus,
Multique magnanimi
Relictis suis domibus
Naves intrant castissimi
Beatis cum agminibus,
V. Undequaque clarissimi
Concurrunt et doctissimi
Altis spretis nominibus.
3. Acto bello pacifico
Hi monitu angelico
Simul convenerunt,
Cursu relicto classico
Pedestri qui viatico
Romam perrexerunt
V. Et spiritu vivifico
A papaque Cyriaco
Excepti exstiterunt.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Exsultantes in Domino
Hos iustos veneremus,
Ut sic, quod decet omnino,
Rectos corde laudemus.
2. Super iustos respiciunt
Oculi deitatis
Et a feris custodiunt
Haec ossa puritatis.
3. Sanctis caesis virginibus
Mox Huri conturbantur
Et a caeli concivibus
Dei voce fugantur.

Responsoria.

1. Summo linquente praesule
Infulam papalem
Omnes ipso consule
Palmam ad realem
Pro fide tendunt sedule
Summe virtualem;
V. Sic obtinent iuvenculae
Una cum sponso Ursulae
Coronam laurealem.
2. Huri pravi, infideles
Audientes versipelles
Hunc coetum remeare,
In hos ruunt ut rebelles,
Qui festinant ut crudeles
Insontes sagittare;
V. Sic pro Christo hi fideles
Non reclamant, sed imbelles
Se optant illis dare.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Quam pulchrum est collegium,
Quod sequitur vestigium,
Quo Dominus regnavit,
Hoc Ursulae praeconium
Testatur et martyrium,
Cum suis quod probavit.
2. Sequuntur inter lilia
Undecim haec milia
Pascentes se in illis,
Devincunt trina proelia
Et respuunt haec vilia,
Psallunt Deo iubilis.
3. Dum sitiunt ad gloriam,
Inveniunt Coloniam,
Ab Huris quae vallatur,
Fundentibus saevitiam
In Christi mox familiam
Haec tota sagittatur.
4. Tres sunt status hic probati,
Igne tamen non cremati
Manentes in camino,
Hic virgines et praelati
Ac proceres copulati
Exsultantes Domino.
5. Undenis his in milibus
In modulis concentibus
Omnes Deum laudate,

Hoc convenit fidelibus,
Sic in beatis omnibus
Ideo laudem date.

Ad Benedictus.

A. O virgo prudens Ursula,
Luce perfundens saecula
Supernae claritatis,
Tui odoris normula
Post te traxisti vascula
Internae puritatis,
Ab ima duc nos, Ursula,
Ad summa tabernacula
Aeternae deitatis.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Miris dies haec ornatur,
Nam flos albus purpuratur
In Christi rosario,
Fragrans odor exsufflatur,
Quo iuventus adunatur
Regi cursu vario,
Sexus duplex consecratur
Atque vere coronatur
Utroque martyrio,
Sic cum suis laureatur
Ac Ursula praemiatur
Immenso denario.

Brev. ms. Franciscanum saec. 15. Cod. Parisin 760. A. — Brev. ms. Franciscanum saec. 15. Cod. Roman. 1476 (Sessor. 69). B. — In 1. Vesp. A 1, 1 sacratae Ursulae B. — A 2, 3 Hoc Christo A, Hae Christo B. — A 2, 5 perfuse A, perfusis umbribus B. — A 4, 1 militia B. — A 5, 1 Britamicus B. — A 5, 4 ut fehlt B. — In 1. Noct. A 3, 4 proregentis AB. — R 3, 1 divino B. — R 3, 3 factura B. — R 3, 4 perfundant B. — R 3, 8 virginesque B. — In 2. Noct. R 1, 6 ad navigia. — R 1, 9 audeunt B. — R 3, 3 Simul omnes convenerunt AB. — R 3, 7 Ex spiritu vivifico B. — R 3, 8 que fehlt A. — In 3. Noct. honoremus B. — A 3, 3 Et a celi cum civibus A; Et a celis concivibus B. — R 1, 1 liquente A. — R 2, 2 versi belles. — In Laud. A 3, 3 Huriis B.

92. De sancta Ursula.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Collaudemus
in sexu fragili
Triumphalis
gratiae meritum,
Veneremur
infirmi vasculi
Tam constantis
virtutis exitum;
Ortum fini
iungunt mirabili,
Dum attingunt
gloriae terminum
Consequentes
sponsum et Dominum.

Ad Magnificat.

A. O admiranda novitas
Inauditae constantiae,
Mundum vincit fragilitas
Dono firmata gratiae,
Tormenta ridet castitas
Amore pudicitiae,
Sic via, vita, veritas
His stolam confert gloriae.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Agnum, sponsum virginum,
Omnes adoremus,
Spem, decus humilium
Omnes collaudemus.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Pulchra generatio,
Casta, sancta, pura,

Caritas, devotio
Virginalis cura.
2. Agni rubent sanguine
Puellae candidatae,
Pari certant agmine
Hosti trucidatae.
3. Iesus, doctor, rex et rector
Sacri huius agminis,
Sit his ductor et protector
In campo certaminis.

Responsoria.

1. Chorus floris et odoris
Offerat exenia,
Dum pudoris et amoris
Accendit conubia,
Vota cordis, voces oris
Praebeat ecclesia;
Praeparetur iubilus,
Contempletur animus
Tanti festi gaudia;
V. Virgines Deo sacratae
Electae cum milibus,
Currunt sponso praeparatae
Accensis luminibus.
2. Christus Iesus,
amor, lex puritatis,
Dum descendit
nostris in terminis,
Unam quaerit,
et offeruntur satis
Margaritae
nostris ex nundinis;
Eius fulget
coronae claritas
Harum saepta
corona luminis.
V. Istas ignit stilla roris,
Et venustat laus candoris
Dei dante gratia.
3. Agno haerent indefesse,
Gaudent se legem implesse;
Hae per poenam carnis pressae,
Cum sic mori sit necesse,
Habent promissum bravium,
Dum tenent Dei filium;
V. Vident, stupent, admirantur,
Amant, ardent, satiantur
Nec carent esurie.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Summe summi
tu patris unice,
Collegisti
sacro cum agmine,
Quod sacraras
in matre virgine.
2. In amore
tuae dulcedinis
De te, stirpe
mundae propaginis,
Istis fructum
divae pinguedinis
Propinasti.
3. Gaude, sancta
mater ecclesia,
Generantur
tibi sollemnia,
Virginales
choros ex gratia
Praeparatos
cernis in gloria.

Responsoria.

1. Angelorum
acies ordinata,
Laetans exi
obviam puritati,
Tibi praestat
munera candidata
Vita nostra
subdita vanitati,
Sacros flores,
lilia tibi grata,
Quibus sertum
plecte divinitati.
V. Libens ergo suscipe,
Haec aeternae exhibe
Dona veritati.

2. Dantur in mundi devio
Grata lux, iubar inclitum,
Puro gratoque radio
Caeli decorant ambitum;
O puellare bravium,
O singulare praemium,
Mente, carne purificum,
Florem servando lubricum
Spernunt, tenent angelicum;
V. Quam felix, sancta Ursula,
Harum ductrix et primula.

3. Mundum replens
divino semine
Cultor, sator
nostri confinii
Format, firmat
in puro germine
Flores, fructus
immensi gaudii,
Normam dedit
sacri consilii
Nostrae carnis
tectus sub tegmine,
Homo Deus,
natus ex virgine;
V. Irroravit, fecundavit
Rore, dulcore gratiae,
Centenavit, ampliavit
Sacra fructum in acie.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Hostis carnis et saeculi
Dira potestas vincitur,
In hac pugna mirabili
Corpus, cor, mens erigitur
In lucem, ducem, terminum
Iesum, coronam virginum,
Dulcem sponsum et Dominum.

2. Collaudemus, exaltemus
Iesum in hac victoria,
Qui pro terrenis perituris,
Caducis nilque valituris
Aeterna dedit praemia.

3. O quam dulcis et utilis
Et grata commutatio,
Dum finitur transitio
Aeterna datur mansio.

Responsoria.

1. Genetrix Dei, domina,
Regina caeli curiae,
Te sequuntur tot milia,
Dum virtutum et gratiae
Gratum odorem sentiunt,
In te latentem sitiunt,
Volunt, amant et cupiunt
V. Chorus hic sacer virginum
Fructum tuum uberrimum.

2. Ad caeleste convivium
Christus undena milia,
Purum, sacrum consortium,
Vocat in nocte media;
O quam felix conubium
Et quam felices nuptiae,
O quam immensum gaudium,
Quam beatae laetitiae,
Quae carnis carent carie!
V. Felix est aetas tenera
Et puellaris gratia
Donata tanta gloria.

3. Grata, felix
Ursula, Deo cara,
Per maerorum
transis in gaudium,
Tu de vita
poena, luctu amara,
Sponsa Christi,
scandis ad praemium;
Nos exsules
in valle tenebrosa,
Caecitatis
ductos per devium,
Suspirantes
in voce lacrimosa,
Recollige,
perduc ad bravium;
V. Tu virginum
choreis es praelata,
Virgo sacra,
Christoque sociata.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Admiretur omnis aetas,
Omne gyrum saeculi
Laudis excedendo metas,
Nam coronis gaudii
Christus exhibendo laetas
Coronat suas athletas
Se dans finem bravii.

2. Rore caeli superfusae
Copia charismatum
Excedunt metas naturae,
Dum praecedunt immaturae
Ad opus tam arduum.

3. Eligendo praeparantur,
Patiendo conquadrantur
Petrae sanctuarii,
Quibus altum et excelsum
Sursum tendens in immensum
Surgit aedificium
Dei sacrificium.

4. Benedictus, qui elegit
In hoc choro et perfecit
Tantum opus gratiae,
Dum per viam puritatis
Simul et asperitatis
Introduxit cum beatis
Has in thronum gloriae.

5. Quia, virgo Ursula,
Praemiaris exaltata
Cum choris virgineis,
Nobis opta sedula
Praemia desiderata
Sedibus aethereis,
Prorsus nostris terminis
Umbram pelle criminis.

Ad Benedictus.

A. Radio, quo decorantur
Fidei et gratiae,
Speciali roborantur
Virtute constantiae,
Spretis minis et promissis,
Blandimentis non admissis
Voce, voto,
Corde toto
Haerent regi gloriae,
Sponso pudicitiae.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Istas iungit,
unit, vincit in gratiam
Dulcor, amor,
ardor superni decoris
Pulcher, purus
zelus interni viroris
Has athletas
scribit cives in patriam,
Istas vocat
trahit, vehit ad gloriam
Iesus Christus,
lux, dux aeterni splendoris,
Ubi pressis
in ista valle maeroris
Obtineant
eius misericordiam.

Antiph. ms. Lemovicense saec. 14. Cod. Parisin. 916. A. — Brev. ms. Avenionense saec 15. Cod. Lugdunen. 468. B. — Antiph. ms. S. Desiderii Avenionen. saec. 15. Cod. Avenionen. I. C. — Brev. ms. FF. Minorum de Brageriaco saec. 15. Cod. Burdigalen. 88. D. — Brev. ms. Dertusense saec. 15. Cod. Capit. Dertusen. s. n. E. — Brev. ms. Dertusense saec. 15. Cod. Capit. Dertusen s. n. F. — Brev. Tarraconense imp. Barcinonae 1484. G. — Brev. S. Mariae de Mercede imp. Barcinonae 1560. H.

In 1. Vesp.: A super Ps. fehlt BCEFG. — Ad Magn. A, 1 O fehlt A. — In 1. Noct.: A 1, 1 O pulchra BCEFG. — R 1, 1 Eurus floris A, et odoris fehlt A. — R 1, 3 et amoris fehlt A. — R 1, 3 Refectis lampadibus. EFGH. — R 2, 12 decore luminis BCEF. — R 2, 2 legem se EF. — In 2. Noct.: A 2, 3 te fehlt ABC. — A 3, 3 Geminantur BCEF. — R 1, 2 sq. acies cordi natale causas exi A. — R 1, 3 laetaris exi B; laeta exi E. — R 1, 6 candidata fehlt ABC. — R 1, 14 Haec fehlt A. — In 3. Noct. A 1, 7 Vestrum

sponsum E, Nostrum sponsum F. — R 3, 3 Per mortem A. — R 3, 4 ducta ad gaudium EF. — In Laud. A 3, 1 Rugiendo praeparantur A. — A 4, 7 Has fehlt A. — A 5, 6 In sedibus A. — In 2. Vesp.: ad Magn. A, 1 Ista A. — Ibid. 2 in gratia A. — Ibid. 6 nitoris C. — Hiezu die Hymnen Anal. XII, No. 456, 457, 458.

93. De sancta Ursula.

In 1. Vesperis.

Super Psalmos.

A. Laetis canamus vocibus
Tot paradisi floribus,
Quas virginitas lilium,
Rosas fecit martyrium,
Quarum prece da, Domine,
Ut flore pudicitiae
Caro nostra refloreat,
Ne in aeternum pereat.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Auctori vitae
psalmis iubilando venite,
Est quia virginei
decus ipse, corona tropaei.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Secus decursus fluminum
Stetit hoc germen virginum,
Quod nulli cedens turbini
Mansit in lege Domini.
2. Flos fulsit ex Britannia,
Ursula stirpe regia,
Auctrix fructus virginei,
Praedicans praeceptum Dei.
3. Signatur super has digne
Lux vultus tui, Domine,
Quas tyrannus collegerat,
Ut per tot unam auferat.

Responsoria.

1. Virgo regalis Ursula,
Vultu et animo pulchra,
Tyranno cuidam placuit,
Qui late praepotens fuit,
V. Mittens ergo nuptam Christo
Suo petebat filio.
2. Tyranni donis ac minis
Pater pulsatus virginis
Precibus fugit intimis
Ad turrim fortitudinis,
V. Hinc discrimen ecclesiae,
Hinc lapsum timens filiae.
3. Equitatui auctoris
In curribus Pharaonis,
Virginum grex, similaris
Post transitum alti maris,
V. Aegyptum spernens cum palmis
Domino canis in psalmis.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Auribus percepit Deus,
Dum clamat grex virgineus,
Et tam Ursulam servavit,
Quam per hanc illas vocavit.
2. Oleum exstat effusum
Mirabile nomen tuum,
Hinc tot adulescentulae
Dilexerunt te, Domine.
3. Ad nihilum est deductus
Harum conspectu malignus,
Quae se fecerunt columbas
Caste ad fenestras suas
In foraminibus petrae,
In cavernis maceriae.

Responsoria.

1. Solatur patrem Ursula
Dei narrans oracula,
Iussa, ne hostem confutet,
Ut spe coniugii mutet,

V. Demandans quasi pro dote
Hunc ablui baptismate.

2. Spondet pater coniugium,
Commune fit tripudium,
Tyrannus Christo subditur,
Ut virgo iussit, agitur,
V. Missis undenis navibus
Cum tot virginum milibus.

3. Decurso iam triennio
Virgines dignae praemio
Natale solum deserunt
Seseque mari conferunt,
V. Hae verae Israelitae
Quaerentes patriam vitae.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Mirificavit Dominus
Gratiam suam in illis,
Quia pars hereditatis
Earum est et calicis,
Martyrio candidatas
Caeli regno fecit dignas.

2. Quam pulchra generatio
Caelesti cum claritate
Vultum sponsi quaerentium,
Inventium, sequentium
Paradisi per lilia
Perpetuo candentia.

3. Sperantes in te, Domine,
Gratia tua protexit,
Ideoque te caelestem
Sponsum laudant et sequuntur
Laetantes et exsultantes
In paradisi gaudiis.

Responsoria.

1. Ad portum vehuntur Tilae,
Hinc ad arcem Coloniae,
Post haec linquentes trieres
Romam adeunt pedestres,
V. Ad sua bella caelibum
Implorare auxilium.

2. Dum Coloniam obsident,
Has Hunni redire vident,
Irruunt, virgines perimunt,
Statim ab urbe fugiunt,
V. Quos non armati milites
Ense terrebant virgines.

3. Urbs nova Ierusalem,
turbam tenet hanc socialem,
Sanguineque vivac
sua pallia lavit olivae
Atque stolas vino,
sic flore sacro micat bino,
V. Ad bona summa vacans
miserisque Deum prece placans.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. En, lectulum Salomonis
Ense munivit sermonis
Fortissima ex Israel,
Ursula, pulchra ut Rachel.

2. Hic quippe virginum coetus
Dei est sponsa et lectus,
In quo recubans quietus
Nobiles lucratur fetus.

3. Veni ergo, turba Dei,
Veni de Libano, veni
De vertice coronanda
Sanir, Hermon et Amana,
De cubilibus leonum
Et a montibus pardorum.

4. Benedictus es, Domine,
In firmamento caelorum,
Cuius amoris igne succensa
Beata martyr Ursula
Cum sui martyrii
Beatis consortibus
Crudeli morte vitam
Aeternam commutavit.

5. Ecce, quam pulcher est dilectus
Iste ecclesiae sponsus,
Quem tot adulescentularum milia,
Roseis coronis decorata,
Sequuntur laudantes in excelsis.

Ad Benedictus.

A. Cum numero prudentum,
Virgines beatae, sponsum vestrum
Pro nobis Christum interpellate,
Ut ad amoris sui desiderium
Excitet dormitans cor nostrum,
Ne nos, quod intercessio
Vestra prohibeat,
Ad ianuam vestrae receptionis
Velut fatuas nesciat.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Magnificate Dominum
Omnes filii hominum,
Cuius est fortitudinis,
Si vincit pulvis et cinis;
Nam nostrum est, si perimus,
Tuum, Christe, si vincimus.
Vince mala firmans bona,
Ut cum hac virginum turba
Caelo simul conregnemus,
Quarum palmis congaudemus.

Viaticus ms. Iohannis Noriforensis ca. 1360. Cod. Mus. Bohem. s. n A. — Brev. ms. Pedepontanum anni 1398. Cod. Meliten. Pragen. 8. B. — Brev. ms. Cracoviense saec. 15. Cod. Capit. Cracovien. 24. C. — Brev. ms. Augustin. Bohem. saec. 15. Cod. Londinen. Harl. 2988. D. — Antiph. ms. Augiense saec. 12. Cod. Carolsruhan. Aug. 60. E. — Brev. ms. Lamprechtense saec. 13. Cod. Graecen. 134. F. — Brev. ms. S. Trinitatis Pictaven. saec. 15. Cod. Semin. Pictaven. s. n. G. — Brev. Wratislaviense imp. s. l. et a. H. — Brev. Zagrabiense imp. Venetiis 1511. I. — Brev. Pragense imp. Venetiis 1517. K. — EFG haben monastische Anordnung des Ganzen. — In 1. Vesp: Super. Ps. **A** in G:

Adest nobis annualis
Gaudiosa iucunditas,
Adest sacrarum virginum
Gloriosa sollemnitas,
Quae pro Christo
Sua corpora tradiderunt
Et coronas perpetuas
Suo sanguine meruerunt,
Quas felix Colonia
Possidet cum gloria,
Quarum, Christe, quaesumus,
Suffragiis et precibus
Iungamur pie gaudiis
Caelestibus.

D hat in 1. Vesp. 5 **AA**, nämlich: Sol novus ab insula etc: 2 Istarum collegio; 3 Digne gaudent homines; 4 Istae regi gloriae, 5 Quae dum piis mentibus. Vgl. alle 5 **AA** Anal. V. p. 240: — B hat folgendes **R**:

Plaudite, astra polorum,
Tanto collegio florum
Fulgide ornata;
O decus angelorum,
Nos laetos duc ad horum
Gloriosum chorum
In regna beata.
V. Post Ursulam gratam
adducentur tibi, Christe,
Britannorum natam,
gloriosae virgines istae.

In 1. Noct.: haben die monastischen Hss. 6 **AA**, nämlich aufser den drei der ersten noch die der zweiten Nocturn. **A** 1, 2 virgineum K. — **A** 2, 1 Sol fulsit ex D, Flos fulsit in K. — **A** 2, 4 praeceptum Domini A-K. — **R** 2, 2

Pater praefatus virginis K. — Die monastischen Hss. haben R 3 Solatur: patrem Ursula etc. R 4 Spondet pater coniugium etc. — In 2. Noct. Ordnung der AA und RR in EFG:

1. Vox turturis ut sonuit,
Vinea Christi floruit,
Dum germinant ut palmites
Per Ursulam tot virgines.

2. Cyprus et nardus cum croco,
Fistula cum cinnamomo,
Murra simul et aloe
Decus huius sunt vineae.

3. Inter haec flos virginalis
Gloria est specialis,
Unde maior quam angelis
Homini laus est in caelis.

(Diese 3 AA stehen auch in C. in der 3. Noct.) 4. En lectulam Salomonis etc. 5. Hic quippe virginum coetus etc. 6. Veni ergo turba Dei etc. — RR: 1. Decurso iam triennio etc. 2. Equitatui auctoris etc. 3. Ad portum vehuntur Tilae etc. 4. Dum Coloniam obsident etc. — — R 1, 4 Vel spe coniugii nutet K; coniugium E. — In 3. Noct.: Ad Cantica A in EFG:

Istae sunt Dei calathus,
Supernis nuptiis aptus,
Ubi cantica dans nova
Gaudet sponsus super sponsa.

Die zwei ersten RR sind in diesen Hss. prosaisch; das dritte, das in den andern in der 1. Vesp. sich findet, lautet:

R. Annalis orbita votorum
Nobis suscitat gaudia,
Dum hac die tot virginea
Pro Christo caesa pandit milia,
V. Quarum in numero
Cum sua duce Ursula
Fulsere ut sidera
Pinnosa et Candida.

R 4 prosaisch in K. — In Laud. AA prosaisch CEFG. — A 3, 4 Seyr et Hermon K. — Ad Bened. A, 1 De numero K. — Das Officium befindet sich auch in Antiph. ms. Sanctense saec. 14. Cod. Capit. Sancten. s. n. add. saec. 14. und Brev. Paulinorum imp. Parisiis 1540. Aus E bei Mone III, 524.

94. De duobus Valentinis.

In 1. Vesperis.

R. Principes bellatores,
Mundi, daemonis victores,
Praesul sacer Valentine,
Cum presbytero Romano
Fide sano,
Viro mentis caelestinae,
Miseros vestris precibus
Nos solvite a nexibus
Peccatorum,
V. Rogantes prece supplici,
Pravo a malo triplici
Liberemur, mortis horis
Situemur caeli choris.

Ad Magnificat.

A. Omnes generationes
Gratiarum actiones
Referant magnificando
Deum, qui altis sedibus
Poli locat in aedibus
Martyres exaltando,
Interamnis Valentinum
Praesulem, mente divinum,
Valentinumque Romanum,
Presbyterum diaphanum,
Ambos fide adornatos
Sanguineque laureatos
Romae sub imperatoribus
Diversisque temporibus;
Quibus loco sequestratis
Una est sollemnitatis
Communis dies, caeli quies.
Horum prece nos de nece
Aeternae mortis libera
Et cum eis nobis reis,
Christe, concede munera.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Novum melos, carmen divinum
Decantemus summo regi,
Qui utrumque Valentinum
Dei inhiantem legi
Caelesti coniunxit gregi.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Ex honestis parentibus
Uterque Valentinus
Processit, quorum mentibus
Amor ferbuit divinus,
Per ardorem, vitae florem,
Redolevit amor binus.

2. Catholice sunt imbuti
Certos tenendo limites
Et baptismo restituti
Praecelsi Christi milites,
Sic virtute et salute
Effecti sunt praedivites.

3. Regulis liberalibus
Hi beati illustrati
Armisque spiritalibus
Contra impetus armati
Confiterunt, devicerunt
Actibus militaribus.

Responsoria.

1. Orthodoxa ecclesia
Celebret sollemnia
Aequinominorum,
Resonet harmonia,
Psallat clerus melodia
Honore Valentinorum.
Gratulentur aegrotantes,
Qui per ipsos sunt curati
A contagio membrorum,
V. Nam honorent et adorent
Sanctos sani et morbosi,
Qui ad curam effecturam
Votis sanctis operosi.

2. Ecce, fulgentes exemplis,
Gestis, factis Dei templis
Canonice sublimantur,
Ubi actus patrant almos
Et orando legunt psalmos,
Vestigia imitantur
Et sanctorum patrum iura
Servant diligenti cura
Et ad hanc suos hortantur;
V. His docetur gens vicina,
Cedit rabies beluina
Cum paganis tam profanis
Per doctrinam horum piam.

3. Alter sanctorum opifex
Ordinabatur pontifex
Interamnis civitatis,
Alter presbyter sacratur,
Per quem Roma illustratur
Fide christianitatis,
Ambo tamen dogmatizant
Sacro fonteque baptizant
Gentem paganitatis;
V. Incliti sanctique viri,
Per quos clarent actus miri
Nam perversos aqua mersos,
Dant perfectos et dilectos.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Noxium morbum curavit
Sanctus pontifex infantis,
Sed sacerdos illustravit
Caecam virtute tonantis,
Sic perfectos patres tantos
Signis salus redit tantis.

2. Rhetorem praesul Cratonem
Quaerit cum familia,
Coniugem et Ceremonem,
Per presbyterum filia
Uxorque pia Austeria
Christi petunt ovilia.

3. Infirmum dux visibilis
Prece praesul curavit,
Sed caecam invisibilis
Lux vera illuminavit
Sacerdotis, horum votis
Deus sic concordavit.

Responsoria.

1. Comperientes pagani,
Quod hi viri Christiani
Fecerunt miracula,
Sani petunt et aegroti,
Singuli per eos loti
Vitae sumunt consilia,
Ut attendunt, comprehendunt
Inaestimabilia;

V. Omnibus suadent vitare
Idola et adorare
Deum verum et sincerum
Cor habere et timere.

2. Persecutio immanis
Imminebat christianis
Ab imperatoribus,
Ob quod sancti mancipantur
Siti, fame macerantur
A saevis tortoribus,
Qui constantes perdurantes
Non cesserunt doloribus;

V. Erant hi viri cultores
Christique imitatores,
Pro Deo mortem pati
Sunt parati.

3. Claudius hunc fatigatum
Presbyterum et decollatum
Transmittit caeli floribus,
Placidus praesulem laesum
Virgis et capite caesum
Triumphatoribus;
Sic Christo grati immolati
Diversis sunt temporibus.

V. Caelis vecti sunt dilecti
Ab angelis hi milites
Laureati, munerati
Sunt inter caeli divites.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. A populo et sociis
Sanctus praesul humatur,
Sed famulae studiis
Presbyter tumulatur,
Sic ex more cum honore
Tumba bina praeparatur.

2. Tumbis dehinc ex amborum
Patent signa ingentia,
Nam sanantur morbidorum
Prorsus membra languentia,
Quod probatur et testatur
Populi confluentia.

3. Omnem sanant apoplexum
A caduca vertigine,
Hi confortant et perplexum
In mortis caligine,
Qui sic binis Valentinis
Servit ab origine.

Responsoria.

1. Romam ambo decollati
Valentini Deo grati
Te consecrabant sanguine,
De patribus tuis dole
Martyrumque festa cole
Laeto mentis conamine,
Ut sincero Deo vero
Te commendent oramine,

V. Euge, plora de beato
Praesule a te translato,
Deliquisti, ob hoc Christi
Valentinos (quod) non habes binos.

2. Martyrum est transitus
Signis monstratus caelitus
Per multa mirabilia,
Nam se vivos ostenderunt
Omnibus, qui quaesierunt
Eorum auxilia,
Conferendo, tribuendo
Ineffabilia;

V. Ater Satanas fugatur,
Et reliquiis prostratur
Lues dira, Dei ira
Sic placatur et sedatur.

3. Ruituro Deus mundo
Foetulento, furibundo
Altas columnas statuit
Sic utrumque Valentinum,
Per quos verbum esse divinum
Fideles tunc non latuit,
Et caeleste manifeste
Regnum aeternum patuit;

V. Tales viros mundus vere
Non fuit dignus habere,
Quos ad astra Dei castra
Vocaverunt, susceperunt.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Induti Christi milites
Cum caelico decore
Et gaudio praedivites
Virtutum cum candore
Sunt locati, adoptati
In sedibus honore.

2. Revera a praesagio
Valentini sunt vocati,
Valentes in suffragio
Humanae fragilitati,
Ob hoc hymnos Deo dignos
Canere simus parati.

3. Aestimabant meliorem
Dei misericordiam,
Quam vitam deteriorem
Cuperent et victoriam
Hi athletae, qui quiete
Carpunt vitae concordiam.

4. Servi Domini, divino
Benedicite vos regi,
Qui martyres de camino
Passionis unit legi,
Angelorum et sanctorum
Ut congaudeant gregi.

5. Consuetos exaltavit
Eis donando salutem,
Gloria quos decoravit
Deus per suam virtutem,
Renovando, reparando
Martyrium in salutem.

Ad Benedictus.

A. Cornu salutis erexit
Nobis Deus, qui respexit
Exaltando, visitando
Per utrumque Valentinum,
Vita, mente caelestinum,
Veram fidem informando
Ut intemerate
Et in sanctitate
Sic vivamus, serviamus
Domino cum timore.
Quam ob rem, fratres,
Veneremur patres
Sanctos tales, immortales
Cum cantici decore.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Christi martyres beati,
Verba non acerba
Renovantur
In hos Valentinos,
Quae palavit, dum probravit
Discipulos incredulos,
Anastasin non credentes:
Eos signa sequuntur digna,
Qui in me credunt,
Daemones cedunt,
In meo nomine,
Sed non ab homine,
Novis loquentur linguis;
His claruere signis
Hi Valentini beati,
In terris olim locati,
Qui in throno caeli dono
Nunc fulgent coronati.

Brev. ms. Curiense (?) saec. 15. Cod. Arch. Sangallen. Fabarien. IX. — In 1. Vesp.: R, 11 Pravos. — Ad Magn. A, 4 in altis. — Ibid. 19 liberari. — In 1. Noct.: A 1, 3 in quorum. — A 2, 5 saluti. — A 3, 4 Contra hostis impetus. — R 1, 6 Valentini. — 1, 7 Lies: aegrotati? — R 1, 12 effectam. — R 3, 4 consacratur. — R 3, 10 que fehlt. — R 3, 13 Dat. — In 2. Noct.: A 1, 5 Lies Sic per dictos patres? — A 3, 1 Infremum. — A 3, 5 Sacerdos. — R 1, 2 viri sumunt Christiani. — R 2, 3 Ab fehlt. — R 3, 6 Lies Addit triumphatoribus oder iungit? — R 3, 9 Caeli necti. — In 3. Noct.: A 3, 3 et fehlt. — A 3, 5 binus Valentinus. — R 1, 7 Et sincero. — R 1, 9 Statt Euge stand wohl ur-

sprünglich ein Ortsname. — R 1, 10 ad te. — R 1, 11 Delinquisti. — In Laud.: A 2, 2 Valenti. — A 4, 3 Qui fehlt. — A 4, 5 et fehlt. — Ad Bened. A, 12 Venerunt patres. — In 2. Vesp.: Ad Mag. A, 4 Valentinus. — Ibid. 5 dum properuit. — Ibid. 7 Anasti non credentibus.

95. De sancto Victore.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Aras, tura, deos
simulacraque, maxime Victor,
Prae cruce vana putas.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Laudemus Dominum
Victori praemia dantem.

In 1. Nocturno.

Antiphona.

Felix perpetuo
gaudebis, Victor, honore.

Responsoria.

1. Non humana tibi
tollent incommoda pacem,
Nec iam terrori
Maximianus erit,
V. Iam nemo, Victor inclite,
Tibi nocebit amplius,
Securus omni tempore
Caeli penetras sidera.

2. Flagra, fames, carcer,
plumbi quoque flamma liquentis
Membrorum vires
non domuere tuas,
V. Divinitatis gratia
In te benigne splenduit,
O Victor, orbis principem
Ut prae Deo contemneres.

3. Quis tua narrabit,
Victor, miracula, quam sis
Integer in tantis
incolumisque malis?
V. Pro terreo stipendio
Aeterna sumis praemia
Brevique tristis tempore
Longum parasti gaudium.

In 2. Nocturno.

Antiphona.

Non aestus, non imber erit
tibi noxius ullus.

Responsoria.

1. Post hoc regnanti
finem moriendo minaris,
Praedicens vitae
quam breve tempus erit;
V. Miranda Christi caritas,
Suis propinqua servulis,
In arduis doloribus
Dat spiritum propheticum.

2. Quin tua post mortem
canibus data membra cruentis,
Vindice sub gemino
tuta leone iacent.
V. Leo, feras qui maximas
Solet fugare saltibus,
Victoris incliti sacrum
Corpus tuetur sedulus.

3. Neglectum Christus
caelo misertus ab alto
Materno curam
funeris ipse dedit;
V. Sanctum dari, o nefas, canis
Praeter decorem et ordinem
Non passus est ullo modo
Vindex suorum altissimus.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

Nec te carnificis
laedent tormenta nefandi.

Responsoria.

1. Tu patriae referes
primum decus, optime Victor,
Et Mauritanae
gloria gentis eris;
V. Da, sancte, nobis gratiam,
Ut te sequentes praevium
Digni superna gratia
Reddamur omni tempore.

2. Inde aliis notus
toto celebraberis orbe,
Multaque cum votis
gens tua templa petit,
V. Quicunque forte respicit
Mandata summi iudicis,
Sibi patronum te legat
Ad consequendam gloriam.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Perpetuo Christi
flagras, o Victor, amore.
2. Impia sacrilegi
spernis mandata tyranni.
3. Nec prece nec pretio
neu poenis vinceris ullis.
4. Ergo iam victo
moriens simul hoste triumphas.
5. Exuvias propriam
refers ad sidera caedem.

Ad Benedictus.

A. Vincenti tibi manna datur
clam, Victor, Olympi
Ardua quo superas.

Officium S. Victoris, S. Octaviani etc. imp. s. l. et a. — Am Schlufs: Haec officia in universali ecclesia dici possunt auctoritate apostolica per breve Leonis X. die V. Novembris MCCCCCXIX concessum, in ecclesia vero Volaterrana et tota dioecesi mandatum. — Raphael Reverendis patribus Capituli Volaterrani salutem in Domino. Caritate in res divinas admoniti, patres reverendi, cum nonnulla in chori dispositione atque ordine minime decenter procedere conspexeritis, inter quae sunt ea, quae ad nostros pertinent patronos, non maiorum nostrorum, sed temporum illorum vitio literis iam pene deflorescentibus ita incongrue inepteque ac citra stili venustatem conscripta, ut inter officia divinia recipi non satis ex chori dignitate videatur, cum nec cantu clero satis apta nec intellectu legentibus facilia, neu denique auditu delectabilia sint, negotium mihi dedistis, ea, quantum fas fuerit, interpolandi. Ego vero, quamvis onus meis impar viribus bovique clientelas imponi cognoverim, pio tamen officio vestroque providentissimo consilio deesse quocunque modo fas minime putavi. Igitur breviter, quod iussistis, absolvi, ubi sic me accomodavi, ut ne ornandi causa ab historiae integritate discederem neve scripti veteris, alioquin veri, auctoritati praeter stili reconcinnationem ullo modo derogarem. Anno salutis Millesimo quingentesimo decimo nono, quinto Idus intercalares sub reverendis patribus N. N. — Folgen d. Namen d. Kapitels. — Darunter: „Raphaele Palario Decano".

96. De sancto Victorino.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Dum ad aram Deo coram,
Sancte praesul, steteris,
Ora regem, iuva gregem,
Fer medelam miseris,
Qui te colunt vincti liga,
Gravi peccatorum,

Nempe nexum tam perplexum,
Fer regna ad caelorum,
Ut astare ad altare
Possimus totum aureum,
Funde precem, pelle necem,
Pro nobis ora Deum.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Regi summo gloria
Invicto et honor detur,
Qui sanctos in victoria
Hic iuvat et tuetur.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Legem Dei meditatur
Puro corde iugiter,
Ut lignum virens complantatur,
Fert vitae fructum dulciter.
2. Astiterunt Victorino
Praesul, clerus et populi,
Laudem uni Deo trino
Solvunt in prece seduli.
3. Tu susceptor es victorum,
Invicte agens proelia,
Post temptamen vitiorum
Fer robur et auxilia.

Responsoria.

1. Hic non surda capit aure
Sacra evangelia:
Si vis perfectus esse,
Me sequens vende omnia,
Genti Deus sic prodesse
Docens vult consilia;
V. Super mel et omnia,
Christe, tua eloquia
Dulcescunt ori intus.
2. Qui pro Christo Domino
linquit agros, terram,
Et potente cum hoste
agit duram guerram,
Nam castas ignit mentes,
Qui formosae in aspectu
Temptat vestrum velle,
V. Verbum dulce in affatu
Fraudis repletum felle.
3. Dudum iactus de supernis
In flamma es Averni,
Tamen stratus astu sternis
Pudoris vim interni;
Blandit iacens resupinus,
Casta non rupit foedera,
V. Sed vir simplex columbinus
Sensus planxit scelera.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Deus sanctos mirificat,
Probat et dignificat
Carnis post certamen,
Exaudit sua gratia
Iustorum sacrificia,
Accepturus dat solamen.
2. Clamorem meum, Domine,
Exaudi et a crimine
Me velis expiare,
Ut corde puro iugiter
Te Iesum amans dulciter
Queam exclamare.
3. Domine, tu praesulem,
Ut tristem firmet exsulem,
Consoletur flentem,
Statuisti provide,
Te colat amans fervide
Sollerter docens mentem.

Responsoria.

1. Iam relictis domo, patre,
Tota suppellectili,
Solo est contentus fratre
Puro, valde humili,
Alternatim obsequentes
Servit alter alteri,
V. Se et suas dicant mentes
Deo voce celeri.

2. Audito evangelio
Christi salutari
Cordis ex desiderio
Coepit aspernari
Mundum cum decore
Et omni blandimento,
V. Eius semper laus in ore
Cum omni documento.

3. Victorinus pio corde
Revolvebat iugiter,
Absque labe, absque sorde
Ut Deum amet digniter,
Quaerit amans in amato
Iesu conformari,
V. Eius lege et mandato
Peroptans sociari.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Confidens praesul Domino
Iustitias dilexit,
Qui vitam sine termino
Dans ipsum caelo vexit.

2. Purus sine macula
Valet introire
Aeterna tabernacula
Deo et servire.

3. Te Lutomysl per saecula
Te, Victor, benedicat,
Tu cleri lucens facula,
En, audi, laudes dicat.

Responsoria.

1. Laudans regem saeculorum
Voce delectabili
Pangit melos canticorum,
Via it mirabili
De virtute in virtutem,
In Sion Deum cernere,
V. Qui operatus est salutem
Ablato mundi scelere.

2. Cupiebat iam dissolvi
Et esse cum Christo,
Clamat clerus, clamat coetus:
Pater beatissime,
Mox absolve Victorinum,
Deus, hunc certissime;
V. Omni noxa liberatum
Liquit clementissime.

3. Caritatis cumulator
Carpis iam sublimia,
In coetu regni es laudator,
(Melos) tenes vitae bravia;
Pangit hymnos Augustinus,
Tuus consodalis;
Pro salute servulorum
Devote te colentium
V. Ora, ut sint sortes horum
Cum sortibus sanctorum
Post in aula regia.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Haec cordali gaudio
Festa recolentes
Decore morum vario
Regi nunc canentes.

2. Nunc internali latria
Deo serviamus,
Ut in caeli patria
Sortem habeamus.

3. Ritu legis obsequendo
Deo vigilabat,
Ante lucem exsurgendo
Ipsum exorabat.

4. Iam sonora mente pura
Victor Deo plaudat,
Quem extollit creatura,
Omnis aetas laudat.

5. Canunt sacra agmina
Concentu melodiae
Laudis modulamina
Tibi, pater pie.

Ad Benedictus.

A. Spectemus nunc magnalia
Divinae maiestatis,
Nam vincula poenalia
Peccatis condonatis
Solvuntur mirabiliter
Igne caelo delapso,

Ruunt astantes pariter
Stante solo lapso,
Quem clemens Dei gratia
Revinctum sic monstravit.
Hunc sacra ad officia
Aptum acclamavit,
Eligens dignum praesulem
Amiterniae urbis;
Sese subdit humilem
Astantibus cum turbis;
Sit in aevum benedictus,
Qui visitavit plebem.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Audi, praesul digne,
Vota et precamina,
Perduc tecum nos benigne
Ad sanctorum agmina,
Nostrae plebis pastor bonus,
Oves tuas nosce,
Lutomyslensis es patronus
Salutem nobis posce.

Brev. ms. Pedepontanum anni 1398. Cod. Meliten. Pragen. 8. — In 1. Noct. R 2, 2 agros terram linquit. — In 2. Noct. A 3, 3 Consoletur mentem. — In 3. Noct. R 1, 3 Plangit. — R 1, 4 Via iter. — R 3, 5 Lies: Severinus? oder sollte sich hier der Verfasser nennen? — In Laud. A 2, 1 Hunc internali.

97. De sancto Victorino.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Laudes psallat praeconio
Virtutum tripudio,
Mater pangat ecclesia
Victorini sollemnia.

2. Clarus infans puer crescens
Castus, prudens adulescens,
Quem laudat chorus gentium.

3. Vita suae iuventutis
Plena Dei laudibus,
Vita eius spem salutis
Amans totis viribus,
Erogabat, quod habeat
Servis Christi fidelibus.

4. Victorinus post procellam
Rerum vastam petit [cellam]
Psallens Christo prece munda
Laudes voce cum iucunda.

5. Quando nactus praesularem
Victorinus dignitatem
Miturnia floruit,
Magnis signis, miris, dignis
Laudans Deum, quod per eum
Feliciter claruit;
Caecitatem, surditatem
Et mutorum perniciem
Ac claudorum, podagrorum
Sanat Dei pontifex.

R. Victorinus pio corde
Revolvebat iugiter,
Absque labe, absque sorde
Ut Deum amet digniter,
Quaerit amans in amato
Iesu confirmari,
V. Eius lege et mandato
Peroptans sociari.

Ad Magnificat.

A. Illustrisque martyr Christi
Pretiosus, praecellens opere,
Victorinus generose
Cuncta resignando
Et egenis cuncta dando
Magnificans Dominum,
Pro nobis orat
Dominum, qui cuncta coronat.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Exsultemus corde pio
Victorini Domino,
Qui hunc fecit antistitem
Tantis miraculis fulgentem.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Fuerunt duo germani,
Stirpes illustres Romani,
Victorinus, Severinus
In lege Domini ferventes.

2. Sanctissimae erant vitae
Isti duo eremitae,
Vigiles psalmodia
Renuebant inania.

3. Victorinus liberius
Serviturus Christo purus
Desertum poscit vastius
Prohibens fratribus
Multiloquium.

Responsoria.

1. Gloriosus Victorinus
Cum fratre suo Severino
Christi iussui Domino
Parere volentes
Ingressi sunt solitudinem
Propter mundi sollicitudinem
V. Et in circuitu perfectionis
Erogabant pauperibus
Facultates suae possessionis.

2. Servus Dei Victorinus
Se censens, quod sic minus
Satisfaceret eremiticae vitae,
Exorando cupiens solitarius
Monasticam habitationem
V. Inveniens situm loci
Subrupto lapide
Cellam sibi praeparavit.

3. Victorinus in spelunca
Iam suum firmaverat,
Incolatum, vox horrenda:
Vae, misera, sum perdenda,
Crudis feris esca deputanda.
V. Victorinus operam
dabat devotioni,
Toto corde insistebat
speculationi.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Invoco te, Domine,
Serva me ab homine,
Hoc loco artitudinis
Sis virtus rectitudinis.

2. Sanctus ait Victorinus:
Verba mea audi, Deus,
Per crucis signationem,
Hanc seda temptationem.

3. Victorinus iam deprecatus
Sensit, quod sit sauciatus,
Tynthae hispidae contra vulnus
Petit remedium fratris.

Responsoria.

1. Concernens in se Victorinus
Inimici scintillam
Reseravit castra maxima,
Brevis sapor sceleris
Reddit calculum doloris:
Deus clemens sis mihi reo.
V. Super cellam Satanas
Confudebat sanctum,
Sanctus suspirans
Gemebundus resumebat.

2. Specu procreavit,
Quo et paenituit,
Cellam aperuit
Manus, scisso ligno clausit,
Quo per tres annos cibatus
A fratre sic vivebat
V. Praesul Victorinus,
Vis a luce mira
Ipsum liberavit
Et in cathedra sua collocavit.

3. Sanctus Victorinus
In praesulem electus
Fulsit signis variis
Sanando languidorum
Corpora, caecorum
Pandens clara
Luce luminaria,
Virtute divina gerebat
Dei dilectionem ad omnes,

V. Dilectus Deo et hominibus,
Fulcitus bonis operibus.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. In Domino confidendo
Victorinus et psallendo
Nunquam tamen desperavit,
Sed se poenae subrogavit
Voluntate propria.
2. Fac me tecum habitare,
Domine, quia memor fui
Iustitiae tuae solius.
3. Laetabor in virtute
Tua, Domine,
Et super salutare tuum
Exsultabit cor meum
In aeternum.

Responsoria.

1. Imperatore sub Nerva
Aureliani proterva
Mens irata fervide
Sanctum iubet Victorinum
Suspendere super rivum
Aquae valde foetidae.
V. Plebs implorat,
Sanctus orat:
O Domine,
Exaudi me
Pro te invocantibus.
2. O celebris archimandrita,
Spes et salus in hac vita,
O virtutum lucerna,
O pontifex venerande,
Fulci nos superna laude;
V. Praesta, pater, constantiae
Lucem, facem concordiae
Ad aeterna gaudia.
3. Felix sidus medicinae,
Lucens ut sol, Victorine,
Vera spes ecclesiae,
Hostis qui sis tutela,
Adversus morbos medela
Tempore angustiae;
V. Salve, praesul et patrone,
Tu sis salus nostrae coronae.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Mirabilis Dominus,
Quem sanctus Victorinus
In caeli laudat curia
Spreta mundi gloria.
2. Victorini constantia,
Quae servit cum laetitia
Christo, post exsilium
Sumpsit caeli praemium.
3. Virtutem Dei gloriae
Victorinus victoriae
In aethere contemplatur
Et cum sanctis gloriatur.
4. Sol, luna, benedicite
Et laudem Deo dicite,
Victorinus in caelestibus
Orat pro suis fidelibus.
5. Praesul alme Victorine,
Possessor caeli gloriae,
Te laudant turbae caelestinae,
Triumphantem hodie
Inter choros angelorum
Monarchiae,
Audi voces canentium.

Ad Bendictus.

A. Corpus terrae commendatur,
Anima caelo donatur
Per angelos deportata
Ad amoena caeli prata;
Voces sonant praelatorum,
Gaudent chori angelorum,
Dum Victorinus sanctorum
Adest contubernio.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Felix ista patria,
Victorinus in qua natus,
Felicior, cui prodigiose
In praesulem datus

Felicissima Luthomisl, miraculose
Requiem ubi elegit;
O benigne tu patrone,
Ora pro nobis Deum.

Brev. ms. Plagense saec. 15. Cod. Plagen. s. n. — In 1. Vesp. A 3, 3 Vitta. — A 4, 2 Rerum vasa petit. — Ad Magn. A, 3 generosa. — Ibid. 8 ad Dominum. — In 1. Noct. R 2, 4 Manus manu. — In Laud. A 3, 2 Victorinum. — A 5, 6 Lies Coelestis monarchiae? — Hiezu der Hymnus Anal. IV, Nr. 480. In demselben ist 7, 1 zu lesen Caesar Nerva.

98. De sancta Wereburga.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Virgo beata Dei,
cuius sacra festa diei
Corde celebramus,
rege nos prece, ne pereamus,
Esto tuis viva,
Wereburga, salus et oliva.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Ad fontem vitae,
sitientia corda, venite,
Cui moriens vivit,
sacra quem Wereburga sitivit.

Ad Nocturnos.

Ant. seu Resp.

1. Regis erat patris,
reginae filia matris,
Filia Sexburgae
sanctae mater Wereburgae.

2. Huius origo rosae
quam floruerit generose,
Ethelrida parens
testatur in ordine clarens,
Est cui Sexburga
soror et neptis Wereburga.

3. Linea regalis
Christo sanctimonialis,
Cui copulata datur
virgo Wereburga sacata,
Intrat Eligensem
coetum vitando forensem.

4. Post obitum regis
Ulferi subiuga legis
Subdere cervicem
gaudet virgo genetricem,
Iamque Deo patri
fit praevia filia matri.

5. Rex Ethelredus,
iniens per saecula foedus
Cum Domino caeli,
monachus fit mente fideli,
Exemplum patruo
dat Wereburga suo.

6. Clauditur aucarum
cuneus gregis indomitarum,
Virginis huius agros
depopulantis et arva,
Quae veniam rogitant
nec tecta domestica vitant.

7. Agmina captiva
laxat pietatis oliva,
Et miseretur eis
virgo Wereburga choreis.

8. Cumque recessissent
volucres nec avem reperirent,
Quam puer occuluit,
quaeque retracta fuit;
Conveniunt, resonant,
per verba murmura donant,
Fit querela gravis,
ne revocetur avis.

9. Ad questus tales
abscondita redditur ales,

His Wereburga favet,
fur male facta pavet.

10. Cum pietatis homo
premeretur ab iniquitate,
Est egressa domo
sacra virgo fluens pietate.

11. Corruit ante pedes
supplex Wereburga lanistae,
Huic orans veniam
sed parcere noluit iste.

12. At dum sponsa Dei
scelus omne suae rabiei
Illi detexit,
Deus os post terga reflexit.

13. Luce sub aeterna
contemplans regna superna
Ante Dei faciem
perpetuumque diem,
Quo sponso plaudis
dans illi cantica laudis,
Nos prece sidereo
da, Wereburga, Deo.

14. Sponsa redemptoris,
Corpus spoliata laboris,
Intrat promeritae
Wereburga cubilia vitae;
Laus sit honorque Deo,
quo fulgurat aucta tropaeo.

15. Mira Dei manus aetherei
facit intus et extra,
Dum veras firmasque seras
frangit sua dextra,
Stant foras insomnes,
intus sopor occupat omnes,
Corpus suscipiunt,
laeti de funere fiunt.

Cod. Londinen (ol. S. Mariae de Ruford) Titus DXXIV. saec. 12. — In der Handschrift ist alles Vorstehende ohne Abteilung als ein fortlaufendes Gedicht geschrieben. Indes läfst der fehlende Zusammenhang und das sich deutlich als solches insinuierende Invitatorium erkennen, dafs ein Reimofficium vorliegt, ohne dafs es weiter möglich wäre zu bestimmen, welchen Platz in demselben die einzelnen sei es Antiphonen, sei es Responsorien einnahmen. —

99. De sancto Wilhelmo.

In 1. Vesperis.

Antiphonae.

1. Gaude, mater
fecunda liberis,
Quae serpentis
dum caput conteris,
Tuis caelos
alumnis aperis,
Quos victores
coniungis superis.

2. Grates Deo
reddamus seduli,
Qui sublatis
aerumnis saeculi,
Quod non novit
cor, auris, oculi,
Nostro gratis
concessit praesuli.

3. Sub aetate
Guillermus tenera
Blandis parcens
elegit aspera;
Dum virtuti
sic datur opera,
Legem carnis
lex domat altera.

4. Iam gaudere
nolens ad modicum
Adulescens
elongat publicum,
Mundum sibi
cognoscens vitricum
Pompam fugit,
evadit lubricum.

R. In agendis loco ducis
Instans preci verae lucis
Implorabat radios,

Crebro legit in scripturis,
Quibus doctus de futuris
Casus cavet noxios;
Sic praeventus de supernis
His scrutatur in lucernis
Motus mentis proprios.
V. Ut virtutum in affectu
Fetus gestet varios,
Virgas habet in aspectu
Gestus patrum praevios.

Ad Magnificat.

A. Magnifice
divinis laudibus
Vota reddat
exsultans anima,
A quo sumpsit
esse cum viribus,
Reparari
cum drachma decima,
Quam sponsavit
ornans monilibus
Et a paucis
vexit ad plurima,
Cum hanc iunxit
supernis civibus
Veritatis
iam cibans azyma.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Exsurgamus
mente iam sobria,
Nos populus
et oves Domini,
Pro collata
Guillermo gloria
Laudes eius
reddamus nomini.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. Christi paret
Guillermus legibus
Actu foris,
intus memoria,
Legem vitae
tenet in moribus,
Et in lingua
lex est clementia.

2. Helisaei
tenens consortium
Iugum spernit
ferre cum impiis,
Ne cum illo
portet repudium,
Qui pro iugis
se privat nuptiis.

3. Cor dilatat
diffusa caritas,
Quo plus iustum
artat afflictio,
Sic Hebraeis
surgit fecunditas,
Quanto maior
urget suppressio.

4. In conspectu
divino dirigit
Gressus mundam
percurrens orbitam,
Viam rectam
consultus eligit
Se per artam
restringens semitam.

5. Elevatur
ad nutum gratiae
Nostra spirans
ad auram aquila,
Escam mentis
contemplans acie
In superna
vitali simila.

6. Ut quiete
cum sponso dormiat,
Nidum sibi
ponit in arduo,
Montem petit,
ut turbam fugiat
Christo iunctus
amplexo mutuo.

Responsoria.

1. Primum sonet
in laude praesulis
Conditoris
honor et gloria,
Qui diffusis
donorum rivulis
Patrem nobis
dedit in patria,
Cuius vita
quam digna titulis,
Certa [nobis]
probant indicia.
V. Signis fulget fide plenus
Clarum gerens ortum, genus
Ex illustri Gallia.

2. Flos erumpens in novella
Planta puri corporis,
Ne laedatur a procella
Circumventi pectoris,
Munda transit carnis cella
Scirpi clausus in fiscella
Foedi fluxus temporis;
V. Non irrumpit cordis templum,
Quod fit casus in exemplum
Sub elapsu temporis.

3. Ne seducant mundi vana
Cor illustris pueri,
Sensus regit aetas cana,
Fiunt opes oneri,
Iam concepta mente sana
Mox exsurgens in montana
Subit raptu celeri;
V. Christum sequens pacis via
Nudus fugit cum Helia
Sub umbra iuniperi.

4. Igitur cum ambitu
Spreta mundi cura
Ductus est a spiritu
Sub claustri censura
Commutans cum habitu
Pro summis casura,
Per quod in introitu
Non formidat dura;
V. Spe suspensa muneris
Relevatur oneris
Amore pressura.

In 2. Nocturno.

Antiphonae.

1. Ingressurus
praesul oraculum
Mentis vultum
lavat a maculis,
Fons emanat
iugis per oculum,
Labrum supplet
factum de speculis.
2. Vitam petit,
quam dat dilectio,
Fides et spes,
his pro virtutibus
Quaerit pulsans,
sub hoc ternario
Tribus gaudet
amici panibus.
3. Super aquas
cum Noe fabricat
Arcam cordis
complens in cubitum,
Cum et mundi
contemptum applicat,
Actionis
finalem exitum.
4. Recte laudes
attollunt strenuum,
Quem non flectunt
a recto prospera,
Iuste gaudet
de fructu manuum,
Quem commendant
in portis prospera.
5. Hymnum dicat
praesens collegium,
Christum decent
ipsum praeconia,
Qui assumpsit
in regni solium

Patrem replens
bonis in gloria.

6. Huius odor
ut cedrus Libani
Vitae bonis,
mortis ad exteros,
Qui nunc gaudent
ad sonum organi,
Sed in puncto
ruunt ad inferos.

Responsoria.

1. Summo tendens in amore
Per voti expendium
Gradus coepit a timore,
Sic per septenarium
Scandens gustus in sapore
Firmat aedificium,
V. Factus summi nutu regis
Dux Karoliloci gregis
Pastor et praesidium.

2. Pater sanctus, dum consultum
Tenet solitudinis,
Pascens sibi consepultum
Summi gregem numinis,
Ut det palmes fructum multum,
Purgat mentem, corpus cultum
Iugo reddit ordinis;
V. Ne clamoris det tumultum
Terra deflens hominis.

3. Servit Iacob pro Rachele
Per vitae septennium,
Urit aestus, sed querelae
Sopit amor taedium,
Ad amplexus traxit Liae,
Gemens cedit fraudi piae
Morem videns patrium.
V. Delicati somnum thori
Turbat lippa, cum labori
Sanctum datur otium.

4. Adhuc latens in deserto
Lucerna sub modio
Dare lucem in aperto
Procedit in medio,
Minat oves gressu certo,
Vagam ponit in lacerto
Reportans ab invio;
V. Clamat vigil oculus,
Quod sit praesul sedulus
In ovili proprio.

In 3. Nocturno.

Ad Cantica.

A. In canticis labiorum
Laudis sibi laxet lorum
Vox una laetantium,
Rachel plorans consolatur,
Vox in Rama iam mutatur
Maeroris in gaudium.

Responsoria.

1. Hic primatu fungitur
In sede Biturica,
Nec virtutum fabrica
Flatu laudis quatitur,
Supra petram figitur
In virtute modica;
V. Frustra rete iacitur,
Dum pennatis tenditur
In aspectu pedica.

2. Forma gregis populo
Gestis monstrat oculo
Leges aequitatis,
Mel perfectis pabulo,
Lac ad potum parvulo
Sub lingua primatis,
Verbum non adulterat,
Dum dictis aequiperat
Facta probitatis.
V. Iugum tollit umeris,
Quod imponit ceteris
Doctor veritatis.

3. Sub undenae pondus horae
Sudans ab infantia
Sero facto de labore
Vocatur ad praemia;
Denario gaudet pari
Stella fulgens singulari,
Sumpturus duplicia.

V. Nova iusto lux est orta,
Transit luctus, cum absorpta
Mors est in victoria.
4. Pater, precum in hac hora
Sub noctis silentio
Nostra tibi sit decora
Laus, placens devotio;
Sic concordent mens et ora,
Quod post mortem sine mora
Tu sis nostra portio.
V. Pater sancte, gregem fulci
Ducis prece tuo dulci
Nos fovens in gremio.

In Laudibus.

Super Psalmos.

A. Vocem laudis
affectus iubilo
Deo solvens
te, grex, exhilara,
Melos cordis
cum vocis sibilo
Dat iucundum
psalmum cum cithara.

Ad Benedictus.

A. Benedictus rex invictus,
Dux patris ad bravium,
Qui conflictus vicit ictus
Graves ferens hostium,
Ut vi mortis arma fortis
Frangens, vires sontium,
Nos in portis ditet sortis
Dans supernae gaudium.

Ad Horas.

Ad Primam.

A. Primo mane
iunctus agricolis
Exit vitis
patris ad opera,
Nil commune
gerens cum subdolis
Diem portat
et aestus pondera.

Ad Tertiam.

A. Ter exponit verberi
Reducens itineri
Cum mago iumentum,
Fami, flagris, operi,
Carnis quaerens conteri
Lascivae fermentum.

Ad Sextam.

A. Sexta fiunt tenebrae,
Dum cor inflammatur,
In qua sancto celebre
Nomen occultatur,
Ne quid cernant palpebrae
Quo mens extollatur.

Ad Nonam.

A. Novem regis cubitorum
Lectulus ostenditur,
Cum coetibus angelorum
Novem praesul iungitur
Quo quiete post laborum
Aestus Deo fruitur.

In 2. Vesperis.

Antiphonae.

1. Mane nobiscum vespere,
Ne nox subrepat scelerum,
Dans precum patris munere
Rectos progressus operum.
2. Agat cor vigil spiritu
Vices, dum pausant corpora
Litis sopito strepitu
Pacis succedant tempora.
3. Nullo iam fine clauditur
Vivens iusti memoria,
Cuius ubique spargitur
Lucens signorum gloria.
4. Mors in piscina corruit
Languens sub eius pedibus,
Opem, qua cunctis affluit,
Pastor non neget ovibus.

Ad Magnificat.

A. Magnificat
sponsum in numine
Sponsa, cuius
trina potentia
Trinitatis
splendet imagine,
Trinae dotis
iam fulgens gloria,
Pio cuius
sponsus precamine
Nos ascribat
ad vitae praemia.

Brev. ms. Wettingense saec. 13. Cod. Aaraugien. W 7. A. — Antiph. ms. Hilariense anni 1632. Cod. Hilarien. V. B. — In B fehlen Matutin und Laudes. — In 1. Vesp. A 1, 3 sq. Quae caput serpentis conteris B. — A 3, 2 Guilelmus B. — Ad Prim. A, 6 cum fehlt B. — Ad Tert. A, 3 Cum in agone iumentum B. — In 2. Vesp. A 1, 2 fratris B. — A 2, 1 vigili B. — A 3, 4 signorum memoria B. — Hymnen: Ad Vesperas: Iesu corona celsior (Anal. IV, 259); Ad Complet.: Enixa est puerpera (Rom. Forsch. IV, 489); ad Tert: A solis ortus cardine (Ibid. 489 sq.). In A von anderer Hand die Worte beigefügt: „Frere Nicolas liger religieux de Barbenn." Ob dieselben auf den Verfasser hinweisen?

100. De una Electa.

In 1. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Laudemus Christum Dominum
In hac sancta famula,
Quae post carnis terminum
Inventa sine macula
Gaudet in regno luminum
Cum Christo in saecula,
Qui solvat mole criminum
Nos eius prece sedula.

Ad Matutinum.

Invitatorium.

Corde et voce Deum
cuncti laudare venite,
Qui dedit aeterna
[Hedwigi] gaudia vitae.

In 1. Nocturno.

Antiphonae.

1. In sancta sua famula
Deum admirabilem
Laudemus mente sedula,
Omnibus laudabilem.

2. Ancillae Christi opera
Virtutum narrent aethera,
Caeli gaudent per saecula.

3. [Hedwigis] conversatio
Exstitit angelica,
Cuius nos oratio
Trahat ad regna caelica.

Responsoria.

1. Gaude, sponsa Iesu Christi,
Pro quo terrena sprevisti,
Sed ad Christum pervenisti,
Quem toto corde dilexisti.
V. De valle miseriae
Transisti ad regem gloriae.

2. Salve hostium triumphatrix,
Mundi, carnis superatrix,
Tu clara virtutum operatrix,
V. Salvatoris imitatrix,
Sis nostra pia suffragatrix.

3. Laus tibi Christe, rex amabilis,
Per quem triumphat sexus fragilis,
Cui contra hostes victoriam
Das et virtutum gratiam.
V. Quia gloria virtutis sanctorum
Tu es, Iesu bone, et merces eorum.

In 2. Nocturno.

Ad Magnificat.

1. Exaudi nos, Dei famula,
Et duc ad vera gaudia,

Memor esto te laudantium
Tui memorum fidelium.

2. Tu templum sancti spiritus,
Quod illustravit caelitus,
Nobis praeclara domina,
Defer Christi solamina.

3. Mors tua est triumphalis,
Memoria immortalis
Et gloria perennalis.

Responsoria.

1. Quae spretis mundi lubricis
Laetaris in hymnidicis
Choris angelorum canticis,
Audi preces plebis supplicis,
V. Fruens gaudiis caelicis
Et praemiis magnificis.

2. Haec Dei prudens famula
Laudavit usque ad mortem
Dominum mente sedula,
Quam sanctorum fecit consortem;
V. Translata ab exsilio,
Regnans in caeli solio.

3. Sancti spiritus unctio
Te salutis oleo unxit
Et divino solacio
Te sanctis suis coniunxit,
V. In caelesti hierarchia
Decoratam aeterna gloria.

In 3. Nocturno.

Antiphonae.

1. Omni desiderio
Tendens ad caelestia
Omnis tua actio
Fulsit sanctimonia.

2. Humilium exaltatio
Est Christus et salvatio,
Filia Sion angelica
Audit exsultans cantica.

3. Quae Dominum iugiter
Toto corde dilexit,
Hanc ipse feliciter
Ad aethera provexit.

Responsoria.

1. Thesauro sui sanguinis
Margaritam comparavit,
Hanc Christus et in luminis
Perennis throno locavit,
V. Gratia sacri flaminis
[Hedwigem] sanctificavit.

2. Ave, veneranda domina,
Tu sanctitate eximia
Caeli transcendis limina,
Cum de maerore ad gaudia
Et de labore ad praemia
Translata es caelestia;
V. Perenni gaudes gaudio
Dei corregnans filio.

3. Nobis tua sollemnia
Devote recolentibus
Esto, mater, propitia
Nos tuis iuvans precibus,
V. In hac die laetitiae
Fer nobis donum gratiae.

In Laudibus.

Antiphonae.

1. Induta Dei famula
Virtutum pulchritudine
Regnat cum Christo per saecula
In caelesti lumine.

2. Haec de valle tristitiae
Intrans regnum laetitiae
Regnat cum rege gloriae.

3. Haec ad Christum iugiter
Pervenire sitivit,
Cui vivens feliciter
In sanctitate servivit.

4. Benedicimus Dominum,
Qui [Hedwigem] laudabilem
Post huius vitae terminum
Exaltavit humilem.

5. Senes cum iunioribus
Exaltent nomen Domini,
Qui nos [Hedwigis] precibus
Sanctorum iungat agmini.

Ad Benedictus.

A. Virtutibus decorata
[Hedwigis] Christo servivit,
Caritate inflammata
Iesum sponsum concupivit,
A quo gloria coronata
Caeli gaudium introivit,
Haec nos iuvet prece grata,
Quae cum Christo semper vivit.

In 2. Vesperis.

Ad Magnificat.

A. Ancillam suam humilem,
Rex Christus exaltavit,
Dum post vitam flebilem
In caelo hanc locavit,
Quae nobis placabilem
Deum reddat, quem amavit.

Brev. ms. Pedepontanum anni 1398. Cod. Meliten. Pragen. 8. A. — Brev. ms. Waradinense anni 1460. Cod. Vatican. 8247. B. — Brev. ms. S. Annae Pragen. saec. 16. Cod. Pragen. XII D. 3. C. — Brev. FF. Praedicatorum imp. Venetiis 1514. D. — A giebt das Officium als de s. Maria Aegyptiaca, C als de sancta Hedwige, BD als de communi. – In 1. Vesp. Super Ps. hat B die folgende A:

Dies adest laetitiae,
Qua carnis soluta nexibus
N. rex gloriae
Iunxit sanctorum coetibus,
Prece cuius, Iesu pie,
Nos iunge caeli civibus.

Ad Magn. A, 7 a mole C. — Ad Matut. das Invitatorium lautet in C:

Laudemus in saecula regem saeculorum,
Qui beatam Hedwigem, matrem orphanorum
Coaequavit meritis sanctorum.

In 3. Noct. R 1, 2 Hanc margaritam C. — R 2, 1 O veneranda C. — Hymnen: In 1 Vesp.: Gratuletur ecclesia (Anal. XXIII, Nr. 143); in Laud.: Haec summi regis famula (Ibid. Nr. 144).

ANHANG.

BRUCHSTÜCKE VON REIMOFFICIEN

in Cod. Colonien. 28.

1. Achatii et sociorium martyrum, 22 Iunii. 1° [fol. 97 b]. Zwei Antiphonen unbekannter Herkunft. A ad Magn.:

Magna laude,
Gaude, plaude,
Ecclesia, totis viribus,
Fecundata,
Decorata
Millenis martyribus,
Qui in cruce
Christo duce
  Vicerunt minas gentilium,
Flagellati, morti dati
  Sequuntur Dei filium,
Qui est vera salus [mera]
  Spes et rector humilium.
Quem orate,
Impetrate,
  Ut post carnis exsilium
Nobis pacem
Det veracem
  Aeternum et auxilium.

A. O Achati, Hermolae,
Elyethes, Menelae,
Et Albine, duces fortes,
Impetrate nos consortes
Esse sempiternae lucis
Per virtutem vestrae crucis.

2° [fol. 168 a]. Noch folgendes R gleichfalls unbestimmter Herkunft:

R. Adest dies veneranda,
Digna laude celebranda,
  Qua mundana exsilia
  Transcendunt decem milia.
V. Ista dies laeta conservetur sine meta.

2. Adriani martyris, 4. Martii, [fol. 142 b]. Zwei AA, die beide dem Officium Anal. XXV, Nr. 4 fremd sind:

A. Pie martyr et modeste,
Congaudes sanctis honeste,
Amictus [es] alba veste
  Nunquam transitorie;
Nos supplices laudantes te
Conserves ab omni peste
Et perducas ad caeleste
  Iubar verae gloriae.

A. Magne martyr Adriane,
Flos Graecorum, odor Galliae,
Detergat nostra crimina
Tua cruoris purpura,
Ut Deum nostra anima
Magnificet per saecula.

3. Agricii, episcopi Trevirensis et confessoris, 13. Ian. [fol. 58 a]. Inv., A ad Magn. in 1. Vesp., A ad Magn. in 2. Vesp., A ad Bened. aus dem Officium Anal. XIII, Nr. 5.

4. Alardi abbatis, 2. Ian. [fol. 237 a]. Folgende Verse, die einem Officium, die aber auch einer Sequenz oder einem Hymnus entnommen sein können:

O virum nobilem,
De terra caelibem,
De terra genitum
Iam caelo redditum;
O pater celebris,
Alarde, filiis
Adesto precibus
Nostris et laudibus,
Pulsis serpentibus
Et malis omnibus
Opem fer, quaesumus,
Nobis assiduus.

5. **Albani**, presbyteri et martyris, 21. Juni [fol. 55a]. Folgende Bruchstücke eines unbekannten Officiums:

Inv. Sanctorum regi iubilemus laude celebri,
Qui dedit Albano secum regnare beato.

A. Celebret laetus sollemnia gaudia coetus
Martyris Albani caelo terraque sacrati.

A. Inclitus Albanus, fidei virtute probatus,
Exponendo fidem sectas damnabat ibidem.
In manibus sumptum caput a cervice revulsum
Illuc adducit, ubi nunc in pace quiescit.

6. **Albini** [sic], protomartyris Britanniae, 22. Junii [fol. 65b]. Auf das Inv. ein R und A, die sämtlich prosaisch sind, folgt:

Inclitus Albinus, non vulpinus sed ovinus,
Mentes vulpinas prece corrigat atque lupinas.

Salve, sancte pater, Britannorum genteque martyr,
Cis eras atque pater tu marquetyrum modo frater,
Proque tuis caris dominantem namque precaris.

Ave, protomartyr Anglorum,
Miles regis angelorum,
O Albine, flos martyrum
Velut rosa vel lilium,
Funde preces ad Dominum
Pro salute fidelium.

Da letztere A de communi und auf viele Heilige angewandt ist, den vorstehenden Leoninischen Versen aber nicht anzusehen ist, ob sie zum Officium zählen oder nicht, bleibt es zweifelhaft, ob dies zum Teil rhythmisch war oder nicht.

7. **Alexandri**, martyris Lugdunensis, 24. Apr. [fol. 153a]. Eine A, ad Nunc dimittis?

A. Ave, clemens martyr Christi,
Sancte Alexander,
Serto fulgens aureo,
Audi preces humilium
Ad te pie clamantium;
Conserva nos vigilantes
Et custodi dormientes,
Ut in Christo vigilemus
Et in pace quiescamus.

8. **Alexii** confessoris, 17. Julii, [fol. 90b]. Nur folgende Verse ohne Bezeichnung und unbekannter Herkunft:

O lilium munditiae Relinquens sponsae thorum,
O rosa patientiae Probra ferens servorum,
Diu latens es viola Factus humilitatis,
Iunge potens caelicola Nos, Alexi, beatis.

9. Ambrosii, episcopi Mediolanensis, 1° 4. Aprilis [fol. 57 b]. In keinem der bekannten Officien finden sich die Bruchstücke unserer Hs.:

Inv. Cuncti laetemur, Christum regem veneremur,
Qui dedit Ambrosio regna superna pio.

A. Magnificat ecclesia
Te vota per fidelia,
Christe Iesu salvator,
Per quem nobis Ambrosius
Veritatis egregius
Est datus praedicator,
Obscuras qui prophetarum
Nobis voces fecit clarum
Lumen voce sedula
Huius prece duc in caelos
Nos, Deus, ut tibi melos
Solvamus per saecula.

A. O praesul admirabilis,
Doctor veritatis,
Vere desiderabilis
Odor suavitatis,
Nobis sis affabilis
Motu caritatis,
Ambrosi amabilis,
Et da claritatis
Regnum, ne nos instabilis
Mundus vanitatis
Abstrahat a pabulis
Verae deitatis.

Am Rande ist sodann ohne nähere Bezeichnung nachgetragen:

Ave, Ambrosi, doctor egregie,
Clarum lumen militantis ecclesiae,
Digne sacerdos et pontifex,
Deo placens bonorum opifex,
Tuis nunc dignis meritis
Solve nos nexu criminis
Et post cursum huius vitae
Participes facias
Sempiternae vitae.

Hierauf folgen noch vier Strophen ex hymno. Die erste beginnt mit den Worten: Ambrosius, vir fidelis.

2° 7. Dec. [fol. 220 a]. **A** O flos cleri principalis, übertragen von Augustin; vgl. Anal. V, S. 137.

10. Amoris confessoris, 8. Oct. 1° [fol. 62 a]. Nur das Invitatorium ist metrisch:

Sanctus Amor sensu verbo factisque beatus,
Usibus hic frugi propriis et largus egenis.

2° Zwei weitere prosaische **AA** [fol. 87 b]. — 3° [fol. 201 a]:

R. Adiuva nos, pater sancte,
Te rogamus, Amor pie,
Et tu semper miserere
Orantium toto corde.
V. Funde preces Domino pro nobis,
Alme Amor, in saecula.

A. O Amor, venerande confessor,
Caelestis patriae adoptivus possessor,
Contra malignos spiritus
Sis nobis defensor,
Et pro delictis, quaesumus,
Apud Deum pius intercessor.

11. Annae, matris B. M. V., ohne Datum, [fol. 235 a]. Zwei **AA** und ein **R** aus dem Officium Anal. XXVI, Nr. 19.

12. Aniani, episcopi Aurelianensis, 17. Nov. et 14. Jun. [fol. 62 b]. Inv. **A** ad Bened., **A** ad Magn. 2. Vesp. aus dem Officium Anal. XIII. Nr. 10.

13. Annonis, archiep. Colonien, 4. Decemb. [fol. 52 b]. Inc.: In Annonis annua veneratione. Invit., 1 **A**, 2 **RR** u. eine pros. **A** aus dem Reimoff. Anal. XIII, Nr. 11. Am Schlusse noch:

O rosa rubens, vernula,
Candescens mundi lilium,
Fecundi fructus plantula
Anno, pontifex Christi,
Gregem fratrum simplicium
Aspiciens, compatiens
Fove, quos genuisti.

Derselbe wieder [fol. 75a]. 1 A und 2 RR aus dem Officium Anal. XIII, Nr. 11.

14. Anscharii, episcopi et confessoris, 2. Feb. [fol. 237b]. A ad Magn. 2. Vesp. aus dem Officium Anal. XIII, Nr. 12.

15. Anselmi, archiepiscopi et confessoris, 21. Apr. [fol. 82b]. Nur eine A:

Inclite doctor, ave, praeceptor idonee, salve
Tu lumen caecis, tu das vestigia claudis,
Solamen maestis precibus pia vice rependis;
O praesul pie, Anselme, nobis miserere.

16. Antonii, abbatis et confessoris, 17. Jan. 1° [fol. 93b]. Die rhythmische A ad. Magn. Dies ista celebris etc. sowie das Invit. Iubilemus voto pari gehören zu einem verbreiteten, im übrigen aber ganz prosaischen Officium. Vgl. z. B. Brev. Romanum completissimum, Venetiis 1525, S. 251 u. f. — 2° [fol. 128b]. Eine unbekannte A: Collaudantes veneremur Beatum Antonium etc.

17. Antonii, confessoris ordinis minorum, 13. Junii [fol. 59b]. Invit. und 1 A aus dem Offic. Anal. V, Nr. 42; Strophe 1 des Hymnus En gratulemur hodie Mone III, 203.

18. Apolloniae virginis, martyris, 9. Feb. 1° [fol. 111b]. Die A Christi martyr (al. Virgo Christi) egregia, Anal. XXV, S. 108, sowie die folgende:

O martyr Apollonia,
Quae malens per incendia
Christi sequi vestigia
Quam verba fari turpia,
Dolorem passa dentium
Tu culpas tolle mentium
Pro nobis orans Dominum,
Ut caeli det fastigium.

2° [fol. 137b]. Eine A unbekannter Herkunft, an die sich wieder Virgo Christi egregia etc. anschliefst:

A. Laetetur mater ecclesia
In hac die sacra
Beatae virginis
Apolloniae sanctificata,
Quae hodie ad aethereum
Thalamum sublimata
Apud Christum regnat coronata.
O beata Apollonia,
O pia consolatrix miserorum,
Intercede pro nobis ad Dominum.

19. Arnoldi confessoris, citharoedis, 18. Julii, [fol. 111a]. A ad Magn. 2. Vesp. aus dem Offic. Anal. XXV, Nr. 38 in zwei AA aufgelöst.

20. Arsenii, 19. Julii, [fol. 177b]. Ein R ungewisser Herkunft:

R. Exemplar morum nec non speculum monachorum,
Arseni (pater) clarum nos duc per iter tibi;
Huius deserti fac nos intendere bellis,
Ut tecum certi iungamur in aethere stellis.
V. Cernere fac tecum Christum gaudereque secum,
In quem desiderant angeli prospicere.

21. **Asellae** virginis, 6. Dec. [242 a]. Die folgenden Verse werden in der Handschrift als *Rigmus* bezeichnet.

Virginis Asellae statum
A te dudum approbatum,
Immo prius in se natum
Ac deinde consummatum,
Bone Deus, memorantes
Et ob eam te laudantes,
Quantum possumus, precamur,
Ut hic ita mereamur
Vivere, quod per eandem
Plene te fruamur tandem.

22. **Attalae** virginis, 3. Dec. [fol. 115 b]. Nur eine A:

Insigni laude gaude, pia contio, plaude,
Plebs, Attalae festo iubilum de corde modesto.
Luce sub hac caelis fuit insita virgo fidelis;
Haec favet aegrotis, sanos fovet optima notis.

23. **Athelberti**, regis Angliae et martyris, 20. Maii [fol. 83 a]. Zwei AA, die auf ein Officium zu deuten scheinen:

A. Salve, martyr Athelberte,
Flos et decus Angliae,
Hoste strato detur per te
Tuae pax ecclesiae,
Apud Christum impetretur
Cum augmento gratiae.

A. Inclinatos tuae laudi,
Rex et martyr, nos exaudi,
Tua prece placa Deum
Et offensum da placatum
Summi regis filium.

24. **Athelberti**, regis Cantiae et confessoris, 24. Febr. [fol. 83 a]. Zwei AA eines unbekannten Officiums, die erste augenscheinlich A ad Magnificat:

A. Magnificat miraculis
Athelbertum divinitas,
In quo cunctorum oculis
David fulsit humilitas,
Salomonis serenitas
Et Ezechiae veritas,
Quem gratiarum titulis
Sollemnem fecit populis
Iosiae benignitas.

A. Rex Athelbertus angelis
Coniunctus in caelestibus
Suos alumnos protegat
Et Anglis pacem tribuat,
Ut Christo semper serviant
Et serviendo gaudeant.

25. **Auctoris**, episcopi Trevirensis, 20. Aug. [fol. 221 b]. Die zwei ersten AA und das R der 1. Vesper aus dem Officium Anal. XIII., Nr. 16.

26. Augustini, episcopi Cantuariensis, confessoris, 26. Maii [fol. 83 a]. Folgende A, die dem Officium Anal. XIII, Nr. 17 fremd ist:

Anglorum primas et pontificalis honestas,
Augustine pater, meritis nos protege semper,
Ne laedat zabulus, commisit quos tibi Christus.

27. Aureae virginis, abbatissae, 4. Oct. [fol. 76 b]. Zwei AA, wie es scheint, aus einem Officium:

A. Sicut bona margarita
decoratur laurea,
Sic virginum fulget chorus
et ornatur Aurea.

A. Beata virgo Aurea,
Fulgens in choro virginum,
Compta caelesti laurea,
Pro nobis ora Dominum.

28. Autberti, episcopi Cameracensis et confessoris, 13. Dec. [fol. 58 b]. Invit., A und R. Nur das Invit. ist in gereimten Hexametern abgefaſst, R und A prosaisch, wie das ganze Officium. Dann folgt Str. 1 aus dem Hymnus Autberte praesul inclite (Anal. XII, Nr. 151); endlich:

Ave, pontifex Autberte,
Cuius virtutes expertae
Renident et solamina,
Quae fiunt illis apertae,
Qui pulsu fidei certae
Tua quaerunt iuvamina.

Per te gratia divina
Lapsis confert levamina,
Rogamus sancte, pater te,
Fer opem, da precamina
Pro nobis et gravamina
Procul a nobis averte.

V. Christi confessor caelos, Autberte, decorans,
Sis intercessor pro nobis iugiter orans.

Ob dies Stück ein R, ein Tropus oder etwa ein Reimgebet, bleibt ungewiſs.

29. Barbarae, virginis ac martyris, 4. Dec. [fol. 92 b]. Invit.: Adoremus regem regum, Anal. XXV, S. 120. Dann folgen zwei AA unbekannter Herkunft, von denen die zweite als A ad Magn. bezeichnet ist:

A. Laus, honor, benedictio,
Salus, gratiarum actio
Sit nunc atque perpetuo
Glorioso Dei filio,
Qui Barbarae hoc certamine
Digne pro merito
In sui caeli palatio
Caelesti coronavit bravio.

A. Virgo, cuius magna devotio,
Cuius oris iusta confessio
Testificata et scripta est sanguine proprio,
Obtineas nobis a Dei filio,
Ut nobis tribuatur peccatorum remissio,
Et finito praesentis huius [vitae] exsilio
Nobis concedat in caeli solio
Tecum sanctorum beato frui consortio.

Hierauf A ad Magn.: O pulchra praecipuum etc. Anal. XVIII, S. 31.

30. Bartholomaei apostoli, 1° 24. Aug. [fol. 99 b]. A 1 und R 1 aus der 1. Noct. des Officiums Anal. V, Nr. 50; nachgetragen zwei prosaische AA.

2° in crastino conceptionis, [fol. 234 b], translat. Eine A unbekannter Herkunft: Audi servorum clemens pia vota tuorum etc., die dem angezogenen Officium fremd ist.

31. Basini, episcopi et confessoris, Kal. Jan. [fol. 62 b]. Alles prosaisch. Am Rande: O praesul admirabilis etc. wie oben bei Ambrosius.

32. Basini, episcopi et confessoris, 4. Martii. [fol. 142 b]. Nur eine A ungewifser Herkunft:

A. Salve, praesul Deo digne
Basis templi, o Basine,
Funde preces creatori,
Nostro parcat ut errori
In hac vita misera.

33. Beati presbyteri, 26. Julii, [fol. 180 a]. Zwei AA, wie es scheint, aus einem Officium, aber entlehnt:

A. Magna te Deum cantica
Clara decent per omnia,
Cuius virtute dexterae
Sanctus (Beatus) splendet in aethere;
Eius nos, Iesu, precibus
Peccati solve nexibus.

A. O sancte pater Beate,
Nos a mundi munda sorde,
Aufer offendicula,
Inter hostes via tuta
Deduc nos [iam] resoluta
Peccatorum nebula.

34. Benedicti, abbatis et confessoris, 1° 21. Martii, [fol. 95 a]. A ad Magn. und Invit. aus dem Officium Anal. XXV, Nr. 145.
2° 11. Julii [fol. 175 b], translat. Zwei AA unbekannter Herkunft:

A. Ave, pater Benedicte,
Monachorum dux invicte,
Tuis nos suffragiis
Deo notos fac et gratos
Ac monastice probatos
Vitae testimoniis.

A. Sanctissime Benedicte,
Egregie dux invicte,
Perduc nos ad viam rectam,
Ad regionem electam.

35. Benigni, episcopi et martyris, 1. Nov. [fol. 64 b]. Aus einem von Anal. XVIII, Nr. 13 verschiedenen Officium:

Inv. Martyris egregii recolentes festa Benigni
Psallamus Christo, quem decet omnis honor.

R. Sancte Benigne, Christi martyr,
Audi rogantes servulos etc.

Da dies R auf zahllose Heilige verwertet ward, bleibt es zweifelhaft, ob ein Reimofficium vorliegt.

36. Berlindis virginis, Idibus Sept. [fol. 239 b].

O pia Berlendis nobis insiste tuendis,
Iam assumpsisti sponsalia dulcia Christi,
Inclita sponsa Dei, memor esto per omnia nostri,
Ut tua precatio sit consolatio nostra.
Sancta Dei, tenebras dignare repellere nostras
Acquirens nobis aeternae gaudia lucis.

37. Bernhardini, ordinis Minorum, 20. Maii, [fol. 106 a]. Folgende A oder Invit. [?] unbekannter Herkunft:

Patris sancti Bernhardini
  Memoriam recolamus,
Tamquam vel [l. veri?] peregrini
  Patriam repetamus.

Darauf folgt die **A**: (O) splendor pudicitiae etc. Anal. XXV, S. 159.

38. Bertini abbatis, [fol. 191 b]. Verse unbestimmter Herkunft, mit V. bezeichnet:

Gloria sanctorum, Deus, accipe vota tuorum
Nosque tuas laudes in Bertino venerantes
Respice placatus nostros solvendo reatus.

39. Bertulphi confessoris, ohne Datum, [fol. 235 b]. Invit., eine **A** und ein (prosaisches) **R** aus dem Officium Anal. XIII, Nr. 25.

40. Bernwardi, episcopi et confessoris, 1° 20. Nov. [fol. 221 a]. Invit., drei **AA**, ein **R** aus dem Officium Anal. V. Nr. 53.
2° 16. Aug. [fol. 221 b], translat. Bernwardus vita, moribus etc. als **A** bezeichnet, eine Str. aus dem Hymnus Anal. XI, Nr, 149; dann **A** O gemma Saxoniae etc. Anal. V, S. 157.

41. Bibianae (Vivianae), virginis et martyris, 2. Dec. [fol. 115 b]. Nur folgende **A** (Sequenz?):

Ave, summi regis sponsa,
Sancta virgo Viviana,
Martyr caelo coronata
  Cum caelesti gloria,
Supplicamus, nos commenda
Christo regi, gloriosa,
Ut a vita aerumnosa
  Ducat ad caelestia.

42. Birgittae viduae, 23. Julii, [fol. 108 b]. **A** Rosa rorans bonitatem etc. Anal. XXV, S. 162; **A** O Birgitta, murrae gutta etc. ebenda S. 165; **A** Ministrans pauperibus etc. ibid. p. 163.

43. Blasii, episcopi et martyris, 3. Feb. [fol. 77 b]. **A** Ave praesul honestatis etc. Anal. XVI, S. 62.

44. Calixti, papae et martyris, 14. Oct. [fol. 60 a]. Aus einem von Anal. XVIII, Nr. 17 verschiedenen Officium:

Inv. Omnes iubilemus
  Deumque laudemus
    Mortis pro victoria,
  Qui Calixto sedem
  Dedit in mercedem
    Cum sanctis in gloria.

A. O rex Christe, da, quod iste
  Martyr bonus sit patronus,
    Iuvet nos precamine,
  Ut tuorum sanctorum
  In coetu sine metu
    Simus mortis ab examine.

A. O Calixte, quo felix [te]
  Supernorum gaudiorum
    Condelectat portio,
  Nos gaudentes
  Et psallentes
  De te tibi
  Iungas [ibi]
    (In) sanctorum consortio.

45. Cannici abbatis, 11. Oct. [fol. 202 b]. **A** ad Magn. 1. Vesp. aus dem Officium Anal. XXV, S. 185 und die **A** Ave confessor nobilis etc. a. a. O. S. 187.

46. Castoris, presbyteri et confessoris, 4. Feb. 1° [fol. 54 b]. A ad Magn., Invit. AA ad Bened. et Magn. 2. Vesp. aus dem Offic. Anal. XIII, Nr. 32.
2° [fol. 89 b]. R Sanctus Castor a puero etc. Anal. l. c. sq., das aber als A bezeichnet ist; dann A ad Magn. in 2. Vesp.

47. Clarae virginis, 12. Aug. 1° [fol. 89 a]. A Francisci pia [l. prima] plantula etc. Anal. V, S. 158, sowie eine unbekannte A: Instar solis speciosa, Clara virgo generosa etc.
2° [fol. 184 b]. Die A Salve sponsa Dei etc. a. a. O. S. 159.

48. Colendae virginis, 13. Maii [fol. 223 b]. Nachtrag einer späteren Hand (saec. 15/16):

Speciosa iam in caelis
Virgo simplex et fidelis
Coram Deo gratulatur,
Iam in sponso delectatur,
Iam videt, quod optaverat,
Iam habet, quod amaverat.

Haec amando triumphavit
Et in fine transvolavit
Ad palmam victoriae,
Ubi cum sanctis ceteris
Oret pro nobis miseris
Regem caelestis gloriae.

49. Colomanni martyris, 13. Oct. 1° [fol. 203 a]. R Iesu sequens vestigia etc. Anal. XIII, S. 96. — 2° [fol. 220 b]. A Benedictus sit Dominus etc. l. c. p. 98.

50. Columbae, virginis et martyris, 31. Dec. [fol. 56 b]. Enthält Inv., R, A eines unbekannten Officiums. Da aber R und A prosaisch sind, dürfte das Officium ganz oder doch zum Teile ein prosaisches gewesen sein. Das Inv. lautet:

Emicat alma dies, Christi depromite laudes,
Sanguine qui sponsam voluit decorare Columbam.

51. Conceptionis B. M. V. 8. Dec. 1° [fol. 116]. R Hodie concepta est etc. Anal. V, S. 51; A: Ave, decus virgineum etc. Ibid. p. 47. Aufserdem die A:

Salve, virgo gratiosa,
Mater Dei gloriosa
In caelesti curia,
Tota pulchra, praeelecta,
Sine labe es concepta
Speciali gratia.

2° Octava Conceptionis B. M. V. [fol. 118 b]. Folgende Verse ohne Bezeichnung und ungewisser Herkunft:

O Maria, mater pia,
Finis et exordium,
Posce natum, ut optatum
Det nobis remedium,
Quo sanati sauciati
Sine sorde vulnerum
Transferamur et ducamur
In sanctorum numerum.

52. Cornelii, papae et martyris, 14. Sept. [fol. 71 a]. Auf zwei prosaische AA folgt eine rhythmische, aus der ein Schlufs auf ein ebensolches Officium nicht zu ziehen ist:

A. O praesul honorabilis,
O martyr venerabilis,
Praesenta summo numini
Preces devotas populi,
Ut nobis per tua merita
Pandatur caeli ianua.

53. Coronae spineae Domini nostri, 4. Maii, [fol. 96 a]. Invit: Iubilemus hodie, Anal. V, S. 40 und A ad Magn.: Consecrator coronae spineae ibd. p. 42 in not.

54. Cuthberti, episcopi Lindisfarnensis, confessoris, 20. Martii 1° [fol. 81 a] Zwei AA, von denen die eine prosaisch, die andere rhythmische de communi ist: Ave praesul gloriose, Ave sidus iam caeleste etc. — 2° [fol. 146 a]. Eine A; ob einem Officium entnommen?

A. Qui Raphaelem
Tobiae dedit medicum,
Cuthberti genu languidum
Suum sanat per angelum.

55. Cyriaci martyris et sociorum, 16. Martii et 8. Aug. [fol 85 b].

A. Vir inclitus Cyriacus,
Martyr Domini pretiosus,
Succensus igne divini amoris
Constanter sustinuit supplicia passionis,
Aeternam meruit palmam
Et sempiternam coronam.

56. Cyrilli episcopi, 5. Martii, [fol. 225 a]. Invit. aus dem Officium Anal. XXV, Nr. 82 sowie eine A unbekannter Herkunft: O Cyrille patriarcha, incola Carmeli etc.

57. Dalmatii, 7. Dec. [fol. 241 b].

A. O amande vir Dalmati,
Quamvis eras hic probati
Moris et unius prorsus,
Tyrannorum tamen morsus
Propter fidem te vexarunt
Nimis et martyrizarunt;
Poscimus, ut per te demur
Tales hic, ut hinc salvemur
Tecum Deo famulantes,
Exsultantes, iubilantes.

58. Divisionis apostolorum, 15. Julii, [fol. 98 b]. Zwei AA aus dem Officium Anal. V, Nr. 22.

59. Dominici confessoris, 1° 5. Aug. [fol. 90 b]. Nur die A: O lumen ecclesiae etc. Anal. XXV, S. 241. — 2° 24. Maii [fol. 162 a], translat. AA ad. Magn. 1. et 2. Vesp. aus Anal. XXV, Nr. 86.

60. Donati martyris, 7. Aug. [fol. 183 a]. Die A super Psalmos 1. Vesp.: Celsa sancti praesulis etc. aus dem Officium Anal. XIII, Nr. 40.

61. Dorotheae, virginis ac martyris, 6. Feb. [fol. 94 a]. A: Ave, gemma virtuosa etc. und Invit. aus dem Officium Anal. V, Nr. 56.

62. Dunstani, archiepiscopi Cantuariensis, confessoris, 19. Maii, 1° [fol. 83b]. Nur eine **A**, aus der wohl nicht auf ein rhythmisches Officium geschlossen werden kann:

Euge nunc, Dunstane pie,
Ex hominibus assumpte,
(Arch)angelis Dei coniuncte,
Nostri, pater, memorare
Et pro nobis preces funde,
Ut in aevum [te] laudare
Possimus (Deum) perenniter.

Läfst man die Worte *laudare* und *perenniter* ihre Stellen wechseln, wird der Rhythmus der beiden letzten Zeilen hergestellt.

2° [fol. 160b]. Folgende, das „Ave regina caelorum" imitierende Verse sind dem Officium S. Edmundi (Anal. XIII, Nr. 43) entlehnt:

Ave, gemma confessorum,
Ave, dux et doctor morum,
Salve sanctitatis rosa,
Mundi lampas luminosa.
Gaude, pater pietatis,
Summae sidus honestatis.
Vale, vernans flos Dunstane,
Et pro nobis preces funde.

63. Duthaci, episcopi et confessoris, 8. Martii, [fol. 143b]. Ein **R** und zwei **AA** eines verlorenen schottischen Reimofficiums:

R. O sancte Duchate,
Confessor mitissime,
Deprecamur te,
Serve Christi, devotissime,
Ut plebs tua tuis precibus
Suscipiatur in caelestibus.
V. Qui laetaris in militiae
Caeli contubernio.

A. Omnes a periculo
Fideles salvantur,
Qui devotis precibus
Duchatum precantur.

A. Deum benedicite,
cunctae creaturae,
Qui Duchato contulit
caelum sui iure.

64. Dympnae virginis, 15. Maii, [fol. 159b]. Zwei **AA**, welche in dem Officium der Heiligen Anal. XXV, Nr. 87 fehlen:

A. O castitatis lilium,
Virgo, decus regium,
Sponsa Christi Dympna,
Celebrantes tua sollemnia
Post hoc merendi spatium
Supernis iunge civibus.

A. Ave virgo speciosa
Ave, martyr gloriosa,
O Dympna egregia,
Patri carnis odiosa,
Christo regi gratiosa
Fidei constantia,
Tua prece pretiosa
Nos a morte aerumnosa
Vera duc ad gaudia.

65. Edmundi, episcopi et confessoris, 16. Nov. [fol. 81b]. Die beiden **AA** der ersten Vesper. Dann folgt:

A. Ave, mire [!] clarissime Sanctorum confessorum,
Ave, decor dignissime Rector[um] et pastorum,
Ave tutor piissime Cunctorum afflictorum,
Edmunde sanctissime, Patrone Anglicorum,
Virtutem tuam exprime In tutela servorum.

66. **Edmundi**, regis et martyris, 20. Nov. [fol. 213a]. Nur folgende **A**, dieselbe, die auch weiter unten bei Edward:

Ave, rex gentis Anglorum,
(Ave) miles regis angelorum,
O Edmunde, flos martyrum
Velut rosa vel lilium,
Funde preces [ad Dominum]
Pro salute fidelium.

[fol. 81a] steht dann noch irrig unter Edmund, Bischof, das folgende, vielleicht einer Sequenz entnommene Bruchstück:

Confessor Christi Edmunde,
[Tu] pro nobis preces funde
Mariae, virgini(s) fecundae
Deitatis gratia.

Maria, regina mundi,
Per preces regis Edmundi
Munda nos, ut simus mundi
In Dei praesentia.

67. **Edwardi**, regis et confessoris, 7. Jan. [fol. 70b]. Zwei **AA**:

A. Ave, sancte rex Edwarde, inter caeli lilia
Meritis tuis exornas regnantes in gloria,
Nos omnes te diligentes duc ad vera gaudia.

A. O decus ecclesiae, Pie rex Anglorum,
Exemplar iustitiae, Lex et norma morum,
Post finem angustiae, Mortis et laborum
Praesta dono gratiae Regnum beatorum.

68. **Edwardi**, regis et martyris, 18. Jan. [fol. 70a]. Drei **AA**, von denen eine prosaisch, eine andere de communi, eine dritte rhythmisch ist. Ob Bruchstücke eines Officiums vorliegen, scheint zweifelhaft. Die beiden letztgenannten **AA** lauten:

A. Rex, per quem ecclesia fuit sublimata,
Per quem tota Anglia est [l. fuit] honorata,
Cui semper iustitia fuit comitata,
Nobis Christi gratia da regna beata.

A. Ave, rex gentis Anglorum,
Miles regis angelorum,
O Edwarde, flos martyrum
Velut rosa vel lilium,
Funde preces ad Dominum
Pro salute fidelium.

69. **Elisabeth** viduae, 19. Nov. [fol. 105b]. **A** ad Magn. und Inv. aus dem Officium Anal. XXV, Nr. 90.

70. **Elisaei**, prophetae et confessoris, 14. Junii, [fol. 85b]. **A** ad Magn. (2. Vesp.) und **A** ad Bened. aus Anal. XXV, Nr. 94; **A** ad Magn. (2. Vesp.) aus Anal. XXV, Nr. 95. Aufserdem:

A. O Helizee, propheta nobilis,
Carmelitarum pater nobilis[!],
Christo corregnans in caelestibus,
Confer opem tuis supplicibus.

71. **Elyphii** martyris, 16. Oct. [fol. 103a]. Aus einem unbekannten Officium:

Inv. Ad laudes vitae cuncti iubilando venite,
Qui fovet Eliphium pro Christi nomine passum.

A. O magna et gloriosa
Regis aeterni purpura,
Inclite martyr Elyphi,
Caelum, terram(que) perornasti
Hinc merito, hinc exemplo;
Unde nobis prece sancta
Posce vitam in saecula.

72. Elzearii, die Cosmae et Damiani, [fol. 234 b]. A ad Magn. und R 1. der 1. Noct aus dem Officium Anal. XIII, Nr. 44.

73. Emmerici confessoris, 3. Sept. [fol. 191 a]. A ad Magn. Ave, flos nobilium etc. Anal. V, S. 166.

74. Erasmi, episcopi et martyris, 3. Junii [fol. 78 a]. Folgende Teile eines unbekannten Reimofficiums:

Invitatorium.
Imitemur affectanter
Christum vocis iubilo,
Ut Erasmi glorianter
Laetemur suffragio.

A. Erasmi ob meritis [!]
Coronam se diligentibus
Confert vitae Dominus,
Sicut promisit patribus,
Abrahae et semini eius.

A. Adest dies laetitiae,
Qua Dominus respexit,
Cum ex valle maestitiae
Erasmum erexit.

A. O martyr Christi inclite,
Precibus assidue
Ora pro desolatis,
Ut [l: Et], quam optamus, veniae
Conferre nobis tribue
Vitam cum beatis.

75. Erici, regis Sueciae et martyris, 18. Maii, 1° [foi. 91 a]. A Ave, martyr pretiose etc. Anal. XXV, S. 286. — 2° [fol. 160 b]. A 1 der 1. Vesp. und R 2 der 2. Noct. ibid. p. 285 sq.

76. Erkenwaldi, episcopi et confessoris, ultimo Aprilis [fol. 73 a]; nur eine A:

O decus insigne nostrum pastorque benigne,
O lux Londoniae, pater Erkenwalde beate,
Qui super astra gaudes [l: sedes] Deum spectare per aevum,
Aspice laetantes tua gaudia nos celebrantes
Et tecum vitae fac participes sine fine.

77. Eskilli, episcopi et martyris, 6. Oct. [fol. 201 a]. A ad Bened. aus dem Officium Anal. XXVI, Nr. 1, aber mit dem Anfang: O pontifex egregie, fidei lucerna.

78. Ethelredis, virginis nobilissimae, 23. Junii [fol. 75 b]. Nur eine A:

Flos regalis Ethelreda,
Sponsa, virgo, vidua,
Monialis, abbatissa,
Regina dulciflua,
Mente, carne non marcescis
Vivens neque mortua,
Famulorum sis tuorum
Adiutrix assidua.

79. Eugeniae, virginis et martyris, 5. Dec. [fol. 218 a]. Zwei AA unbekannter Herkunft:

A. Eugenia clarissima,
Virilis abbas femina,
Spreta turpi Melantia
Pro luxus elephantia
Gaudet caelesti curia.
Parentes eius idola
Philippus atque Claudia
Damnant in Alexandria
Reperta cara filia
Pudica cum familia
Negando mundi vilia.

A. Christus propter Eugeniam
Convertit Alexandriam
Praestando sibi gratiam,
Confundens idolatriam.

80. Eulaliae, virginis et martyris, 10. Dec. [fol. 117a]. Nur eine **A**:

O Eulalia formosa,
Sponsa Christi gratiosa,
Plena caeli gaudiis,
Quem tu semper dilexisti,
Pro quo mori non sprevisti,
Placa nobis miseris.

Darauf: Item 12. Feb.:

A. Tertia iam dena moriens Eulalia plena
More, boni vena fuit orbi, luna serena.
Nuda flagellatur, oleo sua mamma crematur,
Plumbo temptatur, ignita calce probatur,
In fornace Iesum caelestem palpitat esum,
Quae nos prece pia perducat in aethera summa.

81. Euphemiae virginis, 16. Sept. et 13. Apr. [fol. 222a]. Zwei **AA** und ein **R** aus dem Officium Anal. V, Nr. 59.

82. Eutropii episcopi et martyris, 18. Jan. [fol. 70a]. **R** 2 der 3. Noct. aus dem Officium Anal. XIII, S. 136.

83. Evergisli, episcopi Coloniensis et martyris, 1° 24. Oct. [fol. 104a]. Aus einem verlorenen Officium:

A. Assunt nobis festa
Sancti Evergisli sollemnia,
Cuius veneranda victoria
Martyrum refulget in gloria;
Per eius pretiosa vulnera,
Christe, tuis condona scelera.

Inv. Collaudemus regem sempiternum
Qui regit terram, mare, infernum,
Cuius ope currens in stadio
Evergislus fulsit martyrio.

R. O martyr digne meritis praesulque benigne,
Evergisle, Dei nos praesenta faciei,
V. Martyr eximie, nobis [1]) placato regem gloriae.

2° 38. Martii [fol. 147b], in translatione. Eine weitere **A**:

A. Caelitus admonitus Bruno meritis redimitus,
Praesul vicesimus quartus vel nomine primus,
Exstitit almarum translator reliquiarum.

Diese **A** könnte indes auch zu den eingangs charakterisierten Distichen unserer Quelle gehören.

---

[1]) Vielleicht zu lesen: Martyr nobis eximie; der V. bestünde dann aus jambischen Dimetern.

84. Evodii, episcopi et martyris, 6. Maii, [fol. 231 a]. Folgende Verse die dem Officium Anal. XXVI, Nr. 5 fremd sind:

Ave, pontifex Evodi,
Dudum sic amator modi
Et insignis martyr Christi
Christo dante qui fuisti
Et nunc secum coronatus
Es aeterneque beatus,
Poscimus, pro nobis ora,
Ne laedamur mortis hora.

85. Ewaldorum martyrum, presbyterorum, 1° 3. Oct. [fol. 101 b]. Inv., A ad Magn., R 3 der 3. Noct. aus dem Officium Anal. V, Nr. 60.

2° 16. Nov. [fol. 216 b], translat. 4 AA aus den Laudes und A ad Magn. 2. Vesp. aus demselben Officium.

86. Farae virginis, 7. Dec. [fol. 242 a]. Folgende Verse ohne Bezeichnung und schwerlich in liturgischem Gebrauch:

Farae, virginis praeclarae,
Cuius festa celebrare
Gestaque commemorare
Convenit et honorare,
Quae contempta pompa mundi
Se decrevit agni mundi
Semet osculo parare
Ac servitiis aptare.
Quaesumus, o virgo Fara,
Sit ut nobis vita clara.

87. Firmini, episcopi Ambianensis et martyris, 25. Sept. [fol. 197 b]. Folgende A, die in den Officien Anal. XIII, Nr. 52—54 nicht vorkommt:

A. Martyr invictissime,
(Firmine) pontifex egregie,
Pius adesto servulis,
Te [pie] deprecantibus
Dissolve nexus criminum
Tu, sancte (pater), apud Dominum,
Ut tecum in caelestibus
Sanctorum iungamur coetibus.

88. Floriani martyris, 4. Maii [fol. 156 a]. Eine A, die in dem Officium Anal. XXVI, Nr. 11 nicht vorkommt und deren Herkunft unermittelt; nach dem mangelhaften Reime zwischen Vers 2 und 4 vielleicht Entlehnung:

A. Rosa florens martyrii,
Inclite (martyr) Floriane,
Fragrans ad instar lilii,
Virtutum candore,
Sucurre nobis miseris,
Ut supplantatis vitiis
Tandem erigamur
Et meritorum (fulti) floribus
Beatis caeli civibus
Feliciter iungamur.

89. **Florini** 17. Nov. [fol. 212 b]. Ein R unbekannter Herkunft:

R. O pie Florine, flos caelice, cui sine fine
Pro meritis perpes vernat super aethera merces,
Nobis clementem precibus fac cunctipotentem,
V. Ut sibi nos vere det nunc semperque placere.

90. **Francisci** confessoris, 4. Oct. [fol. 102 a]. Invit., AA ad Magn. A. et 2. Vesp. aus dem Officium Anal. V, Nr. 61.

91. **Fusciani** et sociorum martyrum, 11. Dec. [fol. 118 a]. AA ad Magn in 1. et. 2. Vesp. aus dem Officium Anal. XIII, Nr. 56.
2° [fol. 237 b]. Dieselben AA nochmals.

92. **Gangolphi** martyris, 13. Maii 1° [fol. 64 a]. Aus einem leider unbekannten Officium:

Inv. Ad laudem Domini vigiles iubilando venite,
Munere cuius habet Gangulphus gaudia vitae.

R. O decus ecclesiae, martyr pie, sancte patrone,
Te collaudantes audi, Gangulphe, clientes.
V. Post finem carnis nobis fer gaudia lucis.

A. Fulget sole Deo, cuius virtute tropaeo
Est sublimatus et luminis arce locatus,
Qui prece nostrorum propellat taetra malorum.

2° [fol. 89 a] noch eine weitere A in anderem Versmafs:

A. O Gangulphe pie, bone, Cordis nostri cellulas
Purga iuvans in agone Tuos prece vernulas
Trinitatique compone, Laudes ut dent sedulas.

93. **Gatiani**, episcopi Turonensis, 16. Dec. [fol. 238 a]. Zwei AA, die wohl keiner Historia entlehnt sind.

A. Copiosae caritatis Gatiane pontifex,
Tu qui rerum perditarum gaudes privilegio,
Nobis redde, supplicamus, bona quae perdidimus,
Ut exutos gravi carne iungas caeli civibus.

A. Ave, decus Turonense, Gatiane, praesul pie,
Signum lampadis accensae Peregrinis huius viae,
Consors lucis et immensae Iungeris hierarchiae,
Da pro nobis iam propense Christo preces et Mariae.

94. **Genovefae** virginis, 3. Jan. [fol. 124 a]. Aufser einer prosaischen die A ad Magn. des Officiums Anal. XVIII, Nr. 26.

95. **Gerardi**, abbatis Broniensis, 3. Oct. [fol. 222 b]. Folgende zweifellos einer historia entnommene Bruchstücke:

A. O Gerarde, pater alme,
Gregi tuo vires palmae
Da virtutis cum bravio,
In conspectu summi regis
Ut tu pastor tui gregis.
Gratuleris consortio.

R. Alma stirpe natus miles fuit iste beatus
Christi castrorum, dux ter sex coenobiorum.
His petimus castris nos cingat et inserat astris.
V. *Quos pavit in innocentia cordis et in intellectibus manuum suarum deduxit.*

A. Miles emeritus, meritorum lumine clarus,
Ad fontem vivum sitiens plenusque dierum
Deposito fragilis tandem velamine carnis
Christi lucifluam Iesu transmigrat ad aulam.

A. Alme pater, caeli sidus, pia spes miserorum,
Ante Deum caeli fer vota precesque tuorum.

96. Gerardi, episcopi Tullensis et confessoris, ohne Datum, [fol. 111 a]. **AA** ad Magn. et Bened. aus dem Officium Anal. XVIII, Nr. 31.

97. Gerlaci, confessoris et eremitae, 5. Jan. [fol. 64b]. Die Bruchstücke seines Officiums sind mitgeteilt Anal. XIII, S. 8.

98. Germani, episcopi Parisiensis, 28. Maii [fol. 162b].

R. O Germane, pastor pie, morum virens plantula,
Summi regis te collaudant frequenter miracula,
Hostis saeva da prudenter praecavere iacula,
V. Poscas nobis apud Deum vitam prece sedula.

99. Gerulphi pueri, martyris in Flandria, 21. Sept. [fol. 196]. **A** ad Magn. der 2. Vesp. Anal. XXVI, S. 66.

100. Gisleni, episcopi et confessoris, 8. Oct. [fol. 202a]. **A** ad Magn. 1. Vesp. Anal. XIII, S. 154.

101. Godefridi comitis, confessoris, eodem die [i. e. 13. Jan. fol. 127b]. Wie es scheint aus einem Officium:

R. O quanta (Godefridus) comes gratia
Per clara fulget merita,
Qui solum per intuitum
Effugavit daemonium.
V. In Domino Deo virtutum
Ipse ad nihilum deduxit inimicum.

A. Felix dies hodierna,
In qua laetus ad superna
Ascendit Godefridus,
Cuius meritis praeclaris
Salvet nos a [cunctis] malis
Iesus, Dei filius.

102. Godolenae virginis, 5. Julii [fol. 173a]. Eine **A** ungewisser Herkunft:

A. Ave, martyr speciosa,
Christi sponsa [gloriosa],
Godolena sanctissima,
Stirpe nata generosa,
Virgo florens velut rosa,
Nutu Dei conservata,
Virgo manens immaculata
Viri per malitiam,
Post per ipsum iugulata
Et a servis es necata
Caelo tradens animam;
Unde, martyr memorata,
Nostri memor sis, beata,
Tui facientibus memoriam.

103. Goaris, presbyteri et confessoris, 6. Julii, [fol. 89b]. Zwei, wie es scheint, einem unbekannten Officium entnommene **AA**:

A. Laude Deo digna celebremus mente benigna
Hic confessoris sollemnia sancta Goaris,
Ut mereamur eum nos semper habere patronum.

A. Pastor summe Deus, nos respice propitiatus
Pro confessoris sancti virtute Goaris
Et nos custodi, cum pace tuere perenni.

104. Gregorii, papae et confessoris, 12. Martii, [fol. 94b]. Invit., zwei **AA**, ein **R** aus dem Officium Anal. V, Nr. 64.

105. Gregorii, presbyteri et martyris, 22. Dec. [fol. 119b]. Nur folgende **A**:

Martyr Gregori,
Cor adaequans ori
Vota supplicum attende
Et veri amoris in nobis ignem
tuis precibus accende.

106. Gudilae virginis, 8. Jan. 1° [fol. 61b]. Invit., eine metrische und eine prosaische **A** aus dem Offic. Anal. XXVI, Nr. 27. — 2° [fol. 126a]. **A** O pia virgo Gudila, tuis confer suffragia etc. aus demselben Officium.

107. Gummari confessoris, 11. Oct. [fol. 88b]. Eine **A**:

Ortus stirpe generosa Gummarus emicuit,
Qui virtutum speciosa Menti puer imbuit,
In spineto velut rosa Mundi falsi floruit.

Dann: Item in eius festo servetur istud suffragium:

Eia, dulcis, eia, care,
Tuis assis hic, Gummare,
Festis insistentibus,
Et hic laudes inchoare
Quos fecisti, consummare
Fac cum caeli civibus.

108. Harlindis et Relindis virginum, 6. Febr. 1° [fol. 115a]. Nur:

A. Virginis Harlindis meritis precibusque Relindis
Nunc famulis miserere tuis, bone Christe, modestis.

2° [fol. 136b]. noch folgendes **R**:

R. Castitatis margaritae,
Harlindis atque Relindis (beatae),
In corona Iesu sitae
Nitentes vero signis,
Per vos saxa
Sunt in flores versa,
Sex obsessi liberati,
Caeci, claudi sunt sanati
Divina clementia.
V. Virginis Harlindis
meritis precibusque Relindis
Nunc famulis miserere tuis,
bone Christe, in saecula saeculorum [sic].

109. Hedwigis viduae, ducissae, 15. Okt. [fol. 78a]. 1 R, 1 A und die Prosa der 1. Noct. aus dem Offic. Anal. XXVI, Nr. 28.

110. Helenae reginae, 18. Aug. [fol. 76a]. Auf drei prosaische AA folgt eine rhythmische, die sich in den Anal. IV, XVII und XVIII mitgeteilten Officien auf die Heilige nicht findet:

Haec inventrix sanctae crucis
Adimplevit opus lucis
Pio cordis desiderio,
Sacrosanctam passionem
Crucis per adinventionem
Omni venerata studio;
Gaudet ergo nunc in caelis
Dispensatrix haec fidelis
Inter angelorum milia.

111. Henrici, imperatoris et confessoris, 13. Julii, [fol. 88b]. Aufser einer prosaischen A folgende Verse:

Imperatorum speculum,
Henrice rex Al(a)manniae,
Cunctis relinquens titulum
Sanctitatis eximiae,
Prece iuvans in saeculum
Devotum tibi populum.

112. Heriberti, archiepiscopi Coloniensis et confessoris, 16. Martii [fol. 73b]. Nur eine A:

Ave, vitae dux iustorum,
Lux ad lucem confessorum,
O confessor, flos pastorum,
Heriberte, vas odorum,
Funde preces flori florum
Pro salute miserorum.

113. Hermelli martyris, 3. Aug. [fol. 223b]. Eine A ungewisser Herkunft:

Gaude, martyr o Hermelle,
Caruisti quia felle,
Iunctus nunc supernae cellae
Frueris divino melle;
Adversa nobis repelle,
Te precamur, o Hermelle.

114. Hieronymi, presbyteri et confessoris, 1° 30. Sept. [fol. 57a]. Einem unbekannten Officium gehören die folgenden Bruchstücke an:

Inv. Veneremur praeceptorem,
Christum regem gloriae,
Ieronymum qui doctorem
Providit ecclesiae.

A. In laudem Dei de caelis
Consurgat omnis fidelis
Et exsultet spiritus,
Ieronymus, mundi lumen,
Die quo caeli cacumen
Petiit emeritus,
Qui nos sancta iuvet prece,
Ut de peccatorum faece
Trahamur divinitus.

2° 9. Maii [fol. 231a], translat. A ad Magn. 2. Vesp. aus dem Officium Anal. XXVI, Nr. 40.

115. Hildegardis virginis, 17. Sept. [fol. 195b]. Folgende A, wahrscheinlich zum Benedictus und somit aus einem uns nicht erhaltenen Officium:

A. Benedictus es, Domine,
In benedicta virgine
(Hildegarde),
Cuius et habitaculum
Lustrasti per miraculum,
Quo clara [lux] apparuit,
Dum soluta carne fuit.

116. Honorati, episcopi Arelatensis, confessoris, 16. Ian. [fol. 128a]. Aus einem unbekannten Officium zwei **AA**:

A. Fulgens adest Honorati praesulis sollemnitas
Cuius virtutum fulgori solis cedit claritas,
Quo consorte caelum stupet, quo patrono terra gaudet.
Honorate, pro devotis intercede, quaesumus,
Et solutos faece carnis caeli iunge cantibus.

A. O praeclare Dei pontifex,
O pie cunctorum opifex
Te quaerentium,
Honorate, flos praesulum,
A Christo, rege gloriae,
Implorans locum veniae
Nos felici munere
Da beate vivere.

117. Huberti, episcopi et confessoris, 1° 3. Nov. [fol. 110a]. **R** O Huberte pastor pie etc. Anal. XXVI, S. 121, als **A** bezeichnet; dann die prosa l. c. p. 123; endlich folgende **A**:

O Huberte, ubertatem Morum nobis tribue,
Corporalem sanitatem Infirmis restitue
Orans summam maiestatem Pro nobis continue.

2° 30. Maii [fol. 163a], translat. Aufser einer prosaischen folgende zwei **AA**:

A. Petri clerus iucundetur
Cum laude praeconii,
(Hodie Leodium)
Praesens corpus veneretur
Praesulis eximii,
Ut eidem suffragetur
Ope patrocinii.

A. Apertum est monumentum
Gloriosi corporis,
Nullum sensit detrimentum
Vestustate temporis,
Sed illaesum est inventum
Os cum membris ceteris.

118. Hugonis, episcopi Gratianopolitani, 1. Apr. [fol. 148b].

A. O lumen ecclesiae,
Doctor veritatis,
Rosa patientiae,
Ebur castitatis,
Aquam sapientiae
Propinasti gratis,
Fundator Carthusiae,
Praedicator gratiae,
(Hugo) iunge nos beatis.

Gaude perpetuo, praedulcis, amabilis Hugo,
Tu meritis plenus fidei pietate serenus,
Illustris donis divinae cognitionis,
Mundi calcator, Christi fervens imitator,
Iustitiae forma, morum rectissima norma.
O pater, exora pro nobis mortis in hora,
Ut simus digni postrema luce beari.

119. Hugonis, episcopi Lincolniensis et confessoris, 17. Nov. 1 [fol. 72 a]. Nur eine rhythmische A (oder Hymnenstrophe?):

Ex finibus Burgundiae
Exortum claro sanguine,
Virtutum plenum gratia
Hugonem tenet Anglia.

2° [fol. 85a] drei AA, die dem Officium Anal. XVIII, Nr. 97 fremd sind:

A. Hugo [iugo] subiugatus Est a pueritia,
Sanctitate sublimatus Est virtutum gratia,
Artiorem imitatus Vitam in Carthusia,
Hinc honore(m) praesulatus Functus in ecclesia;
Admiranda decoratus Signorum potentia
Aegros sanat miseratus Et pellit daemonia.
Nostros deleat reatus Ipsius clementia
Per quem fruitur beatus Hugo caeli gloria.

A. Confessor Domini Hugo vitam angelicam gerens in terris
Speculum bonorum operum factus est mundo,
Et ideo cum Christo iam sine fine gaudet in caelo.

Die dritte A bezieht sich auf die Translatio des Heiligen, 6. Oct.

A. O Hugo, confessor Christi,
Exora pro mundo tristi,
Qui nuper translatus fuisti
In villa Lincolniae.

3° [fol. 212 b]. Eine weitere A gleichfalls unbekannter Herkunft:

A. Praecipuus meritis et sanguine clarus avorum,
Carthusiae decus fuit Hugo, semita morum,
Servet ab illicitis nos actibus atque sacrorum
Nos faciat monitis attentos eloquiorum.

120. Ieronis 17. Aug. [fol. 186 a]. Nur eine A unbestimmter Herkunft; sodann eines der eingangs charakterisierten Distichen.

A. Sancti Ieronis gloria
Clarescit laude populi,
Aeterna in memoria
Est in saeculum saeculi.

121. Ignatii, episcopi et martyris, 1. Feb. [fol. 133 a]. Eine A unbekannter Herkunft, wahrscheinlich Entlehnung:

A. Victor migrat laetabundus
Ad regnum post miserias
Christi mensus vestigia,
Quam beatus, quam iucundus
Intrat ad agni nuptias,
Mira pandunt prodigia;
Eia, ergo totus mundus
Petat fundens lacrimas
Tanti patris suffragia.

122. Inventionis capitis s. Iohannis B., 24. Febr. [fol. 141 a]. Nur eine A unbestimmter Herkunft:

Truncato in Arabia
Praecursore tumulatur
Caput eius in Aelia,
Quae Ierusalem vocatur,

Illic demum demonstratur,
Qui in specu morabatur,
Marcello cuidam monacho,
Transfertur honorifice
Ab eodem pontifice,
Qui praeerat civitati.

123. Joachim confessoris, 1° 16. Sept. [fol. 194b]. Das Inv.: Deo cuncti iubilemus etc. Anal. XXVI, S. 140. Dann:

Salve, sancte Ioachim virgini dans esse,
Sed hoc per miraculum de radice Iesse,
Te ergo devotius duximus rogare,
Preces nostras citius Mariae praesentare,
Ut ipsa de filio velit impetrare
Nos patris palatio simul corregnare.

2° 9. Dec. [fol. 220a]. Folgende A unbekannten Ursprungs:

A. O Ioachim, exsulta gaudio (magno)
Iam veteri carens opprobrio,
(Anna) uxor tua concepit (tibi) filiam,
Quae convertit legem in gratiam.

124. Iodoci, presbyteri et confessoris, 13. Dec. [fol. 53b].

A. Exsultet caelum laudibus,
Resultet terra plausibus,
Divi(ni) Iudoci merita
Festa declarant inclita,
Qui iunctus caeli civibus
Triumphat in caelestibus.

Inv. Regi totius gloriae
Iucunde iubilemus,
Cum iubilo laetitiae
Iudocum invocemus.

A. O Iudoce, miserorum
Portus et refugium,
Medicina languidorum
Ad te dirigentium
Vota sua, da suorum
Postulata cordium.

Diese Bruchstücke, augenscheinlich einem Reimofficium entlehnt, gehören zu keinem der drei Officien Anal. XXVI, 49, 50 und 50b.

125. Iohannis, archiepiscopi Eboracensis, Beverlaci, 7. Maii [fol. 80b]. Nur eine A, ob aus einem Officium?

Ave, doctor nobilis,
Praesul Eboraci,
Dux vitae laudabilis,
Tutor Beverlaci,
Erue nos precibus
Ab hoste fallaci,
Salvans a carceribus
Infernalis laci.

126. Iohannis et Pauli martyrum, 29. Iunii [fol. 97b.], eine prosaische A; dann folgendes

R. Virtutum pannis oratio sancti Iohannis
Et Pauli nudos decoret faciens mage sudos;
V. Iohannes, Paule, nos vestrae iungite aulae.

127. Iohannis, prioris regularium, 10. Oct. [fol. 240b].

A. Iohannes sanctissime,
hospes gratiarum,
Oppressis refugium,
fons deliciarum,
Supplicantem populum
redde Deo carum,
Ut post mortem habeat
visum Dei clarum.

Pater amantissime,
gemma confessorum,
Rutilas ut lucifer
in coetu sanctorum,

Nos ascribe supplices
sorti beatorum
Et fac nos participes
gaudii caelorum.

128. Iohannis, Reversionis de exsilio 1° 3. Dec. [fol. 115 b]. A Christus suum discipulum etc. Anal. XXVI, S. 160.

2° 26. Sept. [fol. 198 a]. Folgendes R nachgetragen, das a. a. O. fehlt:

R. Iohannes [apostolus] proscriptus exsilio,
Destitutus undique humano exsilio [l: auxilio],
Cum esset in spiritu die sub dominico,
Relevatur Dei visione caelestique colloquio.
V. Hic dum apud Ephesum Docet evangelium,
Ob fidei constantiam Relegatur ad insulam.

129. Iosephi, nutricis Domini et confessoris, 19. Martii, 1° [fol. 94 b]. Folgende Teile eines unbekannten Officiums:

Inv. Collaudemus adorando Iesum, Dei filium,
Qui Mariam desponsando Ioseph dat consilium.

R. O magna viri sanctitas,
O Ioseph alma dignitas,
O digna laude castitas,
Mentis carnisque puritas,
Quam summa Dei bonitas
Elegit et aeternitas;
V. In Ioseph larga pietas
Fulgebat et humilitas.

2° [fol. 145 b]. Zwei AA, von denen die erste aus den AA 1, 2 und 5 der 1. Vesp. des Officiums Anal. XXVI, Nr. 61, zusammengesetzt ist; die zweite besteht aus der 5. A ad Laudes, Anal. XXVI, S. 174, und der folgenden A (ad Benedictus?):

A. Nazarenus Iesus dictus
Sit rex clemens benedictus,
Qui Ioseph de domo David
Visitando coronavit
Sponsum Mariae regium,
Suum dulcem nutricium,
Dans illi pacis oscula
Per saeculorum saecula.

130. Irmgardis virginis, 4. Sept. [fol. 191 a]. Folgende als A bezeichnete Verse, die indes auch einer Sequenz entnommen sein könnten:

A. O Irmgardis, virgo Christi,
Hoc a Iesu meruisti
Tuis sanctis precibus:
(Quod) qui te quaerunt corde puro
Illos(que) salvas in futuro
Tuo adiuvamine.

131. Irminae virginis, abatissae Trevirensis, 24. Dec. [fol. 119 b]. Zwei AA, die um so mehr auf die Existenz eines Reimofficiums schliefsen lassen, als die zweite augenscheinlich eine A ad Magn. ist:

A. Filiae Sion, plaudite,
Festum diem ducite
Regis regum pro gloria
In Irminae memoria,
Quae virgo stirpis regiae
Regem dilexit gloriae.

A. Magnificat Dominum
Angelorum et hominum
Nostra devota anima
In venerenda Irmina,
Quam et hic magnificasti
Et in caelis coronasti.

132. Iulianae, virginis martyris, 16. Febr. [fol. 139 b]. Eine A und ein R die sich in den Officien. Anal. XXVI, Nr. 64 und 65 nicht finden:

A. Iuliana, virgo grata,
Afflictorum advocata
Et adiutrix, sis rogata,
Ut defectus et peccata
Per te nobis sint ablata.

R. Instantes laudi Iulianae nos, Deus, audi,
In qua magna . . . . , qui potens es, operaris,
Ut fragilis sexus nulla formidine flexus
A te vellatur, sed et ense prius moriatur.
V. In cuius festo nobis [pie] semper adesto
Nosque post cursum [huius] vitae trahe sursum.

133. Iuliani, episcopi Cenomannensis, confessoris, 27. Ian. [fol. 68 b]. Folgende als A bezeichnete Zeilen, die indes augenscheinlich nicht liturgisch sind und daher kein Reimofficium anzeigen:

Hospes Christi, Iuliane,
Fundo preces tibi mane,
Ut me velis conservare
Atque tecum provocare
In tuo hospitio.

134. Ivonis, presbyteri et confessoris, 19. Maii 1° [fol. 79 a]. Drei AA aus dem Officium Anal. XIII, Nr. 67. — 2° [fol. 160 b]. Zwei AA, die in den vier Anal. XIII mitgeteilten Officien nicht vorkommen; die zweite scheint nicht liturgisch zu sein.

A. O decus Britanniae,
Laus advocatorum,
Assertor iustitiae,
Regula iustorum,
Vera lux ecclesiae,
Exemplar bonorum
Dux misericordiae
Ivo, forma morum,
Te canentes hodie
In valle dolorum
De faece nequitiae
Ad statum iustorum
Reduc dono gratiae,
Ut cum electorum
Numero et [l: in] requie
Iungamur polorum.

A. [O] confessor Dei mitis
Et sedator magnae litis
Semper cum iustitia,
Ivo, per amorem Christi
Advocatus tu fuisti
Detestando vitia,
Pauperum tu pie causas
Direxisti propter pausas;
Divitum (tu) sprevisti dona
Cunctaque terrena bona
Simul transitoria.
Nobis [l: Mihi] vero advocatus
Sis in morte dum citati [l: citatus]
Fuerim(us) peremptorie,
Ut iudex mitigetur
. . . . detur(que)
Corona victoriae.

135. Kanuti, ducis Slaviae [!] et martyris, 7. Ian. [fol. 87 a]. Eine A, die dem Officium Anal. XXVI, Nr. 67 fehlt:

A. Ave, martyr, dux Danorum,
Kanute, qui proditorum
Armis saevis nectus es,
Nos expertes peccatorum
Hinc ad sedes fac polorum
Scandere, quo vectus es.

136. Kanuti, regis Daciae et martyris, 10. Iulii, 1° [fol. 87a]. Ein R, welches in dem Officium Anal. XXVI, Nr. 68 fehlt:

R. O felix Kanute,
Iam de tua gloria secure,
Nostris miseriis curam impende,
Per Christum excusa
Mala, quae fecimus,
V. Et obtine bona,
Quae poscimus.

2° [fol. 175a]. A Ave, martyr praecipue etc. Anal. XXVI, S. 194.

137. Karoli, imperatoris ac confessoris, 28. Ian. [fol. 87a]. Zwei AA aus dem Officium Anal. 25, Nr. 66.

138. Katharinae, virginis et martyris, 25. Nov. [fol. 106a]. Zwei AA aus dem Officium Anal. XXVI, Nr. 69.

139. Kentigerni, episcopi et confessoris, ohne Datum [fol. 127a]. Folgende zwei AA, die dem Officium Anal. XXVI, Nr. 76 fehlen:

A. Eia, laudes decantemus,
Iubilemus Domino,
Kentigernum venerantes
Laudum cum praeconio.

A. Sacrosanctam Kentigernus
Servans parsimoniam
Fame, siti et algore
Eius pavit animam,
Dum in aquis decantaret
Frigidus psalterium
Ac quatriduano cibo
Foveret corpusculum.
Ipsum omnes proclamemus
Cum precum instantia,
(Ut) de mortis terrore ducat
Nos ad caeli gaudia.

140. Kunegundis, virginis ac imperatricis, 3. Martii [fol. 90b]. Zwei AA unbekannter Herkunft:

A. Castitatis florens rosa,
Kunegundis, nostra prosa
Devotis tuis precibus
In Christi sonet auribus.

A. O claritatis speculum
Totum illustrans saeculum,
Tibi radius solaris
Procedenti ad altaris
Sacrificium ministrat
In manus tegumento;
Dulcis, nostrum memento.

Dann die beiden AA ad Magn. aus dem Officium Anal. XXVI, Nr. 77.

141. Kunerae, virginis et martyris, 12. Iun. et 28. Oct. 1° [fol. 114 a]. Eine **A** eines unbekannten Officiums:

A. O superni regis
Sponsa laetabunda,
O devotae gentis
Cella praelucida,
O Kunera splendida,
Rubens instar rosae,
Sis subventrix sedula
Gentis onerosae.

2° [fol. 166 a]. Folgende Verse, als **A** bezeichnet:

A. Kunera, virgo nobilis,
Pauperum solamen,
Nobis peccatoribus
Sis sedulum iuvamen.

142. Ladislai regis, 27. Iunii. [fol. 169 b]. **A** 5. der Laudes und **A** ad Magn. der 2. Vesp. des Officiums Anal. XXVI, Nr. 78.

143. Lamberti, episcopi et martyris, 17. Sept. [fol. 100 b]. **A** ad Magn. und Invit. aus dem Officium Anal. XXVII, Nr. 79.

144. Lanceae Domini, feria sexta post octavam paschae [fol. 51 a]. Inc.: In splendore fulgurantis hastae etc. Fünf **AA** und 2 **RR** aus dem Reimofficium Anal. V, Nr. 7.

145. Leocadiae virginis, 9. Dez. [fol. 244 b]. Folgende Verse unbestimmter Herkunft:

Leocadia beata,
Virgo Christi demonstrata,
Dure nimis macerata,
Carcere sed liberata
Sine poena graviore,
Poscimus, ut pio more
Nostra modo sis adiutrix
Et adversus mala tutrix,
Qua virtute potiamur
Et salute perfruamur.

146. Leodegarii, episcopi et martyris, 2. Oct. [fol. 199 a]. **R** O benigna Dei semper etc. Anal. XVIII, S. 118. Dann:

A. Testis o Domini, Leodegari, famulos nunc
Et semper meritis, precibus (que) tuearis opimis,

wo V. 1 wahrscheinlich zu lesen: famulos nunc Leodegari.

147. Leonhardi confessoris, 6. Nov. [fol. 104 b]. Alles prosaisch aufser folgender **A**:

Sacra Leonhardi recolentes festa beati
Nomen [Christe] tuum laudemus, quem tibi carum
In terra signis extollis, in aethere donis,
Cuius nos meritis a cladibus eripe cunctis.

148. Leopardi martyris, Aquisgrani quiescentis, 30. Sept. [fol. 91 b].

Exsultemus omnes in Domino
Spiritali iucunditate
In beati Leopardi
Veneranda sollemnitate,

De cuius martyrii gloria
Caelestis congaudet curia.

Das Stück, welches in der Hs. keine Bezeichnung trägt, scheint wohl am ehesten ein Introitus auf die Melodie „Gaudeamus omnes" zu sein. Dann folgt:

R. Nobili stirpe progenitus
Fuit in urbe Romana
Beatus Leopardus;
Hic aetate sub tenera
Plenus erat Dei gratia,
V. Pulchra facie,
Eleganti corpore.

149. Liborii, episcopi et confessoris, 23. Iulii [fol. 108b]. Die hier mitgeteilten Verse sind keinem Officium entlehnt, sondern bilden die Schlufsstrophe der Sequenz: Eia militemus Deo, Kehrein Nr. 638.

150. Livini, episcopi et martyris, 12. Nov. 1° [fol. 211b]. Invit.: Personis trinum etc. aus Anal. XXVI, Nr. 88. Aufserdem A ad Magnif. in 2. Vesp. Anal. XXVI, S. 289.

2° [fol. 226b]. Folgende Verse, die eher der Schlufs einer Sequenz zu sein scheinen:

Levine martyr nos praeclare
Prece tua tueare
Ab aeterno taedio
Facque Christum nos amare,
Ut dignemur iubilare
In perenni gaudio.

151. Lubentii, presbyteri et confessoris, 6. Febr. [fol. 136a]. Drei AA aus dem Officium Anal. XXVI, Nr. 89.

152. Ludgeri episcopi, 26. Martii et 3. Oct. 1° [fol. 59a]. Invit. und 2 RR aus dem Officium Anal. XXVI, Nr. 91. — 2° [fol. 199a]. R 3 der 3. Noct. vgl. ebenda.

153. Ludmillae viduae, 15. Sept. [fol. 194b]. A ad Magn. 2. Vesp. Anal. V, S. 198.

154. Ludovici, episcopi et confessoris, 19. Aug. [fol. 66a]. Invit., 2 RR, 2 AA aus Anal. XXVI, Nr. 92.

155. Ludovici, regis Franciae, 25. Aug. 1° [fol. 71b]. Eine A aus Anal. XIII, Nr. 71. Dann:

(O) felix corona Franciae
Ludovici virtutibus,
Cuius corona gloriae
Fulget in caelestibus.

O vir egregie,
Quondam rex Franciae,
Ludovice pie,
Cum rege gloriae
Triumphas hodie
Pro pace, requie
Regni, ecclesiae
Christum deprecare.

Hierauf folgen nach einer prosaischen die AA Ludovice rex Francorum und O martyr desiderio, Anal. XIII, S. 187. — 2° [fol. 87b]. A Magnificat miraculis etc. Anal. XIII, S 187.

156. **Lupi**, episcopi Trecensis et confessoris, 29. Iulii [fol. 57 a]. Folgende Bruchstücke eines unbekannten Officiums:

Inv. In Christo Iesu
iubilat ecclesia,
Qui sanctum Lupum
vexit ad caelestia.

R. Lupi sancti sollemnia
recolamus digne
Eiusque insignia
replicantes pie,
Quoniam tripudiat
in caelis sine fine.
V. Nomen eius scriptum
datur astris et est benedictum.

R. Lupe, sancte pontifex,
Nostrae salutis opifex,
Succurre nobis miseris
Tuis cum auxiliis,
Ut mereamur perfrui
Gaudiis aeternis.
V. Hoc cito da munus,
qui regnas trinus et unus.

A. Sursum corda suscitentur
In laudum praeconia,
Ut condigne venerentur
Sancti Lupi sollemnia.

157. **Luthardi**, comitis Cliviensis et confessoris, 15 Sept. [fol. 88 b]. A Salve, sancte pater etc. aus dem leider unvollständigen Officium Anal. XXVI, Nr. 95.

158. **Macarii**, Alexandrini abbatis, 2. Ian. [folg. 124 a]. Aus einem sonst unbekannten Officium:

R. O praeclara caeli stella,
Machare pater, seda bella,
In eremo quae patimur,
Ignis ardet, mordet serpens,
Gravat labor, aret torpens
Mens, Amalech insequitur;
V. Duc ad montem visionis,
Terram ad promissionis,
Supernam Ierusalem.

A. Gaude, cultor eremi,
Qui virtute Domini
Supplantasti vitia,
Mundum et daemonia;
Per te lapsos erigat,
Per te vagos dirigat,
Per te nostra vulnera
Sanet Deus omnia.

159. **Maccabaeorum**, 7 fratrum martyrum, Kal. Aug. 1° [fol. 90 a]. Neben der Collecte nur folgendes:

Viri fortes Maccabaei
Pro servanda lege Dei
Dura corporis pati,
Ecce, sunt parati,
Septiformis gratia
Spiritus induti
Certant pro iustitia
Caelitus adiuti.

2° [fol. 181 b]. Drei weitere AA:

A. Viri fortes Maccabaei
Pro servanda lege Dei
P a t i dira corporis
Tormenta sunt p a r a t i.

A. O martyrum primitiae,
Sancti Maccabaei,
Pro zelo iustitiae
Strenui Iudaei,
Mirae patientiae,
Viri magnae spei,
Impetretis gratiae
Nobis donum Dei.

A. Consummatis filiis
Confecta suppliciis
Mater migrat ad coronam
Cunctis post se laudis bonam
Relinquens materiam
Et exemplum forte
Merendi perpetuam
Vitam brevi morte.

160. **Machuti**, episcopi et confessoris, 15. Nov. [fol. 73 a]. Vier als AA bezeichnete Distichen, zum Teil dem Hymnus des Fortunatus Anal. XI, Nr. 365 entlehnt und mit Fehlern versehen, die hier belassen:

Inter Christicolas, quos actio vexit ad astra
  Pars tibi pro meritis magne, Machute, pater.
Quidam caecus venit, rapuit palpando salutem,
  In mediis tenebris fulsit aperta dies.
Alius quidam veniens, dum veherent membra sancta feretro,
  Subtractum meruit caecus habere diem.
Compedibus validis alter manicisque ligatus
  Mox tetigit peplum, ferrea vincla cadunt.

161. Marcellini presbyteri et Petri exorcistae, 2. Iunii [fol. 164 a]. Zwei **AA** ad Magnificat und ad Benedictus aus einem unbekannten Reimofficium, wahrscheinlich aus Seligenstadt.

A. Magnificet virtutum Dominum
Angelorum chorus et hominum,
Cuius dedit consortem gratia
Marcellino Petrum in gloria,
Pari gaudent triumpho gemini
Triumphantes sub ictu gladii.

A. Benedictus sis verus oriens,
Qui salutem a patre prodiens
Operaris mundi sub termino
Pari binos donans martyrio,
Quorum sacris astantes laudibus
Sine fine iuvemur precibus.

162. Marci evangelistae, 25. Apr. [fol. 153 a].

A. Evangelista summi regis,
  Nos dita cordis opibus,
Memento, Marce, tui gregis
  Supernis reple dapibus,
Doctrinam doce verae legis
  Et attrahe caelestibus.

163. Margaretae, virginis et martyris, 13. vel 30. Iulii, 1° [fol. 97 b]. Nach dem Invitatorium:

Virginum sponso, iubilemus Iesu Christo hodie,
Suo quo sacro (sanctam) Margaretam sociavit thalamo.

folgt die **A** ad Magn. 2. Vesp. aus dem Officium Anal. XXVIII, Nr. 3. Hierauf ist folgendes nachgetragen:

Ave, virgo, Christi sponsa,
Ave, Deo praeelecta,
Sanctissima Margareta,
Perfer nostra clemens vota
In[tra] thalami secreta,
Quo cum sponso gaudes laeta.

Inv. Mentes pronae votis laetae
  In agone Margaretae
    Modulantes iubilent.

2° [fol. 176 a]. **A** ad Magnif. aus dem Officium Anal. XXVII, Nr. 3.

164. Mariae Aegyptiacae, martyris paenitentiae, 9. Apr. 1° [fol. 95 a]. **A** ad Magn., Invit., und 2 **AA** aus dem Officium Anal. XXIII, Nr. 8; dann:

A. O Maria, mater pia,
  Paenitentium quae es via
  Supplicantes die isto
  Nos commenda Iesu Christo,

Qui te claram virtutibus
Locavit in caelestibus.

2° [fol. 150a]. R 3 der 3. Noct. aus demselben Officium, Anal. XXVIII, Nr. 8.

165. Mariae Iacobi, scilicet minoris, matris, 2. Iulii [fol. 96b]. Die A ad Mag. Anal. XVI, S. 151 und die A: Nomine, quo gaudes etc. Ibid. p. 150.

166. Mariae Iacobi et Mariae Salome, die translationis, 25. Maii [fol. 96b]. A ad Mag., AA 1 und 2 der 1. Noct., A ad Magn. 2. Vesp. des Offic. Anal. V, Nr. 25. Dann:

A. O felix prosapia
Ex regali germine
David propagata,
Beata Provincia
Sub Mariae nomine
Stellis illustrata,
Digne gaudes, villa maris,
Quae duabus filiabus
Annae venustaris.

167. Mariae Magdalenae, translationis, 20. Martii [fol. 146a]. Eine A aus unbekanntem Officium, aus der zugleich die Heimat desselben zu erkennen ist:

A. Gaude prole, Bethania,
Gaude matre, Marsilia,
Urbs Aquensis, Provincia
Per Magdalenam credula;
Veseliace, iubila
Fruens eius praesentia.

168. Mariae Salome, matris Iohannis ac Iacobi maioris, 22. Oct. [fol. 97a]. A Virginei floris mater etc., R Sollemni festo etc., A Nomine, quo gaudes etc. A Eia, Maria, vale etc. alle Anal. XVI, S. 150.

169. Marthae virginis, hospitae Christi, 29. Iulii [fol. 99a]. Alles prosaisch oder nicht-liturgisch bis auf das Inv. des Officiums Anal. XXVII, Nr. 20.

170. Materni, episcopi et confessoris, 14. Sept. [fol. 78b]. Drei AA aus dem Officium Anal. XXVIII, Nr. 21.

171. Matthiae apostoli, 24. Feb. [fol. 94a]. Drei prosaische AA und ein Invit. in Hexametern aus einem sonst prosaischen Officium.

172. Maturini confessoris, 1. Nov. [fol. 208b]. Die folgenden Verse, die keine Bezeichnung tragen:

Confessor magnifice,
Sancte Maturine,
Dux hominum,
Cuius meritis mirifice
Curantur energumeni,
Qui repellis mirifice [!]
Malorum fraudes spiritum,
Te rogamus, alme pater,
Ora pro nobis Dominum,
Ut purgati gratifice
Prorsus a labe criminum
Vivamus beatifice
Post huius vitae terminum.

173. **Mauritii** ac sociorum martyrum, 22. Sept. [fol. 101 a]. **A** ad Magn., Invit., **R** 3 Noct. 2 aus dem Officium Anal. XXVIII, Nr. 22.

174. **Maurorum** martyrum, 1° 15. Oct. [fol. 92 a]. **A** ad Magn., Invit., **R** 3 Noct. 3, **A** ad Bened. aus dem Officium Anal. XXVI, Nr. 26.

2° 25. Junii [fol. 169 a], translat. Das **R**: Transfert Anno castigatus etc. Anal. XXVI, S. 78, aber als **A** bezeichnet.

175. **Maximi**, episcopi Regiensis, 27. Nov. [fol. 236 b]. Folgende Teile einer Historia:

R. Virtutum signis resplendens pastor herilis
Reddidit incolumes fidei medicamine plures,
V. Vir pius et mitis rivos stillans pietatis
Undique debilibus mellifluis precibus.

A. Ave, gemma sacerdotum, ave, sidus aureum,
Hierusalem inter cives refulgens ut lucifer,
Audi preces, audi vota, suscipe praeconia
Et caelorum nobis regna obtine perpetua.

A. Stella fulgens matutina inter caeli lumina,
Veri solis illustrata, o Maxime, gloria,
Residentes mortis umbra Adae culpa visita
Lumen eis impetrando et pacis remedia.

176. **Mechtildis** virginis, ohne Datum [fol. 221 a]; eine **A**: Gloriosa iam per orbem etc. entlehnt aus Anal. XVIII, Nr. 57.

177. **Meinulphi**, diaconi et confessoris, 1° 5. Oct. [fol. 102 a]. Aus einem verlorenen Officium:

R. Magnis Meinulphum attollamus laudibus
Pravitatis nostrae purgatis erroribus,
Ut in auribus caelestium
Gratae sint voces psallentium.
V. Non est speciosa laus in ore peccatorum.

Item Alleluia Missae.

Confessor pretiose Meinulphe,
Precibus tuis nobis suffragare
Et pro tuo grege Deum deprecare.

Ex sequentia.

Hunc patronum veneremur,
Dulci voce modulemur
In eius sollemniis,
Apud Christum sublevemur,
Ne damnemur, ut meremur,
Ipsius suffragiis.

2° 26. Sept. [fol. 197 b]. Hier wird noch das folgende **R** nachgetragen

R. Petra scissa monumenti
Signo docet evidenti
De sepulcro transferendas
Corporis reliquias
In sanctorum consortium
In salutem omnium.

V. Congaudet populus,
Dum exsultant caelitus
Ossa humiliata.

178. Melchiadis, papae et martyris, 10. Dez. [fol. 244 b]. Die folgenden Verse ohne Bezeichnung erinnern eher an ein Reimgebet, denn an eine **A** aus einem Officium:

Ave, papa gloriose,
Pascens tuos virtuose
Per virtutum meritum,
Quem nec poenae dolorosae
Nec blanditiae dolosae
Vicerunt carnificum,

Superans victoriose,
Quidquid es iniuriose
Passus per martyrium,
Spreto quo laboriose
Mox ad vitae gaudiosae
Transisti consortium.

179. Mildrethae virginis, 13. Julii [fol. 240 a].

Gaude, virgo gloriosa.
In Christi tui gloria,
Mildretha benignissima,
Proles regum clarissima,
Merciorum margarita,
Cantuariae corona,
Totius Angliae stella
Radians et trans maria,
Fave cunctis prece pia.

180. Monicae viduae, 4. Maii et 9. Apr. [fol. 115 a]. Die beiden an diesem Ort mitgeteilten Strophen scheinen eher Bruchstücke (Schlufs) einer mir unbekannten Sequenz zu sein:

Gaude, mater tantae lucis,
Augustini, nostri ducis,
Doctoris eximii,
Parens carne, sed plus corde
Tuo fletu dum a sorde
Lavatur exitii.

Tu pro nobis Deum ora,
Ut extrema mortis hora
In matre catholica
Fide recta fixi stemus,
Nato tuo corregnemus,
O beata Monica.

181. Monulphi et Gundulphi fratrum, episcoporum ac confessorum, 16. Iulii, [fol. 88 a]. **R** 2 der 1. Noct. aus dem Officium Anal. XXVIII, Nr. 26.

182. Moysetis, episcopi et confessoris, 7. Febr. [fol. 137 a]. Zwei **AA** unbestimmbarer Herkunft; vgl. aber weiter oben Nr. 37.

A. Patris sancti Moysetis
Memoriam recolamus
Et auxilii divini
Tamquam veri peregrini
Patriam repetamus.

A. Salve, confessor inclite,
Moyses beatissime,
Caelesti fulgens schemate,
Qui facis Christo credulam
Saracenorum gentem asperam.

183. Nicetii, episcopi Trevirensis (depositio), 5. Dec. [fol. 116 a]. Aufser einer prosaischen folgende **A**:

O Niceti, pater sancte,
Nos ab hoste supplantante
Et ab omni peste mala
Tuae tege precis ala
Et a pestilentia.

184. Nicolai, episcopi et confessoris, 6. Dec. [fol. 93a]. Die beiden AA O pastor aeterne etc. und Copiosae caritatis etc., die keinem Reimofficium entlehnt sind, sondern in dem gewöhnlichen, im übrigen prosaischen Officium sich finden.

185. Niniani, episcopi Scotici, 16. Sept. [fol. 195a]. R der 2. Vesp. des Officiums Anal. XXVII, Nr. 31: Nos qui sumus involuti etc. mit folgender Abweichung: 2, Deviantes et imbuti.

186. Noytburgis virginis, in vigilia omnium sanctorum [fol. 56b]. Folgende Teile eines leider unbekannten Officiums:

Inv. Ut pateant multis Noitburgis culmina sanctae,
Hymnemus cuncti Domino, qui contulit ante.
[A]. El sibi praetendit caelos, stellas quoque pandit,
Non hunc offendit, ideoque per aethera scandit.
[A]. Christo cantate, mihi congaudete, fideles,
Ipsum laudate dantes laudes Danielis.
R. O pia Noitburgis, fallentes impetus urge,
Sponso, quo frueris, pro nostro robore surge,
Urbs es cunctorum de mundo tribulatorum,
V. Ergo servorum semper miserere tuorum.
Item. Omnibus invicta Noitburgis sit benedicta,
Nam mundum vicit, merito Dominum benedicit,
Ad thronum vecta, quia fecit hic opera recta.

187. Odiliae virginis, 13. Dec. [fol. 109b]. Ob die mitgeteilten AA einem Officium entlehnt sind, ist mindestens zweifelhaft. Die erste derselben steht im Hortulus animae, vgl. Mone III, 468; die zweite ist eine Umbildung der A auf Apollonia, Mone III, 204:

Christi virgo egregia,
Pro nobis sta Odilia,
Funde preces ad Dominum,
Ne pro reatu criminum
Vexemur morbo luminum.

Hiezu noch das Invitatorium:

Magnum regem Christum, sponsum
adoremus virginum,
Qui beatae Odiliae
dedit vincere saeculum.

188. Odulphi, presbyteri et confessoris, 12. Iunii. 1° [fol. 60a]. Invit. und 1. A aus dem Officium Anal. XXVIII, Nr. 35. Dann Strophe 1, 3 und 4 aus dem Hymnus Anal. XI, Nr. 188, wobei 1, 1 geändert ist in: Ave, Odulphe, sanctorum, 1, 3 in: Lux vera gentis Frisiae.
2° [fol. 89b]. Zwei Strophen aus demselben Hymnus, dann:

A. Laborum dura series
Coronae fit materies,
Odulphum Deus coronavit,
Nam legitime certavit.

189. Onufrii eremitae, 11. Iunii [fol. 165b]. Nur folgende Verse ohne Bezeichnung:

(O) beate pater Onufri,
Tuo semper assis gregi,
Tui sumus, o patrone,
(Ut) ad paradisi gaudia
Perducamur ad gloriam.

190. Osithae, virginis et martyris, 4. Iunii [fol. 223a]. Folgende Teile eines uns nicht erhaltenen Officiums:

A. O flos virginum Anglorum,
Ositha, precantibus
Placa regem angelorum
Pro tuis supplicibus.

R. Ad tyrannum
Ositha trahitur
Et de lege
sua conquaeritur,
Clamans Christum
cervice plectitur.

V. Caelum subit,
dum sanguis funditur,
Christo vivit,
dum mundo moritur.

A. Virginis corpus erectum
Baiulando manibus
Virtute divina sectum
Caput firmis gressibus
Ad apostolorum templum
Properat, virginibus
Nobile praebens exemplum
[Eam] imitantibus.

191. Osmundi, episcopi et confessoris, 3. Decemb. 1° [fol. 84b]. Collecte und eine A, mitgeteilt Anal. XIII, S. 7. — 2° [fol. 116a]. Dieselbe A nochmals.

192. Oswaldi, regis et martyris, 5. Aug. [fol. 84a]. Nur eine A, die dem Officium, Anal. XIII, Nr. 81, fremd ist:

A. O martyr ineffabilis,
Oswalde, testis indomabilis,
Hic te dies terris exuit
Et cum triumpho in senatu caeli recondidit.
Intercede pro nobis in caelis,
Qui post te suspiramus in terris.

193. Ottonis episcopi, 2. Iulii, [fol. 171b]. A 1. Noct. 1. aus dem Officium Anal. XXVIII, Nr. 37, sowie eine zweite mit dem Anfange: Gens Pomerana laetetur.

194. Pantaleonis martyris, transl. 6. Febr. [fol. 136b]. Nur folgende als A bezeichnete Verse ungewisser Herkunft:

Vox de caelis docet dona,
Quibus martyr cum corona
Praenitet in praemio,
Pantaeleimon vocatur,
Liberator multis datur
Caelo gaudet pervio;
Quo patrono liberetur,
Liberata conservetur
[Praesens] nostra contio.

195. Patriarcharum et prophetarum, 6. Oct. [fol. 82a]. Aufser zwei Kollekten folgende zwei AA:

A. Vos quoque, sancti patriarchae
Et prophetae, poscite
Nobis a Deo indulgentiam,
Puram conscientiam
Et sanctam perseverantiam
Vitamque aeternam.

A. Patriarchae cum prophetis,
Ante thronum vos gaudetis
Agni Dei, quem amastis
Atque mundo prophetastis
Nasciturum virgine,

Rogo vestram sanctitatem,
Ut ad Dei claritatem
Preces vestrae me perducant,
Nec me mala hic seducant,
Quae latent in homine.

Letzteres ist aber keine Antiphon, sondern augenscheinlich ein Bruchstück aus einem Reimgebet. Ein Reimofficium de patriarchis ist deshalb hier nicht anzunehmen.

196. Paulae viduae, 26. Ian. [fol. 131 b]. Eine A Eia, mater, nos agnosce etc., dem verbreiteten Hymnus der hl. Elisabeth entlehnt. Vgl. Mone III, S. 286.

197. Pauli, primi eremitae et confessoris, 10. Ian. [fol. 53 a]. Invitatorium:

Iubilemus eremitarum Domino,
Qui Paulum ab eremo
Iunxit caeli gaudio.

A. O Paule, pater eximie,
Eremitarum primitiae,
Tu sanctitatis speculum,
Vanum fugasti saeculum,
Te pastum esca caelica
Caterva (Lies Cors?) transvexit angelica
Cum choris apostolicis,
Cum coetibus propheticis;
Nos auctos tuis precibus
Adiunge caeli civibus.

Diese Bruchstücke finden sich nicht in den beiden, in diesem Bande mitgeteilten Officien des Heiligen, scheinen also einem dritten Officium entlehnt.

198. Paulini, diaconi et martyris, 4. Maii [fol. 55 b]. Folgende Bruchstücke eines unbekannten Officiums:

Invitatorium.

Iubilemus exsultando
Summo regi Domino
Cum Paulino venerando,
Martyre sanctissimo.

R. Christi levita maxime,
Nobis auxiliare,
Pauline, martyr optime,
Nos regere dignare,
Pater, a malis intime
Nos stude liberare,
V. Ut tibi devotissime
Possimus inclinare.

A. Habentibus fiduciam
In te, Pauline maximam
Deposce nobis veniam
Apud Dei clementiam,
Ipsius ut per gratiam
Vitam ducamus optimam,
Qua relucremur patriam,
Caelestem quoque gloriam.

R. Cursum suum consummavit
Et accepit bravium,
Martyr miles subintravit
Almi regis atrium,
Ubi nimis exsultavit
Cernens Dei filium,
Sanctus, sanctus triplicavit
Confitendo Dominum.
V. Cum Paulinus exspiravit,
Prompsit dulce canticum.

199. Petri Caelestini papae V. et confessoris, 19. Maii [fol. 74 b]. A ad Bened. et Magn. in 2. Vesp. aus dem Officium Anal. XXVIII, Nr. 46; dazwischen mehrere Strophen aus den Hymnen Anal. IV, Nr. 414 und 417.

200. Petri, episcopi Tarentasiensis, 8. Maii [fol. 157 b]. AA ad Magn. 1. Vesp., R 2 Noct. 2., A ad Magn. 2. Vesp. aus dem Officium Anal. XXVIII, Nr. 49.

201. Petri, martyris O. Domin. 29. Apr. [fol. 90a]. **AA** ad Magn. ex. 1. et 2. Vesp. aus dem Officium Anal. XXVIII, Nr. 48.

202. Pharahildis virginis, Idus Ian. [fol. 234a]. Invit., ein **R** und vier **AA**, von denen zwei zu einer verschmolzen sind, aus dem Officium Anal. XIII, Nr. 83.

203. Pirmini episcopi, 2. Nov. [fol. 209a]. Folgende Verse ohne Bezeichnung:

Gaude, felix ecclesia,
Quae parturis tot pignora,
Quae Deo canunt carmina
In caelesti hierarchia.
Ex quibus est (beatus) Pirmin[i]us,
Cuius nos festum colimus,
Non minor, sed eximius,
Ut credimus,
Cuius doctrina aurea
Tota fulget provincia;
Cuius odor dum fraglabat,
Omnes fide confortabat.
Cuncti cui proclamamus:
Hoc qui die te laudamus,
Sancte Praesul (Pirmine) nos tuere,
Duc(que) ad fontem lucis verae.

204. Potentini, Felicii ac Simplicii martyrum, ohne Datum [fol. 127a]. **A** Surge martyr Potentine etc. Anal. XIII, S. 220; **A** Viri fortes et decori etc., ibid. p. 219; **A** Ad instar carbunculi etc., ibid. p. 217.

205. Praecordii, presbyterei et confessoris, 1. Febr. [fol. 237a]. Translat. Eine **A** unbestimmter Herkunft:

A. Sume decus proprii, Precorde beate, triumphi,
O sacer, aeternis par super astra choris;
Respice devotam festiva laude catervam
Propitiumque tuis redde Deum famulis.

206. Praesentationis B. M. V., 20. Nov. [fol. 213b]. Zwei **AA** und zwei **RR** aus dem Officium Anal. XXIV, Nr. 25.

207. Priscae, virginis et martyris, 18. Ian. [fol. 129b]. Zwei **AA**, von denen mindestens die letztere entlehnt ist:

A. Ave, Prisca Deo digna,
Virgo dulcis et benigna,
Ave, martyr pretiosa,
Felix valde et formosa,
Posce nobis gaudia,
Quae possides cum gloria.

A. Solaris dum volvitur orbita,
Votiva recurrunt festa,
In quibus et Domini
recitantur magnalia,
Et sanctae Priscae
retractantur merita.

208. Procopii abbatis, 3. Iuli [fol. 172b]. Folgende **A** unbekannter Herkunft:

O Christi confessor egregie,
Lumen praeclarum ecclesiae,
Nostrae deliciae,
Flos et decus Bohemorum,
Gemma et salus
Procopiensium monachorum,

Procopi beatissime,
Iunctus hodie
Coetibus angelorum,
Ora pro nobis regem caelorum.

209. Quinque vulnerum Christi, 4. Iunii [fol. 164a]. **A** Assunt sacrosancta festa, Anal. XXIV, S. 20. Dann:

A. Sex millena sexcentena
. . . . . vulnera
Sexagena atque sena
illis aggregata
Nobis a gehenna
sint tutela grata.

210. Quirini martyris, tribuni, 30. Martii [fol. 112a]. Neben einer prosaischen folgende 2 **AA**, die aber auch Hymnenstrophen sein könnten:

Quirine, martyr inclite,
Dignare nos invisere,
Ut cum superno munere
Deo queamus psallere.

Quirine, dux militiae,
Aufer pondus malitiae,
Nunc duc per gubernaculum,
Post ad caeli cenaculum.

211. Reinoldi martyris, 7. Ian. [fol. 53b]. Diese Bruchstücke sind bei dem Officium Anal. XVIII, Nr. 60 verwertet.

212. Remacli episcopi, 3. Sept. [fol. 190b]. Folgende als **A** bezeichnete Verse, die indes aller Wahrscheinlichkeit nach einer Sequenz entnommen zu sein scheinen:

A. O Remacle, vernans rosa,
Grata tibi sit haec prosa
Tu nos Christo die isto
Clementer concilia.
Praesul magnae dignitatis,
Ora fontem pietatis,
Ut nos omnes a peccatis
Mundet data venia.

213. Richardi, episcopi et confessoris, 3. Apr. 1° [fol. 83b]. Nur eine **A**, die sich als eine Nachahmung des *Ave regina caelorum* zu erkennen giebt:

Ave, coheres caelorum,
Ave, Richarde, lux Anglorum;
Salve, cleri norma,
Ex quo nitet vitae forma;
Gaude, gloriose,
Inter sanctos speciose;
Vale voce canora
Et caelesti dono nos semper irrora.

2° [fol. 149a] steht dasselbe noch einmal.

214. Richardi, episcopi et martyris, ohne Datum [fol. 82b]. Nur das Folgende, das eher wie der Schlufs einer Sequenz aussieht:

O Richarde, qui tot signa
Praestas aegris laude digna,
Sacra manu nos consigna,
Qui plantamus fenum, ligna,
Purga prece nos benigna,
Ut fruamur gloria.

215. Roberti martyris pueri, 24. Apr. [fol. 152b].

A. Ave, martyr gloriose,
Infans Christo pretiose,
Laude dignus hominum,
Flos infantum, o Roberte
Beate [l. Sancte], sint acceptae per te
Preces (nostrae) ante Dominum.

216. Romani militis, martyris, 9. Aug. [fol. 183 b]. Nur ein R unbestimmter Herkunft:

R. Protege, Romane precantes seroque mane,
Ne scelus immane queat hos seducere vane,
V. Nobiscum remane sine fine, beate Romane.

217. Rumoldi, episcopi et martyris, 1° 19. Apr. [fol. 60b]. Invit. A ad Magn., A 3 ad Laudes aus dem Offic. Anal. XIII, Nr. 88.

2° Kal. Iul. [fol. 88a]. Invitatorium ebendaher.

3° [fol. 171a]. A ad Magn. 2. Vesp. ebenda; sodann:

Rumoldus, vir inclitus,
Regis Scotiae filius,
Archiepiscopus Hiberniae
Ac gubernator Mechliniae.

218. Salvii, episcopi et martyris, 26. Iunii [fol. 107a]. Zwei AA aus einem unbekannten Officium:

A. Flos praesulum Salvi,
Pie tu nos exaudi
Hodie, cotidie
Detententos in loco, in die
Impie,
Ut tuo precamine
Possimus obtinere
Donum tuae gratiae
In cordis requie
Non devie.

A. Natus ab Aquitania,
Translatus in Hannonia
Devicerat immania,
Assumptus est in gloria.

219. Sebaldi confessoris, 19. Aug. 1° [fol. 114a]. A ad Magn. des Officiums Anal. XVIII, Nr. 64. — 2° [fol. 186b]:

A. O Sebalde, Christi verna,
Duc nos ad gaudia aeterna,
Ut nos ibi mixti choris
Perpetuis vivamus horis
Et laetemur in perenni gloria.

220. Servatii, episcopi Tungrensis, 13. Maii. 1° [fol. 52a]. Inc.: In laudem Domini resonent vox carmen et hymni. Invit., 1 A, 1 R aus dem Reimoff. Anal. V, Nr. 77.

2° [fol. 96a]. Eine prosaische A ad Magn. und die A: Inclite Servati etc. Anal. V, S. 216, mit diesen Abweichungen: Zeile 5 requiem, quae summa laborum est; Zeile 7 sq.: Doxa patri genitoque proli cum pneumate sancto.

221. Severi, episcopi Ravennen. et confess. 22. Oct. [fol. 56a]. Folgende Bruchstücke eines unbekannten Officiums:

Inv. Auctorem vitae, Christum laudare venite,
Pontificem verum qui vexit ad astra Severum.

A. Instrue, Christe pie, nos vera laude sophiae,
Tecum laetemur prece patronique iuvemur.

R. O Dei clementia,
Intuere vota pia
Et dignare nos tueri
Precibus pii Severi,
Per patronum qui adiutis
Verae dona des salutis.
V. Nos ope Severi
digneris, Christe, tueri.

Item in commemoratione ipsius et uxoris suae ac filiae 1. Febr.

R. Transmigrata ex saeculo
Vincentia sepelitur,
Post haec sorte simili
Filia potitur,
V. Ex mandatis sancti patris
Comprimuntur ossa matris
Et dant locum filiae.

R. Celebrata missa rite,
Consummato cursu vitae,
Sacrosanctum dum complevit
Praesul donum gratiae,
Inter ossa requievit
Uxoris et filiae,
V. Corpus cuius hic putrescit,
Spiritus in te quiescit.

222. Severi, presbyteri et confessoris, 15. Febr. [fol. 54b]. Folgende Bruchstücke eines unbekannten Reimofficiums:

Invit. Adoremus Christum regem,
confessorum dominum,
Qui aeterna sanctum Severum
coronavit gloria.

A. (Tu pater) mysticae plantator vineae
O sacer sacerdos Severe,
Tuam hanc visita vineam
Devotam tibi famulam [l: familiam]
Fac tuis precibus perfici,
Quam plantavit dextera Dei.

223. Severini, episcopi Coloniensis et confessoris, 23. Oct. [fol. 104a]. Aus einem verlorenen Officium:

A. Sancte pater Severine,
Nostris precibus intende
Et pro nobis ora Deum,
Qui te nobis instituit
Doctorem atque patronum.

A. Sancte pater Severine,
Praesul urbis Agrippinae,
Ora Deum, ut nos tecum
Gaudeamus sine fine.

A. Pater sancte Severine,
Maiestati offer trinae
Preces pro familia,
Ut mundati suo rore
Vitiorum a squalore
Fecundemur gratia.

224. Sigfridi, episcopi et confessoris, 16. Febr. [fol. 139a]. Zwei AA, von denen zweifelhaft ist, ob sie zu dem Officium des Heiligen Anal. XXVIII, Nr. 68 gehören oder zu einem anderen.

A. Adest dies gloriosa,
Digna laude pretiosa
Pro Sigfridi gaudiosa
Praesulis memoria,
Qui pro vita virtuosa
Et doctrina radiosa
Deportavit copiosa
In supernis praemia.

Per cuius patrocinia
Nobis Dei clementia
Praestet aeterna gaudia.

A. Pie pater et patrone,
Tua interventione
Nos a malis liberari
Et procures collocari
Sine terminatione
Tecum caeli mansione.

225. Silvestri papae et confessoris, ultimo Dec. [fol. 59b]. Aus einem unbekannten Officium:

Inv. Iubilemus exsultantes
Summum Deum venerantes,
Qui Silvestrum sublimavit
Et secum glorificavit.

A. Silvester, vir beatus,
Legem meditatus
Semper summi Dei,
Ut sol mundo luxit,
Caesarem instruxit
Fide sanctae spei.

R. O per omnia laude dignum
Praesulem sanctum et benignum,
Qui divina gratia
In agnum lupum mutavit,
Christi vineam dilatavit
Per terrarum spatia.

V. *Magnificavit eum Dominus in conspectu regum et dedit illi coronam gloriae.*

A. O Silvester bone
Dulcis et patrone,
Nunc pro nobis Deum,
Adi orans eum,
Ut per tua festa
Nostra male gesta
Tergat, ut ducamur
Post haec, quo fruamur
Dono suae gratiae
Laeta sua facie.

226. Simonis comitis et sociorum martyrum 4. Aug. [fol. 84 b]. Aufser der Kollekte nur eine A, mitgeteilt Anal. XIII, S. 7.

227. Stanislai [episcopi Cracoviensis], 8. Maii [fol. 157b]. A ad Magn. 1. Vesp. aus dem Officium Anal. V, Nr. 81.

228. Swiberti, episcopi et confessoris, 1. Mart. [fol. 55a]. Inc.: De patroni gloria nostri gloriemur. 3 AA und Invit. aus dem Offic. Anal. V, Nr. 82.

229. Theobaldi confessoris, 30. Iunii [fol. 108a]. Vgl. das Officium Anal. XXVIII, Nr. 74 in der Note.

230. Theodardi, episcopi et martyris, 10. Sept. [fol. 193a]. Aufser einer prosaischen A folgende nachträglich beigefügten Verse:

O Theodarde inclite,
Patrone Deo grate,
Omni virtute praedite,
Iam digne sublimate,
Martyr Dei pretiose,
Praedicator gratiose,
Magnae vir prudentiae,
Toto corde dilexisti,
Pro quo mortem pertulisti,
Christum, regem gloriae.

231. Theodulphi, presbyteri ac monachi, 2. Maii [fol. 155a].

A. O decus Germaniae, norma sanctitatis,
Astans invocantibus vultu bonitatis
Vita desperantibus signis salvantur [l: ades?] gratis,
(Per te) Theodolphe, (pater) inclite, nos iunge cum beatis,

232. Thomae de Aquino confessoris, 7. Martii, 1° [fol. 91 a]. **A**: Doctor Thomas repletus gratia etc. Anal. V, S. 231.
2° Translatio, 31. Ian. [fol. 132 a]. Ein **R** als **A** bezeichnet aus dem Officium Anal. V, Nr. 84; ein **R** aus dem Officium Anal. V, Nr. 85.

233. Thomae, archiepiscopi Cantuariensis et martiyris, 1° 29. Dec. [fol. 76 b]. **A** 5 ex Laud., **A** ad Bened. aus dem Officium Anal. XIII, Nr. 93, **A** ad Magn. aus dem Officium Anal. XIII, Nr. 95 und folgende Verse, die eher einer Sequenz oder einem Reimgebete entlehnt scheinen:

O Thoma, decus Anglorum,
Qui foves ius clericorum,
Exaudi preces tuorum
Adiuvante Maria.

2° 7. Iulii [fol. 173 b]. **A** Annus adest pacis etc. Anal. XIII, S. 246; **A** Felix locus, felix ecclesia etc. ebenda S. 239; beiden geht vorher:

A. Ave, decus angelicum,
Consors angelorum,
Speculum mirificum
Christi confessorum,
Thoma, praesul inclite
Martyr et invicte,
Da per tua suffragia
Nobis aeterna gaudia.

234. Thomae, episcopi Herfordensis et confessoris, 2. Oct. [fol. 83 b]. Nur eine **A** aus dem Officium Anal. XIII, Nr. 95.

235. Thomae, comitis Lancastriae et martyris, 22. Martii, 1° [fol. 84 b]. Aufser der Kollekte nur eine **A**, mitgeteilt Anal. XIII, S. 7. Eine andere **A** und eine andere Kollekte findet man in Wright, Political Songs of England, S. 268. Ebenda zwei Prosen, eine Sequenz und einen Hymnus S. 269 ff. — 2° [fol. 146 a]. Eine weitere **A** nachgetragen:

A. Miles Christi gloriose,
Laus, spes, tutor Angliae,
Flecte gentis criminosae
Dura corda [gratiae],
Fac discordes gratiose
Reduci concordiae,
Ne sternatur plebs [dolose]
Empta Christi sanguine.

236. Trium regum, 1° 11. Ian. [fol. 126 b]. Folgende **A**, die in dem Officium Anal. V, Nr. 23 fehlt:

O reges beatissimi,
O magi prudentissimi,
Iaspar, Melchior, Balthasar,
Qui recenter Christum natum
In praesepi reclinatum
Fideliter quaerentes
Bethlehem repperistis,
Sedulum ipsis precibus
Exorate felicibus,
Nos ut misericorditer
Vestrum per auxilium
Ducat ac veraciter
Latum caeli fastigium
Praestet et perpes bravium,
Ut laetemur perenniter.

2° 23. Iuli [fol. 178 b]. **A** Magorum praesentia etc. Anal. V, S. 77.

237. Trudonis, episcopi et confessoris, 23. Nov. [fol. 214 a]. Zwei **AA** aus dem Officium Anal. XIII, Nr. 96.

238. Udalrici, episcopi et confessoris, 4. Iulii, [fol. 65 a]. Invit. und R aus Officium Anal. XXVIII, 83, sowie A ad Bened. aus Anal. V, Nr. 86.

239. Urbani papae, 25. Maii, [fol. 162 a]. Folgende A (vielleicht Bruchstück einer Sequenz?):

Iustus, mitis, simplex, rectus,
Deum timens et perfectus,
Deo claruit dilectus
Urbanus et hominibus.

240. Ursmari episcopi et confessoris, 19. Apr. 1° [fol. 60 b]. Invit. 2 AA, 1 R alle prosaisch. Dann:

Salve, noster o patrone,
Salve, praesul optime,
Salve cum sanctis, Ursmare,
Salve, pastor inclite,
Salve iam cum Christo regnans,
Salve nostri memorans.

Bis auf diese Zeilen scheint das Officium ein nicht rhythmisches gewesen zu sein. — 2° [fol. 87 b]. 19. Maii vel 18 eiusdem. 2 prosaische AA.

241. Ursulae, virginis et martyris ac sodalium, 21. Oct. 1° [fol. 103 a]. Die A Flos fulsit ex Britannia etc. aus der 1. Noct. des Officiums Laetis canamus vocibus.

2° Translatio, 31. Ian. [fol. 132 a]. Drei AA eines unbekannten Officiums:

A. Arae Dei dum (astaret) insertus
Sanctus praesul Cunibertus,
Missam caelo per columbam
Ursulae cognovit tumbam.

A. Trium virginum reliquiae
Quibusdam dono traditae,
Sed minus digne habitae
Reponunt se Coloniae.

A. Istae regi gloriae
Carae margaritae
Inventae sunt hodie
Longius quaesitae.

242. Valerii, episcopi Trevirensis, confessoris, 29. Ian. [fol. 132 b]: Nur eine A unbekannter Herkunft:

O virtutum speculum,
Valeri gemma praesulum,
Tuo nos precamine
Purgatos a crimine
Ad intransitorias
Transmitte delicias.

243. Victorini, episcopi et martyris, 2. Nov. [fol. 208 b]. Folgende Verse ohne Bezeichnung und unbekannter Herkunft:

Ave, praesul Victorine,
Cui fiebant multae minae,
Dum hic eras propter fidem,
Quam docebas, et hoc [l: ob] idem
Opus martyr es effectus
Et ad arcem caeli vectus.
Quotquot ita [l: id] commemoramus,
Toto corde supplicamus,
Ut pro nobis exorare
Velis et nos adiuvare.

244. Vincentii levitae et martyris, 22. Ian. [fol. 67a]. Zwei **AA**, von denen zweifelhaft bleibt, ob sie einem rhythmischen Officium entlehnt sind, weil die zweite derselben auf viele Heilige angewandt erscheint.

A. Purpuratur ecclesia
Sanguine Vincentii
Rutilante per varia
Genera supplicii,
Quem non flexit angustia
Cruenti martyrii.

A. Ave, martyr gloriose,
Ave sidus iam caeleste
Decorans, Vincenti, caelum,
Nos guberna visens humum,
Quo laetemur triumphantes,
Te patronum venerantes.

245. Vincentii, ordinis Praedicatorum, 5. Apr. [fol. 149b.] Zwei **AA** ad Magn. 2. Vesp. und **A** 1 der 3. Noct. aus dem Officium Anal. V, Nr. 91.

246. Visitatonis B. M. V. 2. Iulii [fol. 171b]. Das **R** O praeclara stella maris etc. Anal. XXIV, S. 94 aber als **A** bezeichnet.

247. Walburgis virginis et abatissae, 1. Maii [fol. 65a]. Aus einem unbekannten Officium:

Inv. Regi sponsoque virginum
Iubilet plebs fidelium
In hac sponsae memoria,
Quam coronavit gloria.

A. Hodiernae lucis sollemnia
Congaudendo colat ecclesia,
Qua Walburgis exuta corpore
Triumphali ditatur munere.

Aufserdem ein prosaisches **R**. Vielleicht waren also die **AA** des Officiums rhythmisch, die **RR** nicht.

248. Wenzeslai martyris, 28. Sept. [fol. 198a]. **AA** ad Magn. der 1. und 2. Vesp. aus dem Officium Anal. V, Nr. 96; letztere **A** als **R** bezeichnet.

249. Weomadi, episcopi Trevirensis, 8. Nov. [fol. 210b]:

Weomade, praesul Dei,
In peccatis multum rei,
Nos tuere, te precamur,
In gehennam ne ducamur,
Sed per tua praeclara merita
Perducamur ad vitae gaudia.

250. Wiberti, monachi et confessoris, 23. Maii [fol. 161b]. Eine **A** eines unbekannten Officiums, jedenfalls ad Magnificat:

A. Magnificando Deum Wibertum magnificemus,
Magna Deum dantem, Wibertum magna merentem.
Sancte Wiberte, tuis, oramus, ut auxilieris.

251. Widonis confessoris, 12. Sept. [fol. 238a]. Folgende Verse ungewissere Bestimmung:

Ave, sancte peregrine,
Wido, vitae tu divinae
Exemplar et flosculum,
Te colentes fac ruinae
Ne subsint, sed sine fine
Regnent post hoc saeculum.

Te patronum nam donavit
Nobis Deus, quem dotavit
Perpulchris miraculis,
Fuga scelus, quod nos stravit,
Vitam pande, quae te pavit
Ereptum de maculis.

252. Wilhelmi, archiepiscopi Eboracensis et confessoris, 8. Iunii, 1° [fol. 82b]. Nur eine prosaische **A**; am Rande:

O praesul Wilhelme pie,
Fac, nos per preces Mariae
Ut finito duro die
Iungamur ad gaudia.

Woher diese Zeilen, die dem Officium Anal. XIII, Nr. 99 fremd sind, genommen, ob aus einem Officium oder einer Sequenz, bleibt ungewifs.

2° [fol. 164 b]. A Ave, praesul gloriose, ave sidus iam caeleste etc. Entlehnung.

253. Wilhelmi, comitis et confessoris, 10. Febr. 1° [fol. 88a]. A O comes Pictaviae etc. Anal. V, S. 266; R Spe patroni gaudeamus etc. ibid.

2° [fol. 138a]. Folgende AA unbekannter Herkunft:

A. O Wilhelme, caeli civis et noster patrone,
In Sion reduceris spreta Babylone,
Qui pro solitudinis luctu et maerore
Coronatus gloria gaudes et honore,
Da nobis auxilium, ut sic gradiamur
Mundi per exsilium, ut Deo fruamur.

Hierauf: O comes Pictaviae, Peregrine Tusciae etc. Dann:

O Wilhelme pater, nos ad nova gaudia transfer,
Tu caelos aperi, ne pereant miseri.
Tu spreto mundo transisti corde iucundo
Ad regnum vitae dans exemplum bonae vitae.

254. Wironis, episcopi et confessoris, 8. Maii [fol. 158a]. Eine A, entlehnt?

A. Ex hoc mundi stadio
Vitae dignus praemio
Migrans vir beatus (Wiro),
Corpore deposito
Fide, vitae merito
Plenus et probatus,
Sanctorum consortio
Vero gaudet gaudio
Christo sociatus.

255. Zachariae, 5. Nov. [fol. 209b]. Folgende Verse ungewisser Herkunft ohne Bezeichnung:

O praeclare Zacharia,
Cuius vita fuit pia
Statusque sacerdotalis
Deum placans et a malis
Plebem expians orando;
Propter quae nunc exorando
Poscimus, ut [ex]orante
Te pro nobis a vastante
Vitio sic emundemur,
Quod virtute decoremur.

Inhalts-Übersicht.

I. Real-Index.

Anhang.

II. Verbal-Index.

Pierer'sche Hofbuchdruckerei Stephan Geibel & Co. in Altenburg.

